

Gróf KLEBELSBERG KUNÓ dr.
m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter

Dr. KARAFIÁTH JENŐ

ny. államtitkár, az Országos Testnevelési Tanács elnöke
az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság elnöke

Dr. SCHWÖDER ERVIN

vallás- és közoktatásügyi h. államtitkár,
a testnevelési-ügyosztály revizora

Vitéz dr. TÁRCZAY FELICIDES ROMÁN

vallás- és közoktatásügyi min. tanácsos,
a testnevelési-ügyosztály főnöke

Az 1925—29. iskolai évek története.

Annak a hatalmas mozgalomnak, amely az utóbbi évtizedben a testkultura emelése érdekében megindult, kétségkivül egyik legjelentősebb állomása a Testnevelési Főiskola megalapitása volt. Egyetemes jelentőségét nem csupán az adja meg, hogy ezáltal a testnevelő tanárképzés régóta vajudó kérdése a haladás szellemének megfelelő megoldást nyert, hanem az is, hogy olyan intézmény jutott szerephez a közoktatás szervezetében, amely mintegy központilag táplálja a magyar testnevelés roppant szétágazó véredényrendszerét.

Az a gondolat, hogy valami módját kell ejteni a testnevelő tanárképzés magasabb szinvonalu főiskolai megoldásának, az idők méhében eredt és régóta foglalkoztatta a testnevelő társadalomban helyet foglaló elméket. Ezek az előjelek — bár legtöbbször egyéni természetüek és nem tervszerü és összefüggő törekvések kifolyásai — a korszellemet lassan megtermékenyitették s csak egyetemes koncepcióra volt szükség, hogy a mozgalom uj tenyészetet fakasszon a magyar köznevelés területén.

Az uj eszmény normativ erejének fölismerése *dr. Karafiáth Jenő* nevéhez fűződik, akinek lelkében ez a törekvés az egész testnevelést átfogó eszmévé szélesedett ki s a magyar nemzetgyülés 1920. június 1-én tartott ülésében javaslatot (64. sz. inditvány) nyujtott be a testnevelési főiskola felállitása tárgyában. Az inditvány nemzetgyülési tárgyalásának a közbejött politikai változások gátat vetettek ugyan, de a kérdés törvényes megoldása sokáig nem késhetett és 1921-ben megszületik a *dr. Karafiáth Jenő* által előterjesztett törvénytervezet-inditvánnyal majdnem teljesen megegyező törvényjavaslat a testnevelésről, a későbbi 1921. évi LIII. t. c.

A fenti törvénycikk 4. §-a kimondja, hogy: «Az állam pénzügyeinek rendezése után testnevelési tanerők képzésére országos testnevelési főiskolát kell felállitani, amelynek fenntartásáról a vallás- és közoktatásügyi miniszter gondoskodik.»

Az Országos Testnevelési Tanács a megelőző években a testnevelő tanárképzés reformálása érdekében az előkészitő munkálatokat megtette és annak megvalósitása 1925. évi október hó

16-án történt, amikor *gróf Klebelsberg Kunó,* vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 77.000/XIII. sz. a. kelt rendeletével a Főiskola szervezeti szabályzatát jóváhagyta s ezzel egyidejüleg 77.001/XIII. sz. rendelettel a Főiskola igazgatójává az 1925/28. évekre *dr. Gyulai Ágostot,* tanulmányi igazgatójává pedig *dr. Szukováthy Imrét* bizta meg és a Főiskolát a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola helyiségeiben helyezte el.

*

Az *1925/26.* tanév kezdetét jórészt a szervezés munkálatai foglalták el. Ezek között első volt az igazgatótanács és a tanári kar megalakitása. A szervezeti szabályzat szerint ugyanis a Főiskola vezetését az *igazgatótanács* intézi, amelyet a kultuszminiszter úr a Főiskola igazgatójának elnöklete alatt ugy szervezett meg, hogy tagjává a tanulmányi igazgatón kivül egy évi időtartamra az Országos Testnevelési Tanács részéről *Demény Károly* államtitkárt és *Stankovits Szilárd* ny. székesfővárosi tanácsnokot, mint az OTT. tagjait, a főiskolai tanári kar részéről pedig *dr. Bohn Ferenc, Kmetykó János, Misángyi Ottó* és *Quint József* tanárokat nevezte ki. Majd a Főiskola *tanári kara* is megalakult s az egyes tárgyak előadására megbizást nyertek: az anatómiára *dr. Kiss Ferenc,* az athletikára *Misángyi Ottó,* a tornára *Kmetykó János,* a női tornára *Jellenz Margit,* a lélektan és gyermektanulmányra *Quint József,* ethikára *dr. Dékány István,* a magyar művelődés történetére *dr. Gyulai Ágost,* a német nyelvre *dr. Koszó János,* cserkészetre *dr. Sik Sándor,* a sportszerü játékokra *Malaky Mihály,* a vívásra *Berti László,* táncra *Staub Cecilia,* a testnevelés elméletére *Bernáth János;* a nem kötelező tárgyak közül: a testnevelési szemináriumra *dr. Szukováthy Imre* és az angol nyelvre *Tantum George.* A Főiskola titkári teendőit *Jávor Albert* végezte.

A kinevezett igazgatótanács 1925. november 4-én tartotta alakuló ülését, amely megállapitotta a felvételi vizsgálat követelményeit. A pályázati hirdetmény alapján a felvételre jelentkezők november 10-én és 11-én felvételi vizsgálatot tettek, amely alkalommal az általános intelligencia megállapitása céljából a jelöltek irásbeli dolgozatot készitettek, orvosilag megvizsgáltattak és az athletikai, valamint gimnasztikai készségük és rátermettségük igazolása végett előre meghatározott gyakorlatokat mutattak be. A felvételi vizsgálat alapján az igazgatótanács az I. félévben 48 férfi és 44 nőhallgatót vett fel, akik közül 8 férfi és 16 nő egyidejüleg bölcsészettanhallgató, egy nő és egy férfi pedig orvostanhallgató volt.

Az előkészitő munkálatok befejezése után 1925. december 22-én ünnepélyes keretek között nyilt meg a Testnevelési Főiskola. Az *ünnepélyes megnyitáson* a vallás- és közoktatás-

ügyi minisztert *dr. Petri Pál* államtitkár képviselte és jelen voltak *dr. Karafiáth Jenő* az O. T. T. elnöke, *dr. Tóth Lajos* vallás- és közoktatásügyi államtitkár, *dr. Felicides Román* miniszteri tanácsos, ügyosztályfőnök, a Főiskola tanári kara, a sportszövetségek és sportegyesületek képviselői. A megnyitóbeszédet *dr. Gyulai Ágost* igazgató mondotta, azután *dr. Karafiáth Jenő* az O. T. T. nevében üdvözölte az uj Főiskolát, majd *dr. Petri Pál* államtitkár nagyhatásu beszédben ismertette a Főiskola jelentőségét és kijelölte azokat a célokat, amelyek elérése érdekében a Főiskolának munkálkodnia kell.

A Főiskola elméleti előadásai a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola épületében folytak, mig a gimnasztika gyakorlása ugyanezen Főiskola tornacsarnokában történt, a férfi hallgatók internátusa pedig az Alkotás-u. 44. sz. épületben nyert elhelyezést. Ezenkivül az athletika és szabadtéri sportok oktatásához szükségesnek mutatkozott sportpálya épitése, mely már a megelőző évben elkészült s igy a tanév elején gyakorlás céljából rendelkezésre állott. Ugyszintén elengedhetetlenül sürgősnek bizonyult egy öltöző-, mosdó-, fürdő- és raktárhelyiség épitése, mely a kultuszminiszter úr engedélye folytán a tanév folyamán megkezdődött és befejezéshez is jutott. Végül a gyakorlati tárgyak közül a korcsolyázás tanitását a BKE, az evezés oktatását a MAC, Pannónia, Neptun és Hungária evezős egyletek, a gyephockey gyakorlását pedig a M. H. C. tették lehetővé pályájuk és részben felszerelésük szives átengedésével.

A Főiskola elméleti oktatását nagyban támogatta a *szakkönyvtár,* mely szintén az év folyamán létesült és a régi tornatanitóképző intézettől átvett néhány kötetből a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr támogatásával a tanév végéig kb. 400 kötetre bővült. Az elméleti tanitás kimélyitését lehetővé tette még a *testnevelési szeminárium,* amelynek két helyiségében kézikönyvek, szakfolyóiratok, szemléltető eszközök, (falitáblák, anatómiai készitmények stb.) szolgálták a hallgatók továbbképzését. Az előbbi felszerelési tárgyakon kivül ugyancsak az oktatás kitünő segédeszközének bizonyult a kultuszminiszter úr engedélyével beszerzett egy legmodernebb Hahn-Goerz gyártmányu filmvetitő készülék, továbbá a diapozitivek és nem átlátszó képek vetitésére alkalmas epidiaskop, végül a gyors mozgások megrögzitésére szolgáló fényképező készülék. Ezenkivül a gyakorlati tárgyak sikeres oktatása céljából a Főiskola az athletikai, vivó, hockey, tennisz, boxoló, vizipoló és birkózó felszerelését a legmodernebb gyakorlóeszközökkel egészitette ki.

Az időszaki sportok közül a téli sportok (birkózás, boxolás, korcsolyázás, si) oktatása 1926. január 4-től kezdődőleg három héten át tartó tanfolyam keretében történt, melynek előadói voltak: a sielésre *Déván István,* a birkózásra *dr. Varga*

Béla, az ökölvívásra *Kankovszky Artur*, a jégsportokra pedig *dr. Levitzky Károly*, *dr. Minich Jenő*, *dr. Lator Géza* és *Nemes István*.

Az I. félévi *kollokviumokat* február hó 15-től 28-ig tartottuk meg és pedig az összes hallgatókra nézve kötelező módon ugy az elméleti, mint a gyakorlati tárgyakból. A II. félévi kollokviumok június 6-tól 14-ig folytak, melynek befejeztével a nyári időszaki sportok tanfolyamának lebonyolitására került sor. A tanfolyamon, mely épugy, mint a téli tanfolyam a főiskolai tanulmányok integráns részét képezte, a következő tárgyak szerepeltek: mindkét nembeli hallgatóság részére az úszás és turistaság, ezenkivül a férfihallgatók részére evezés és gyakorlati cserkészet, a nőhallgatók számára pedig a tennisz és gyephockey. A tanfolyam előadói voltak: a turistaságra *dr. Prém Lóránd*, az úszásra *Kugler Sándor* és *Stieber Sarolta*, a cserkészetre *Faragó Ede*, a tenniszre *Kelemen Aurél*, a gyephockeyra *dr. Pőzel István*, az evezésre *dr. Kirchknopf Ferenc*, *Nagy Jenő*, *Laczay Endre* és *Jellenek József*. A nyári tanfolyam keretében a Főiskola igazgatósága a turistaság és cserkészet anyagának kiegészitéseül a szaktanárok vezetése mellett a budai hegységbe és a Pilis-hegységbe tanulmányi kirándulásokat rendezett, amelyeknek hygienikus hatásukon kivül a főiskolai közszellem kialakulása is nagy hasznát vette.

A Főiskola a tanév lezárása előtt, június 6-án athlétikai házi versenyt, június 23-án évzáró sportünnepélyt tartott, melyek közül előbbi alkalommal a sportpálya ujjáépitésének ünnepélyes felavatása és átvétele is megtörtént, a sportünnepélyen pedig torna-, vívó- és rithmikus táncgyakorlatok kerültek bemutatásra.

A hallgatók továbbképzése céljából a főiskolai tanács és tanári kar támogatásával, *dr. Szukováthy Imre* tanulmányi igazgató tanárelnöklete alatt megalakult a *Testnevelési Főiskolai Sport Club*, mely nem csupán a hallgatók versenyzési lehetőségét biztositotta, hanem alkalmat adott a testületi szellem kifejlődésére és a hallgatóságot a közügyekben való részvételre előkészitette. A Sport Club tevékenysége tette lehetővé, hogy hallgatóink a főiskolai bajnokságokban résztvegyenek, ahol különösen a tornász számokban értek el igen szép eredményeket, de a Club további fejlődése biztositékot nyujtott arra nézve, hogy hallgatóink a jövőben más téren is sikerrel vehessék fel a küzdelmet.

A Főiskola tevékenysége már a megalakulás évében is kiterjedt arra, hogy gondoskodjék a társadalmi sportegyesületek szakerőinek kiképzéséről s ily módon előkészitse a testnevelés egyetemes reformját. Evégből a Főiskola az Országos Testnevelési Tanács javaslata alapján egy uj fiatal vívógárda szakszerü kiképzése céljából rendszeresitett, három évesnek terve-

zett *vívótanfolyamot* rendezett. A nagyszámu jelentkezők közül a szakférfiakból álló bizottság 34 növendéket továbbképzésre alkalmasnak talált, akikkel a MAC vívószakosztályának helyiségeiben megindult az oktatás. Nagy érdeklődés mellett folyt le továbbá július 22-től augusztus 23-ig terjedő időben a Magyar Athletikai Szövetséggel közösen rendezett athletikai vezetőképzőtanfolyam, amelyen 27 hallgató vett részt és az athletikának ugy elméleti, mint gyakorlati oktatásában kiképzést nyert.

A Főiskola már első tanulmányi évében hozzáfogott a külföldi összeköttetések megszervezéséhez, hogy ezáltal is megismertesse a külfölddel a magyar testnevelés értékeit. Ennek egyik megnyilvánulása volt az, hogy *dr. Gaulhofer Károly* miniszteri tanácsos, az osztrák közoktatásügyi miniszterium testnevelési ügyosztályának vezetője és *dr. Streicher Margit,* ausztriai testnevelési szakfelügyelő meglátogatták a Főiskolát. Vendégeink, akik egyben a wieni testnevelési főiskola legfőbb vezetését is intézik, nagy érdeklődéssel szemlélték meg a hallgatók munkáját és látogatásukat a közösen érdeklő kérdések megvitatása és a két főiskola között létesült sportbarátság megalapozása tette értékessé.

*

Az *1926/27.* tanévben a Főiskola II. esztendejét élte férfi és női hallgatóinak két-két évfolyamával.

Az oktatás személyi tényezői közül a V. K. M. ez évben csupán az igazgatótanács és az előadó tanári kar megbizását ujitotta meg. Az *igazgatótanács* tagjaiul egy évi időtartamra az Országos Testnevelési Tanács részéről ismét *Demény Károly* államtitkár és *Stankovits Szilárd* ny. szfőv. tanácsnok, a Főiskola tanári kara részéről pedig *dr. Bohn Ferenc, Kmetykó János, Misángyi Ottó* és *Quint József* neveztettek ki. A *tanári kar* tagjaiként egy évre előadói megbizást kaptak: *Bernáth János* a testnevelés elméletére, *Berti László* a vívásra, *dr. Deseő Dezső* az élettanra, *dr. Dékány István* az etikára, *Doby Ida* a női iskolai játékokra, *dr. Gyulai Ágost* a magyar művelődés történelemre és német nyelvre, *Jellenz Margit* a női tornára, *dr. Kiss Ferenc* a bonctanra, *Kmetykó János* a férfiak tornájára és torna elméletére, *dr. Koszó János* a német és angol nyelvre, *dr. Kundt Ernő* az angol nyelvre, *vitéz Luby Pál* a leventeoktatásra, *Malaky Mihály* a sportszerü játékokra, *Quint József* a lélektanra és pedagógiára, *dr. Szukováthy Imre* az egészségtanra és a testnevelés szemináriumára, *Weber Edit* a ritmikus táncra, *Záborszky Sándor* a férfiak iskolai játékaira és *dr. Zsembery Gyula* a cserkészet elméletére. *Segédoktatói* megbizást nyertek: *Brunner Éva* a női tornára, *Kautny Károly* a vívásra és *Kmetykó Lajos* a férfiak tornájára. A Főiskola *titkári* teendők végzésére és az internátusi köztartás vezetésére *Jávor Albert* kapott megbizást.

A Főiskola II. évfolyamára az előző tanévi tanulmányi eredmény alapján felvétetett 29 férfi és 28 nőhallgató. Az I. évfolyamra pedig a felvételi pályázat alapján jelentkezők közül a szeptember 17—20. napokon tartott szakszerü felvételi vizsgálat eredményeként az igazgatótanács 24 férfi és 25 nőhallgatót vett fel. Az összes felvett hallgatók létszáma tehát az 1926/27. tanév I. félévében 106 volt (köztük 2 bölcsészettanhallgató és 9 bölcsészettanhallgatónő), kik közül a tanév folyamán kimaradt 4 férfi és 2 női hallgató.

A Főiskola 1926. szeptember 25-én tartotta Veni Sancteval egybekötött *ünnepélyes évnyitóját*, amelyen *dr. Szukováthy Imre* tanulmányi igazgató «A Testnevelési Főiskola szervezete és kialakulásának története» cimen értekezett.

Az elméleti *előadások* ez évben is a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola épületében folytak, a torna és egyéb gyakorlatok helyéül ugyanezen Főiskola tornacsarnoka és sportpályája szolgált. Az órák azonban két-két évfolyamon immár ugy megszaporodtak, hogy egy részük számára az N. T. E. és BBTE tornacsarnokait, továbbá a BEAC pályát is igénybe kellett venni. A téli és nyári tanfolyamok zavartalan lebonyolitását pedig a korcsolyázás tanitásánál a BKE, az evezés oktatásánál a MAC, Hungária, Pannónia, Neptun és a Műegyetemi Evezős Club, a tennisz gyakorlását a MAC, a gyephockey játszását az M. H. C. tették lehetővé pályájuk és részben felszerelésük rendelkezésre való bocsátásával.

A Főiskola elméleti oktató munkáját ez évben is hathatósan segitette a külön helyiségben berendezett *könyvtár*, melynek állománya a V. K. M. áldozatkészsége folytán a tanév végéig 1027 műre (1142 kötet) emelkedett, továbbá a *testnevelési szeminárium* működése, amely két helyiségében a didaktikai segédeszközök tekintélyes gyüjteményét bocsátotta a hallgatók rendelkezésére és több filmtekercsből álló sportfilmszertár, mely a szemléltetést tette az oktatás fontos részévé. Gazdag gyarapodást jelentett az elméleti tanulmányi felszerelésben számos fali oktatóképnek, diapozitivnek (2103 drb), egy teljesen modern mikroszkopnak, továbbá az élettani kisérletek céljára szolgáló légzéselemző készüléknek, spirométernek, mérlegeknek és anthropometriai eszközöknek beszerzése. A hallgatók számának emelkedése folytán végül kiegészitést nyert a gyakorlati sportoktatás felszerelése a női és férfi iskolai játékok tanitásához szükséges eszközök beszerzésével, nemkülönben az ökölvívó és sifelszerelésnek, továbbá az athletikai és sportköri játék felszerelésének kiegészitésével.

A téli sportok tanítása ismét *tanfolyam* keretében folyt, amely 1926. december 15-től kezdődően három héten át tartott. Ez alkalommal a si elméletét és gyakorlatát mindkét nembeli

hallgatók részére *Dékány István*, a jégsportokat pedig *dr. Szentgyörgyi Imre* irányitása mellett *dr. Lator Géza*, *dr. Levitzky Károly* és *dr. Minich Jenő* vezették. A férfiak részére kötelező téli sportok közül a birkózást *dr. Varga Béla*, az ökölvívást pedig *Kankovszky Artur* tanította.

E tanfolyam lezárása után, február második felében tartottuk meg az I. félévi *kollokviumokat*, még pedig a szabályzatban megállapitott módon minden hallgatóra nézve kötelezően, az összes elméleti és gyakorlati tárgyakból. A II. félévi kollokviumok június első felében voltak és általánosságban, az I. félévhez hasonlóan, kielégitő eredménnyel végződtek.

A szervezeti szabályzat intézkedett aziránt, hogy a II. évfolyam befejeztével a hallgatók tanári *alapvizsgálatot* kötelesek tenni. Ehhez képest a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr *dr. Karafiáth Jenő* elnöklete, *Demény Károly* társelnöklete, *dr. Gyulai Ágost* és *dr. Szukováthy Imre* alelnöklete alatt megalakitotta az *Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottságot*, mely első alapvizsgálatait június hó 14—18-ig tartotta, a II. évfolyamot sikerrel végzett hallgatók részére. A jóváhagyott szabályzat szerint a vizsgálat irásbeli része kiterjedt a magyar művelődéstörténetre, szóbeli része pedig a bonctanra, élettanra, magyar művelődéstörténetre és pedagógiára. Az első alapvizsgálatokra 15 férfi és 24 nőhallgató jelentkezett, akik közül 4 férfi és 19 nő megfelelt, 11 férfi és 5 nő azonban javitóvizsgálatra utasittatott.

A nyári félévi kollokviumok és alapvizsgálatok befejezése után június 21-től július 15-ig mindkét évfolyam hallgatói a nyári sportok elsajátitása végett *tanfolyamon* vettek részt. A tanfolyam előadói ugyanazok voltak, akik az előző 1925/26. tanévben látták el a nyári sportok oktatását. Részben e tanfolyammal kapcsolatban, részben ezenkivül a Főiskola az 1926/27. tanévben is több *tanulmányi kirándulást* rendezett; igy 1926. őszén kétnapos kirándulást a Mátra hegységbe, 1927. nyarán pedig kétizben a budai hegyekbe, két alkalommal egésznapos kirándulást Visegrádra és környékére, továbbá Diósjenő vidékére. E kirándulásokat kiegészitette a Főiskola II. éves férfihallgatóinak négynapos cserkésztáborozása június 10—13-ig Szepezden, a Balaton mellett.

A Főiskola Te Deummal egybekötött ünnepélyes *évzáróját* június 19-én tartotta, amely alkalommal az igazgató a Főiskola programmjának egyik főpontjául az elméleti és gyakorlati készültség egyensulyának biztositását ajánlotta.

A *Testnevelési Főiskolai Sport Club* az 1926/27. évben is sikerrel közreműködött a főiskolai ifjúsági sportélet élénkitésében. A kör *Misángyi Ottó* tanárelnöksége alatt a következő tisztikarral működött: ifj. elnök *Némedy József*, társelnöknő *Zsigmond Judit*, főtitkár *Gaál Tibor*, jegyző *Gárdos Magda*,

pénztáros *Deák György*. A Sport Clubnak ez évben már 8 szakosztálya volt és pedig az athletika, a torna, a vívás, a turistaság, az úszás, a korcsolyázás, a tennisz és az evezés gyakorlására. A tanév folyamán a Főiskola hallgatói számos versenyen vettek részt, igy az 1926. október 6-iki kegyeleti stafétán, a Főiskolai Sport Szövetség bajnokságain, a KEAC országos junior kardversenyén, a BKE korcsolyaversenyén, a szegedi nemzetközi kardversenyen, az országos női törvívóbajnokságokon, az országos lawn-tennisz bajnokságain stb.

A Főiskola ez évben is eleget tett a Szervezeti Szabályzat azon követelményének, hogy *tanfolyamok* tartásával igyekezzék a társadalmi sportot támogatásban részesiteni és irányitásáról gondoskodni. E tanfolyamok közül a tanév folyamán folytatódott az Országos Testnevelési Tanács iniciativájára már az 1925/26. évben megindult *vívótanfolyam* második évi gyakorlati kurzusa, melynek szinhelye ezuttal is a MAC vívószakosztályának helyisége volt és felügyeletét a Főiskola tanulmányi igazgatója és vívószaktanára látta el. A V. K. M. és az O. T. T. megbizásából a Főiskola ezenkivül a vidéki sportegyesületek *szakvezetőinek* kiképzésére 6 hetes tanfolyamot rendezett, amelyen a vidéki sportegyesületek 49 kiküldöttje vett részt és *Misángyi Ottó* tanulmányi vezető irányitása mellett június 16-tól augusztus 28-ig beható elméleti és gyakorlati oktatásban részesült. A Főiskolán tartatott meg a nyár folyamán, július 1-től 15-ig az első magyar *athléta gyülekezet* is, amelyet a Főiskola közreműködésével a MASZ rendezett az 1928. évi olympiász athletikai tréningjének előkészitéseül.

A Főiskola az 1926/27. évben folytatta azon külföldi kapcsolatok kiépitését, amelyeket az előző évben célul tűzött ki s amelytől a magyar testnevelés reformjának külföldi elismerését várja. Erre szolgált a Főiskola tanári testületének *tanulmányi kirándulása* 1926. november havában Bécsbe, az ottani testnevelési főiskola, illetőleg az osztrák testnevelő tanárképzés és a bécsi iskolai testnevelés tanulmányozása céljából. A tanulmányutban résztvett tanári kart *dr. Gaulhofer Károly* miniszteri tanácsos és a bécsi főiskola vezetősége *dr. Much Richárd* egyetemi tanárral élén, a legnagyobb szivélyességgel fogadta és lehetővé tette, hogy a tanulmányutban résztvevők gazdag tapasztalatokkal térjenek vissza. A Főiskola baráti kapcsolatait szélesitette az a látogatás, amelyet 1929. tavaszán *dr. Diem Károly*, a német birodalmi testnevelési tanács főtitkára, az egész német testnevelés ügyének európai hirü lelkes vezére, s egyben a Hochschule für Leibesübungen egyik vezetője, a Főiskolán tett. Diem Károly nagy érdeklődéssel és megelégedéssel szemlélte meg Főiskolánkat és a hallgatók gyakorlati teljesitményét.

*

Az *1927/28.* tanévben a Főiskola harmadik éve végezte a magyar köznevelés és testnevelés rendjében tanárképző munkásságát és három-három évfolyamával eljutott a teljes kiépüléshez. A Főiskola igazgatója és tanulmányi igazgatója már korábbi rendelettel kapták megbizásukat s igy ez évben is csupán az igazgatótanács és tanári kar folytatólagos megbizására került sor. Az *igazgatótanács* tagjai ujból egy évi időtartamra az O. T. T. részéről *Demény Károly* ny. államtitkár és *Stankovits Szilárd* ny. szőv. tanácsnok, a főiskolai tanári karból pedig *dr. Bohn Ferenc, Kmetykó János, Misángyi Ottó* és *Quint József.*

Az 1927/28. tanévre előadó *tanári* megbizást kaptak: *Bernáth János* a testnevelés elméletére, *Berti László* a vívásra, *dr. Bohn Ferenc* a testnevelés történetére, *dr. Deseő Dezső* az élettanra és mozgástanra, *dr. Dékány István* etikára, *Doby Ida* a női iskolai játékokra, *dr. Gyulai Ágost* a magyar művelődéstörténelemre és német nyelvre, *Jellenz Margit* a női tornára, *dr. Kis Ferenc* a bonctanra és testméréstanra, *Kmetykó János* a férfiak tornájára és a torna elméletére, *dr. Koszó János* a német és angol nyelvre, *dr. Kundt Ernő* az angol nyelvre, *Kugler Sándor* a férfiak úszására, *vitéz Luby Pál* a leventeoktatásra, *Malaky Mihály* a sportszerü játékokra, *Misángyi Ottó* az athletikára, *dr. bilkei Pap Lajos* a javitó gimnasztikára, *Quint József* a lélektan- és gyermektanulmányra és a pedagógiára, *Stieber Sarolta* a női úszásra, *dr. Szukováthy Imre* az egészségtanra és a testnevelési szemináriumra, *Sztankó Béla* az énekre, *Tettey Emil* a céllövészetre, *Weber Edit* a néptáncra, *Záborszky Sándor* a férfiak iskolai játékaira, *dr. Zsembery Gyula* a cserkészet elméletére. *Segédoktatói* megbizást kaptak: *Brunner Éva* a női tornára, *Kautny Károly* a vívásra, *Kmetykó Lajos* a férfiak tornájára. A Főiskola *titkári* teendőit *Jávor Albert* látta el.

A tanév I. évfolyamára a jelentkezők részére szeptember 17—19-én megtartott szakszerü felvételi vizsgálat alapján a Főiskola igazgatótanácsa 22 férfi és 36 nőhallgatót vett fel. Az előző tanévi tanulmányi eredmények alapján pedig felvételt nyert a II. évfolyamra 25 férfi és 18 nő, a III. évfolyamra 22 férfi és 25 nőhallgató. Az összes hallgatók létszáma tehát a tanév elején 145 volt (köztük 4 bölcsészettanhallgató és 12 bölcsészettanhallgatónő), akik közül a tanév folyamán kimaradt 10 férfi és 6 nő, meghalt 1 férfihallgatónk.

A Főiskola Veni Sancte-val egybekötött rendes *évnyitó* ünnepélyét 1927. szeptember 27-én tartotta meg, amelyen a Főiskola igazgatójának megnyitó beszédjén kivül *Kmetykó János* főiskolai tanár «A testi nevelés a lelki tulajdonságok szolgálatában» cimmel tartott előadást.

Az elméleti előadások ez évben is a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola épületében folytak, a gyakorlati tárgyak kö-

zül azonban csak a tornát, vívást, játékokat és táncot, továbbá kedvező időjárásban az athletikát lehetett a Főiskola tornacsarnokában, illetőleg sportpályáján megtartani, mig a többi órák előadására most is az N. T. E., a BBTE és az I. ker. tanítóképző tornacsarnokait, valamint a BEAC pályáját kellett igénybe venni. A téli és nyári tanfolyamok lebonyolitását ez évben is elősegitették a BKE, illetőleg a MAC, Pannónia, Neptun és a M. H. C. pályájuk szives átengedésével.

A Főiskola hallgatóságának tudományos buvárkodását elősegitő *könyvtár* a V. K. M. áldozatkészségéből ez évben 1318 műre (1452 kötet) emelkedett. Jelentékenyen gazdagodott a sportfilmszertár és diapozitiv-gyüjtemény, amelyekkel rendkivül értékes pedagógiai eszközt sikerült az elméleti oktatás szolgálatába állitani. A gyakorlati oktatás céljaira szükséges sportfelszerelések teljes kiegészitésére — a Főiskola III. évfolyamra való kiépülése folytán — csak ebben az évben kerülhetett sor.

1927. december 5-től kezdődően folyt le a főiskolai tanulmányok szerves részét alkotó *téli tanfolyam* elméleti és gyakorlati tárgyainak oktatása. Ez alkalommal a si elméletét és gyakorlatát *dr. Zsembery Gyula* vezette, mig a férfiak részére előirt téli sportok közül a birkózást *dr. Varga Béla,* az ökölvívást pedig *Kankovszky Artur* tanították. A tanfolyam befejezése után, január második felében az I. félévi kollokviumok foglalták le a Főiskola munkásságát.

A Főiskola tanácsa és tanári kara a mult tanévekhez hasonlóan, a hallgatóság részére *irodalmi pályázatokat* tűzött ki szaktárgyaik köréből, hogy ezzel is biztositsa a hallgatóság minden oldalu kiművelését és bennük az önálló tanulmányozásra való törekvés vágyát felébressze. A pályatételek ezek voltak: 1. A klasszikus görög és a jelenkori athletika közös jellemvonásai; 2. Mi a feladata a tornászatnak az életre előkészitő gyakorlatok között? 3. A középiskolai tantárgyak tanitásában hol kinálkozik alkalom a testgyakorlással való kapcsolatra és a testgyakorlás megkedveltetésére? A pályatételekre beérkezett 12 mű, amelyek közül 8 részesült jutalomban, 2 pedig dicséretben. A pályaművek általában a hallgatóság szorgalmáról, intelligenciájáról és a kutatási módszerek ismeretéről tanuskodtak.

A főiskolai hallgatók sokoldalu elméleti kiképzését támogatták még azok az előadások is, amelyeket az igazgatótanács meghivása alapján, a V. K. M. jóváhagyásával *Mattyók Aladár, dr. Polinszky Gyula* és *dr. Vadas Gyula* voltak szivesek egyes praktikus problémák köréből tartani. A hallgatók gyakorlati kiképzését előmozditotta még az, hogy az osztrák közoktatásügyi kormány engedélyével és támogatásával 4 ösztöndijas és 1 önköltséges hallgató résztvett egy 10 napig tartó sikurzuson, Arlbergben.

A II. félévi *kollokviumok* június első felében folytak le, amelyek végeztével a II. évfolyamot végzett főiskolai hallgatók tanári *alapvizsgálatai* és a III. évfolyamot végzett hallgatók tanári *szakvizsgálatai* következtek. A tanári alapvizsgálatra jelentkezett 12 férfi és 16 nőhallgató, akik közül 6 férfi és 8 nő sikerrel vizsgázott. Tanári szakvizsgálatokat az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság ez évben először tartott és a Bizottság szabályzata szerint a testnevelés történetéből, egészségtanból, athletikából, tornából, játékból és gyakorlati tanításból kellett a jelölteknek ismereteikről és készségükről számot adni. A szakvizsgálatra jelentkezett 19 férfi és 26 nő, közülük testnevelő tanári képesitést nyert 12 férfi és 25 nő.

A tanárvizsgálatok befejezése után az I. és II. évfolyamot végzett hallgatók részére június 29-től július 13-ig kezdetét vette a kötelező *nyári tanfolyam,* a nyári sportok elsajátitására és gyakorlására. A tanfolyam előadói voltak: *Kugler Sándor* az úszásra férfiak részére, *Stieber Sarolta* az úszásra a nők részére, *dr. Prém Lóránd* a turistaságra, *Göncz Lajos* a tennisz oktatására, *dr. Pőzel István* a gyephockeyra, *dr. Darnay László, Laczay Endre* és *Nagy Jenő* az evezés oktatására. E tanfolyammal kapcsolatban a Főiskola I. és II. évfolyambeli hallgatósága a tanulmányi igazgató és szaktanáraik vezetésével tanulmányi kirándulást tett és pedig kétizben fél-félnapos kirándulást a budai hegyekbe, egyizben egésznapos kirándulást a börzsönyi hegységbe, továbbá kétnapos kirándulást a pilisi hegységbe. E kirándulásokat kiegészitette a férfihallgatóság 8 napos cserkésztáborozása a Kamara-erdőben és egy félnapos vizicserkész-kirándulás a Szent Endre-szigetre.

A Főiskola június 17-én tartotta Te Deumos istentisztelettel kapcsolatban *évzáró* ünnepélyét, amely alkalommal a végzett hallgatók ünnepélyes fogadalmat tettek a kötelességteljesitésre és hazafias szellemben való munkásságra.

A *Főiskolai Sport Club* az 1927/28. évben is szép sikerrel járult hozzá a főiskolai ifjúsági élet vérkeringéséhez. A kör *Malaky Mihály* tanárelnöksége alatt a következő tisztikarral működött: elnök *Némedy József, főtitkár Koch József,* jegyző *Gárdos Magda,* pénztáros *Eördögh József,* szertáros *Kerezsy Endre,* ellenőr *Saáry Károly.* A Sport Clubnak 10 szakosztálya volt és tagjai, mint versenyzők számos versenyben eredménnyel vettek részt. Igy az 1927. évi kegyeleti stafétában, a Főiskolai Sport Szövetség torna- és athletikai versenyein stb., azonkivül különböző háziversenyeken nyilott alkalmuk erejük összemérésére.

A Főiskola feladatához hiven, ez évben is a társadalmi sportegyletek támogatása végett, június 18-tól július 7-ig tartó *football-mesteri tanfolyamot* rendezett. A tanfolyamon 21 hallgató vett részt, akik *Malaky Mihály* tanulmányi vezető irá-

nyitása mellett alapos elméleti és gyakorlati oktatásban részesültek és a tanfolyam végeztével tett sikeres vizsgálat alapján football-mesteri oklevelet nyertek.

A Főiskola tanulmányi programmjában lényeges szerepet játszik a külföldi hasonló intézmények megtekintése, hogy ilymódon a hallgatók a külföldi szervezetek tanulmányozása útján felismerhessék a hazai testnevelés értékeit és reformszükségleteit. Ennek a programmnak megvalósitását jelentette az a 3 napos tanulmányi kirándulás, amelyet a Főiskola 1927. december 8-tól 11-ig szervezett Bécsbe, az osztrák testnevelő tanárképzés és iskolai testnevelés tanulmányozására. A kirándulók megtekintették a bécsi testnevelési főiskolát és testnevelési központot, résztvettek a különböző iskolatipusok testnevelési óráin és megismerkedtek az iskolai sportszervezetek működésével. A kirándulókat *dr. Gaulhofer Károly* miniszteri tanácsos, az osztrák kultuszminiszterium testnevelési ügyosztályának vezetője fogadta és nagyrészt az ő szivélyes irányitásának köszönhető, hogy a hallgatók tapasztalatokban gazdagon tértek vissza.

*

Az *1928/29.* tanévben a Főiskola negyedik évben működött a magyar közoktatásügy szervezetében és táplálta képzett szakerőkkel a testnevelés tanári státusát. A Főiskola *igazgatójává dr. Szukováthy Imre*, a főiskolai *tanács* tagjaivá pedig a Főiskola igazgatóján kivül az O. T. T. részéről *Demény Károly* és *Stankovits Szilárd*, a főiskolai tanári karból pedig *dr. Bohn Ferenc, dr. Gyulai Ágost, Kmetykó János, Misángyi Ottó* és *Quint József* neveztetett ki. A Főiskola tanári kara csekély változással ugyanaz volt, mint az előző 1927/28. tanévben, tanári karunkban uj megbizást nyertek: *Jávor Albert* a lélektanra és a nevelés történetére, *dr. Malán Mihály* az anthropometriára, *Kankovszky Artur* az ökölvívásra, *dr. Prém Lóránd* a turistaság elméletére és *dr. Varga Béla* a birkózásra. A Főiskola *titkári* teendőinek végzésére továbbra is *Jávor Albert* kapott megbizást. *Tanársegédi* alkalmazást nyert *Kozák Lajos*.

A tanév *megnyitása* a következő programmal történt: Szeptember 17-én és 18-án a felvételi vizsgálatok. A vizsgálat eredménye alapján az I. évfolyamra felvétetett 22 férfi és 26 nő. Az előző tanévi tanulmányi eredmény alapján felvételt nyert a II. évfolyamra 12 férfi és 29 nő, a III. évfolyamra pedig 18 férfi és 19 nő. Az összes hallgatók létszáma tehát a tanév első félévében 126 volt, köztük egy bölcsészhallgató, 6 bölcsészhallgatónő és 1 orvostanhallgató. Az összes hallgatók közül kimaradt a tanév folyamán 3 férfi és 4 nőhallgató.

Veni Sancte-val egybekapcsolt évnyitó ünnepélyét a Főiskola szeptember 26-án tartotta meg, amelyen a Főiskola igazgatójának megnyitó beszéde után *Shvoy Lajos* Székesfehérvár fenkölt lelkü püspöke «Testnevelés a lélek szolgálatában» cimü

előadásában mélyreható elemzéssel és fényes elokvenciával mutatott rá azokra a lelki motivumokra, amelyek a test gondozásával egybekapcsolva, a harmonikus szépségü ember kifejlődését biztositják.

A Főiskola előadásai szeptember hó 27-én kezdődtek meg; túlnyomóan a Főiskola épületében folytak, a téli idény alatt azonban a gyakorlati órák egy részére az N. T. E. és BBTE tornacsarnokait kellett igénybe venni. Az időszaki sportok oktatásánál pedig a korcsolyázás tanitását a BKE, az evezés tanitását a Pannónia, Hungária és Neptun, a gyephockey oktatását a M. H. C. segitették elő pályájuk rendelkezésre való bocsájtásával.

A Főiskola munkája ez évben is a V. K. M. által jóváhagyott óraterv alapján ment végbe és nem csupán arra törekedett, hogy bizonyos mennyiségü ismeretanyag és gyakorlat elsajátitását biztositsa, hanem emellett az is célja volt, hogy a hallgatókban az önálló munkára való törekvést kifejlessze. Ennek egyik kitünő eszköze volt a Főiskola *szemináriuma,* melynek keretében a hallgatók megismerkedtek a tudományos művek készitésének módjával és technikájával. Másik ilyen eszköze volt az önálló munkásságra való nevelésnek a *könyvtár,* amely fejlődésében odáig jutott, hogy nagyrészt kielégitette az igényeket. E két fontos didaktikai segédeszköznek eredménye volt az *irodalmi pályázat,* amely bizonyságot nyujtott a hallgatóság önálló törekvéseiről. Az 1928/29. tanévi irodalmi pályázatok tételei voltak: 1. Az athletikai képességek fejlődése és változása kor és nem szerint; 2. A tornázás feladata a mindenoldalu és arányos testfejlesztés szolgálatában; 3. A játék elméleti magyarázata, lélektani alapja, testi és lelki hatása, nevelői szerepének történeti kialakulása, mai jelentősége, jövő fejlesztésének útjai, különös tekintettel az iskolában és a társadalomban való feladataira. A szépszámban beérkezett pályaművekről a biralóbizottság általánosságban megállapitotta, hogy a dolgozatok minőség tekintetében a várt mértéket jóval tulhaladták s javaslata alapján a Főiskola tanácsa és tanári kara a nagy dijat (100—100 pengő) *Kael Anna* III. évfolyambeli és *Friedrich Ilona* II. évfolyambeli hallgatók dolgozatainak itélte. Ezenkivül I. dijat nyert *Szőllősi Ilona* III. évfolyambeli hallgató, *Turkovics Alajos* III. évfolyambeli és *Bartalits Ilona* III. évfolyambeli hallgató dolgozata, mig *Mitass Emil* I. évfolyambeli és *Wajdits Margit* III. évfolyambeli hallgatók dolgozatai könyvjutalomban részesültek.

A Főiskola tanári kara azonban nem csupán az elméleti, hanem a gyakorlati tárgyakban is alkalmat adott a hallgatóságnak az önállóságra való törekvés megerősitésére. Erre szolgáltak a Főiskola nevelési programmjába szervesen beillesztett *bemutatók.* A lefolyt 1928/29. tanévben két bemutató szerepelt a Főiskola történetében. Az első bemutató *Békéscsabán* játszódott le,

1929. május 25-én több mint 2000 főnyi közönség előtt. Három órán keresztül felváltva szerepeltek a női és férfi csapatok, felvonultatva mindazokat a mozgásokat és iskolákat, amelyek a modern testkultura alapjait alkotják. A bemutatót megelőzően a városi mozgófényképszinházban a Főiskola igazgatója, *Kmetykó János* és *Misángyi Ottó* főiskolai tanárok mozgóképekkel kisért előadásokat tartottak a testnevelés legfontosabb kérdéseiről.

Május 30-án a Ludovika Akadémia sporttelepén rendezte a Főiskola *hivatalos bemutatóját,* amely a Főiskola egész kiképző munkáját mutatta be jellemző formákban. A bemutató programmjában a gimnasztikai gyakorlatokat *Kmetykó János* főiskolai tanár vonultatta fel, az athletikai számok keretében *Misángyi Ottó* főiskolai tanár az iskolai csoportos foglalkoztatás uj módszereit ismertette meg, mig a görög tánc *Weber Edit* főiskolai tanárnő betanitásával a test ritmikus mozgását szemléltette. A bemutatón jelenlévő közönség és sajtó egyhangu megállapitása szerint az előadás az iskolai testnevelés területét uj szempontokkal gyarapitotta.

A Főiskola e két hivatalos bemutatóján kivül az OTT-től nyert megbizás alapján meghivta a berlini *Deutsche Hochschule für Liebesübungen* európai hirü csapatát, hogy a kiváló együttes munkáját a budapesti közönség is megszemlélhesse. A bemutató a Nemzeti Torna Egylet tornacsarnokában folyt le és *Demény Károly* üdvözlő beszéde után *dr. Klinge Erich* professzor rendezésében egymásután következtek a férfiak és nők bemutató gyakorlatai, a gimnasztika, athletika és tánc minden ágából s oly határozott sikerrel végződött, hogy a bemutatót meg kellett ismételniök. A berlini főiskola hallgatói több mint 3 napig maradtak Budapesten, mint a Főiskola vendégei s ez az együtt-tartózkodás a két főiskola tanári karát és hallgatóságát baráti közelségbe hozta egymáshoz.

Az önálló tevékenység kitünő eszközei voltak még a *versenyek,* amelyek az erkölcsi nevelésben is elsőrangu tényezőknek bizonyultak. A Főiskola 1928/29. tanévi versenyeit kétféle cimen bonyolitotta le: mint háziversenyeket és mint házibajnokságokat. Háziversenyek az egyes évfolyamok átlagos eredményeinek megállapitására szolgáltak és az összes gyakorlati tárgyak anyagát kimeritették. A házibajnokság pedig alkalmat adott az egyes évfolyamok erőinek összemérésére és az egyéni képességeket is teljes kifejtéshez segitette. A Főiskola 1929. június 27-én és 28-án rendezte meg az 1928/29. évi házibajnokságait az athletikából, vivásból, úszásból és céllövészetből. A bajnokságok egyéni győztesei a Főiskola bronz plakettjét, a II. és III. helyezettek, valamint a győztes és helyezett stafétáik tagjai bronz érmet nyertek. A hallgatóság nagy érdeklődéssel vett részt a versenyeken és beigazolta a versenyek nagy nevelő hatását.

Az önállóságra való törekvés megszilárditására szolgáltak még a *turisztikai kirándulások,* amelyek ezenkivül az akarat kifejlesztését is elősegitették. Az 1928/29. tanév folyamán a Főiskola két félnapos, egy egésznapos és egy kétnapos kirándulást tett a budai hegyekbe, Hármashatárhegy és környékének megtekintésére és a Vértes hegységbe.

Az előbbi kirándulások testnevelési és tanulmányi eredményükön kivül nagyban hozzájárultak a testületi szellem kifejlődéséhez is.

Az önálló munkálkodás műhelye volt a Főiskolának 1928. október 24-én megalakult *341. sz. cserkészcsapata.* A szervezőtestület elnöke a Főiskola igazgatója, tagjai: *dr. Gyulai Ágost, Kmetykó János, Misángyi Ottó* és *Quint József* főiskolai tanárok. A csapat parancsnoka *dr. Zsembery Gyula,* a Magyar Cserkész Szövetség ügyv. elnöke, csapattitkár *Szymiczek Ottó* főiskolai hallgató. A csapatot az a megtiszteltetés érte, hogy *dr. Karafiáth Jenő,* mint cserkésztiszt a Főiskola csapatához igazoltatta magát. A lefolyt tanévet a csapat főleg arra használta fel, hogy a tagokat előkészitse a tiszti vizsgálatra és felszerelje azzal a lelki fegyverzettel, amelyekkel sikeresen vívják meg az élet szüntelen csatáit.

A hallgatók tevékenységének területe volt a *Testnevelési Főiskolai Sport Club,* amely *Kmetykó János* tanár elnöklése alatt a következő tisztikarral működött: ifj. elnök *Morich Ervin,* társelnök *Lányi Lindner Marianne,* főtitkár *Koch József,* jegyző *Schoditsch Erzsébet,* pénztáros *Szakmáry József,* ellenőr *Kerezsy Endre.* A Sport Club tagja volt a MASZ-nak, a MUSZ-nak, a MOTESZ-nek, a Magyar Főiskolai Sport Szövetségnek és 12 szakosztállyal végezte feladatát. Az elért eredmények bizonyitják, hogy a Sport Club 1928/29. éve szép eredménnyel zárult és biztatót nyujt arra nézve, hogy megfelelő támogatással még további fejlődés lehetőségeit hordja magában.

A Főiskola 1928/29. évi nyugodt munkásságát egy pillanatra megállitotta a Halál. *Quint József* tanitóképzőintézeti kir. főigazgató, a főiskolai tanács tagja és a pedagógia tanára, április hó 26-án elhunyt és gyászba boritotta az egész főiskolát. Temetésén résztvett az egész Főiskola teljes számban és a Főiskola nevében az igazgató bucsuzott el az elhunyttól, kinek emlékét örökké kegyelettel őrizni fogjuk.

A Főiskola 1929. június 29-én tartotta Te Deumos istentisztelettel egybekötött *záróünnepélyét,* mely alkalommal a távozó hallgatóság fogadalmat tett a hivatásszeretetre, majd a Főiskola igazgatója mutatott rá azokra a tényezőkre, amelyek a tanár apostoli tevékenységének nélkülözhetetlen feltételei.

A Főiskola tanulmányi programmjába szervesen beilleszkedett az a *tanulmányi kirándulás,* amelyet a Főiskola hallgatósága 1929. július 3-tól 8-ig Dresdenbe és Berlinbe tett, részben a dresdeni sportszervezetek és a német testnevelési főiskola tanulmányozására, részben a korábban tett látogatás viszonzására. A kirándulókat *dr. Diem Károly,* a berlini testnevelési főiskola vezetője a legnagyobb szivélyességgel és igazi magyaros vendégszeretettel fogadta s főleg neki és *dr. Kopp* gazdasági igazgatónak köszönhető, hogy a hallgatók rengeteg ösztönzéssel gazdagodva tértek vissza.

1929/30. iskolai év története.

A Testnevelési Főiskola, amelyet a korszerű haladás vágya és a testnevelési reformszükségletek együttesen hoztak létre, az 1929—30. tanévben immár ötödik éve végezte a magyar közoktatásügy és testnevelés szervezetében tanárképző munkásságát és maradandó ösztönzéseket nyujtott egy gazdagabb nemzeti kultura kifejlődéséhez. Mikor a testnevelés tartalmának uj értékelése nyomán a Főiskola gondolata a nyugati nemzetek nagy eszmerezervoárjából kisarjadt, az uj törekvések mélyen lesujtva találták megcsonkított hazánkat. Nem hiányoztak a kor szellemi vezérei, akik tejességgel átértették az uj művelődés tartalmát és az uj eszmények megvalósításán erejükön felül fáradoztak, de a testnevelő tanárképzés egységes rendezése oly anyagi erőforrásokat kivánt, amelyeket az idő szerint a trianoni Magyarország nem nyujthatott. A reformeszme azonban mélyen beásta már magát a köztudatba, realizálása sokáig nem késhetett s *gróf dr. Klebelsberg Kuno* m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a mostoha viszonyok közepette is az 1921. évi LIII. t.-c. 4. §-a alapján kibocsátott 77.000/1925. számu rendeletével megszervezte 1925-ben a Főiskolát és ezzel megnyitotta útját a magyar testnevelés renaissancejának.

Megvalósult az intézmény, meg volt a keret és a tartalom, voltak kellően képzett tanárok is, de hiányoztak az uj feladatokhoz szükséges helyiségek, hiányoztak az oktatás segédeszközei (felszerelések, könyvtár, gyüjtemények stb.), melyek a főiskolai képzés sikerének legfontosabb biztositékai. A különböző oldalról mutatkozó nehézségek talán hosszu időre elzárták volna a fejlődés útját, de a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola örömmel keblére ölelte a magyar közoktatásügy legzsengébb hajtását, a főiskolák Benjaminját és testvéri szeretettel osztotta meg helyiségeit és felszereléseit Főiskolánkkal. Igy a hontalan Főiskola három évig kénytelen volt a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola vendégszeretetét igénybe venni, meg kellett húzódnia azokban a helyiségekben, amelyeket a Tanárképző a legnagyobb előzékenységgel rendelkezésére bocsátott. Természetesen, a kivételes viszonyok a Főiskola vezetőségére és tanári karára kétszeres feladatot róttak az ifjúság nevelésében és oktatásában és nem engedték, hogy a testnevelő tanárképzés a maga teljességében kibontakozzék. Nem sokáig kellett azonban várakozni, hogy bekövetkezzék a Főiskola önállósulásának ideje.

Az 1928—29. tanév e tekintetben fordulatot jelent a Főiskola történetében. A Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola ugyanis Szegedre helyeztetvén át, a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 73.463/1928. XIII. ü. o. számu rendeletében a felszabaduló Győri-út 11—13. és Alkotás-utca 44—46. számu telkeken levő épületeket összes természetes tartozékaival együtt a Testnevelési Főiskola részére átadta és egyidejüleg az internátus, köztartás és tornacsarnok felszerelését a Főiskolának adományozta. Egyszerre eloszlott a hajléktalanság vészes felhője és megnyilt a Főiskola fejlődésének beláthatatlan perspekti-

Dr. gróf Klebelsberg Kunó látogatása a Testnevelési Főiskolán.

vája. Kedvezett az ügynek a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak a Főiskolán tett látogatása. *Gróf dr. Klebelsberg Kuno* Őexcellenciája ugyanis a helyszinen óhajtván meggyőződni az épületek átadásával kapcsolatban szükséges átalakitásokról, 1928. szeptember 5-én *dr. Karafiáth Jenő* ny. államtitkár, az O. T. T. elnöke és *dr. Felicides Román* min. tanácsos, ügyosztályfőnök kiséretében részletesen megszemlélte a Főiskolát s ez alkalommal providenciális áttekintéssel arra a meggyőződésre jutott, hogy a Főiskola létképességéhez és fejlődéséhez elsősorban ujabb gyakorlóterek létesitése szükséges. A helyszini szemle közben megfogant gondolat csakhamar testet öltött és a miniszter úr 1928. október 25-én a Főiskola szomszédságában levő

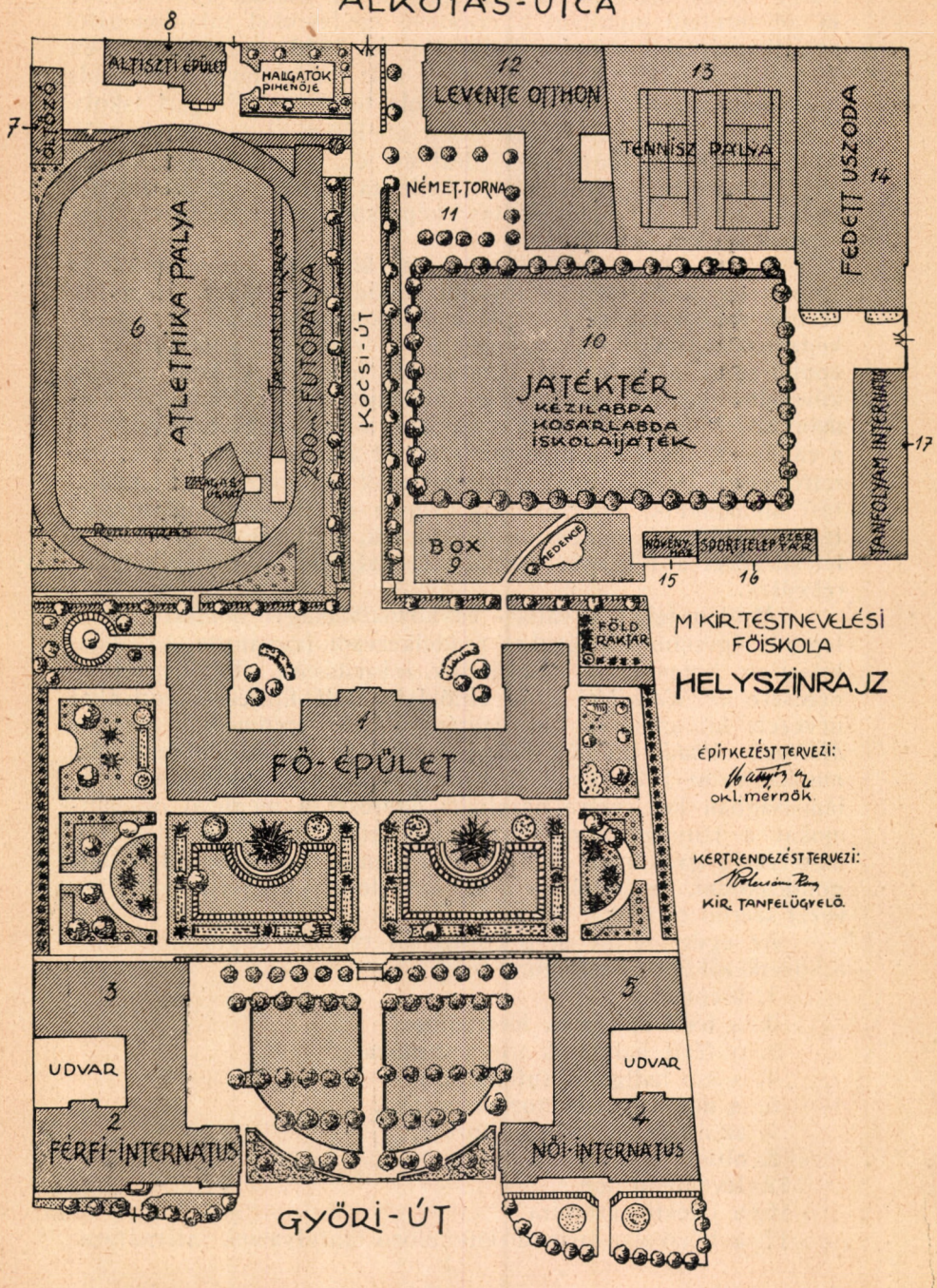
Ferry Oszkár-utca 20. és Alkotás-utca 42. számu, 1257 10/100 m. öl területü ingatlant a rajtalevő épületekkel tulajdonosától az államkincstár részére megvette és 1928. november 7-én 83.559/1928. XIII. ü. o. szám alatt kelt rendeletével a Főiskola használatára átadta. Ezzel a Főiskola területe a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolától átvett 3888 80/100 m. öl területtel együtt 5145 90/100 m. ölnyi kiterjedést ért el, tehát olyan területet, amely biztositja a Főiskola eredményes munkásságának feltételeit és amely a testnevelő tanárképzésnek a megváltozott korszellem szerint jobb jövőt igér.

Az uj otthon azonban még csak általános keretet adott és csupán egyik feltétele a további fejlődésnek. Másik, nem kevésbbé fontos szükséglet volt a Főiskola szakszerű nevelő- és képzőtevékenységében az, hogy a rendelkezésre álló terület és épületrészek a testnevelő tanárképzés igényeinek és a modern követelményeknek megfelelően átalakittassék. A tanügyi kormányzat itt is átlátta az átalakitások sürgős szükségességét és a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr áldozatkészsége lehetővé tette, hogy 1929. nyarán megindulhassanak a Főiskolán az átalakitási munkálatok, amelyek nem csupán az általános tatarozásra terjeszkedtek ki, hanem uj sportterek, helyiségek és csarnok létesitésével a Főiskola speciális szükségletét is kielégiteni törekedtek.

Miután tehát a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a legszükségesebb költségeket rendelkezésre bocsátotta, az átalakitási és berendezési munkálatok irányitására, illetőleg ellenőrzésére *dr. Karafiáth Jenő* elnöklete alatt Épitési Bizottságot nevezett ki, amely a versenytárgyalások eredménye alapján *Mattyók Aladár* mérnök tervei szerint az épitési és rendezési munkálatokat 1929. juniusában megindította. A munkálatok általánosságban két részre oszoltak: egyrészt a meglevő objektumokat a tényleges szükséglethez mérten át kellett alakitani, másrészt a gyakorlati oktatás céljára megfelelő terekről kellett gondoskodni. Az átalakitás a túloldali tervrajzon feltüntetett tervezet szerint történt.

Az egész területen 8 épület áll rendelkezésre, amelyeket a következőképen használunk föl:

1. főépület,
2. a férfi hallgatók internátusa,
3. a férfi hallgatók tornacsarnoka,
4. a női hallgatók internátusa,
5. a női hallgatók tornacsarnoka,
7. az athletikai pálya öltözője,
8. altiszti épület,
12. levente-otthon,
16. a játéktér szertára,
17. a Főiskolán tartandó különböző tanfolyamok internátusa.

ALKOTÁS-UTCA
8
ALTISZTI ÉPÜLET
HALLGATÓK PIHENŐJE
12
LEVENTE OTTHON
13
TENNISZ PÁLYA
FEDETT USZODA
14
7
ÁLTÓSZÓ
NÉMET-TORNA
11
ATLETHIKA PÁLYA
6
200-AS FUTÓPÁLYA
KÖCSI-ÚT
10
JÁTÉKTÉR
KÉZILABDA
KOSÁRLABDA
ISKOLAJÁTÉK
17
TANFOLYAM INTERNÁTUS
UGRÓGÖDÖR
BOX
9
MEDENCE
NÖVÉNY RAKTÁR
SPORTTELEP GÉZER TÁR
15
16
FÖLD RAKTÁR
M KIR. TESTNEVELÉSI FŐISKOLA
HELYSZÍNRAJZ
FŐ-ÉPÜLET
1
ÉPÍTKEZÉST TERVEZI:
okl. mérnök
KERTRENDEZÉST TERVEZI:
KIR. TANFELÜGYELŐ
3
5
UDVAR
UDVAR
2
FÉRFI-INTERNÁTUS
4
NŐI-INTERNÁTUS
GYŐRI-ÚT

A felsorolt épületek azonban még nem meritik ki a tényleges szükségletet, mert ezenkivül rohamosan fejlődő úszósportunk érdekében feltétlenül szükségesnek mutatkozik mielőbb egy iskolai típusu fedett uszoda létesitése, hogy a hallgatók a gyakorlati uszásoktatásban is a Főiskola területén részesülhessenek s hogy a szűkös fővárosi uszoda viszonyok mellett ne foglalják le a nyilvános uszodahelyeket a heti több órát igénybe vevő oktatással. Emellett a fedett uszoda épitése azzal az eredménnyel is járna, hogy jórészt a feltörő középiskolai uszósport szükségleteit is kielégitené, amennyiben a közeli középiskolákban folyó uszásoktatás céljára is rendelkezésre állna.

A gyakorlati testnevelés és a különböző sportok oktatása a meglevő tornacsarnokokon és a tervezett fedett uszodán kivül még 5 pályán folyik, ugymint:

6. athletikai pálya,
9. szabad box- és vívótér,
10. játéktér,
11. svéd- és német tornatér,
13. tennisz-pályák.

A terület komplexum fennmaradó része végül *Kolecsányi Kálmán* kir. tanfelügyelő tervei szerint készült stilusos kerti kiképzéssel park céljait szolgálja és megfelelő keretet nyujt a magyar testkultura hatalmas templomának.

A *főépületet* jórészt az elméleti oktatás foglalja le, alagsorában pedig a 25 méteres modern céllövő helyiség van elhelyezve. A földszinten az igazgatói lakás, az igazgatói és adminisztrációs iroda, a tanári szoba, portáshelyiség, fogadószoba és az internátusi bennlakó hallgatók étkezőhelyiségei foglalnak helyet, továbbá ugyancsak itt nyert elhelyezést a női hallgatók részére szükséges három központi öltöző és ruhatár, valamint egy fürdőhelyiség hideg és meleg zuhanyokkal és mosdókkal.

Az I. emelet közepére a nagy aula került, amelynek falazata később készitendő falfestmények számára van előkészitve. Az aula egyik oldalát egy nagy vetitőterem, filmelőkészitő, film- és diapozitiv raktár és sötétkamra, továbbá a férfi hallgatók fürdő- és öltözőhelyiségei foglalják le, mig a másik oldalon a sportorvosi intézet helyiségei (váró, rendelő, laboratorium, quarzkezelő és röngtenszobák) és az orvostudományi tárgyak előadására szolgáló tanterem helyeztetett el. Itt találjuk végül a Főiskola könyvtárát, külön a férfiak és külön a nők részére berendezett olvasó- és szemináriumi helyiségeket és itt jutott hely külön férfiak és nők részére kijelölt nappali társalgó helyiségeknek.

A II. emeleten két nagyobb és két kisebb előadóterem, vizsgaterem és anatomiai muzeum foglalnak helyet; ugyancsak itt vannak elhelyezve a tánc-, box-, vívó- és birkózótermek. A II. emelet nyujt helyiséget az Országos Testnevelési Tanács sporttörténeti muzeumának, amely a már meglevő és fokozato-

san beszerzendő magyar sporttörténeti tárgyak tárolásául szolgál és végül itt kapott egy-egy helyiséget a cserkészotthon, valamint a Testnevelési Főiskolai Sport Club.

A *férfi internátusban* 50 személy részére szükséges férőhely áll rendelkezésre és a hallgatók a lakószobák nagysága szerint 2—3—4-esével vannak elhelyezve. Az internátushoz csatlakozik a férfi tornacsarnok, mosdó-, öltözőhelyiségek, az előadó tanárok szobája, melyek közül a tornacsarnok nagyobbitása s a mosdó- és öltözőhelyiségek berendezése már csak a jövő épitkezés programmjába volt beilleszthető. A férfi internátus alagsora kiválóan alkalmas arra, hogy ott evezős tanmedence létesüljön, de ennek megvalósitására is csak a jövőben lehet gondolni.

A *női internátus* helyiségeinek berendezése hasonló a férfi internátuséhoz, azzal az eltéréssel, hogy csupán 34 hallgató részére alkalmas férőhely van és az alagsor helyiségeibe a Főiskola mosódája került. A női internátushoz zárkózik az ujonnan épitett és a legmodernebb felszereléssel ellátott tornacsarnok, a szükséges mosdó- és öltözőhelyiségekkel és tanári szobával. A női tornacsarnok épitésénél az lebegett szem előtt, hogy az a téli athletikai gyakorlatok és játékok részére is alkalmas legyen és mindenképen mintául szolgálhasson egy modern tornacsarnok berendezésére.

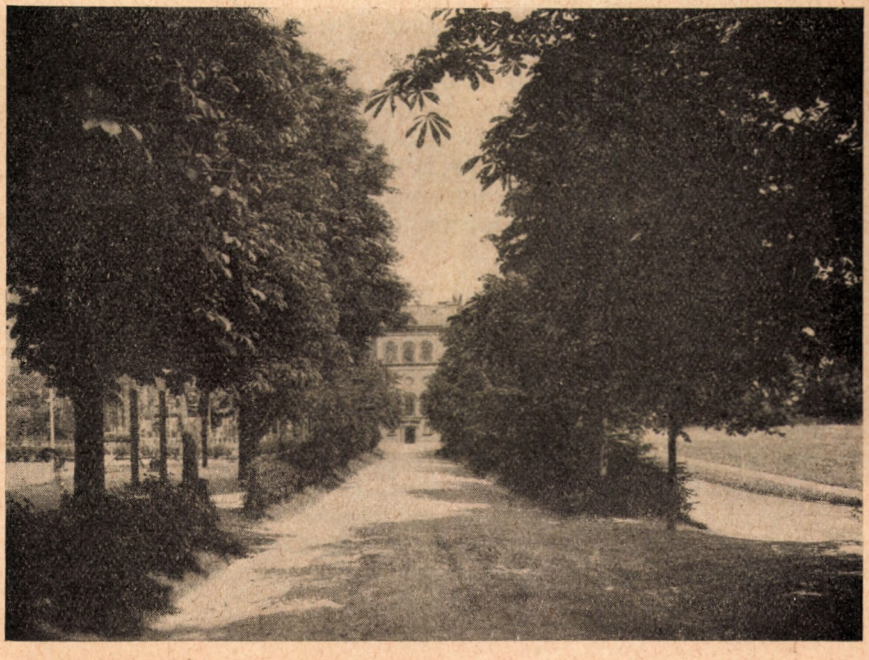
* * *

Az ismertetett épitkezési és átalakitási munkálatok csak első ettappeját képezik annak a koncepciónak, amelynek megvalósitásától függ, hogy a Főiskola az egységes magyar kulturában elfoglalt szerepét minden irányban tökéletesen betölthesse. Bármily nagyarányuak is voltak azok az áldozatok, amelyeket a kultuszkormány páratlan megértéssel és a haladókor szellemétől áthatva rendelkezésre bocsátott, mégis azt kell mondanunk, hogy a kivitelre váró feladatok közül csak a legsürgősebb munkálatok elvégzésére kerülhetett sor. A nehézséget főleg az okozta, hogy az átvett épületek közel negyven év óta vajmi kevés átalakitáson mentek keresztül s igy tatarozására tetemes összeget kellett forditani.

Az eddig elért eredmény azonban éppenséggel nem adokot a pesszimizmusra. Az a csodálatos megértés, amellyel a miniszter úr a Főiskola hivatását kulturkoncepciójába beillesztette, reményt nyujt arra, hogy az elvégzett legszükségesebb munkálatokon felül rövidesen kiépül a Főiskola egész munkaterülete és tevékenységével a testnevelés erőinek központi elosztója, a magyar test kulturájának pedig legfontosabb őre és továbbfejlesztője lesz. A miniszter úr széleskörü figyelmét bizonyitja egyébként az is, hogy a művészet, nemzeti hagyományok és a testnevelés szoros összefüggésének dokumentálására és egyuttal a telep ékitésére *Pásztor János* szobrászművészünknél két szobrot készittet, amelyek közül az egyik Toldi Miklós, a másik

A Testnevelési Főiskola főépületének Győri-uti homlokzata.

A Testnevelési Főiskola Alkotás-utcai bejárata.

Kinizsy Pál magyar hősöket ábrázolja és amelyek a Győri-útról bevezető főút jobb- és baloldalára kerülnek.

A m. kir. Testnevelési Főiskola összehasonlitása más hasonló külföldi intézményekkel — még ebben a kiépitettségében is — alkalmat ad annak megállapitására, hogy ha méreteiben nem is olyan nagy és felszerelésében nem is olyan gazdag, hazai viszonylatban értékes nevelői intézmény s nemzetközi szempontból is beszédes bizonyitéka a magyar kultura s ezen belül a magyar testnevelés fejlettségének.

Az épitkezési és átalakitási munkálatokon kivül fontos szervezeti kérdések is foglalkoztatták a Főiskola életét irányitó hatóságot, amely mindig arra törekedett, hogy a tényleges szükségletek jelentkezését idejében észrevegye és azokat minél teljesebben kielégitse. E törekvések közül az 1929—30. tanévben az a kérdés állt az érdeklődés középpontjában, hogy a modern testkultura és a testnevelő tanárképzés szükségleteinek kielégitésére a Főiskola három éves kerete már szűknek bizonyult és a haladó eszmék teljes megvalósitása csakis a tanulmányi idő kibővitésével vált lehetővé. A Főiskola ugyanis nem elégedhetik meg azzal, hogy hallgatóival megismertesse a testkultura tudományos eredményeit, hanem növendékeit be akarja vezetni a kutatás és feldolgozás módszereibe, hogy ezzel lehetővé tegye a szakműveltségben való továbbhaladást. A Főiskola ebben a törekvésében is a legnagyobb megértéssel találkozott a tanügyi kormányzattal s tanácsunk kérésére a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1120-0/2-1929. számu rendeletével, a Főiskola Szervezeti Szabályzatának jóváhagyásával kapcsolatban a Főiskola 3 éves tanfolyamát 4 évre emelte fel. Ehhez képest a Főiskola tanácsa és tanári kara még a mult tanév végén elkészitette a változott viszonyoknak megfelelő tanulmányi tervet, amelybe immár elhelyezést nyertek mindazon tanulmányi körök és szempontok, amelyeket a haladás gondolata hozott létre. A Főiskola 4 évfolyamos óratervét a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1120-0/7-1929. számu rendeletével jóváhagyta, az I. és II. évfolyamra nézve kötelező erővel életbeléptette s ezzel megnyilt a Főiskola működésének uj korszaka.

Az uj korszak küszöbét jelentette még az is, hogy a testnevelés kérdései a törvényhozás mindkét házában a legszélesebb körökben kezdtek érdeklődést kelteni. Mindinkább általánossá válik az a felfogás, hogy a test egészséges fejlődésének rendszeres irányitása már nemcsak iskolai követelmény, hanem nemzeti érdek s támogatása elsősorban magának az államnak áll érdekében. Mindnyájan érzik, hogy a testnevelés az egységes nevelésnek elválaszthatatlan alkotórésze, koordinált jelentőségü tényezője és a testi kultura emelésének nyomában a nemzeti erők fellendülése jár. Természetes tehát, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak nagyvonalu reformtörekvései teljes

megértésre és támogatásra találtak a törvényhozás házaiban és a testnevelés egységes és egyetemes rendezése érdekében kifejtett együttes munkásságuk eredménye az volt, hogy az 1929—30. évi országos költségvetésben a Testnevelés is helyet kapott és ezen belül a Főiskolán egy igazgatói, egy tanári, egy altiszti, egy kisegitő szolgai állás rendszeresittetett. Egy erős fejlődésben levő intézményhez képest ez a keret nem nagy, de minden remény megvan arra, hogy a köznevelés ügyét intéző körök további érdeklődése mihamarább lehetővé teszi a Főiskola tanári testületének és egyéb személyzetének teljes kiépülését.

Tanév megnyitás a Testnevelési Főiskolán.

Ilyen előzmények után és ilyen lázas tevékenység közben indult meg a Főiskola 1929—30. évi tanévi munkássága, eltelve a haladóeszmék megvalósitásának vágyával és az uj viszonyokhoz szabott rendezésre való törekvéssel. A Főiskola életében a tanév folyamán előforduló események közül csak a nevezetesebb momentumokat emlitjük fel, azokat, amelyek elhatározó befolyással voltak a főiskolai képzés (nevelés és oktatás) menetére.

A tanév megnyitása.

Az 1929—30. tanév megnyitása a következő programmal történt:

Szeptember 16-án javító- és pótló-kollokviumok.

Szeptember 17- és 18-án felvételi vizsgálatok. A hivatalos lapban és a sportlapokban kiirt pályázat alapján felvételre jelentkezett 78 férfi és 59 nő, akik valamennyien felvételi vizsgálatra bocsáttattak. A felvételi bizottság állt a Főiskola tanácsából, kiegészitve a gyakorlati tárgyak főiskolai tanáraival; a vizsgálat pedig kiterjedt orvosi szemlére, az általános műveltség mértékét kutató irásbeli dolgozat készitésére és gyakorlati vizsgálatra a tornából és az athletikából. A vizsgálat eredménye alapján az I. évfolyamra felvételt nyert 23 férfi és 23 nőhallgató. Azonkivül a VKM. rendelete alapján vizsgálat nélkül felvehető volt 4 bolgár férfi, 4 bolgár nő és 2 görög férfi testnevelési tanár.

Az előző tanévi tanulmányi eredmény alapján felvétetett a II. évfolyamra 15 férfi és 16 nőhallgató, a III. évfolyamra pedig 11 férfi és 28 nőhallgató.

Szeptember 19—22-én javító és pótló tanárvizsgálatok.

Szeptember 23—24-én beiratkozások.

Beiratkozott:

Hallgató:	I. évfolyam	II. évfolyam	III. évfolyam	Összesen
férfi	29	16	11	56
nő	30	15	28	73
Összesen	59	31	39	129

az I. félévben tehát az összes hallgatók létszáma 129 volt.

Szeptember 25-én Veni Sancte és ünnepélyes évnyitó.

Szeptember 26, 27 és 28-án a helyiségek átalakitása miatt tanulmányi kirándulások.

Szeptember 30-án az előadások órarend szerint megkezdődtek.

Személyi változások.

A Kormányzó Ur Őfőméltósága *dr. Szukováthy Imre* megbizott igazgatót a Főiskola igazgatójává a VI. fizetési osztályba kinevezni méltóztatott.

A Kormányzó Ur Őfőméltósága *dr. Kiss Ferenc* tudományegyetemi adjunktust, Főiskolánkon a bonctan tanárát, a szegedi Ferenc József Tudományegyetem anatomiai tanszékére nyilvános rendes tanárrá kinevezni méltóztatott.

A Kormányzó Ur Őfőméltósága *dr. Deseő Dezső* Állatorvosi Főiskolai ny. rk. tanárt, Főiskolánkon az élettan tanárát, az Állatorvosi Főiskolához nyilvános rendes tanárrá kinevezni méltóztatott.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr *Misángyi Ottó* főiskolai megbizott tanárt, a Főiskola rendes tanárává a VII. fizetési osztályba kinevezte (1120-11/5-1929.)

Kmetykó János főiskolai tanár további intézkedésig a Testnevelési Főiskolához nyert beosztást (612-11/52-1929.)

A főiskolai tanács megbizása az 1929—30. tanévre (1120-1/17-1929.)

Előadó tanárok megbizása az 1929—30. tanévre (1120-1/12-1929.)

Dr. Kiss Ferenc egyetemi ny. rendes tanár, főiskolai tanári megbizatásáról lemondott, helyébe az anatomia előadására *dr. Valter László*, tudományegyetemi adjunktus kapott megbizást.

Dr. Mártonffy Miklós ny. felsőkereskedelmi iskolai igazgató, az O. T. T. szakelőadója, betegsége tartamára a testnevelés szervezete előadásával *dr. Bohn Ferenc* szakfelügyelőt bizta meg. (1120-11/6-1930.)

Dr. Prém Loránt helyett a turistaság elméletének tanitásával *dr. Zsembery Gyulát*, a cserkészet főiskolai előadó tanárát bizta meg. (1120-11/4-1930.)

Dr. Lator Géza igazságügyminiszteri o. tanácsost a korcsolyázás előadásával megbizta. (1120-11/19-1930.)

Némedy József asszisztens november 1-től állásáról lemondott, helyébe az asszisztensi teendők ellátására *Kerezsy Endre* testnevelő tanár kapott megbizást. (1120-11/19-1930.)

Czeiner Margit okl. középiskolai tanárt a női internátus felügyeletével megbizta. (1120-11/17-1920.)

Csulik Mihály műszaki altisztet a Főiskolához osztotta be. (525-3/1-1929.)

Pfeifer Józsefet a Főiskolához kisegitő szolgává kinevezte. (1120-3/3-1929.)

Tanulmányi kiküldetések.

Dr. Szukováthy Imre igazgató a Wissenschaftliche Gesellschaft für Körperliche Erziehung, Hamburgban december 14. és 15-én tartandó kongresszusára a VKM. részéről hivatalos kiküldetést nyert.

Kmetykó János főiskolai tanárt a VKM. junius 3—11-ig a stockholmi tornakongresszusra és a tornahét eredményeinek tanulmányozására kiküldötte. (1120-11/9-1930.)

Berti László ny. ezredes, a vívás tanára, szeptember 24-től október 15-ig a külföldi (főleg francia és olasz) epeé és tőrvívás tanulmányozására kiküldetett.

Szervezeti változások.

A Szervezeti Szabályzat 10. §-át módosítja s a felvételeket a felső mezőgazdasági iskolai érettségi bizonyitványt nyert tanulókra is kiterjeszti. (1120-0/6-1929.)

A Főiskola négy évfolyamos óratervét jóváhagyja. (1120-0/7-1929.)

A Ruházati Szabályzatot jóváhagyja. (1120-5/2-1930.)

Térképismeret és Magyarország tereptanának a turistaság keretébe való beillesztéséhez hozzájárul s a turistaság cimü tárgyat heti 2 órában a férfi és női hallgatók részére kötelezően kiterjeszti. (1120-05/24-1929.)

A Főiskola keretében sportorvosi intézetet létesit s ennek vezetésével *dr. Baitz Gézát* bizza meg. (1120-05/22-1929.)

A Rendtartási Szabályzat 29. §-át módositja és a kollokviumok rendjét ujból szabályozza. (1120-0/1-1930.)

Gazdasági ügyek.

a) A Főiskola 1929—30. tanévi költségvetésének keretét a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 159.798 pengőben állapitotta meg. (1120-2/18-1929.)

A költségvetési összegben a következő tételek szerepelnek: I. Személyi járandóságokból: 1. főiskolai tanácsi, tanárértekezleti és felvételi bizottsági ülések jelenléti dijai 2544.— P; 2. vizsgadijak kifizetésére 3440.— P; 3. előadó tanárok és alkalmazottak tiszteletdijai 52.922.— P. II. Dologi kiadások köréből: 1. élelmezési költség és ösztöndijak 31.152.— P; 2. világitás és fűtési költségek 28.000 P; 3. felszerelésekre 2300.— P; 4. uszodai belépőjegyek és céllövő töltények vásárlására 2300.— P; 5. vegyes kiadások 28.780.— P.

A költségvetésben az egyes tételeknél elért megtakaritásokat a Főiskola a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr engedélyével az átalakitási munkálatok és a felszerelések beszerzésével kapcsolatosan felmerült többletkiadások fedezésére forditotta.

b) Az 1929—30. tanévben a költségvetésben engedélyezett összegen felül a vallás-és közoktatásügyi miniszter úr még a következő rendkivüli kiadásokat engedélyezte és utalványozta:

1. ökölvívó tanfolyam költségeire 4984.— P. (1111-2/37-1929.)
2. sportterek létesitésére és kertészeti munkák befejezésére 11.618.— P. (1120-40/14-1929.)
3. a sportmuzeum üvegszekrényeire 1874.— P. (1120-05/10-1929.)
4. a B. B. T. E. és N. T. E. tornacsarnokainak 1929—30. tanévi bérletére 3396.— P-t.

Látogatások.

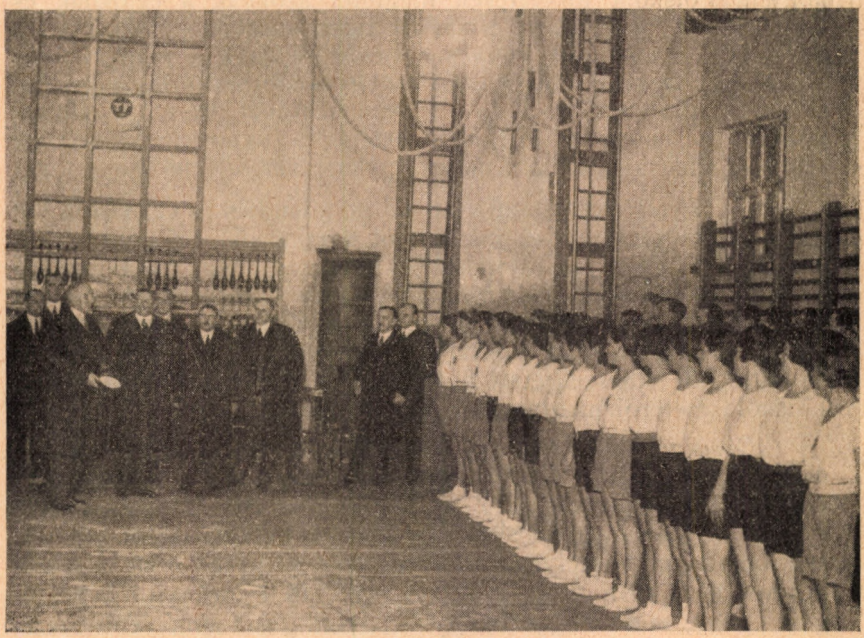
Dr. gróf Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1929—30. tanévben több alkalommal látogatta meg a Főiskolát és pedig augusztus 19-én, szeptember 2-án, október 1-én, november 4-én, november 19-én és március 14-én. A miniszter úr Őexcellenciája látogatásának közvetlen célja az volt, hogy megszemlélje a Főiskolán folyó átalakitási és berendezési munkálatokat, a művészeti kiképzéssel kapcsolatban direktivákat adjon, továbbá betekintést nyerjen a Főiskola nevelői és oktatói tevékenységébe. A látottak meggyőzték a miniszter urat arról, hogy a Főiskola tökéletesen megfelel azoknak a céloknak és feladatoknak, amelyek alapitásakor szeme előtt lebegtek és nemzetnevelői munkájával szervesen beleilleszkedik a magyar közoktatásügy szervezetébe és abba a nagyvonalu kulturkoncepcióba, amely a miniszter úr áldozatos munkásságát irányitja. Ennek tudható be, hogy a Főiskola nevelő és oktató tevékenysége felett minden alkalommal magas elismerését fejezte ki.

Dr. Petri Pál államtitkár úr is állandóan a Főiskola felett tartotta jóságos kezét s részint a miniszter úr kiséretében, részint személyes érdeklődéséből kifolyólag ismételten megtekintette a Főiskola munkásságát, bokros elfoglaltsága mellett is megtisztelő szeretettel megjelent a Főiskola házi ünnepélyein, a tanári karral közvetlen eszmecserébe bocsátkozott, a hallgatókkal elbeszélgetett s ily módon igyekezett magának a Főiskola életéről megnyugtató képet alkotni.

Dr. Karafiáth Jenő ny. államtitkár úr, az O. T. T. elnöke, nem csupán mint az Épitő Bizottság elnöke és az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság elnöke tett látogatásokat a Főiskolán, hanem a Főiskola életében nem volt olyan jelentősebb mozzanat, amelyet személyes megjelenésével és érdeklődésével ne kisért volna s kitünő szervező és irányitó képességeit épúgy, mint magas befolyását mindig a legmélyebb szeretettel bocsátotta a Főiskola rendelkezésére. Nyugodtan állithatjuk, hogy az ő tevékenysége nélkül nem vett volna ilyen kedvező alakulást a Főiskola fejlődése.

Dr. Schwőder Ervin h. államtitkár úr, úgy is mint a Testnevelési ügyosztály revizora, úgy is mint akit a legbensőbb szeretet kötelékei füznek a Főiskolához, több látogatással adta tanujelét a Főiskola iránt érzett rendkivül nagy érdeklődésének. A felügyelet, amelyet a Főiskola felett gyakorolt, nem egyoldaluan érvényesült, hanem lelke melegségével karolta fel minden legkisebb ügyünket, az irányitás pedig, amelyet adott, személyes megelevenitése volt a szabályzatok szellemének. Ennek a megértő irányitásnak nagy része volt abban, hogy a Főiskola lendületes fejlődésnek indulhatott.

Vitéz dr. Tárczay-Felicides Román miniszteri tanácsos úr, a testnevelési ügyosztály főnöke, meleg szive nagy szeretetével ajándékozta meg a Főiskolát. Ő volt az, aki a Főiskolát egy nagy családdá forrasztotta össze. Szeme előtt sohasem a dolgok bürokratikus intézése lebegett, hanem mindig a Főiskola érdeke, melynek nagy nemzeti és emberi rendeltetéséről mélységesen meg van győződve. Nem részeket látott a Főiskola munkájában, hanem egységben látta a részeket és nemcsak annak ellenőrzésére törekedett, hogy a Főiskola minden tekintetben megfelelhessen az eléje szabott követelményeknek, hanem sürü, szemé-

Giualino Balbino olasz nemzetnevelési miniszter beszédet mond a főiskola hallgatóihoz.

lyes érintkezése arra irányult, hogy a Főiskola minden tanára és minden hallgatója átélje és átérezze a Főiskola céljait. Ebből a felfogásból fakadt gyakori közvetlen személyes látogatása, a Főiskola egész életének részletes megfigyelése és tapasztalatainak megbeszélése az igazgatóval, a tanárokkal, sőt a hallgatókkal is. Olyan munkát kivánt, amelynek inditéka a szeretet, amibe belevisszük lelkünk hevületét és ennek az eszményi törekvésnek köszönhető, hogy az elvetett mag nagy szeretetének melegitő hatása alatt ilyen hamar sudárba szökkent.

Dr. Damjanovich Lajos miniszteri titkár úr, a Főiskola ügyeinek referense a miniszteriumban, az Épitő Bizottság és az Országos Tanárvizsgáló Bizottság tagja, mindig páratlan ügyszeretettel és megértéssel intézte Főiskolánk ügyeit, személyes látogatásán szerzett tapasztalataival pedig szerencsés összhangot teremtett a Főiskola és felettes hatósága között.

A felsorolt megtisztelő érdeklődőkön kivül a következő látogatások jegyezhetők fel a Főiskola 1929—30. tanévi történetébe:

Október 16-án *Trayanoff Péter* úr, a bolgár miniszteriumban a testnevelés vezetője.

Október 17-én *Mr. Nelson,* a Royal Ardvery Club főtitkára, aki egyuttal a Főiskola hallgatói részére ijjászati bemutatót is tartott.

Október 22-én *a népiskolai iskolaorvosi tanfolyam hallgatói* hospitáltak néhány gyakorlati órán.

November 19-én *Giualino Balbino* olasz nemzetnevelési miniszter úr gróf dr. Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszter úr társaságában és Petri Pál dr. államtitkár úr dr. Schwöder Ervin h. államtitkár úr, vitéz dr. Tárczay-Felicidey Román min. tanácsos úr, vitéz dr. Haasz Aladár min. tanácsos úr kiséretében megtisztelte a Főiskolát magas látogatásával, több mint egy órán át szemlélte a hallgatók gyakorlati munkáját és a végzett munka felett érzett csodálatának a Főiskola hallgatóihoz intézett elragadó beszédben adott kifejezést.

Január 30-án *dr. Mészáros Károly* h. államtitkár úr a Főiskola átalakitási és berendezési munkálatait felülvizsgálta.

Február 28-án *dr. Mehl Ervin* úr, az osztrák testnevelési főiskola tanára négy napon át tanulmányozta a Főiskola szervezetét és belső életét s a főiskolai hallgatók, valamint a sport iránt érdeklődő nagyközönség számára két előadást tartott.

Március 2-án és április 1-én *Lábán Rudolf* úr, az esseni Operaház balletkarának igazgatója és a táncművészet kiváló irodalmi művelője keresett összeköttetést a Főiskolával és egy nagyszabásu bemutató ügyében tárgyalásokat folytatott.

Március 24-én *Leward Charle Staley* (U. S. A.) úr, az illenoisi egyetem h. testnevelési igazgatója látogatást tett a Főiskolán és a külföldi viszonyok összehasonlitása alapján a Főiskola fejlődéséről roppant elismerőleg nyilatkozott.

Április 3-án *Friedrich Paulcke* karlsruhei egyetemi tanár úr, a turisztika tudományos ismerője magyarországi turisztikai viszonyokat tanulmányozván, megtekintette a Főiskolát és a hallgatók részére vetitett képek kiséretében magasnivóju előadást tartott az alpinizmusról.

Április 11-én *a tisztiorvosi tanfolyam hallgatói* ismereteik kiegészitése céljából résztvettek néhány gyakorlati órán.

Április 12-én és 13-án *Niels Bukh*, a dán mozgásos gimnasztika megindítója 20 növendékével, a Főiskola meghivására Budapestre jött és a Zeneakadémia hangversenytermében két bemutató előadást tartott az ollerupi testnevelési főiskola munkájából.

Április 21-én *dr. Tait Mac Kenzie*, philadelphiai egyetemi tanár, az athletika világhirü szaktekintélye, európai körutjában, *M. Dorizas* egyetemi tanár társaságában hazánkba is ellátogatott, nagy elismeréssel szemlélte meg a Főiskola gyakorlati tevékenységét és a hallgatók részére «testnevelés és sport az amerikai egyetemeken» cimen vetitett képek kiséretében előadást tartott.

Junius 5-én *Tschoprochikoff Stefan* úr, Bulgária volt németországi nagykövete és olympiai bizottságának elnöke, Muzsa Gyula felsőházi tag úr társaságában tanulmányozást végzett a Főiskolán.

Junius 21-én és 23-án *Jean Chrysaffis* úr, a görög kultuszminiszterium testnevelési ügyeinek vezetője, az olympiai játékok tudományos irója, európai tanulmányútjában néhány napot töltött Magyarországon és ismételten látogatást tett a Főiskolán, kimutatva ezzel a Főiskola iránt érzett nagy érdeklődését.

Ezenkivül még egész sora volt azoknak a látogatóknak, akik részben a Főiskola működésének tanulmányozása céljából, részben a testnevelés iránt érzett érdeklődésükből kifolyólag szemlélték meg a Főiskolát. A beszámoló rövidsége nem engedi, hogy személy szerint felsoroljuk őket, azért ezuton is fogadják érdeklődésükért hálás köszönetünket.

A tanév befejezésének programmja.

Május 31-én a II. és III. évfolyam hallgatói részére az előadások befejeződtek.

Junius 1—11-ig folytak a II. és III. évfolyamok hallgatóinak kollokviumai.

Junius 11-én tanári és tanácsi üléseket tartottunk.

Junius 14-én az I. évfolyam előadásai befejeződtek.

Junius 15—27-ig voltak az I. évfolyam hallgatóinak kollokviumai.

Junius 20—21-én irásbeli tanárvizsgálatok.

Junius 23—27-ig szóbeli és gyakorlati tanárvizsgálat és gyakorlati tanitások.

Junius 27-én évzáró tanári és tanácsi értekezleteket tartottunk.

Junius 28-án Te Deum és ünnepélyes évzáró.

Junius 29-től julius 8-ig az I. évfolyam férfi hallgatói részére cserkésztáborozás.

A TESTNEVELÉSI FŐISKOLA KÖZVETLEN TANÜGYI FŐHATÓSÁGA:

Vallás és közoktatásügyi miniszter:

Dr. Gróf KLEBELSBERG KUNÓ,

v. b. t. t., országgyülési képviselő, stb.

Államtitkár:

Dr. PETRI PÁL, országgyülési képviselő, stb.

Ügyosztályrevizor:

Dr. SCHWŐDER ERVIN, h. államtitkár, stb.

Ügyosztályfőnök:

Vitéz dr. TÁRCZAY-FELICIDES ROMÁN,
miniszteri tanácsos, stb.

Ügyosztályfőnök helyettes:

Dr. DAMJANOVICH LAJOS, miniszteri titkár, stb.

A) A Testnevelési Főiskolán folyó nevelés és oktatás személyi tényezői.

I. A Testnevelési Főiskola Tanácsa.

Elnök:

Dr. Szukováthy Imre, egészségügyi főtanácsos, a Testnevelési Főiskola igazgatója.

Tagok:

Dr. Bohn Ferenc, vallás- és közoktatásügyi miniszteriumba beosztott testnevelési szakfelügyelő, a Főiskola tanára.

Demény Károly, ny. államtitkár, az Országos Testnevelési Tanács alelnöke, a Magyar Országos Torna Szövetség elnöke, mint az O. T. T. képviselője.

Dr. Gyulai Ágost, főiskolai igazgató, polgári iskolai tankerületi kir. főigazgató, a Főiskola tanára.

Kmetykó János, főiskolai tanár, az O. T. T. tagja, a MOTESZ torna-szakbizottságának alelnöke.

Misángyi Ottó, főiskolai tanár, a Magyar Athletikai Szövetség ügyv. alelnöke.

Mokcsay Dezső, m. kir. honvédezredes, az Országos Testnevelési Tanács III. szakbizottságának előadója.

Stankovits Szilárd, ny. székesfővárosi tanácsnok, a BSZKRT igazgatója, a Magyar Athletikai Szövetség elnöke, mint az O. T. T. képviselője.

Jegyző:

Jávor Albert, a Főiskola tanára.

II. A Testnevelési Főiskola tanári kara.

Igazgató:

Dr. Szukováthy Imre, egészségügyi főtanácsos, orvosdoktor, a koronás arany érdemkereszt a vitézségi szalagon, a háborús emlékérem, a hadiékítményes II. o. Vöröskereszt érem, a bolgár III. o. polgári érdemrend, a török vas félhold, a bolgár-, a porosz- és a német Vöröskereszt-érdemérem tulajdonosa, okleveles iskolaorvos és egészségtan tanár, Sopron vm. és Debrecen szab. kir. város tb. tiszti főorvosa, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság ügyv. alelnöke, a Magyar Cserkész Szövetség társelnöke és bpesti I. kerületének elnöke, a Magyar Cserkész Nagytanács tagja, a BBTE, az FTC, a MAC, a Testnevelő Tanárok Országos Szövetsége, a Hunnia Csónakázó Egylet alapító tagja, az Ifjúsági Labdarúgó Liga és a Szegedi Testgyakorlók Köre tb. elnöke, a Magyar Hockey Club tb. tagja, a Közegészségügyi Egyesület iskola-egészségügyi szakosztályának alelnöke, a «Jó Egészség» főszerkesztője, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt ügyv. alelnöke, az Országos Magyar Vívó Szövetség tb. elnökségi tagja, a Nyomorék Gyermekek Országos Egyletének alelnöke, az Országos Testnevelési Tanács, a Magyar Vöröskereszt Erzsébet Kórháza intézőbizottságának, a Királyi Orvos Egyesület, az Országos Orvos Szövetség, a Magyar Vívómester Vizsgáló Bizottság, a Verband des Turnlehrer höheren Anstalten Bayerns, a Wissenschaftliche Gesellschaft für Körperliche Erziehung, a Deutsche Arztebund zur Förderung der Liebesübungen, az American Physical Education Association, a Comité International d'Education Physique et de Sport (Suisse) végrehajtó bizottságának, a KISOK véleményező bizottságának, a Falu Szövetség igazgató választmányának, a Magyar Nemzeti Muzeum Barátai Egyesülete igazgató választmányának, az Országos Idegenforgalmi Tanács tagja, stb. A főiskolán működik 1925. óta, mint tanulmányi igazgató és 1928. óta mint igazgató. Tanította az egészségtant és az első segélynyújtást, továbbá vezette a szemináriumi gyakorlatokat összesen heti 5 órában. Lakik: a Főiskolán, I., Győri-út 13. sz.

Rendes tanárok:

Berti László, ny. m. kir. honvédezredes, a III. o. magyar érdemkereszt, a hadiékítményes III. o. katonai érdemkereszt a kardokkal, az ezüst érdemérem az érdemkereszt szalagján a kardokkal, a bronz érdemérem az érdemkereszt szalagján a kardokkal, a bronz érdemérem a piros szalagon, a Károly csapatkereszt, a háborús emlékérem, a svéd érdemérem, a 25 éves szolgálati kereszt, a jubileumi emlékérmek és az Országos Testnevelési Tanács testnevelési érmének tulajdonosa, a vívás tanára

és a vívószertár őre, az Országos Vívómester Vizsgáló Bizottság alelnöke, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság külső tagja, a Vívómesterek Országos Egyesületének alelnöke, a Katonai Tudományos Egylet és Casino, a Magyar Athletikai Club rendes tagja, a Ludovika Akadémia, a Székesfehérvári Alba Regia, a debreceni Békéssy Béla Vívó Club és az Önkéntes Tűzoltóegyesület örökös tb. tagja. Elvégezte a m. kir. Honvéd Ludovika Akadémiát, a bécsujhelyi katonai vívó- és tornatanárképző tanfolyamot, a brucki lövésziskolát és pedagógiai tanfolyamot. Több külföldi és hazai vívóversenyen a tőrből és kardból I., II. és III. díjakat nyert s tagja volt a stockholmi és párisi olympiai játékokon győztes magyar kard- és tőrcsapatnak. A Főiskolán működik 1925. óta. Tanította a vívást a férfiaknál heti 6 órában. Lakik: IX., Üllői-út 91. sz.

Dr. Bohn Ferenc, államtudományi doktor, a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumba beosztott testnevelési szakfelügyelő, okl. középiskolai testnevelő tanár, a Főiskolán a testnevelés történetének és szervezetének tanára, a Testnevelési Főiskola tanácsának tagja, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság rendes tagja, az Országos Testnevelési Tanács tagja, a Testnevelő Tanárok Országos Egyesületének alelnöke, a Katolikus Tanáregyesület, a KISOK véleményező bizottságának tagja, a Magyar Athletikai Club alapitó- és evezős szakosztályának aktiv tagja. A Főiskolánál működik 1925. óta. Tanította a testnevelés történetét és szervezetét heti 4 órában. Lakik: X., Állomás-u. 6. III. 1.

Nagyemőkei dr. Deső Dezső, orvosdoktor, a hadiékítményes Signum Laudis a kardokkal, a koronás magyar érdemkereszt a kardokkal és a Károly csapatkereszt tulajdonosa, a m. kir. Állatorvosi Főiskola nyilv. rendes tanára, a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen az élettan magántanára, a Főiskolán az élettan és mozgástan tanára, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság rendes tagja, az Országos Orvosszövetség, az Orvos Egyesület, a Közegészségügyi Egyesület, a Természettudományi Társulat és az Állatorvosi Egyesület rendes tagja. A Főiskolánál működik 1926. óta. Tanította az élettant és mozgástant heti 6 órában. Lakik: VII., Damjanich-u. 30. sz.

Dr. Dékány István, bölcsészdoktor, okl. középiskolai tanár, a Budapesti Tanárképzőintézeti Gyakorló Középiskola szakvezető tanára, a Főiskolán az ethika tanára, a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen a bölcselet magántanára, az Országos Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság tagja, a m. kir. Tudományos Akadémia tagja, a Magyar Filozofiai Társaság főtitkára, a Magyar Psychologiai Társaság, a Magyar Társadalomtudományi Társaság, a Magyar Közgazdasági Társaság és a

Magyar Földrajzi Társaság választmányi tagja. Szerkeszti az Athaeneumot és a Magyar Tudományos Akadémia filozófiai könyvtárát. A Főiskolán működik 1925. óta. Tanította az ethikát a II. félévben heti 2 órában. Lakik: I., Avar-utca 10. I. 1.

Doby Ida, áll. tanítónőképzőintézeti tanárnő, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt ezüst érdemkeresztjének tulajdonosa, a pedagógiára, filozofiára és tornára képesített okl. tanítónőképzői tanár, a főiskolán a játék tanára és a gyakorlati kiképzés szakvezetője, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság rendes tagja, a Tanítóképző Intézeti Tanárok Országos Egyesületének és a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt végrehajtó bizottságának tagja, számos játékkönyv szerzője és a játékos-beszédes torna megindítója. A Főiskolán működik 1926. óta. Tanította a játékokat a nőhallgatók részére heti 6 órában és résztvett a gyakorlati kiképzésben heti 4 órában. Lakik: III., Bokor-u. 21.

Dr. Gyulai Ágost, főiskolai igazgató, polgáriskolai tankerületi kir. főigazgató, bölcsészdoktor, a magyar-, német nyelv és irodalom s a bölcsészet okl. középiskolai tanára, a Stolze-Fenyvesi-féle gyorsírás okl. tanára, a Főiskolán a magyar művelődéstörténet és a német nyelv tanára, a Testnevelési Főiskola tanácsának tagja, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság tagja, az Országos Tanítóképzőintézeti Tanárvizsgáló Bizottság rendes tagja, a Szent István Akadémia rendes tagja, a Magyar Pedagógiai Társaság rendes tagja és főtitkára, a Magyar Philologiai Társaság és a Magyar Irodalomtörténeti Társaság választmányi tagja, több hazai és külföldi tudományos és tanügyi társaságnak tagja. A Főiskolán, amelynek 3 éven át igazgatója volt, 1925. óta működik. Tanította a magyar művelődéstörténetet és a német nyelvet heti 10 órában. Lakik: I., Ferry Oszkár-u. 32. sz.

Jávor Albert, szolgálattételre beosztott okl. tanítóképzőintézeti, áll. polgáriskolai tanár, tartalékos főhadnagy, az ezüst Signum Laudis a hadiékítménnyel és kardokkal, a bronz Signum Laudis a hadiékítménnyel és kardokkal, az I. oszt. ezüst vitézségi érem, a II. o. ezüst vitézségi érem, a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és a sebesülési érem tulajdonosa, a pedagógia és filozofia okl. tanítóképzőintézeti tanára, a Főiskolán a pedagógia tanára, a Testnevelési Főiskola tanácsának jegyzője, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság jegyzője és rendes tagja, a Magyar Paedagógiai Társaság, a Tanítóképző Intézeti Tanárok Országos Egyesületének tagja. Vezette a Főiskola titkári teendőit, gazdasági ügyeit és az igazgatót távollétében helyettesítette. A Főiskolánál működik 1925. óta. Tanította a pedagógiát és neveléstörténetet heti 6 órában és résztvett a gyakorlati kiképzésben. Lakik: I., Győri-út 13. sz.

Jellencz Margit, székesfővárosi polgáriskolai rendes tanár, a nyelv- és történettudományi szakcsoport tárgyaira képesített polg. isk. tanár, okl. testnevelő tanár, a Főiskolán a torna gyakorlatának tanára és a gyakorlati kiképzés szakvezetője, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság külső tagja, a Magyar Történelmi Társulat, a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége, a Katolikus Tanítónők és Tanárnők Egyesülete és a Polgári Iskolai Tanárok Országos Egyesülete rendes tagja. A Főiskolán működik 1925. óta. Tanította a torna gyakorlatát a II. évf. nőhallgatók részére heti 3 órában és résztvett a gyakorlati kiképzésben heti 4 órában. Lakik: II., Török-utca 14. sz.

Dr. Kenyeres Elemér, bölcsészdoktor, az I. oszt. ezüst vitézségi érem, a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és sebesülési érem tulajdonosa, áll. óvónőképzőintézeti tanár, a Főiskolán a lélektan és gyermektanulmány, valamint a logika tanára, a kir. magy. Pázmány Péter Tudományegyetemen a gyermeklélektan magántanára, a Magyar Paedagógiai Társaság, a Magyar Psychologiai Társaság, a Magyar Filozofiai Társaság, a Magyar Gyermektanulmányi és Gyakorlati Lélektani Társaság rendes tagja, a Kisdednevelők Országos Egyesületének titkára, a Kisdednevelés című neveléstudományi folyóirat szerkesztője. A Főiskolán működik 1929. óta. Tanította a lélektant és gyermektanulmányt, továbbá a logikát heti 4 órában. Lakik: II., Fillér-utca 11/b. II. 1.

Kmetykó János, szolgálattételre beosztott áll. polgáriskolai tanárképző főiskolai rendes tanár, a francia Akadémia tisztje és professzori címének tulajdonosa, az O. T. T. arany érmének tulajdonosa, okl. középiskolai testnevelő tanár, a Főiskolán a torna elméletének, módszerének és gyakorlatának tanára és a gyakorlati kiképzés vezetője, a Testnevelési Főiskola tanácsának tagja, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottságnak tagja, az Országos Testnevelési Tanács tagja, a MOTESZ tornaszakbizottságának ügyvezető alelnöke, a Budapesti (Budai) Torna Egylet művezetője, a dán Testnevelő Társaság tagja. Kidolgozta az összes érvényben lévő állami tantervek tornaanyagát és a hozzátartozó utasításokat, számos szakkönyvet írt a testnevelés köréből és legutóbb szerkesztette az Országos Testnevelési Tanács kiadásában megjelent «Nevelő testgyakorlás tanításanyaga» című 4 kötetes munkát. Vezetője és kiképzője volt több bajnok- és versenyzőcsapatnak, elnyerte az Olasz Tornász Szövetség arany érmét, ezüst koszorúját és oklevelét, továbbá a Svéd Tornász Szövetség ezüst érmét és oklevelét. A Főiskolán működik 1925. óta. Tanította a torna elméletét és módszertanát a férfiak és nők részére, a torna gyakorlatát a férfiak és a III. évfolyamú nők részére és vezette a gyakorlati kiképzést összesen heti 23 órában. Lakik: I., Attila-u. 2. sz.

Dr. Koszó János, bölcsészdoktor, az Eötvös Kollégium rendes tanára, okl. középiskolai tanár, a bpesti Pázmány Péter

Tudományegyetemen a német irodalomtörténet magántanára, a Főiskolán a német és angol nyelv tanára, az Országos Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság és az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság rendes tagja, az Országos Közoktatási Tanács előadó tanácsosa, az Országos Tankönyvügyi Bizottság előadója, a Magyar Philologiai Társaság, a Magyar Psychologiai Társaság, a Magyar Nyelvtudományi Társaság és a Magyar Paedagógiai Társaság rendes tagja. Szerkesztette az Egyetemes Philologiai Közlönyt s munkatársa volt több irodalmi és pedagógiai lexikonnak. A Főiskolán működik 1925. óta. Tanította a német és angol nyelvet heti 8 órában. Lakik: I., Zenta-u. 5. III. 4.

Misángyi Ottó, főiskolai tanár, okl. testnevelő tanár, a kir. József Műegyetemen a testedzés vezetője, a Főiskolán az athletika tanára és a gyakorlati kiképzés szakvezetője, a Testnevelési Főiskola tanácsának tagja, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság rendes tagja, a Magyar Athletikai Szövetség ügyv. alelnöke, országos athletikai szakfelügyelő, a Magyar Athletikai Szövetség intézőbizottságának és vidéki bizottságának elnöke. Nagyobb tanulmányt írt az angol testnevelésről, a Sport Encyklopédiájába az athletikáról, szerkesztette a «Nevelő testgyakorlás tanításanyagának» athletikai részét, számos szakcikket és tanulmányt írt hazai és külföldi lapokba. A Főiskolán működik 1925. óta. A Főiskolára rendes tanárrá kineveztetett 1929. julius 1. Tanította az athletika elméletét, módszertanát és gyakorlatát a férfiak és nők részére, továbbá résztvett a gyakorlati kiképzésben, összesen heti 27 órában. Lakik: VIII., József-u. 53.

Wéber Edit, székesfővárosi leányliceumi testnevelő tanárnő, középiskolákra képesített okl. testnevelő tanár, a Főiskolán a néptáncok és a ritmikus torna tanára, a Középiskolai Tanár Egyesület, a Testnevelési Tanárok Országos Egyesülete és a Budapesti (Budai) Torna Egylet rendes tagja. Tervezte, betanította és vezette az amszterdami magyar olympiai hölgytornász csapat bemutató diszpalotását. A Főiskolán működik 1926. óta. Tanította a néptáncokat és ritmikus tornát heti 6 órában. Lakik: VII., Alsóerdősor-utca 22. III. 1.

Záborszky Sándor, székesfővárosi reáliskolai testnevelő tanár, a hadiékítményes Signum Laudis tulajdonosa, okl. középiskolai testnevelő tanár, a Főiskolán az iskolai játékok tanára a férfiak részére és a gyakorlati kiképzés szakvezetője, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság rendes tagja, a Középiskolai Tanáregyesület, a Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete, a Budapesti Sport Egyesület és a Ferencvárosi Torna Club rendes tagja. Volt tornász csapatbajnokság vezetője nyujtón, korláton és lovon. A Főiskolán működik 1925. óta. Tanította az iskolai játékokat a férfiak részére és résztvett a gyakorlati kiképzésben, összesen heti 10 órában. Lakik: IX., Üllői-út 121. fsz. 11.

Rendkivüli tanárok:

Dr. Weinné Brunner Éva, székesfővárosi leánygimnáziumi testnevelési tanárnő, középiskolákra képesített okl. testnevelő tanár, a Főiskolán a női torna gyakorlatának tanára, a Budapesti (Budai) Torna Egylet, a Katolikus Tanítónők és Tanárnők Országos Egyesületének választmányi tagja, az Amateur Swimming Association tagja, a Budapesti Sport Egyesület hölgytornájának művezetője. Irt könyvet a gimnasztika elméletéről és gyakorlatáról, továbbá vezérfonalat a gimnasztika tanításához és több cikket a szakfolyóiratokban. A Főiskolán működik 1926. óta. Tanította a torna gyakorlatát a nők részére heti 3 órában. (I. évfolyamon.) Lakik: I., Márvány-utca 33. sz.

Hodászy Miklós, székesfővárosi testnevelési igazgató, testnevelési szakfelügyelő, középiskolákra képesített okl. testnevelő tanár, a Főiskolán a javító gimnasztika tanára, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság külső tagja, az Országos Testnevelési Tanács, a Magyar Athletikai Szövetség, a Magyar Uszó Szövetség, a Magyar Országos Torna Szövetség, a Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete, a Budapesti Sport Egylet rendes tagja, az Országos Testnevelési Tanács ezüst érmének és oklevelének tulajdonosa. Irt könyvet a javító gimnasztikáról, beszámolt az amszterdami olympiász eredményeiről és több cikkben értekezett testnevelési szakkérdésekről. A Főiskolán működik 1929. óta. Tanította a javító gimnasztikát heti 2 órában. Lakik: IX., Ranolder-utca 43. sz.

Kugler Sándor, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület főellenőre, a hadiékítményes Signum Laudis és a Katonai Érdemkereszt tulajdonosa, a Főiskolán az úszás tanára, a Testnevelési Főiskolai Sport Club ezidei tanárelnöke, a Magyar Uszó Szövetség úszókapitánya, a Budapesti (Budai) Torna Egylet alelnöke, a Városok és Vármegyék Országos Mentőegyesületének rendes tagja. Irt szakkönyvet az úszásról és a vizből mentésről s 1908-ban Magyarország hátúszó bajnoka volt. A Főiskolán működik 1925. óta. Tanította az úszást a férfiak részére heti 3 órában és irányitotta a Testnevelési Főiskolai Sport Club működését. Lakik: III., Zsigmond-utca 70. sz.

Dr. Kundt Ernő, bölcsészdoktor, a Közgazdaságtudományi Egyetemi karon a közgazd. angol nyelv és encyklopédia rendes előadó tanára, a debreceni gróf Tisza István Tudományegyetem magántanára, okl. középiskolai tanár, a Főiskolán az angol nyelv tanára, a m. kir. külügyminiszterium közgazd. és diplomáciai tanfolyamán az angol nyelv tanára, az Országos Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság, az Országos Polgáriskolai Tanárvizsgáló Bizottság és a Közgazd. Államvizsg. Bizottság tagja. Irt tudományos könyveket és cikkeket az angol irodalom köréből és miniszteri megbízásból szerkesztette a Középiskolai Angol

Nyelvkönyv sorozatot. A Főiskolán működik 1926. óta. Tanította az angol nyelvet heti 4 órában. Lakik: I., Böszörményi-út 4.

Benedekfalvi vitéz Luby Pál, tanácsnok, Budapest VII. ker. testnevelési vezető, a III. o. vaskoronarend a hadiékítménnyel és kardokkal, a III. o. katonai érdemkereszt a hadiékítménnyel és kardokkal, az ezüst érdemérem a kardokkal, a bronz érdemérem a kardokkal, a Károly csapatkereszt, sebesülési érem, a II. o. német vaskereszt, 20 éves szolgálati jelvény, jubileumi emlékérem, Mária-kereszt tulajdonosa. A Főiskolán működik 1926. óta. Tanította a leventeoktatást heti 2 órában. Lakik: VI., Eötvös-utca 36. III. 17. sz.

Malaky Mihály, székesfővárosi elemi iskolai és továbbképző iskolai igazgató, a Főiskolán a sportszerű játékok tanára, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság rendes tagja, Budapest Székesfőváros törvényhatósági Sport Bizottságának tagja, a Székesfővárosi Sport Szakbizottság tagja, a Ferencvárosi Torna Club tb. tagja és örökös bajnoka, a Budapesti Sport Egyesület társelnöke, a Svéd Labdarugó Szövetség tb. tagja és több külföldi labdarugó szövetség diszérmének tulajdonosa. A Főiskolán működik 1925. óta. Tanította a sportszerű játékokat a férfiak részére heti 4 órában. Lakik: IX., Gyáli-út 25. sz.

Dr. Malán Mihály, bölcsészdoktor, a Budapesti kir. magyar Pázmány Péter Tudományegyetem anthropologiai intézetének tanársegéde, a Főiskolán a testtan tanára, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság rendes tagja, a Magyar Psychologiai Társulat, a Magyar Néprajzi Társulat tagja, cserkésztiszt. A Főiskolán működik 1929. óta. Tanította a testtant és a testméréstant heti 2 órában. Lakik: VII., Garay-utca 26. II. 7. sz.

Dr. bilkei Pap Lajos, orvosdoktor, a Magyar Vöröskereszt Egylet Erzsébet-kórházának és a Szent Lukács fürdőnek főorvosa, a Főiskolán a massage tanára, a Magyar Orvosok Rheuma Egyletének főtitkára, a Magyar Orvos Egyesület, a Magyar Orvosok Nemzeti Egyesülése, a Magyar és Német Balneologiai Egylet, a Gesellschaft für Kreslaufforschung, Internat. Medic. Society of Hydrologie Ligue Internationale Controle Rheumatisme tagja. Több tudományos könyv és cikk szerzője. A Főiskolán működik 1928. óta. Tanította a javító gimnasztikát és massaget heti 2 órában. Lakik: II., Szent Lukács-fürdő.

Virányosi ifj. dr. Pőzel István, jog- és államtudományi doktor, székesfővárosi ügyvéd, a Főiskolán a gyephockey előadó tanára, a Magyar Gyephockey Szövetség ügyv. alelnöke, a Magyar Hockey Club elnöke, az Országos Casino, a Magyar Jogász Sport Egylet, a Budapesti Ügyvédi Kar és a Magyar Jogász Egylet rendes tagja. A Főiskolán működik 1927. óta. Tanította az időszaki sportok keretében a gyephockeyt nők részére heti 2 órában. Lakik: IV., Kaplony-utca 9. sz.

Dr. Prém Lóránd, jog- és államtudományi államvizsgálatot tett bölcsészdoktor, miniszteri titkár a m. kir. pénzügyminiszteriumban, a Főiskolán a turistaság elméletének tanára, a m. kir. felülvizsgáló és kiegyenlítő hivatal döntőbizottságának alelnöke, az Országos Testnevelési Tanács főtitkára, az Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács tagja, a Magyar Történelmi Társulat, a Magyar Barlangkutató Társulat, Budapest Fürdőváros Egyesület, Bethlen Gábor Szövetség választmányi tagja. A Főiskolán működik 1927. óta. Megbízást nyert a turistaság elméletének tanítására heti 2 órában, a folyó tanévben azonban nagy elfoglaltsága miatt dr. Zsembery Gyula tanár helyettesítette. Lakik: I., Maros-utca 22. I. 1.

B. dr. Stieber Sarolta, bölcsészdoktor, a Főiskolán az úszás tanára a nőhallgatók részére, a Magyar Athletikai Club rendes tagja, Magyarország 1925. és 1926. évi női hosszú távúszó bajnoka, Magyarország 1926. és 1927. évi hölgy műkorcsolyázó bajnoka és az 1928. évi főiskolai világbajnokság győztese az úszásban. A Főiskolán működik 1925. óta. Tanította az úszást a nőhallgatók részére heti 3 órában. Lakik: VI., Bulyovszky-utca 21. IV. 2. sz.

Sztankó Béla, ny. áll. tanítóképzőintézeti igazgató, c. kir. főigazgató, a nyelv- és történettudományi és zenei szakcsoportokra képesített okl. tanítóképzőintézeti tanár, a Főiskolán az ének tanára, az Országos Tanítóképzőintézeti Zenetanár Vizsgáló Bizottság tagja, a Tanítóképző Intézeti Tanárok Országos Egyesületének tb., s a Magyar Paedagógiai Társaság rendes tagja, az Országos Közoktatási Tanács tagja. A Főiskolán működik 1928. óta. Tanította az éneket a férfiak és nők részére az I. félévben heti 4 órában. Lakik: I., Alkotás-utca 37.

Tettey Emil, székesfővárosi polg. isk. tanár, a hadiékítményes Signum Laudis a kardokkal, a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem és a német lovagrend keresztjének tulajdonosa, okl. középiskolai tanár, a Főiskolán a céllövészet tanára, a Budapesti Polgári Lövész Egyesület főlövészmestere és tagja, a Székesfővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének, a Polgári Iskolai Tanárok Országos Egyesületének, a Budapest Sport Egyesületnek rendes tagja, többszörös országos lövészbajnok, 1929. évi világbajnok. A Főiskolán működik 1927. óta. Tanította a céllövést heti 2 órában. Lakik: I., Krisztina-körút 101. III. 31. sz.

Dr. Varga Béla, orvosdoktor, több harctéri kitüntetés tulajdonosa, állami kórházi főorvos, okl. sebészműtő és képesített törvényszéki orvos, a Főiskolán a birkózás tanára, a Magyar Sebész Társaság, a Budapesti Orvosok Szövetsége, a Magyar Orvosok Nemzeti Egyesülése rendes tagja, 8 éven keresztül

Magyarország birkózó bajnoka, 1911. évi világbajnok (Bécs), 1912. és 1913-ban Európa-bajnok, 1923-ban a svéd olympiai játékok győztese. A Főiskolán működik 1925. óta. Tanította a birkózást heti 2 órában. Lakik: X., Maglódi-út 36.

Dr. Valter László, orvosdoktor, a budapesti kir. magy. Pázmány Péter Tudományegyetem I. sz. anatómiai intézetének adjunktusa, okl. műtőorvos, a Főiskolán a bonctan tanára, az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság rendes tagja. A Főiskolán működik 1929. óta. Tanította a bonctant heti 2 órában. Lakik: II., Küküllő-utca 3. sz.

Derzsenyi és zsemberi dr. Zsembery Gyula, jog- és államtudományi doktor, székesfővárosi ügyvéd, a hadiékítményes bronz Signum Laudis a kardokkal, a Károly csapatkereszt, a német vaskereszt és a jubileumi érmek tulajdonosa, a Főiskolán a cserkészet és a sielés tanára, s a turistaság elméletének helyettes tanára, a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár ügyésze, a Magyar Cserkész Szövetség társelnöke és vizitelep igazgatója, a Magyar Turista Egylet ügyvezető alelnöke, és a si-sziklamászó szakosztályának elnöke, a Magyar Evezős Szövetség, a Magyar Si Szövetség és a Magyar Turista Szövetség igazgatósági (intézőbizottsági) tagja, a Természettudományi Társulat, a Budai Csónakázó Egylet, a Hungária Evezős Egylet, a Tisztviselő Casino, a Budapesti (Budai) Torna Egylet, a Keresztény Pénzintézeti Tisztviselők Országos Szövetsége, a Mecsek Egylet és több más egylet tagja. Állandó munkatársa a Magyar Cserkész, Vezetők Lapja, Turistaság Lapja folyóiratoknak, írt könyvet az evezésről, számos cikket cserkészkérdésekről és évenként több előadást tart a turistaság köréből. Két cserkészcsapat parancsnoka. A Főiskolán működik 1927. óta. Tanította a cserkészet elméletét és a turistaság elméletét heti 2 órában és a sielést az időszaki sportok keretében. Lakik: V., Nádor-u. 24.

Orvosok:

Dr. Rehák Arthur, orvosdoktor, a hadiékítményes Signum Laudis a kardokkal, a II. oszt. tiszti Vöröskereszt érem, a jubileumi érem tulajdonosa, volt népfölkelő főorvos, a Főiskola rendelőorvosa, képesített tisztiorvos, a posta és postatakarék b. e. kerületi kezelőorvosa, a Közkórházi Orvos Társulat, a m. kir. Természettudományi Társulat, a Magyar Orvosok Nemzeti Egyesülése, a Magyar Orvos Szövetség, a Krisztinavárosi Casino, a Budavári Társas Kör és a Budapest-jobbparti Orvosok Körének rendes tagja. A Főiskolán működik 1925. óta. Ellátta a rendelőorvosi teendőket naponként egy órában. Lakik: I., Alagút-utca 4. sz.

Dr. Baitz Géza, orvosdoktor, belklinikai tanársegéd és székesfővárosi gyakorlóorvos, Főiskolán a Sportorvosi Intézet vezetőfőorvosa, az Egyetemek Kórház Egyletének belgyógyász főorvosa és az egyetemi testnevelés sportorvosa, az Országos Orvos Szövetség, a Budapesti Orvos Egyesület, a Balneologiai Egyesület, a Tüdőgondozó Orvosok Egyesülete rendes tagja. Tudományos dolgozatokat írt az anyagcsere, a felszívódás, ízületi betegségek és a balneologia köréből. A Főiskolán működik 1929. óta. Vezette a Sportorvosi Intézet vizsgálatait. Lakik: IV., Petőfi Sándor-utca 16. I. 2.

Dr. Dobokay Lajos, orthopaed-sebész szakorvos, a Testnevelési Főiskola Sportorvosi Intézetének rendelő orvosa, sportorvos, okl. testnevelő tanár, a Budapesti (Budai) Torna Egylet előtornásza és csapatvezetője, a Munkás Testedző Egyesület tornaművezetője. A Főiskolán működik 1930. óta. Lakik: I., Krisztina-körút 155/57.

Dr. Dusóczky Andor, orvosdoktor, a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem II. sz. belklinikájának gyakornoka, a munkafiziologia és anyagcsere kérdéseinek kutatója, aktiv evezős és athléta. A Főiskolán működik 1930. óta. A Sportorvosi Intézet rendelőorvosa. Lakik: I., Krisztina-tér 3. I. 11.

Dr. Herzum Alfonz, orvosdoktor, a báró Korányi-féle III. sz. belklinika tanársegéde, a physikotherapia és konstituciós kérdések tudományos kutatója, több tudományos cikk szerzője az anyagcsere köréből, versenytenniszező. A Főiskolán működik 1930. óta. A Sportorvosi Intézet rendelőorvosa. Lakik: IX., Ferenc-tér 9. sz.

Dr. Oláh Jenő, orvosdoktor, a Polyklinika asszisztense, a Ferencvárosi Torna Club cluborvosa, a Polyklinika laboratoriumának vezetője, aktiv sportoló. A Főiskolán működik 1930 óta. A Sportorvosi Intézet rendelőorvosa. Lakik: VI., Nagymező-utca 33. II. 2. sz.

Segédtanárok:

Czeiner Margit, mathematika és fizikára képesített okl. középiskolai és felső kereskedelmi iskolai tanár, székesfővárosi megbízott középiskolai tanár, tanárkari jegyző, a Főiskolán a női internátus vezetője. Ellátta a női internátus felügyelői teendőit és szükséghez képest segédkezett az irodai munkálatokban. A Főiskolán működik 1929. óta. Lakik: A Főiskola női internátusában (I., Győri-út 11.)

Kerezsy Endre, okl. testnevelő tanár, a Testnevelési Főiskola ezüst érmének tulajdonosa, VII. ker. leventefőoktató, a párisi főiskolai football világbajnokság magyar csapatának volt válogatott játékosa. Végezte a férfiinternátus felügyelői teendőit, a gyakorlati órák előadó tanárainak segédkezett és szükség esetén helyettesitett, kezelte a szertárakat, a filmarchivumot, a laboratóriumot és az irodai teendőkben közreműködött. A Főiskolán működik 1929. óta. Lakik a Főiskola férfiinternátusában (I., Győri-út 15. sz.)

Gyakornokok:

Dr. Tajthy Kálmán, államtudományi doktor, a budapesti kegyesrendi főgimnázium megbizott testnevelő tanára, okl. testnevelő tanár, többszörös vívóbajnok. Segédkezett a férfiinternátus felügyeletében és a gyakorlati tárgyak oktatásában. A Főiskolán működik 1929. óta. Lakik: I., Győri-út 13. sz.

Faragó Aranka, okl. testnevelő tanár, a Postás Sport Egylet hölgycsapatának művezetője. Segédkezett a női torna, női athletika és tánc oktatásában és szükséghez képest az irodai munkálatokban. A Főiskolán működik 1929. óta. Lakik: VI., Székely Bertalan-utca 27. sz.

Jess Hildegard, okl. testnevelő tanár, a játékszertár kezelője. Segédkezett a női torna, játék és tánc oktatásában, a Sportorvosi Intézetben és szükséghez képest az irodai munkálatokban. A Főiskolán működik 1929. óta. Lakik: I., Győri-út 22.

Kael Anna, okl. testnevelő tanár, a tornaszertár kezelője, többszörös főiskolai bajnok és rekorder. Segédkezett a női torna, athletika és játék oktatásában és szükséghez képest az irodai munkálatokban. A Főiskolán működik 1929. óta. Lakik: I., Pauler-utca 1. sz.

Lányi-Lindner Marianne, okl. testnevelő tanár, többszörös főiskolai úszóbajnok. Segédkezett a játék, az úszás, a massage és a sielés oktatásában, a Sportorvosi Intézetben és szükséghez képest az irodai munkálatokban. A Főiskolán működik 1929. óta. Lakik: I., Attila-körút 19.

Segédoktató:

P. Horváth Józsefné. Segédkezett a népies táncok és ritmikus torna oktatásánál mint zongorista. A Főiskolán működik 1926. óta. Lakik: II., Margit-körút.

Gazdaasszony:

Stampf Karola, szolgálattételre beosztott áll. polg. isk tanárképző főiskolai gazdasszony. Vezette a Főiskola köztartását és kezelte az élelmiszer anyagraktárt. A Főiskolán működik 1925. óta. Lakik: a Főiskola épületében (I., Győri-út 13.)

Altisztek:

Csulik Mihály, II. o. műszaki altiszt, a Főiskola pedellusa. A Főiskolán működik 1925. óta. Lakik a főiskola épületében: I., Alkotás-utca 46. sz.

Pfeifer József, kisegitő szolga. A Főiskolán működik 1929. óta. Lakik a Főiskola épületében: I., Alkotás-utca 46. sz.

III. A Testnevelési Főiskola hallgatósága.

1. Férfihallgatók.

Név	Évfolyam	Beiktatás ideje	Félév	
Bársony Sándor	I.	1929	I.	II.
Besenyei Gyula	I.	1929	I.	II.
Birimirszky Mihail	I.	1929	I.	II.
Boross Dezső	I.	1929	I.	II.
Brózik János	I.	1929	I.	II.
Czuna Ferenc	I.	1929	I.	II.
Domby Ernő	I.	1929	I.	II.
Farkas Pál	I.	1929	I.	II.
Fejér József	I.	1929	I.	II.
Ferencsik Zoltán	I.	1929	I.	II.
Guteff Iván	I.	1929	I.	II.
Héjjas István	I.	1929	I.	II.
Ignátz Mihály	I.	1929	I.	II.
Jillek Emil	I.	1929	I.	II.
Kerékjártó János	I.	1929	I.	II.
Kocsmár János	I.	1929	I.	II.
Kulitzy Jenő	I.	1929	I.	II.
Ludvigh János	I.	1929	I.	II.
Nyilas Gábor	I.	1929	I.	
Paku Ernő	I.	1929	I.	II.
Paleologos Cleanthis	I.	1929	I.	II.
Paraskef Georgieff	I.	1929	I.	II.
Patay Gyula	I.	1929	I.	II.
Sakellárion Péter	I.	1929	I.	II.
Soós István	I.	1929	I.	II.
Starkbauer József	I.	1929	I.	II.
Szabó Béla	I.	1929	I.	II.
Szesztay István	I.	1929	I.	II.
Sztojkoff Aszen	I.	1929	I.	II.
Vitál Sándor	I.	1928	I.	II.

Név	Évfolyam	Beiktatás ideje	Félév	
Barcsay Kálmán	II.	1927	I.	II.
Bátky Zsigmond	II.	1928	I.	II.
Csapp János	II.	1927	I.	II.
Irsa Tibor	II.	1928	I.	II.
Krischer Antal	II.	1928	I.	II.
Kuhár Miklós	II.	1928	I.	II.
Magdinetz Antal	II.	1928	I.	II.
Mitass Emil	II.	1928	I.	II.
Paulinyi Jenő	II.	1928	I.	II.
Petroff Kiril	II.	1928	I.	II.
Petroff Péter	II.	1928	I.	II.
Poczik Béla	II.	1928	I.	II.
Ratkay M. Gyula	II.	1928	I.	II.
Schlachta Ferenc	II.	1928	I.	II.
Simek Ferenc	II.	1928	I.	II.
Skribanek Péter	II.	1928	I.	II.
Juhász József	III.	1927	I.	II.
Koch József	III.	1927	I.	II.
Kocsis József	III.	1927	I.	II.
Koppányi Imre	III.	1927	I.	II.
Mester Gábor	III.	1927	I.	II.
Nagy Zoltán	III.	1926	I.	II.
Obitz Károly	III.	1927	I.	II.
Szakmáry József	III.	1927	I.	II.
Szymiczek Ottó	III.	1927	I.	II.
Takács Andor	III.	1927	I.	II.
Weisz József	III.	1927	I.	II.

2. *Nőhallgatók.*

Agárdy Ilona	I.	1929	I.	II.
Bezegh Huszágh Éva	I.	1929	I.	II.
Boróczy Boriska	I.	1929	I.	II.
Bródi Katalin	I.	1929	I.	II.
Csatáry W. Magda	I.	1929	I.	—
Csasznek Olga	I.	1929	I.	—
Csermák Teréz	I.	1929	I.	II.
Ferencz Erzsébet	I.	1929	I.	II.
Frőhlich Magda	I.	1929	I.	II.
György Éva	I.	1929	I.	II.
Harsányi Margit	I.	1929	I.	II.
Hruby Ilona	I.	1929	I.	II.

Név	Évfolyam	Beiktatás ideje	Félév	
Kölbig Irén	I.	1929	I.	II.
Kramer Ágnes	I.	1929	I.	—
Krebsz Gerta	I.	1928	I.	—
Mátyás Magda	I.	1929	I.	II.
Mihályik Piroska	I.	1929	I.	II.
Nozsarova Ekaterina	I.	1929	I.	II.
Pauer Margit	I.	1929	I.	II.
Pertich Rózsa	I.	1929	I.	II.
Petrasovszky Jolán	I.	1929	I.	II.
Petrova Anna	I.	1929	I.	II.
Pleskó Margit	I.	1929	I.	II.
Rákosy Eugénia	I.	1929	I.	—
Sörös Éva	I.	1929	I.	II.
Szkordeva Anasztázia	I.	1929	I.	II.
Szlavova Angelina	I.	1929	I.	II.
Telek Mária	I.	1929	I.	II.
Vigh Blanka	I.	1929	I.	II.
Andor Edina	II.	1928	I.	II.
Ágotha Hildegard	II.	1928	I.	—
Barabás Klára	II.	1928	I.	II.
Barkász Margit	II.	1928	I.	II.
Conrád Anna	II.	1928	I.	II.
Csernus Irén	II.	1928	I.	II.
Dubasievics Erzsébet	II.	1928	I.	II.
Genersich Gabriella	II.	1928	I.	II.
Haitl Jolán	II.	1927	I.	II.
Linkesch Sarolta	II.	1928	I.	II.
Mayer Fedora	II.	1928	I.	II.
Pieri Mária	II.	1928	I.	II.
Sopp Brigitta	II.	1928	I.	II.
Sümeghy Vera	II.	1928	I.	II.
Török Ilma	II.	1928	I.	II.
Vendel Erzsébet	II.	1928	I.	II.
Balássy Berta Vera	III.	1927	I.	II.
Bárdossy Mária	III.	1927	I.	II.
Beöthy Éva	III.	1927	I.	II.
Bosnyákovits Etel	III.	1927	I.	II.
Böhm Irén	III.	1927	I.	II.
Fekete Margit	III.	1927	I.	II.
Friedrich Ilona	III.	1927	I.	II.

Név	Évfolyam	Beiktatás ideje	Félév	
Gölöncsér Julia	III.	1927	I.	II.
Gyarmathy Ilona	III.	1927	I.	II.
Hoffmann Klára	III.	1926	I.	II.
Kirchknopf Margit	III.	1927	I.	II.
Koppányi Ella	III.	1926	I.	II.
Kulcsár Izabella	III.	1927	I.	II.
László Emma	III.	1926	I.	II.
Luxemburger Gabriella	III.	1927	I.	II.
Mezey Julia	III.	1927	I.	II.
Móczár Mária	III.	1927	I.	II.
Perutz Katalin	III.	1927	I.	II.
Petkovits Angyalka	III.	1927	I.	II.
Piufsich Mária	III.	1927	I.	II.
Pór Katalin	III.	1927	I.	II.
Rátai Györgyike	III.	1927	I.	II.
Szabados Anna	III.	1927	I.	II.
Szlány Márta	III.	1930	-	II.
Tóth Irén Eleonora	III.	1927	I.	II.
Vadas Lidia	III.	1926	I.	II.
Vágó Gizella	III.	1927	I.	II.
Vértessy Katalin	III.	1927	I.	II.
Wieland Magdolna	III.	1927	I.	II.

Táblás kimutatás az 1929/30. tanévben beiratkozott hallgatókról.

Férfihallgatók.

Évfolyam	Hallgatók száma	Vallásukra nézve							Születésre nézve					
		Róm. kath.	Gör. kath.	Gör. keleti	Ev.ref.	Ág. hitv. ev.	Unitárius	Izraelita	Magyarorsz.	Csehszlovákia	Románia	Jugoszlávia	Ausztria	Egyéb külföldi
I. évfolyam	30	11	2	5	8	4			23	1				6
II. évfolyam	16	9	1	2	2	2			10	2		2		2
III. évfolyam	11	6	1		4				9		2			
Összesen	57	26	4	7	14	6			42	3	2	2		8

Nőhallgatók.

Évfolyam	Hallgatók száma	Vallásukra nézve							Születésre nézve					
		Róm. kath.	Gör. kath.	Gör. keleti	Ev. ref.	Ág. hitv. ev.	Unitárius	Izraelita	Magyarorsz.	Csehszlovákia	Románia	Jugoszlávia	Ausztria	Egyéb külföldi
I. évfolyam	29	15	1	4	4	2		3	22	2	1			4
II. évfolyam	16	10			1	5			15				1	
III. évfolyam	29	18			3	6	1	1	22	1	3	1		2
Összesen	74	43	1	4	8	13	1	4	59	3	4	1	1	6

Összesítés.

Férfihallgatók	57	26	4	7	14	6			42	3	2	2		8
Nőhallgatók	74	43	1	4	8	13	1	4	59	3	4	1	1	6
Összesen	131	69	5	11	22	19	1	4	101	6	6	3	1	14

A m. kir. Testnevelési Főiskola hallgatóinak rangsora az 1929/30. tanév I. felében.

I. Évfolyam:

Férfiak:

1. Bessenyei Gyula
2. Boross Dezső
3. Szabó Béla
4. Jillek Emil
5—6. Kerékjártó János
Patay Gyula
7—9. Czuna Ferenc
Domby Ernő
Héjas István
10. Starkbauer József
11. Bársony Sándor
12—13. Ferencsik Zoltán
Paku Ernő
14—15. Brózik János
Soós István
16. Kocsmár János
17—20. Farkas Pál
Fejér József
Ludvigh János
Vitál Sándor
21—22. Kulitzy Jenő
Szesztay István
23. Ignátz Mihály

Nők:

1. Bezegh-Huszágh Éva
2. Fröhlich Magda
3—5. Ferencz Erzsébet
Pleskó Margit
Vigh Blanka
6—8. Csermák Teréz
Mihályik Piroska
Sörös Éva
9—10. Pauer Margit
Petrasovszky Jolán
11. Bródy Katalin
12—14. György Éva
Pertich Róza
Telek Mária
15. Krámer Ágnes
16—17. Hruby Ilona
Kölbig Irén
18—19. Agárdy Ilona
Mátyás Magda
20. Harsányi Margit
21. Boróczy Boriska

II. Évfolyam:

Férfiak:

1. Ratkay Gyula
2. Krischer Antal
3. Schlachta Ferenc
4. Mitass Emil
5. Skribanek Péter
6. Bátky Zsigmond
7—8. Kuhár Miklós
Poczik Béla
9. Magdinetz Antal
10. Irsa Tibor
11. Simek Ferenc
12. Csapp János
13. Paulinyi Jenő
14. Barcsay Kálmán

Nők:

1. Sümeghy Vera
2. Barkász Margit
3. Linkesch Sarolta
4—5. Csernus Irén
Haitl Jolán
6. Pieri Mária
7—8. Mayer Fedora
Sopp Brigitta
9—10. Andor Edina
Török Ilma
11—12. Barabás Klára
Genersich Gabriella
13. Vendel Erzsébet
14. Dubásievics Erzsébet
15. Conrád Anna

III. Évfolyam:

Férfiak:	*Nők:*
1. Szymiczek Ottó	1. Wieland Magdolna
2. Szakmáry József	2. Friedrich Ilona
3—4. Kocsis József	3—4. Balássy Berta Vera
Obitz Károly	Vértessy Katalin
5. Weisz József	5—6. Petkovits Angyalka
6. Takács Andor	Szabados Anna
7. Koppányi Imre	7. Piufsich Magdolna
8. Mester Gábor	8—9. Gölöncsér Julianna
9. Juhász József	Vágó Gizella
10. Koch József	10. Tóth Irén
11. Nagy Zoltán	11. Hoffmann Klára
	12—14. Bosnyákovits Etelka
	Koppányi Ella
	Luxemburg Gabriella
	15. Vadas Lidia
	16—17. László Emma
	Pór Katalin
	18—19. Beöthy Éva
	Kucsár Izabella
	20—21. Böhm Irén
	Gyarmathy Ilona
	22. Rátay Györgyi
	23. Fekete Margit
	24. Móczár Mária
	25. Bárdossy Mária
	26. Perutz Katalin
	27. Mezey Julia
	28. Kirchknopf Margit

A m. kir. Testnevelési Főiskola hallgatóinak rangsora az 1929/30. tanév II. felében.

I. Évfolyam:

Férfiak:	*Nők:*
1. Bessenyei Gyula	1. Csermák Teréz
2—3. Jillek Emil	2. Fröhlich Magda
Patay Gyula	3. Ferencz Erzsébet
4. Boross Dezső	4. Bezegh-Huszágh Éva
5—6. Czuna Ferenc	5—6. Pleskó Margit
Kerékjártó János	Vigh Blanka
7. Paku Ernő	7. Mihályik Piroska

8—10. Kocsmár János
Kulitzy Jenő
Starkbauer József
11. Soós István
12. Domby Ernő
13. Szabó Béla
14. Ferencsik Zoltán
15. Héjjas István
16. Fejér József
17. Brózik János
18—19. Bársony Sándor
Ludvigh János
21. Vitál Sándor
20. Ignátz Mihály

Rangsorba nem sorolhatók:

Farkas Pál
Szesztay István
Birimirszky Mihail
Georgieff Paraskef
Guteff Iván
Sztoikoff Aszen
Paleologos Cleanthis
Takis Sakellariou

8—9. Bródy Katalin
Kölbig Irén
10—11. Pauer Margit
Sörös Éva
12—15. Hruby Ilona
Mátyás Magda
Pertich Rózsa
Telek Mária
16. Petrasovszky Jolán
17. Agárdy Ilona

Rangsorba nem sorolhatók:

Boróczy Boriska
Harsányi Margit
Angelina Szlavova
Ekaterina Nozsarova
Anna Petrova
Anasztázia Szkordeva

II. Évfolyam:

Férfiak:

1. Mitass Emil
2. Skribanek Péter
3—4. Irsa Tibor
Schlachta Ferenc
5—6. Rátkay Zsigmond
Kuhár Miklós
7—8. Magdinetz Antal
Poczik Béla
9. Csapp János
10. Simek Ferenc

Rangsorba nem sorolhatók:

Barcsay Kálmán
Krischer Antal
Paulinyi Jenő
Ratkay Mihály
Petroff Péter
Petroff Kirill

Nők:

1—2. Linkesch Sarolta
Sümeghy Vera
3. Csernus Irén
4. Barkász Margit
5. Mayer Fedora
6. Andor Edina
7. Genersich Gabriella
8. Pieri Mária
9. Haitl Jolán
10. Vendel Erzsébet
11. Dubásievics Erzsébet

Rangsorba nem sorolhatók:

Barabás Klára
Conrád Anna
Sopp Brigitta
Török Ilma

III. Évfolyam:

Férfiak:

1. Szymiczek Ottó
2. Kocsis József

3—4. Obitz Károly
Szakmáry József

5—6. Koppányi Imre
Takács Andor

7. Weisz József
8. Mester Gábor
9. Juhász József
10. Nagy Zoltán

Rangsorba nem sorolható:
Koch József

Nők:

1—2. Wieland Magdolna
Balássy Berta Vera

3—5. Friedrich Ilona
Vértessy Katalin
Gölöncsér Julianna

6—7. Petkovits Angyalka
Szabados Anna

8. Piufsich Magdolna
9. Tóth Irén
10. Hoffmann Klára
11. Gyarmathy Ilona

12—13. Fekete Margit
Kulcsár Izabella

14—16. Bosnyákovits Etelka
Móczár Mária
Vágó Gizella

17. Luxemburger Gabriella
18. Koppányi Ella
19. Böhm Irén

20—22. Kirchknopf Margit
László Emma
Pór Katalin

23—24. Beöthy Éva
Mezey Julia

25. Bárdossy Mária

Rangsorba nem sorolhatók:
Perutz Katalin
Rátay Györgyi
Vadas Lidia

B) A Főiskolán folyó nevelés és oktatás tárgyi tényezői.

1. Oktatás és nevelés.

A Főiskola tanulmányi menetét a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 1929 október 4-én 1120-0/7-1929. szám alatt kelt rendeletével jóváhagyott óraterv szabályozza.

Tárgy:	I. félév		II. félév		III. félév		IV. félév		V. félév		VI. félév		VII. félév		VIII. félév	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
Lélektan és gyermektanulmány	2	2	2	2												
Etika			2	2												
Logika					2	2										
Nevelés- és tanitástan					4	4	4	4								
Sporttörténet													2	2	2	2
Testnevelés szervezete													2	2		
Gyakorlati tanitás					2	2	2	2	3	3	3	3	4	4	4	4
Bonctan	2	2	2	2												
Testtan	2	2	2	2												
Élettan					3	3	3	3								
Egészségtan									2	2	2	2	2	2		
Mozgástan							2	2								
Torna elmélete és gyakorlata	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Ritmikus torna										2		2		2		2
Javitó torna (gyakorlás)													2	2	3	3
Javitó torna (gyakolati tanitás)															2	2
Athletika elmélete és gyakorlata	4		4		4		4		4		4		4		4	
Athletika és szabadteri sportok		4		4		4		4		4		4		4		4
Időszaki sport*)					2	2	2	2	2	2	2	2				
Játék elmélete és gyakorlata	2	2	2	2	2	2	2	2								
Sportszerü játék	1		1		2		2		2		2		1		1	
Uszás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vivás elmélete és gyakorlata	2		2		2		2		2	2	2	2	2		2	
Céllövés elmélete és gyakorlata									2		2		2		2	
Ökölvivás									2		2					
Birkózás	2		2													
Néptánc elmélete és gyakorlata		2		2	2	2		2								
Cserkészet elmélet	2															
Turistaság elmélete és térképismeret	2	2	2	2												
Leventeoktatás							2		2		2		2		2	
Müvelődéstörténet	2	2	2	2												
Szeminárium									2	2	2	2	2	2	2	2
Ének	2	2														
Összesen	30	25	28	25	30	26	30	26	28	22	28	22	20	25	29	24

Ezenkivül a főiskola hallgatói kötelesek valamelyik modern nyelvet (ezidőszerint német vagy angol) heti 2 órában hallgatni és abból szabályszerüen kollokválni.

*) Időszaki sportok:
a férfiak részére: sifutás, korcsolyázás, evezés, önvédelem,
a nők részére: sifutás, korcsolyázás, gyephockey, tenniszjáték.

Az *óraterv* felépítése azon elgondolás alapján történt, hogy a testnevelési ismeretek roppant területét úgyszólván lehetetlen beállitani a főiskolai képzés keretébe és azért bizonyos kirekesztést kell végezni. Az óratervi anyag kiválasztását pedig az szabta meg, hogy a testnevelő tanárnak tevékenysége közben nélkülözhetetlen szüksége van orvostudományi ismeretekre, a torna-, athletika-, játék elméletére és gyakorlatára, a különböző sportágakban való jártasságra, végül nevelői munkájához széleskörü, alapos pedagógiai készültségre és a tanult elméleti és gyakorlati ismeretek didaktikai feldolgozására (tanítási gyakorlat). Az orvostudományi ismeretekhez tartozik a bonctan, testtan, élettan, mozgástan, egészségtan és első segélynyújtás; a torna kiterjed még a rithmikus tornára, táncra és javító gimnasztikára; az athletika magában foglalja a szabadtéri gyakorlatokat; a játék felöleli a sportszerü és iskolai játékokat; a sportok keretében helyet foglal az úszás, vívás, céllövészet, ökölvívás, birkózás, cserkészet, turistaság és a különböző időszaki sportok; a neveléstudományi ismeretek körében pedig a pedagógiai propedeutika (lélektan és gyermektanulmány, logika és etika), az elméleti pedagógia, didaktika és szervezettan kerül előadásra.

Nemzetnevelői feladatát azonban tudatosan csak az végezheti, nemzete jövőjeért csak az dolgozhatik, aki ismeri azt az útat, amelyet az emberiség kulturális fejlődése és amelyet nemzete az egyetemes emberi művelődés körében megtett, ezt a célt szolgálja a magyar művelődéstörténet és a sportok története. Végül a tudományok nem izoláltan, nemzetek szerint fejlődnek, hanem állandó kölcsönhatásban vannak egymással, eredményeik egymást kiegészitik és ezt a kapcsolatot akarják biztositani a modern nyelvek. Egész speciális nemzeti feladata van az éneknek, amely a testneveléssel kapcsolatban a nemzeti összetartozás érzését fejleszti, de még fontosabb feladat jut a leventeoktatásnak és térképismeretnek, amelyeket sajátos helyzetünkből folyó természetes szükségletek emeltek a többi szaktanulmányok körébe. Végül minden tanárképzésnek egyik legfontosabb feladata, hogy azokat az ismereteket és készségeket, amelyeket képzése során nyujt a jelölteknek, didaktikailag is feldolgozza, azaz: a kapott ismeretek tanításának methodikájával is a tanári személyiség kialakulását biztositja. Ezt a szerepet töltötte be a gyakorlati tanítás.

Az egyes tárgyakra szánt időt az határozta meg, hogy egyrészt hány elméleti studiumot és gyakorlati munkát lehet megkivánni a hallgatóktól, másrészt mennyi iskolai munkára van szükség az egyes tárgyak kijelölt anyagának elvégzésére. Az óraterv az első szempontot annyiban vette figyelembe, hogy a heti elméleti és gyakorlati órák számát 30-ban állapitotta meg, amely idő az orvostudomány és a pszichologia megállapitása szerint körülbelül a testi és szellemi munkabírás határán

van. Ezen belül azután az egyes tárgyakra forditott órák számát az döntötte el, hogy a kérdéses studium csak a Főiskolán végezhető-e el, vagy pedig elégséges az is, hogy a Főiskola az illető tárgyból, vagy tárgykörből általános ismereteket nyujt, inkább csak irányitást ad és célokat jelöl ki. Az óraterv tehát a munkabirás és a tényleges szükséglet egybevetéséből állott elő és az egyes tárgyak terjedelmét az előadó tanárok a rendelkezésre álló időhöz mérték.

A kiszemelt anyag elrendezését, vagyis azt a kérdést, hogy az egyes tárgyak az évfolyamokban hogyan oszoljanak meg, a föltételezettség, a fokozatos haladás elve és a különböző tárgyak belső kapcsolatai szabták meg. Az óraterv elrendezésénél a Főiskola tanári kara és a tanácsa principiumnak fogadta el azt a pedagógiai követelményt, hogy az alapismeretek mindig megelőzzék a szaktanulmányokat, hogy az egymással kapcsolatos studiumok lehetőleg közel legyenek egymáshoz és végül, hogy a különböző elméleti ismeretek és gyakorlatok egymás hatását kiegészitsék, illetőleg megerősitsék. Ilyen megfontolással sikerült az óratervvel elérni azt, hogy a tárgyak egymásutánjában a fokozatos fejlődés elve uralkodik s mindegyik évfolyam tanulmányi köre az előző tanulmányokra épít.

Az ismertetett óraterv azonban csak keret volt, amelynek az előadó tanárok személyes munkája adott tartalmat és életet. Az 1929—30. tanévi Almanach szűkreszabott köre nem engedi meg, hogy a főiskolai oktatás anyagát és módját részletesen ismertessük; ez alkalmasint a jövő tanévre marad. Általánosságban azonban annyit mégis szükségesnek tartunk megjegyezni, hogy a Főiskola oktatói és nevelői munkája kétféle tevékenységből alakult ki: egyfelől a tanárok elméleti és gyakorlati tevékenysége (előadás és a tudományos munkába való bevezetés), másfelől a hallgatók munkája, akik a kapott elméleti és gyakorlati ismeretanyagot befogadják és magukban feldolgozzák, mintegy testi és lelki tulajdonaikká teszik.

E két különböző természetű tevékenység folytonosan egymáshoz alkalmazkodik, egymással kölcsönhatásban áll és egymást kiegészíti. A tanárok oktatói tevékenységéből pedig csak egy részt foglal el a testnevelő tanári pályán megkívánt elméleti és gyakorlati szakképzés, másik nem kevésbbé fontos munkája a főiskolai tanári karnak arra irányul, hogy hallgatóit bevezesse az önálló kutatás módszereibe s ezzel a tudományos továbbhaladás lehetőségét biztositsa. A Főiskola tanári karát ebben a tevékenységében az sem zavarta meg, hogy hallgatói közül a kapott impulzusok nem mindenkiben fognak egyformán a tudományos továbbhaladásra irányuló aktivitást kiváltani, de legalább ezek is megtelitődnek a Főiskola szellemével és megtanulják becsülni a tudományos munkát.

Ez a tudományos elméleti és gyakorlati szakképzés azonban csak egyik része volt annak a tervszerű harmonikus munkának, amely a Főiskola falai között folyt. A tanárképzés másik nem kevésbbé fontos részét a tanári hivatásra való tudatos ránevelésben és a didaktikai kiképzésben kell keresni. Ez utóbbi szervesen beilleszkedett a rendes tanulmányi menetbe s célja az volt, hogy a leendő testnevelő tanár már főiskolai tanulmányai alatt megszerezze magának azt a methodikai tudást, készséget és ügyességet, amelyre pályája kezdetén is szüksége van s amely megóvja őt a tapasztalatlanság káros hatásaitól.

A *gyakorlati kiképzés* óraterv szerint három évfolyamon történik:

a) A gyakorlati kiképzés *első* évfolyamában (II. évesek) figyelik a mintatanítást és a tanár magyarázza a tanításnál követett eljárást. Evégből a tanítási óra előtt a tanítást végző tanár közli a hallgatókkal a didaktikai egységeket és ráirányitja a hallgatók figyelmét arra, hogy mit és hogyan figyeljenek meg a tanításnál. Gondoskodik tehát arról, hogy a jelölteknek legyenek szempontjaik a tanítás megfigyeléséhez és fokozatainak felépítéséhez. A tanítási óra után a tanár ismerteti a tanítás módszeres tagolását, ráirányitja a hallgatók figyelmét a tanítás tanulságos mozzanataira, megbeszéli a hallgatókkal az előre elkészitett terv és kivitel között esetleg mutatkozó eltéréseket és az okokat, amelyek a terv megváltoztatására kényszeritették, majd fokozatosan rávezeti a jelöltek figyelmét arra, hogy a tanítási módszer elvei a gyakorlati alkalmazás során — lényegük kockáztatása nélkül — hogyan érvényesülnek, árnyalódnak, szineződnek. Mindezek befejezéseül a pedagógia tanára kiemeli azokat az általános methodikai elveket, amelyek a lefolyt mintatanításban érvényesültek s igy a gyakorlati megfigyelés során szerzett tapasztalati ismereteiket elméleti pedagógiai tanulmányaikban elhelyezni törekszik. A hallgatók megfigyeléseikről jegyzeteket készitenek, fölépitik a tanítási óra vázlatát s a jegyzeteket a gyakorlati kiképzést vezető tanár a pedagógia tanárával időnként átnézi és észrevételeit megteszi. A tanév végén azután néhány hallgató (felváltva a férfiak és nők) kísérletképen egy-egy didaktikai egységet is tanít.

b) A gyakorlati kiképzés *második* évfolyamában (III. évesek) heti három órában a gyakorlati kiképzéssel megbizott egy-egy tanár vezetése alatt, felváltva külön a férfi és nőhallgatók részéről önálló tanítás folyik és a hallgatók tanításait csak időnként, sulyos hibák javitására váltja fel mintatanítás. A tanár a tanításra kijelölt hallgatónak legalább egy héttel a tanítás ideje előtt kiosztja tételét, ismerteti azokat a didaktikai egységeket, amelyek a tanításban feldolgozásra kerülnek, megjelöli a köze-

lebbi célt, megadja a kellő módszertani utasításokat és e megbeszélés alapján a hallgató elkészíti a tanítás tervezetét, amelyet legkésőbb egy nappal a tanítás előtt a tanárnak bemutat, hogy a tanár megtehesse észrevételeit. Minden egyes hallgató tanításánál jelen van a kiképzést vezető tanár, az érdekelt szaktanár, a pedagógia tanára és a csoportba beosztott hallgatók. A tanítás végeztével következik a bírálat, amely kezdődik önbírálattal, folytatódik a többi hallgató hozzászólásával, az érdekelt szaktanár s végül a kiképzést vezető szaktanár összefoglaló bírálatával, esetleg a pedagógia tanárának befejező észrevételeivel.

Evégből a hallgatók a II. évfolyami pedagógiai előadások során megkapják azokat a szempontokat, amelyek szerint a tanításokat megfigyelni és bírálniok kell. Ezek a szempontok főbb vonásokban a következők:

1. Megtörtént-e az órára a kellő előkészülés?
2. Milyen volt a bevezetés fokán a további munkára való gyors és megfelelő előkészítés (bevezető gyakorlatok)?
3. Az óra főrészében sikerült-e, az előbbi munkát minden irányban folytatva, az erőkifejtés tetőpontját elérni és sikerült-e a testgyakorló óra négyes hatását biztositani (az egészséges fejlődés előmozditása, gyarapodás erőben és ügyességben, a szép testtartásra és mozgásra szoktatás, érzelmek nemesitése és az erkölcsi akarat erősitése)?
4. Milyen mértékű volt a befejező részben az erőkifejtés fokozatos csökkenése és sikerült-e az órának szórakoztató és kellemes befejezést adni? Mutatkozott-e az óra üditő hatása?
5. Milyen volt tanítás közben a tanár vezénylése, magatartása, egész bánásmódja és a fegyelmezés?
6. Sikerült-e a tanulókat önkéntes tevékenységre inditani? Kihasználta-e az időt és a szereket? Milyen volt a bemutatás? Gondoskodott-e a szükséges javitásokról?
7. A tanár nevelői egyénisége és kialakulásának külső és belső feltételei.

Ezek a szempontok azonban csak általános keretek s a cél nem is a szempontok szaporitása, hanem a tanítás menetébe való elmélyülés és a megfigyelés eredményeinek felhasználása.

c) A gyakorlati kiképzés *harmadik* évfolyamában (IV. évesek) a gyakorlati kiképzésre kijelölt heti 4 óra a következőképen oszlik meg: az *első félévben* heti 2 órában a kiképzés második évfolyamán ismertetett módozatok mellett külön a férfi és külön a nőhallgatók egyidejüleg legfeljebb 10-es csoportokban tanítanak. A másik 2 órában pedig részben a középiskolai rendtartás kerül feldolgozásra, részben a tanmenet készitésének alapelveit ismerik meg és abban magukat gyakorolják. A *második*

félév heti 2 órájában — mint az első félévben — külön a férfiak és külön a nőhallgatók egyidejüleg legfeljebb 10-es csoportokban tanítanak, heti 2 órában pedig játékdélután, sportkör vezetése és vizsgálatok előkészítése s vezetése folyik. Ezenkivül a hallgatók a középiskolai tanulók testgyakorlati kirándulásait vezetik és a különféle típusú iskolák testgyakorlását megfigyelik.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszterium rendeletéből kifolyóan az 1929—30. tanévben hallgatóink a következő iskolákban nyerték gyakorlati kiképzésüket, illetőleg végeztek gyakorlati tanításokat:

a) férfihallgatók a budapesti I. ker. áll. elemi iskolai tanítóképző intézetben, a VIII. ker. Horánszky-utcai közs. reáliskolában és az I. ker. áll. Verbőczy István reálgimnáziumban;

b) nőhallgatók pedig a budapesti szkfőv. I. ker. Böszörményi-uti polgári leányiskolában, a II. ker. áll. elemi iskolai tanítónőképző intézetben és a VI. ker. áll. Mária Terézia leánygimnáziumban.

A felsorolt intézmények igazgatói és testnevelő tanárai lekötelező szivességgel állottak mindenben rendelkezésünkre s igy közvetve bár, de hozzájárultak a gyakorlati kiképzés sikeréhez.

Ez a didaktikai előkészités pedig, amit a hallgatók gyakorlati kiképzésük során elsajátitanak, joggal nevezhető magyar testnevelési rendszernek. Nem szegődik egyik irányhoz sem, nem követi a kizárólagos rendszereket, hanem a különböző testnevelési rendszerek előnyös vonásainak szintéziséből épiti fel a maga módszeres követelményeit.

Kiindul abból az alapgondolatból, hogy a testgyakorlatok minden ága felhasználható az ifiúság testi nevelésére, erejének és ügyességének fejlesztésére, csak közöttük kiválogatást kell végeznünk és figyelembe kell vennünk, hogy mit kiván és mit enged meg a gyermek fejlettsége s mit engednek meg az iskolai viszonyok, mint korlátozó tényezők. Igy a *torna* kétségkivül fejleszti a testet, a szervezetet erősiti, szép és természetes testtartáshoz szoktat, erőssé, kitartóvá és ügyessé tesz. Mindez nagyon fontos feladat, de a torna még nem foglalhatná el helyét a nevelés egészében, ha csak ezt a feladatot teljesitené. A torna ezenkivül nevezetes tényezője a nevelésnek, ami leginkább kitűnik a tornának az akarat nevelésével való szoros kapcsolataiból. Minden mozdulat ugyanis erőkifejtést, bátorságot kiván, amiből lassanként a cselekvésre való önbizalom jogos mértéke fejlődik ki. Tehát akadályokkal való megküzdéshez szükséges elszántság, nehéz helyzetekben való feltalálás képessége és az önmérséklés teszi pedagógiailag értékessé a tornát.

De a tornának minden hasznossága mellett is két nagy hiánya van: az egyik az, hogy olyan gyakorlatok, amelyek az

érdeklődést nem igen kötik le s kevéssé foglalkoztatják a gyermek kedélyét; a másik pedig az, hogy nem nyujtanak elég lehetőséget az egyéniség spontán megnyilvánulására. Változtatni nehéz rajtuk, mert a hiányok oka a tornagyakorlatok lényegében rejlik. Ezért merült fel annak szükséglete, hogy az iskolai testnevelésben a torna mellé az *athletikát* is felvegyük és számára megfelelő helyet biztositsunk.

Az athletikai gyakorlatoknak ugyanis nagy előnyük, hogy érdekkel, a versenyben való győzelemmel függnek össze, lélekkel, tartalommal töltik ki a gimnasztikai gyakorlatokat, tehát az ifjúság több kedvvel végzi azokat s minthogy legtöbbször a szabad levegőn folynak, hygienikus előnyük is tagadhatatlan. Tévedés volna azonban a torna és az athletika között inferioris viszonyt keresni, az egyik vagy a másik rovására, vagy éppen egymással szembeállitani őket. Az athletika és a torna önállóságának legkisebb csorbitása nélkül az iskolai testnevelésben egymásnak szerves kiegészitéje s minthogy az athletikai gyakorlatok túlnyomórészt a kedvező időjáráshoz vannak kötve, iskolai alkalmazásukban a torna mellett főként az őszi és tavaszi hónapokban juttatunk neki nagyobb szerepet.

Mindenki, aki valaha gyermekneveléssel foglalkozott, igazat fog nekünk adni abban, hogy a gyermek tevékenységének természetes formája a spontán cselekvés, azaz kezdetben minden cselekvés magából a gyermekből indul ki és szervezete szinte ösztönszerűleg lázad fel, tiltakozik a reákényszeritett foglalkozás ellen. Amikor azonban a gyermek az iskolába lép, maga előtt talál egy tanulmányi és fegyelmi szempontból pontosan meghatározott cselekvési rendszert, amelytől büntetés következménye nélkül eltérnie nem szabad. Valósággal ki kell tehát lépnie önmagából és erőszakkal kell magát beleélnie az iskola merev munkakörébe. Igy a gyermek kettős életet kényszerül élni: egyet otthon s ezt természetes spontaneitása határozza meg és egy másikat, amelyet az iskolai munka szabályoz.

Csodálatos dolog, mily sokáig tartott, mig a gyermekben rejlő spontaneitást fölfedték s a fejlődés érdekében felhasználták. Az uj iskola legnagyobb vivmánya éppen az, hogy a gyermek spontán élete és az iskolában reákényszeritett élet között fennálló dualizmust lerombolja és a tanuló organikus fejlődését egy síkban tartja. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha az iskolai oktatás a gyermek természetes megnyilvánulásait veszi alapul a testi, értelmi és erkölcsi fejlődés irányitásában. Már pedig a kizárólagosan végzett tornagyakorlatok az előirt mozgási formák kivitelének pontos végrehajtását követelik meg és a gyakorlatok tökéletes összmunkája érdekében az akaraterő és képesség megnyilvánulására a mozgások végrehajtásában kevés szabadságot biztositanak. Az athletika és a sportok már inkább közelednek a természetes mozgások felé, de mégsem elégitik ki a gyermek friss, el nem

kopott, teremtő fantáziáját, mert egy bizonyos mozgás tökéletes elsajátitására törekesznek s nem teremtenek folytonosan uj helyzeteket. Ezért lépett fel az a követelmény, hogy a gyermek spontán tevékenységének kielégitése céljából a *játékot* is intézményesen be kell venni az iskolai testnevelés körébe és pedig olyan arányban, amilyen mértékben a gyermek spontaneitása megkivánja. Az iskolai testnevelés alsófokán tehát domináns szerepe van a játékoknak, később fokozatosan csökken, de soha el nem maradhat.

Ezzel az elgondolással és alkalmazással a torna, athletika és játék — integritásukon ejtett sérelem nélkül — egymás hatását fokozza, egymást kölcsönösen kiegésziti s igy egyik sem lesz kizárólagos cél, hanem mindegyik csak eszközérték az egészséges fejlődés rendszeres irányitásában.

Az ujabb iskolai tantervek is már ebben a szellemben készültek és bizvást remélhetjük, hogy ez a képzési rendszer egységessé teszi az iskolai testnevelés ügyét.

A gyakorlati kiképzésnek ez a szervezete már a négy évfolyamos képzést veszi figyelembe és azért az 1929—30. tanévben csak a második évfolyamra vonatkozólag volt érvényben. Az eddigi tapasztalatok, főleg a második évfolyam végén néhány hallgató kisérleti tanítása azt bizonyitja, hogy a didaktikai kiképzésnek ez az elvi alapokon álló, tervszerű felépitése olyan methodikai készültséget ad, amelyre minden kezdő tanár biztosan támaszkodhatik és amely lehetővé teszi, hogy a hallgatók a kapott impulzusok alapján maguk is módszeres kisérleteket végezhessenek és tevékenységükkel hozzájáruljanak a testnevelés methodikájának gyarapitásához.

A főiskolai hallgatók sokoldalú elméleti kiképzéséhez kell még számitani azokat az egyes előadásokat, amelyeket a Főiskola meghívása alapján a szakirodalomban nagynevű külföldi vendégeink voltak szivesek a hallgatók számára tartani. Az 1929-30. tanévben a következő tanulságos előadások járultak hozzá a hallgatók szakirányu *elméleti* ismereteinek kimélyitéséhez:

1. *Dr. Mehl Ervin,* az osztrák testnevelési főiskola előadó tanára, a Pázmány Péter Tudományegyetem ásványtani intézetében vetitett képek kiséretében két tudományos előadást tartott és pedig:

február 28-án: Die Schwimmkunst in alter und neuer Zeit,

március 1-én: Die Bedeutung des nordischen Turnens für die mitteleuropäischen Leibesübungen cimen.

Mind a két előadás önálló tudományos kutatás alapján épült fel, történeti dokumentumokkal világitotta meg a problémát és érdekességével rendkivül lebilincselte a szép számban egybegyült közönséget, akik között ott láttuk a testnevelés ügyét

irányitó személyek legnagyobb részét. A második előadás végeztével *Demény Károly* ny. államtitkár, a főiskolai tanács tagja, meleghangú beszédben köszönte meg dr. Mehl Ervinnek a tartalmas előadást és átnyujtotta a Főiskola emlékplakettjét.

2. *Dr. Friedrich Paulcke,* a karlsruhei egyetem tudós tanára, az alpinizmus tudományos művelője, a Magyar Turista Szövetség meghívására tartott előadását a Főiskola kérésére április 3-án a Főiskola helyiségében, vetitett képek kiséretében megismételte. Nagy tudományos készültséggel kidolgozott előadásában azt a sokat vitatott kérdést fejtegette, hogy milyen szerepe van a szélnek a lavinák képzésében.

Az előadáson résztvett a Főiskola tanári kara, *dr. Prém Loránd,* az O. T. T. főtitkára és a hallgatóság teljes számban. A jelenlévők nagy érdeklődéssel kisérték az előadó pompásan fölépitett értekezését.

3. *Dr. Taith Mac Kenzie,* szobrászművész, philadelphiai egyetemi tanár, világhirű szaktekintély, európai körútján Magyarországot is útba ejtvén, a Főiskolán látogatást tett és ez alkalommal április 21-én előadás keretében — vetitett képekkel illusztrálva — ismertette a testnevelés és sportok jelenlegi állapotát az amerikai egyetemeken. Mindvégig lenyügöző előadása azt a nemes értelemben vett tiszta sportszellemet lehelte, amely az amerikai egyetemek életét annyira jellemzi és az előadás a hallgatóságban mély nyomokat hagyott. Az előadáson, melyet nagynevű angol barátunk tiszteletére rendezett teadélután követett, résztvett a vallás- és közoktatásügyi miniszterium testnevelési ügyosztálya, sportéletünk számos képviselője, a Főiskola tanári kara és a hallgatóság.

4. A főiskolai hallgatók elméleti kiképzéseihez számithatjuk végül azokat az egyes előadásokat, amelyeket — a tanterv keretébe beilleszthetők nem lévén — a főiskolai tanács meghivása alapján és a VKM. jóváhagyásával kitünő szakférfiaink voltak szivesek megtartani. Ilyen előadások:

Dr. Mező Ferenc: Válogatott fejezetek az olympiai játékok történetéből.

Mattyók Aladár: A pálya épitéséről és karbantartásáról.

Dr. Vadas Gyula: A sportsajtóról.

Ez utóbbi előadások nagyrészt praktikus természetüek, de ismereteiket nem nélkülözheti egyetlen testnevelő tanár sem hivatása teljesitése közben.

A főiskolai hallgatók gyakorlati kiképzését szolgálta még az is, hogy az osztrák közoktatásügyi kormány engedélyével és támogatásával 4 női hallgató *W. Brunner Éva* tanárnő vezetése alatt résztvett egy 14 napig tartó sikurzuson Arlbergben, ahol

a sielés elméletével és technikájával alaposabban megismerkedhettek. A sikurzusra kiküldetést nyert államköltségen Andor Edina és Sümeghy Vera II. évfolyambeli hallgató és önköltségen Böhm Irén és Kirchknopf Margit III. évfolyambeli hallgató. A tanfolyam eredménye fejlődő sisportunk érdekében csak később válik érezhetővé.

A Főiskola gyakorlati kiképzésének sokoldalú elmélyítéséhez számítható szorosan véve az a két bemutató előadás is, amelyet *Niels-Bukh*, az ollerupi népfőiskola igazgatója 20 növendékével április 12. és 13-án Budapesten tartott. Az előadásokról részletesebben a bemutatók során szólunk.

2. Önálló munkára való nevelés.

Aki a modern pedagógiai törekvéseket figyeli, nem zárkózhatik el azon benyomás elől, hogy napjainkban főleg az öntevékenység didaktikai principiumának kiterjesztése áll a nevelésügyi elmélkedések középpontjában. Az ismeret csak akkor értékes és hasznos, ha nem receptiv módon jut a tanuló szellemi birtokába, hanem keletkezésében közrejátszik a növendék tevékenysége, vagyis: ha az ismeret a tanár és tanítvány közös munkásságának az eredménye.

Ma már a Főiskola — ha e nevet méltóan akarja viselni — munkájában nem elégedhetik meg azzal, hogy kész ismeretanyagot juttat a hallgatóknak és meghatározott gyakorlatokat végeztet velük, hanem feladata körébe tartozik az is, hogy az előadott disciplinákban való önálló tevékenységre, gondolkodásra és kutatásra nevelje a reábizott ifjúságot. A tanárok előadásainak puszta reprodukciója vagy az előírt gyakorlatok pontos elvégzése egymagában nem nevelheti többé a főiskolai hallgatót a nemzeti közösségnek olyan tagjává, aki helyét a modern testnevelés életében minden tekintetben megállja s aki a testi kulturát majd teljes tudatossággal szolgálja. Ehhez meg kell tanulnia disciplinája eddigi eredményein kivül egyebet is, meg kell tanulnia és meg kell szoknia az önálló megfigyelést, az önálló dolgozást, az önálló tudományos munkát, mely képessé teszi a kulturális fejlődésben való aktiv részvételre. Az önálló munkára való nevelés eszközei voltak: az elméleti studiumokban a szeminárium, a könyvtár, irodalmi pályázatok és tanulmányi összejövetelek; a gyakorlati tanulmányokban pedig a bemutatók és versenyek, turisztikai kirándulások, a Sport Club életében való tevékeny részvétel és a cserkészcsapat munkájában való közreműködés.

a) Szemináriumok.

Egy jól működő szeminárium csupán akkor teljesitheti feladatát, ha alkalmas helyisége és kellő felszerelése van s ha gondoskodás történik a megfelelő vezetésről. Csakis ilyen feltételek mellett folyhatik benne tudományos érdeklődésre és önállóságra nevelő munka. A Főiskola szemináriuma a főépület I. emeletén, a könyvtár szomszédságában van elhelyezve két helyiségben (külön a férfiak és külön a nők számára). A helyiségek tágasak és világosak s az estéken és téli délutánokon való dolgozásra is alkalmasak. A hallgatók munkájához elégséges dolgozóasztal áll rendelkezésre. A falakat sportvonatkozásu képek és egyéb szemléltető eszközök díszitik, amelyek meleggé, otthonossá és kedveltté teszik a munka helyiségét a dolgozók részére. A napnak bármely órájában tekintsünk be a helyiségbe (reggel 7 órától esti 8 óráig van nyitva), soha sem találjuk üresen. Ezt a buzgalmat bizonyára nemcsak a helyiség csendje és kényelme okozza, hanem az is, hogy a helyiségben van elhelyezve a kézikönyvtár, melyben helyet foglalnak az összes alapvető standardmunkák. A hallgatóság főiskolai ifjúsághoz méltó módon megbecsüli az értékes gyűjteményt, amelyet minden évben egy-egy megbizott szenior tart rendben. A dolgozó helyiségek közkedveltségének okát abban is kereshetjük, hogy a kézikönyvtáron kivül az ifjúság rendelkezésére állanak a szakfolyóiratok, amelyek a testnevelés studiuma körébe vágnak, néhány magyar irodalmi szemle s az összes tanáregyesületi közlönyök, amelyekből a hallgatók betekintést nyerhetnek jövendő hivatásuk munkakörébe.

A szemináriumi foglalkozás a tanterv keretébe rendszeresen és intézményesen van beállitva és pedig a III. és IV. évfolyambeli hallgatók részére heti 2—2 órában. A szeminárium vezetője minden év elején a hallgatók önálló munkásságának elősegitésére előzetesen összeállitja saját bejelentésük alapján érdeklődési körüket, képességeiket, ügyességeiket, hogy spontán érdeklődésükből kifolyóan nyerje meg őket a szemináriumi munkának. A szemináriumi foglalkoztatás tehát számol a hallgatók egyéniségével s mintegy ehhez alkalmazza nevelő eljárását. A szemináriumi munka kiterjed az olvasmányok irányitására, folyóiratok olvasására és megbeszélésére, végül dolgozatok készitésére.

A hallgatók mindenekelőtt általános útmutatásokat kapnak az olvasmányok helyes megválasztására és feldolgozására. Ezt követőleg megismerik a kötelező olvasmányok kánonját, mely egyrészt elősegiti a tanulmányi anyag intenziv feldolgozását, másrészt tartalmat ad a gyakorlati studiumoknak. Végül a szemináriumi munkának ez a része kiegészül a legujabb irodalom ismertetésével, amely ugy történik, hogy a szeminárium

vezetője a könyvtár számára megvásárolt könyvekről összefoglaló tartalmu ismertetést nyujt és tanulmányozásuk szempontjait kijelöli. Ezzel a hallgatók egyszersmind irodalmi tájékoztatót is kapnak és érdeklődési körük szerint impulzusokat meritenek a tudományos továbbfejlődésre.

A szemináriumi foglalkozásnak lényeges részét képezi az, hogy a hallgatókat rávezeti a szakfolyóiratok olvasására, amelyekben tanulmánykörük a maga fejlődését éli. Evégből a szeminárium vezetője a szakfolyóiratokban megjelent cikkek, értekezések közül az értékesebbeket kiosztja a hallgatóknak, akik e tudományos dolgozatokról élőszóval vagy irásban beszámolnak, amit azután a szükséghez mérten alaki és tartalmi szempontból való megbeszélés, esetleg kritikai feldolgozás követ. Nem szorul hosszabb bizonyitásra, hogy ez az eljárás különösképen nevelőhatásu. A hallgatók hozzászoknak a folyóiratok rendszeres olvasásához és ezzel tudományos érdeklődésüket állandóan felszinen tartják, de emellett ösztönzést is nyernek egyes problémáknak a szakfolyóiratokban való megtárgyalására.

A szemináriumi munkához tartozik végül az önállóságra törekvő, rendszeres, tudományos dolgozatok készitése. Itt megismerteti a vezető tanár a tudományos művek készitésének elméletét és a dolgozat-vázlatok összeállitását, vagyis azt, hogyan kell kiállitani teljes apparátussal egy tudományosértékü dolgozatot és hogyan készül el teljesen egy könyv. A hallgatók gyakorlásképen eleinte csak dolgozat-vázlatokat, könyvismertetéseket és kisebb birálatokat készitenek, majd fokozatosan nehezebb önállóbb értékü, sőt később szakszerü kutatást is kivánó feladatokat is kapnak, amelyekben megnyilvánulhat a szerző egyénisége és készültsége. A dolgozatok készitése közben a vezető-tanár állandóan segiti utmutatásaival a hallgató munkáját, az anyaggyüjtéshez irányitást ad, átnézi a vázlatot, az elrendezésre és az egyes részek terjedelmére nézve megbeszéléseket tart.

A félév végére elkészült dolgozatokat a hallgatók átadják a vezető-tanárnak, aki e dolgozatok közül az értékesebbeket, tanulságosabbakat kiválasztja és az órák keretében a szerzővel felolvastatja, majd megbeszélés tárgyává teszi. Az eljárás az, hogy a vezető-tanár a nyilvános felolvasás után birálás és hozzáértés végett kiosztja a dolgozatot valamely rokon tárgykörrel foglalkozó hallgatónak, majd a biráló véleményének elhangzása után a dolgozatról és a birálatról tárgyilagos vita indul meg. A megbeszélés befejezéseül a vezető-tanár összefoglalja a kérdés tárgyalásából meríthető elméleti és gyakorlati tanulságokat, ezek alapján uj célokat tűz ki és uj szempontokat jelöl meg. Mindez a tudományos érdeklődés emelkedését és a birálat szempontjainak gyarapodását vonja maga után.

b) Könyvtár.

A szeminárium mellett az önálló munkára való nevelésnek talán még fontosabb feltétele a könyvtár. Olyan szerepe van a szellem kiképzésében, mint a preparátumoknak az anatomia tanításánál, vagy a különféle sporteszközöknek a torna-, athletika-, játék-oktatásában és gyakorlásában. Szerénytelenség nélkül állitható, hogy a Főiskola könyvtára szakszerüség és tudományos érték tekintetében jórészt kielégiti az igényeket, mennyiség szempontjából azonban távol van attól, hogy teljesnek mondhatnánk. Ez utóbbi hiány összefüggésben van a Főiskola rövid multjával.

A könyvtár alapját az a néhány kötet képezte, amelyet a Főiskola megalapitásakor a Nemzeti Torna Egyletben működött m. kir. Tornatanitóképző Intézettől vett át (113 drb), ebből nőtt ki rövid 5 év alatt a folyóiratok nélkül 3000 kötetté, amihez a vallás- és közoktatásügyi miniszterium átlag évi 4000.— pengővel járult hozzá. Ezenkivül fejlődését elősegitette az is, hogy a Testnevelési Tanárok Országos Egyesülete házikönyvtárát a Főiskolánál letétbe helyezte azzal, hogy az Egyesület tagjai a Főiskola könyvtárát szükség esetén igénybe vehessék. Ily módon a könyvtár szintén igen becses anyaghoz jutott s főleg a régi magyar szakfolyóiratokkal egészült ki. A könyvtár szakcsoportjai a kötetek kerekszámával a következők:

1. Orvosi tudományok ... 290.
2. Pedagógia ... 230.
3. Gimnasztika ... 310.
4. Athletika, játék ... 480.
5. Téli sportok ... 90.
6. Vizi sportok ... 40.
7. Technikai sportok ... 30.
8. Sporttörténet ... 320.
9. Bibliografiák. Vegyes művek. Szépirodalom ... 1200.

A könyvtár könnyü használhatóságát elősegiti az, hogy a könyvek legnagyobb része be van kötve és szakszerüen elrendezve áll a hallgatók szolgálatára. A leltáron kivül betürendes cédulakatalogus teszi lehetővé a könyvtárban való gyors tájékozódást. A hallgatók a könyvtárt elsősorban szemináriumi dolgozataik készitésénél és az irodalmi pályázatokhoz veszik igénybe, de ezenkivül más célokból is bármikor hozzáférhető. Nem hiányoznak ugyanis a könyvtárból a magyar szépirodalom gyöngyei és a világirodalom remekei sem, amelyekből a hallgatók irodalmi műveltségüket kiegészithetik, illetőleg kimélyithetik. A könyvtár használata oly módon történik, hogy a könyvtári órák alatt a könyvtár kezelője (rendszerint egy legfelsőbb évfolyambeli hallgató) a kért könyvet reverzális ellenében kiszolgáltatja. A reverzálisok betürendes dobozban vannak elhelyezve s bármikor megállapitható, hogy valamely könyv kinél van használatban. A könyvtár forgalma a mult évben a reverzálisokból összeállitott kimutatás szerint kereken 1300 kötetet tett ki s tapasztalat szerint kitünő eredménnyel szolgálta a hallgatóságnak önállóságra törekvő irodalmi kisérleteit és a testnevelési szakkérdésekről szóló dolgozatok elkészitését.

c) Irodalmi pályázatok.

Ennek a tudatos, tervszerű munkásságnak legfőbb eredménye volt az irodalmi pályázat, amely megmutatta, hogy a hallgatósággal való foglalkozás közben valóban sok nemes ösztönzés született meg és önálló vállalkozásra serkentette az ifjúságot. Az önálló tevékenységre való nevelés vezette a Főiskola tanácsát és tanári karát, amikor a verseny nagy nevelőhatását felhasználva, az 1929—30. tanévben is irodalmi pályázatokat írt ki s ezzel alkalmat adott a hallgatóság tudományos törekvéseinek kielégítésére. A pályatételek cime volt:

1. Hogyan alakultak koronként és népenként a testi nevelés céljai és eszközei a művelődési eszmény szerint?
2. Lelki tulajdonságok nevelése tornázás útján.
3. Mozgás-rithmus az athletikában.
4. Mell- vagy gyorsúszás legyen-e az úszásoktatás alapja?

A szép számban beérkezett pályaműveket az igazgató elnöklete alatt két szaktanárból és a pedagógia tanárából álló bizottság birálta felül. A bizottság általánosságban megállapitotta, hogy a beérkezett dolgozatok minőség tekintetében a hallgatóság tudományos felkészültségét és a szakbeli tudományos módszerek ismeretét juttatták méltó módon kifejezésre s javaslata alapján a Főiskola tanári kara és tanácsa a nagydijat (100—100 P.) Sümeghy Vera II. évfolyambeli (1. számu pályatétel) és Szymiczek Ottó III. évfolyambeli (3. számu pályatétel) hallgatók dolgozatainak itélte oda.

«Sümeghy Vera dolgozata kitünő történeti érzékkel, bőséges irodalmi anyagra támaszkodva halad végig nagyvonásokban a keleti népektől kezdve az antik világon, a keresztény középkoron, a renaissance egyetemes megujhodásán és az ujkor mozgalmain keresztül az emberiség művelődésének történetén s eközben nemcsak a nevelés rajzát szerkeszti meg koronként és népenként, hanem a tényekben megnyilvánuló elvi alapokat is kifejti s a nevelési eljárásokban rejlő vonásokat összefüggésbe tudja hozni egyrészt a kor egész irányával, másrészt a művelődési törekvésekkel. Alapos pedagógiai tájékozottsága képessé teszi a mű szerzőjét a nevelői értékek világos felismerésére, bőséges olvasottsága, tudományos apparátussal véghezvitt kutató munkája és történeti ismeretei pedig biztosan eligazitják azon okok és tényezők felderitésében, amelyek időnként a testnevelés célját és testnevelői eljárásokat megérlelték.»

«Szymiczek Ottó pályaműve a nehéz feladatot jól oldotta meg. Tisztán látó, a dolgok mélyéig hatoló, rendszeres gondolkodáshoz szokott, tudományosan készült szerzőre való munka. Biztosan mozog a járatlan ösvényeken, szabatosan definiál, sőt ujszerü megállapitásai is helyesek, helyenként meglepően jók. A munka irodalmi értékü, amelyet fokoz még az a tény, hogy az irodalomban kevés segitségre támaszkodhatott.»

Az előbbi dolgozatokon kivül I. dijat (50 P.) nyert Ratkai Mihály II. évfolyambeli hallgató dolgozata (2. számu pályatétel), II. dijat (25 P.) Bárdossy Mária III. évfolyambeli hallgató dolgozata (I. számu pályatétel); Beöthy Éva III. évfolyambeli (1. számu pályatétel), Petkovits Angyalka III. évfolyambeli (3. számu pályatétel), Weisz József III. évfolyambeli (2. és 4. számu pályatétel) hallgatók könyvjutalmat kaptak, mig Petkovits Angyalka III. évfolyambeli (1. számu pályatétel) és Irsa Tibor II. évfolyambeli (3. számu pályatétel) hallgatók dicséretben részesültek.

d) Tanulmányi összejövetelek.

Az önállóságra való törekvés állandósulását hathatósan előmozditják a tanulmányi összejövetelek, amelyek egyuttal a tudatos öntevékenység kifejlődésének is kitünő eszközei. Itt van leginkább módja a Főiskola igazgatójának az iskola életében megnyilvánuló nevelési elvek tudatositása révén az önnevelésre és önfegyelmezésre való törekvéseket meginditani és állandósitani, itt nyilik alkalma a hallgatóságnak arra, hogy vizsgálódásának eredményeit, önálló kutatásának sikereit közölje a szükebb iskolai közösséggel s azt hallgatótársainak kritikája alá bocsássa. Tervezet szerint a tanulmányi összejövetelek ki fognak terjeszkedni a nevelés és testnevelés egész területére s mindazon körökre, amelyek a test kulturájának terjesztésén és fejlesztésén fáradoznak. Az 1929—30. tanévben a következő tanulmányi összejövetelek illeszkedtek be a Főiskola nevelési programmjába:

Október 28-án:

1. Ima.
2. Igazgató a cserkészet nevelő hatásáról értekezik.
3. Záborszky Sándor, főiskolai tanár összefoglalja az angol jambore eredményeit.
4. Szymiczek Ottó, III. évfolyambeli hallgató a jamboreról néhány kedélyes jelenetet mond el.
5. Hiszekegy.

Március 31-én:

1. Ima.
2. Igazgató a Főiskola életéből vett aktuális kérdésekről beszél.
3. Beszámolások az arlbergi sikurzusról. (Előadók: Sümeghy Vera II. évfolyambeli és Böhm Irén III. évfolyambeli hallgatók.)
4. A téli athletikai fedettpálya-versenyek dijainak kiosztása.
5. Hiszekegy.

Május 12-én:

1. Ima.

2. Igazgató ismerteti a Főiskola tanévvégi munkaprogrammját.

3. Beszámolások a mátrai két napos kirándulásról. (Előadók: Balássy Berta Vera és Szymiczek Ottó III. évfolyambeli hallgatók.)

4. A III. évfolyam női hallgatói dalokat énekelnek.

5. Hiszekegy.

Május 26-án:

1. Ima.

2. Igazgató összefoglalja a soproni tanulmányi kirándulás és bemutató nevelői tanulságait.

3. Beszámolók a soproni tanulmányi kirándulásról és bemutatóról. (Előadók: Wieland Magdolna és Koch József III. évfolyambeli hallgatók.

4. Igazgató megköszöni Kmetykó János, Misángyi Ottó és Wéber Edit főiskolai tanároknak a bemutatón kifejtett közreműködését és átnyujtja a Főiskola ezüst érmét.

5. Misángyi Ottó főiskolai tanár megköszöni az elismerést és az önzetlen munkásságra hivja fel a hallgatók figyelmét.

6. Hiszekegy.

A tanulmányi összejöveteleken mindenkor résztvett a tanári kar nagyrésze, a Főiskola barátai és a hallgatóság teljes számban.

A hallgatóság munkakedvének e tanulmányi összejövetelek nyomán támadt fellendülése és az egészséges közszellem kialakulása az összejövetelek nagy nevelőhatását bizonyitja, a szakemberek és a sportsajtó fokozódó érdeklődése pedig arra enged következtetni, hogy hatása csakhamar túlárad a Főiskola keretein.

e) Bemutatók.

A Főiskola tanári karának figyelmét nem kerülte el az sem, hogy az elméleti studiumokon kivül a gyakorlati tárgyakban is szüksége van a hallgatóságnak az önállóságra való törekvés erősitésére és megszilárditására. Ezért szerepel a Főiskola nevelési programmjába szervesen beillesztve a bemutatók rendezése. A lefolyt 1929—30. tanévben három ilyen bemutatót jegyezhetünk fel a Főiskola történetében. Az első bemutató Sopronban játszódott le. A szinhely megválasztásában a Főiskolát az a meggondolás vezette, hogy a modern testnevelés ujabb módszerei rendkivül gyorsasággal elterjedtek ugyan

a fővárosban, de hullámai aránylag lassan csapnak át a vidék nyugodtabb részeire, pedig a végeken talán még nagyobb szükség volna az uj eszmék frissitő hatására. Azért a Főiskola tanácsa és tanári kara elhatározta, hogy bemutatókkal fogja a vidék testnevelését megrekedt kátyuiból kiemelni. A választás Sopronra, a Civitas fidelissima városára esett.

1. *A Főiskola bemutatója Sopronban, 1930. évi május 18-án.*

Sopron vármegye főispánja, a modern testnevelés szemléltetése és Sopron vm. testnevelésének fejlesztése érdekében meghivta a Testnevelési Főiskolát egy testnevelési nap megrendezésére.

Vitéz dr. Simon Elemér főispán meghivását a Főiskola igazgatósága nagy örömmel fogadta s nyomban hozzá is fogott az előkészitő munkálatokhoz. Célul tűztük ki az egészséges, tömeges, az ország közegészségét, munkabirását és honvédő képességét hathatósan szolgáló uj magyar testnevelési rendszer szemléltetését, ugy amint azt a Főiskola otthon is csinálja, s amely munkájával nemcsak a magyarok elismerését vívta ki már eddig is, hanem megragadta Európa, sőt Amerika kiváló szakembereit is nálunk jártukban.

A programm egyes számait gimnasztikából, athletikából, játékból és táncgyakorlatokból állitottuk össze. A modern gimnasztikával az arányos és harmonikus fegyelmező testnevelést, a tömeges és játékos athletikával a belső nemes szervek okos fejlesztését, a játékkal az edzettséget, a küzdőképzettséget, az összetartást, egymást segitést s a tánccal a szép testtartást és mozgást kivántuk szemléltetni. *Egészség, ügyesség, erő és szépség* jellemezte a programmot, amely két részből állt:

I. rész.

1. Hölgyek és férfiak futóiskolája.
2. Férfiak gimnasztikája.
3. Hölgyek medicin-labda gyakorlatai.
4. Férfiak diszkoszdobó iskolája.
5. Hölgyek gimnasztikája.
6. Férfiak sulydobó iskolája.
7. Hölgyek táncgyakorlatai.
8. Férfiak tornája nyujtón és korláton.
9. Hölgyek staféta futása.

10 perc szünet.

II. rész.

1. Hölgyek és férfiak talajtorna gyakorlatai.
2. Hölgyek lóugró gyakorlatai rugódeszkával.
3. Férfiak rudugró és gerelydobó gyakorlatai.
4. Hölgyek gátfutó iskolája.
5. Férfiak asztalugró gyakorlatai rugódeszkával.
6. Hölgyek buzogány gyakorlatai.
7. Férfiak staféta futása.
8. Hölgyek kézilabda játéka.

A bemutató impulziv hatását azzal is fokozni törekedtünk, hogy gazdag filmarchivumunkból kiválasztott néhány sportfilmet a soproni közönség számára hozzáférhetővé tettünk s ezzel a bemutató célját megerősitettük.

A gyakorlatokat nagy szorgalommal és lelkesedéssel tanulták a hallgatók, igyekeztek tökéleteset, mintát adni minden mozgásban. Hazafias célt szolgáló jóratörekvésüket teljes siker koronázta.

* * *

Sopron város a Vasutasok sportpályáján kérte a bemutató megrendezését. A bemutató előtt két héttel Kmetykó János és Misángyi Ottó főiskolai tanárok leutaztak helyszini szemlére és a szükséges előkészületek elvégzésére. Megnyugvással jöttek haza, mert a pályát szépnek, jónak és alkalmasnak találták a programm lebonyolitására.

* * *

Dr. Szukováthy Imre főisk. igazgató, továbbá Kmetykó János és Misángyi Ottó főiskolai tanárok vezetésével május hó 17-én reggel indult útnak a 30 hölgy és 30 férfi hallgatóból összeállitott mintacsoport. Hozzájuk csatlakoztak még a tanári testület tagjai közül Doby Ida, dr. Stieber Sarolta és Wéber Edit tanárok, Kerezsy Endre tanársegéd s a gyakornokok közül Faragó Aranka, Jess Hildegard, Kael Anna, Lányi-Lindner Marianne és dr. Tajthy Kálmán. A táncszámokat Horváth Józsefné zongoratanárnő kisérte.

Este 8 órakor robogott be a vonat Sopronba. Vitéz dr. Simon Elemér főispán fogadta a Főiskolát igen meleghangu beszéd kiséretében, amelyre a Főiskola igazgatója válaszolt. A vasutnál megjelent előkelőségeken kivül oszlopokba sorakozva álltak a soproni főiskolások s az összes fiu- és leányközépiskolák tanulói. Azután megindult a Főiskola csapata a városba, szállása felé. Ezer és ezer ember sorfala között mentek egészen szállóbeli lakásukig. Ez a kedves, lelkes, feledhetetlen fogadtatás érthetőleg rendkivül meglepte a főiskolai hallgatókat és lelkesedésüket mérhetetlenül felfokozta. Este a Pannonia

nagyszállóban diszvacsorát rendeztek a Főiskola tiszteletére. A felköszöntő beszédet *dr. Thurner Mihály* polgármester tartotta. Megtisztelték még a Főiskolát a vacsorán *Gévay-Wolff Lajos* alispán, *Hőgyészy Pál* főjegyző, *Holly Jenő* Gysev. igazgató stb. A Főiskola nevében a főiskola igazgatója mondott hálás köszönetet a páratlanul lelkes fogadtatásért és vendégszeretetért.

Másnap reggel misére vonult a hallgatóság, hogy a jó Isten segitségét kérje hazafias munkájának sikerére. És a siker nem is maradt el.

Istentisztelet után a város nevezetességeit szemlélte meg a hallgatóság. Izletes ebéd után erőgyüjtés következett a nagy délutánra.

* * *

Délután 4 órára volt tervezve a bemutató kezdete, de már 3 órakor az összes ülő- és állóhelyeket elfoglalta a város lelkes közönsége és a vidék levente serege. Minden jegy elfogyott ugy, hogy végül noteszből kiszakitott papirszeletkékkel helyettesitették a jegyeket s boldog volt, aki egy ilyen jegypótlékhoz juthatott.

Az ünnepélyt a tanitóképző mintacsapata nyitotta meg s Dégay Zoltán tanár vezetése mellett irredenta szabadgyakorlatokat mutattak be igen szép kivitelben. Azután a levente-zenekar indulójára, nemzeti szinü hatalmas zászlóval az élén bevonult a Testnevelési Főiskola hölgy- és férfi-csapata Kmetykó János és Misángyi Ottó főiskolai tanárok vezetésével. A főemelvénnyel szemben éket alakitottak s a zenkar hangjaira a nagy közönséggel együtt elénekelték a Hiszekegyet.

Ezután Németh Kálmán a S. V. S. E. főtitkára üdvözölte a Főiskolát:

«Mi, itt a nyugati végeken érezzük, hogy az ifjúság vezetésére nagy gondot kell forditani. Ezért alakult meg egyesületünk, melynek eddigi sikeres működését a Testnevelési Főiskola soproni szereplése elő fogja segiteni, mert hisszük, érezzük, hogy a mai napon uj buzditást fogunk kapni. Amidőn azt mondom, Isten hozta Önöket, kérem fogadják el tiszteletünk jeléül zászlónkat, melynek felirata: «A Haza minden előtt!»

Az üdvözlést a Főiskola igazgatója köszönte meg:

«A m. kir. Testnevelési Főiskola nem azért létesült, hogy artistákat, rekordereket neveljen. Célja, hogy hallgatóit rend és fegyelemszeretetre tanitsa, továbbá, hogy a test fegyelmezése mellett fegyelemre szoktassa a lelkeket is. Nagymagyarországért csakis fegyelmezett lélekkel és fegyelmezett testtel küzdhetünk eredményesen. Mi nemcsak tanítani, de tanulni is jöttünk. Tanulni jöttünk Sopront ól hűséget a hazaszeretetben és kitartást a munkában.»

Ezután kezdetét vette a programm lebonyolitása.

A hölgyek és férfiak futóiskolája nyitotta meg a bemutatót. A gyakorlatokat könnyedség jellemezte. Igen tetszett a stilusos futás, a helyes térdelő és álló start.

Majd «A legelső hajdu vagyok Hajdu vármegyében» kezdetü dalra bevonultak a daliás férfihallgatók és alapvető lendületes gimnasztikai gyakorlatokat végeztek, bámulatos pontossággal, önfegyelmezettséggel, hajlékonysággal és könnyedséggel. Nem maradt a testnek egyetlen része sem foglalkoztatás nélkül. Az ujszerü gyakorlatokat nagy lelkesedéssel fogadta a közönség.

A gimnasztikai gyakorlatok után ujszerű, hatásos dolgokat mutattak be a nők medicin-labdával, majd a férfiak stilusos diszkoszdobása következett.

A hölgyek gimnasztikáját fegyelmezettség, rugalmasság s a könnyedség mellett báj, szépség jellemezte.

Igen kiemelkedő munkát végeztek a férfiak a sulydobó iskola gyakorlatokban.

Szép látványt nyujtott ezután a hölgyek ritmikus táncgyakorlata. A mozgások finomsága mellett igen hatott a diszkrét, a tánc természetéhez jól megválogatott táncruha. A narancssárga és buzakék selyem ruhában ugy hatottak a lányok, mint tündérek a napsugárban.

Majd a férfiak mutatták be erőik és ügyességeik magas fokát a nyujtón és korláton végzett szertornagyakorlatokban.

A hölgyek szép staféta futása zárta be a programm első felét, amely után 10 percnyi pihenő következett.

* * *

A programm második részét a hölgyek és férfiak talajtorna gyakorlatai nyitották meg. Az ujszerü gyakorlatok hangos derüre villanyozták fel az egész közönséget. Erő, ügyesség, szépség, jókedv jellemezte ezt a számot, érthető tehát, hogy a közönség nem akart betelni a sok szép és mulatságosan kedves gyakorlattal.

Majd a hölgyek mutattak be a férfiak tudását megközelitő, magasfoku lóugrásokat rugódeszkával.

Azután a férfiak rudugró és gerelyhajitó gyakorlatai következtek, amelyen ugyancsak volt mit nézni a szemnek és gyönyörködni a léleknek .

De nem kisebb gyönyörüség volt nézni a hölgyek stilusos és teljesen ujszerü gátfutó iskola gyakorlatait.

A következőkben merészebbnél merészebb asztalugrásokat mutattak be a férfiak, könnyedséggel és mintaszerüséggel.

Bájos és plasztikusan szép mozgásokból összeválogatott volt a hölgyek buzogány mintacsapata, melynek nagy sikerét legjobban bizonyitja, hogy a közönség tomboló kivánságára ezt a számot meg kellett ismételni.

Ezután a férfiak mutattak be staféta futást, szép stilussal és igen kiemelkedő eredménnyel.

A sorrend második részét játék rekesztette be, melynek keretében a hölgyek mutatták be a kézilabda játékban elért ügyességüket és küzdelmükkel ugy felvillanyozták a lelkes közönséget, hogy az szűnni nem akaró érdeklődéssel kisérte a játék egész menetét s alig tudott betelni a szép, fordulatos játék élvezetével.

* * *

A játékbemutató vége egyúttal az egész bemutató végét is jelezte. A közönség betódult a pályára és éljenezve, tapsolva, örömujjongással vette körül a Főiskola tanárait és a lelkes, derék női és férfi hallgatókat.

Végül a Hymnus melódiája szállt a levegőbe. Ezer és ezer ember ajkáról hangzott el a szép magyar imádság: «Isten áldd meg a magyart . . . !»

* * *

Az ünnepély végeztével a vármegye páratlanul lelkes főispánja meleg szivélyességgel üdvözölte a Főiskola tanárait és hallgatóit. Kiemelte az ünnépély nagy sikerét és a szemet-lelket gyönyörködtető, inditékokban gazdag bemutatóért az egész vármegye nevében a leghálásabb köszönetét fejezte ki. Végül boldog megelégedéssel állapitotta meg, hogy a Főiskola soproni szereplése nagy hatást fog gyakorolni a megye közegészségügyére, munkaerejére és további sikeres működésére.

* * *

A feledhetetlenül szépen sikerült ünnepet a soproni bányászati és erdészeti főiskola rendezésében táncmulatság fejezte be az Erzsébet-kertben.

* * *

Lelkes, odaadó, fáradtságot nem ismerő munkájukért, példaadás gyanánt és megörökitésre közöljük a bemutatóban résztvett női és férfi hallgatók névsorát:

Balássy Berta Vera, Bosnyákovits Etel, Böhm Irén, Friedrich Ilona, Gölöncsér Julianna, Hoffmann Klára, Koppányi Ella, Kulcsár Izabella, László Emma, Luxemburger Gabriella, Mezey Julia, Petkovits Angyalka, Szabados Anna, Tóth Irén, Vágó Gizella, Vértessy Katalin, Wieland Magdolna, Andor Edina, Barabás Klára, Dubasievics Erzsébet, Genersich Gabriella, Sümeghy Vera, Bezegh-Huszágh Éva, Fröhlich Magda és Vigh Blanka.

Juhász József, Koch József, Kocsis József, Koppányi Imre, Mester Gábor, Obitz Károly, Szakmáry József, Szymiczek Ottó, Takács Andor, Bátky Zsigmond, Csapp János, Krischer Antal, Kuhár Miklós, Mitass Emil, Paulinyi Jenő, Poczik Béla, Ratkay Gyula, Schlachta Ferenc, Simek Ferenc, Skribanek Péter, Petroff Kirill, Bársony Sándor, Bessenyei Gyula, Czuna Ferenc, Kerékjártó János, Kulitzy Jenő, Ludvigh János, Patay Gyula és Starkbauer József.

Végül kedves kötelességet teljesitünk, amikor megemlékezünk arról, hogy Főiskolánk a bemutató sikere érdekében kifejtett áldozatos munkásságáért ezüst emlékérmet adományozott vitéz dr. Simon Elemér úrnak, Sopron vármegye főispánjának, dr. Gévay-Wolff Lajos alispán és dr. Thurner Mihály polgármester uraknak, továbbá bronz emlékérmet Holly Jenő Gysev. igazgatónak, Németh Kálmán S. V. S. E. főtitkárnak és Dégay Zoltán tanitóképzőintézeti tanárnak.

2. *A Főiskola 1929—30. tanévi bemutatója.*

A Főiskola 1930. május 31-én a BSZKRT sporttelepén rendezte második hivatalos bemutatóját, amely a mai kiforrott testnevelő tanárképzési rendszert, a Főiskolán alkalmazott sport- és nevelési módszereket, általában a Főiskola egész gyakorlati kiképző munkáját volt hivatva jellemző formában az iskolai intézmények és a nagyközönség számára hozzáférhetővé tenni s igy a Főiskola működését a teljes nyilvánosság ellenőrzése alá helyezni.

Az uj testnevelési rendszerek ugyanis sokfelé ágaznak el, és a rendszeralkotás közben nem egyszer fordul elő, hogy egyesek kevés tartalmukkal a testnevelés szűkebb területére szoritkoznak és az egyoldaluság hibájába esnek. A Főiskola nem csatlakozott maradék nélkül egyik nemzet testnevelési berendezéséhez sem, nem is kivánt mindenáron uj rendszert teremteni, hanem arra törekedett, hogy sajátos viszonyaink figyelembevételével minden rendszerből a legjobbat kivonja és a magyar ifjú egyéniségével harmonikus egységbe foglalja. Ennek a magyar testnevelési rendszernek megismertetése volt a bemutató célja, amely ilyen formában a második nagy szereplése a Főiskolának.

A BSZKRT ragyogóan szép sporttelepe zsufolásig megtelt hivatalos személyekből, a sporttársadalom előkelőségeiből és az iskolákból álló igen nagy (kb. 5000 főnyi) közönséggel. A bemutató programmjában a könnyed, természetes, lazitó és mégis fegyelmező, alapvető gimnasztikai gyakorlatok *Kmetykó János* főiskolai tanár uj elgondolásában a test minden izmának harmonikus fejlesztését mutatták be, a különböző testgyakorlatok és buzogány gyakorlatok pedig a magasabb gimnasztikai

készültség szemléltetésére szolgáltak. Az athletikai számok keretében *Misángyi Ottó* főiskolai tanár a férfi és női futóiskola, a sulygolyó és medicin-labda gimnasztika, diszkoszvető, gerelyhajitó és gátfutó iskola keretében a csoportos foglalkoztatás uj módszereit, az előtréning, a kiegészitő tréning, a bemelegités és versenyszerü munka uj formáját tetszetős alakjában ismertette meg. Az iskolai szalagfutástól a preciz stílusokig vezetett fel a munka.

A kultura haladásával a testi kultura köre túlemelkedett a hygienikus és gyakorlati szempontokon és esztétikai szempontokat is csatolt hozzá. A test esztétikai értékelése azután sajátos testkulturát fejlesztett ki, amelynek alapvető formái *Weber Edit* főiskolai tanárnő betanításában vonultak fel a bemutatón. A rithmikus táncgyakorlatok a szép és könnyed mozdulatok iskolája volt, mig a görög tánc a test rithmikus mozgását mutatta be és egyesitette magában a testi erő és ügyesség feltételeit.

A bemutató programmja egyébként a következő volt:

1. Bevonulás.
2. Női és férfi futóiskola.
3. Férfiak alapvető gimnasztikája.
4. Nők medicin-labda gimnasztikája.
5. Férfiak sulygolyó gimnasztikája.
6. A nők alapvető gimnasztikája.
7. Férfi diszkoszdobó iskola.
8. Nők rithmikus táncgyakorlatai.
9. Férfiak szertorna gyakorlatai korláton.
10. Női stafétafutás.

Szünet.

11. Női és férfi talajtorna gyakorlatok.
12. Nők lóugró gyakorlatai.
13. Férfiak gerelydobó és rudugró iskolája.
14. Nők gátfutó iskolája.
15. Férfiak asztalugró gyakorlatai.
16. A nők zenés buzogány-gyakorlatai.
17. Férfi stafétafutás.
18. A nők kézilabda bemutatója.

A bemutató azzal a pozitiv eredménnyel járt, hogy az iskolai testnevelés területét uj szempontokkal gyarapitotta és hozzájárult a testkultura iránt megnyilvánult érdeklődés fokozásához. A szaksajtó is a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott a testnevelés uj és szabad, régi bilincseitől megszabadult formáiról, amelyek könnyedeknek, néha bátraknak, sőt erőseknek mutatkoztak, de meggyőző erővel igazolták, hogy a helyesen értelmezett testgyakorlatok fiziologiai és pszyhologiai alapon nyugosznak.

3. *Niels Bukh bemutatója.*

A Főiskola hivatalos bemutatóján kivül a VKM engedélye alapján a Tanács meghivta Niels Bukhot és európai hirü csapatát, hogy a kiváló együttes munkáját a budapesti közönség is megszemlélhesse. A testnevelés ügyének figyelője jól tudja, hogy a gimnasztika terén Európaszerte uj mozgalom indult meg, amely viharos lengésbe hozta a testnevelés iránytűjét. E törekvések főleg arra irányulnak, hogy a svéd gimnasztikai rendszerben a merev tartásokat szabadabb mozgásformákkal helyettesitsék. A mozgalom egyik megindítója Niels Bukh, az ollerupi dán főiskola igazgatója s módszeres ujitása abban foglalható össze, hogy a tartásbeli hibákat nem egyes testhelyzetek alkalmazásával akarja megjavitani, mint azt a svéd rendszer teszi, hanem a hibás testhelyzetekkel ellenkező irányba ható, szabad és rithmikus mozgásformákkal, amelyeknek sokoldalusága az anatomiai alakulatokban mutatkozó hibák kijavitását biztositja.

Az uj módszeres eljárás előnyeit gyakorlati alkalmazásában ma már mindenütt átvették és a magyar iskolai testnevelés rendszerében is helyetfoglal, mégis a Főiskola tanácsa kivánatosnak tartotta, hogy a Főiskola hallgatói személyes tapasztalatokat szerezhessenek Niels Bukh gimnasztikai rendszerének minden oldaláról és azért őt növendékeivel két előadás tartására meghivta. Niels Bukh a meghivást elfogadta és 1930. április 11-én hallgatóival megérkezett s mindnyájan a Főiskola internátusában nyertek elszállásolást. A bemutató előadás másnap, április 12-én d. u. ½6 órai kezdettel folyt le a Zeneművészeti Főiskola hangversenytermében nagyszámu és előkelő közönség előtt. A bemutató műsora a következő volt:

1. Felvonulás.
2. Mozgásos gimnasztikai gyakorlatok.
3. Bemutató sportgimnasztikai gyakorlatok
   a) egyéni munka,
   b) páros munka,
   c) menet- és járásgyakorlatok,
   d) ugrások,
   e) ügyességi gyakorlatok.
4. Elvonulás.

A jelenlévő szakértő közönség osztatlan elismeréssel jutalmazta a szépen sikerült bemutatót, amelyből különösen az ügyességi számok keltettek általános csodálkozást. Az előadást este a vendégek tiszteletére rendezett tea követte. Április 13-án az előadást telt ház előtt megismételték, ami az általános érdeklődést bizonyitja és arra enged következtetni, hogy a Főiskola missziót teljesitett, amikor a hallgatókon kivül széles körök részére hoz-

záférhetővé tette a mozgalom értékes eredményeinek felismerését. Több mint 3 napig maradtak a Főiskola vendégei Budapesten és az együtt tartózkodás Niels Bukhot a Főiskola tanári karával baráti közelségbe hozta és a közös megbeszélések mindkét részről kölcsönösen sok haszonnal jártak.

f) Versenyek és bajnokságok.

Az önálló gyakorlati tevékenység legfőbb eszközei voltak mégis a *versenyek*. Jelentőségük az erkölcsi nevelés tekintetében is vitán felül áll, mert felkeltik az önérzetet, fokozott erőkifejtésre serkentenek és olyan akarati erőket váltanak ki, amelyeket más úton alig lehet fejleszteni. A versenyek, különösen csapatversenyek közben tanulja meg az ifjúság, hogy személyes érdekét mindenkor alárendelje a köz javára, itt tanulja meg, hogyan kell beilleszkedni a társadalmi közösségbe, amelyért felnőtt korában önzetlenül munkálkodnia kell, itt van alkalma arra, hogy elismeréssel fogadja mások dicsőségét és viszont gőg nélkül viselje el a győzelem pálmáját. Azért a versenyek nem is tekinthetők öncéluaknak, hanem a nevelés egyik fontos eszközének.

A Főiskola az 1929—30. tanévi versenyeit kétféle cimen bonyolitotta le: mint házi versenyeket és mint házi bajnokságokat. A házi versenyek szervesen beilleszkedtek a gyakorlati tárgyak anyagának keretébe és főleg az egyes évfolyamok átlagos eredményének megállapitására szolgáltak. Ilyen versenyek voltak az összes gyakorlati tárgyakból: a tornából, athletikából, játékból, céllövészetből, úszásból és vívásból.

A tornából 1929. december 13. és 14-én rendezte a Főiskola f. tanévi házi versenyét, amelynek ujitása az volt, hogy a versenyen elsőizben szerepeltek női számok s ily módon a nőhallgatók is gyakorlatot szerezhettek a versenyek rendezésében. A verseny részletes eredménye: a férfiak csapatversenyében első a II. évfolyam csapata 129.75 ponttal, a második az I. évfolyam csapata 128.75 ponttal, harmadik a III. évfolyam csapata 91.25 ponttal; a női csapatversenyben első a III. évfolyam csapata 177.25 ponttal, a második a II. évfolyam csapata 165.25 ponttal, harmadik az I. évfolyam csapata 161.75 ponttal. (Részletes eredmények a Sport Club beszámolójában.)

Az athletikából az 1929—30. tanévben két verseny került megrendezésre: egy az őszi és egy a téli hónapokban. Az őszi verseny 1929. október 19-én folyt le a B. B. T. E. pályán és pedig a férfiak részére a 100, 200, 400 méteres síkfutásból, magasugrásból, távolugrásból, rudugrásból, sulylökésből, diszkoszvetésből, gerelyhajitásból, 200 méteres gátfutásból és a 4×100 méteres staféta; a nők részére pedig szerepeltek 60 mé-

teres síkfutás, magasugrás, távolugrás, labdahajítás és 4×60 méteres staféta számok. A pontversenyben első lett a III. évfolyam 170 ponttal, második a II. évfolyam 151.50 ponttal és harmadik az I. évfolyam csapata 92.5 ponttal. (Részletes eredményeket lásd a Sport Club működéséről szóló ismertetésben.)

Az athletikából rendezett téli házi versenyek a Nemzeti Torna Egylet csarnokában folytak le, tehát fedettpálya-verseny jellegével birtak s egyrészt a sokoldalu athletikai képesség fejlesztésére szolgáltak, másrészt gyakorlatban ismertették meg a hallgatósággal a versenyek lebonyolításának módját. E céloknak megfelelően a versenyek 3—5 számból állottak, vagyis összetettek voltak, még pedig váltakozó összeállitás szerint a középiskolák alsó és felső osztályainak anyagából. A verseny eldöntése pedig részint helyezési pontozás szerint (mint a modern pentatlonnál), részint a dekatlon-tabellához hasonló főiskolai pontozásu táblázat szerint történt.

A házi bajnokság alkalmat adott az egyes évfolyamok erőinek összemérésére és az egyéni képességeket is teljes kifejezésre juttatta. A Főiskola 1930. májusában rendezte meg 1929—30. tanévi házi bajnokságait az athletikából, tornából, vívásból, úszásból és céllövészetből.

Az athletikai bajnokságok versenyszámai voltak: férfiak részére 100 és 400 méteres síkfutás, 110 és 200 méteres gátfutás, magasugrás, távolugrás, rudugrás, sulylökés, diszkoszvetés, gerelyhajitás és 4×100 méteres évfolyamok közötti staféta.

A torna házi bajnokságain a következő számok szerepeltek: egyéni verseny nyujtón, korláton, gyürün s lovon és csapatversenyek ugyanezen számokban.

A vívás bajnoki versenye kiterjedt az egyéni kard- és tőrversenyre, továbbá a kardcsapatversenyre.

Az úszás bajnokságai magában foglalták a gyors-, mell-, hátúszást és az évfolyamok közötti stafétaversenyt.

A céllövészet bajnokságain szerepelt a miniatür fegyverrel és pisztollyal való lövés.

(A bajnokságok részletes eredményei a Sport Club beszámolójában olvashatók.)

Ezenkivül a Főiskola működésének programmjában az egyes gyakorlati tárgyakból több helyi jelentőségű részletverseny is szerepelt, amelyeknek felsorolása azonban már meghaladja az évkönyv kereteit. A sok közül mégis ki kell emelnünk egyet, amelyet április 26-án rendezett a Főiskola. Tanulmányi kirándulás keretében ugyanis külön a férfiak és külön a nők erdei futáson vettek részt, amely egyelőre nem versenyszerüen folyt le, hanem célja az volt, hogy ezt a versenyszámot is beillesszük a Főiskola nemes tradiciói közé. A jövőben már ez is versenyszerüen kerül lebonyolításra.

A felsorolt bajnokságok egyéni győztesei a Főiskola bronzplakettjét, a II. és III. helyezettek, valamint a győztes és helyezett stafétáik tagjai bronzérmet nyertek, amelyeket az ünnepélyes évzárón lelkesitő beszéd kiséretében osztott ki a Főiskola igazgatója. A hallgatóság egyébként ez évben is nagy érdeklődéssel vett részt az összes versenyeken és fegyelmezettségével tanubizonyságot tett a versenyek nagy nevelő hatásáról.

g) Kirándulások.

Az önállóságra való nevelés tényezői voltak még az előzőkön kivül a turisztikai kirándulások, amelyek nem csupán a hallgatók tanulmányainak kiegészitésére szolgáltak, hanem jelentékeny eszközei voltak az akarat fejlesztésének. A kirándulásoknak ugyanis a modern pedagógia két szempontból tulajdonit nagy jelentőséget. Az első szellemi, amely megkivánja, hogy az ifjúság a kirándulások alkalmával tanuljon, ismereteit a közvetlen tapasztalatból meritse, vagy megerősitse, általában: tanulja meg a természet világát a szabadban megfigyelni. Ezért nem csupán történelmi helyek és nevezetesebb vidékek megtekintésére használtuk fel a kirándulásokat, hanem alkalmat adtunk arra is, hogy az ifjúság megtanulja, hogyan kell a természet szépségeit megbecsülni és nemesen élvezni.

A másik követelménye a kirándulásoknak fizologiai, amely azt jelenti, hogy minden kirándulás a test edzésével, erősitésével együttjár és kellemes felváltója a zárt levegőn végzett iskolai munkának. Végül az sem vitatható, hogy a kirándulásoknál szabadabban megnyilvánulhat a hallgatók egyénisége, gondolkodása, jelleme s igy alkalmas módja az egyéniség megismerésének. Az 1929—30. tanév tanulmányi menetében a következő kirándulások folytak le:

1. A Főiskola összes hallgatói az igazgató, Kmetykó János, Misángyi Ottó, dr. Zsembery Gyula és Doby Ida tanárok vezetésével 1929. szeptember 26-án félnapra kirándultak a Hármashatár-hegyre, mely alkalommal az igazgató mindkét nembeli hallgatóság számára előadást tartott a tanulmányi kirándulások nevelői jelentőségéről és megrendezésének módjáról.

2. A Főiskola összes hallgatói szeptember 27-én az igazgató, dr. Zsembery Gyula és Kmetykó János tanárok vezetése alatt félnapos kiránduláson vettek részt a budai hegyekben s a golfpályát útbaejtvén, dr. Lauber Dezső elnök részletes ismertetést nyujtott a golfozás technikájáról és az előadást gyakorlati bemutatással illusztrálta.

3. A Főiskola összes hallgatói szeptember 28-án egész napos turisztikai kirándulást tettek Visegrád és festői környékének megtekintésére, az igazgató, dr. Zsembery Gyula és Doby Ida tanárok vezetésével. Ez a kirándulás alkalmat adott dr. Zsembery Gyula tanárnak arra, hogy Visegrád multjára történeti visszapillantást vessen.

4. Május 9-én az önként jelentkező férfihallgatókkal az igazgató cserkészkirándulást vezetett a budai hegyekbe és útközben a résztvevők térképolvasási és tereptanulmányokat végeztek.

5. A Főiskola mindkét nembeli hallgatói április 26-án az igazgató vezetése alatt, Kmetykó János, Misángyi Ottó, Jellencz Margit és Doby Ida tanárok részvételével kirándultak a Hármashatár-hegyre, ahol Misángyi Ottó ismertette az erdei futás versenyszerü lebonyolitásának módját, majd a hallgatók gyakorlatilag is abszolválták az első ilynemü versenyt.

6. A férfihallgatók 1929. április 29-én és 30-án kétnapos tanulmányi kirándulásra mentek Gallyatető, Kékes és Parád vidékére dr. Zsembery Gyula tanár vezetésével.

7. A nőhallgatók 1930. május 8-án és 9-én az igazgató, dr. Zsembery Gyula tanár, Doby Ida és Czeiner Margit tanárnők vezetésével ugyancsak kétnapos tanulmányi kiránduláson vettek részt Gallyatetőn és Parádon. E két utóbbi kirándulásról a hallgatók tanulmányi összejövetelek keretében részletesen beszámoltak.

8. Ide kell sorolnunk még azt a tanulmányi kirándulást is, amelyet a Főiskola 1930. május 18-án Sopronba tett s amelyet nyilvános bemutatóval kötöttünk össze. Erről azonban részletesebben más helyen szólunk.

9. Végül e helyütt kell megemlékeznünk az I. évfolyam férfihallgatóinak a cserkészet elméletében tanult ismeretek gyakorlati értékesitése céljából végzett cserkésztáborozásáról, amely azonkivül, hogy integráns részét képezi tanulmányaiknak, főkép a jellem és önálló cselekvőképesség fejlesztése tekintetében járt kiváló eredménnyel. A táborozás junius 29-től julius 8-ig tartott a Hárshegyi cserkészparkban és vezetője volt vitéz Faragó Ede országos vezetőtiszt.

h) A Testnevelési Főiskolai Sport Club működése az 1929/30. tanévben.

A hallgatók öntevékenységének alkalmas területe volt a Testnevelési Főiskolai Sport Club. Célja kettős: egyrészt alkalmat kíván adni a hallgatóságnak nyilvános versenyeken való részvételre, másrészt tagjai a Club keretén belül az egyesületi élet és egyesületi vezetés személyi és tárgyi feltételeit is elsajátíthatják. A Sport Club 1929—30. tanévi működéséről az alábbi beszámoló szól:

A m. kir. Testnevelési Főiskolai Sport Club 1929—30. tanévi tanárelnöke: Kugler Sándor főiskolai tanár.

Ifjúsági elnök: Koppányi Imre (vívó sz. o. elnök).

Ifjúsági női társelnök: Vértessy Katalin (női úszó sz. o. elnök).

Ifjúsági alelnökök: Szymiczek Ottó (si-turista sz. o. elnök),
Simek Ferenc (birkózó és ökölvívó sz. o. elnök),
Hoffmann Klára,
Andor Edina.

Főtitkár: Magdinecz Antal (céllövő sz. o. elnök).

Titkár: Krischer Antal.

Jegyző: Piufsich Mária

Férfiválasztmány: Mester Gábor (sport és játék sz. o. eln.), Obitz Károly (háznagy), Szakmáry József (pénztáros), Weisz József (úszó sz. o. eln.), Bátky Zsigmond (társadalmi sz. o. eln.), Paulinyi Jenő (ellenőr), Ratkay Gyula (torna sz. o. eln.), Skribanek Péter (athletikai sz. o. eln.)

Női választmány: Bosnyákovits Etel (női torna sz. o. eln.), Bárdossy Mária, László Emma (női társadalmi sz. o. eln.), Pór Katalin, Tóth Irén, Wieland Magdolna, Genersich Gabriella, Linkesch Sarolta, Sümeghy Vera.

Választmányi póttagok: Csapp János, Kocsmár János, Paku Ernő, Bezegh-Huszágh Éva, Petrasovszky Jolán, Pleskó Margit.

Számvizsgáló bizottság: Juhász József, Takács Andor és Vadas Lidia.

Amikor a TFSC 1929—30. évi működésére visszatekintünk s annak eseményekben meglehetősen gazdag eredményeit mérlegeljük, megállapithatjuk, hogy Sport Clubunk minden tagja igyekezett eleget tenni kötelezettségének. Ennek tudható be, hogy az évi működésünket majdnem minden vonalon siker koronázta, mert ugyszólván minden sportágban, melyekben tagjaink versenyszerüleg működtek, az előző évekhez viszonyitva fejlődést tudunk felmutatni. Egyesületünk aránylag nagyon ke-

vés olyan taggal rendelkezik, akik sportéletünkbe közvetlenül belekapcsolódva akár mint versenyzők, akár mint adminisztratív erők dolgozhattak, mégis az eredmények olyanok, hogy azokra méltán büszkék lehetünk és bátran remélhetjük, hogy rövid időn belül beérkezünk — legalább is eredményekben — a nagy egyesületek sorába. Az 1929—30. évet határkőnek kell tekintenünk Sport Clubunk történeti fejlődésében, mert a kifelé is érezhető aktiv sportélet egyesületünk működésében ekkor veszi kezdetét.

Egyesületünk 1929. október hó 12-én tartotta tanévnyitó és tisztujitó rendes közgyülését és 1930. junius hó 28-án tanévzáró rendes közgyülését. 1930. január hó 11-én rendkivüli közgyülés keretében *gróf dr. Klebelsberg Kuno* m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr Őnagyméltóságát, valamint *dr. Karafiáth Jenő* ny. államtitkár úr Őméltóságát, az Országos Testnevelési Tanács elnökét a TFSC disztagjainak megválasztottuk. Az év folyamán 14 választmányi ülést tartottunk, melyeken — egynek kivételével — *Kugler Sándor* főiskolai tanár, tanárelnökünk elnökölt.

A TFSC 1929-ig csak a Magyar Athletikai Szövetségnek volt a tagja és ebben az évben kértük felvételünket a Magyar Országos Tornász Szövetségbe, a Magyar Vívó Szövetségbe, a Magyar Uszó Szövetségbe, a Magyar Céllövő Szövetségbe és a Magyar Si Szövetségbe. A Si Szövetség kivételével, mely kérelmünkre választ még nem küldött, minden szövetség örömmel vette fel Clubunkat tagjai sorába.

Mint főiskolai egyesületnek elsősorban a főiskolai sportkérdésekkel kell foglalkozni. Ez a törekvésünk az ujonnan létrejött Magyar Főiskolai Sportegyletek Egyesülése munkásságában is kifejezésre jut, amennyiben az 1930. junius hó 18-án megtartott MFSE alakuló közgyülésén egyesületünk tagjaiból a következők nyertek beválasztást az Egyesülés tisztikarába: titkár: *Magdinetz Antal,* jegyző: *Koppányi Imre,* tanácstag: *Szymiczek Ottó,* póttag: *Simek Ferenc.*

Egyesületünk az 1929—30. évben a következő szakosztályokkal működött: athletika, torna, úszó, birkózó, football és játék, céllövő és vívó szakosztály. Ezen szakosztályok keretén belül a TFSC a versenyrendezés terén is — főleg belső vonatkozásban — kivette a maga részét és az iskolai évben a túloldali táblázat szerint rendeztünk versenyeket.

Egyesületünk az 1929—30. évben két örökös vándordij egy évi birtoklását szerezte meg. Az egyik a magyar főiskolai athletikai csapatbajnokságokra kiirt «József serleg», amit 1929. novemberében ünnepélyes bankett keretében vettünk át az alapitó és védő Műegyetemi Athletikai és Football Clubtól, a másik a «Kokas Gyula örökös vándordij», melyet tornászaink 1930. junius hó 15-én a Ferencvárosi Vasutas Sport Club által rendezett sulylökés és ló összetett csapatversenyen nyertek meg.

A TFSC is alapitott egy vándordijat a «M. kir. Testnevelési Főiskola vándordij» cimmel, mely 1930-ban kerül először kiirásra és a dij védése a főiskolai dekatlon bajnokság megnyeréséhez van kötve. A vándordij időleges, amennyiben 3 sorrendben vagy 5 sorrend nélküli győzelem esetén az a főiskolai egyesület veszi végleg birtokába, melynek versenyzői egyesületük szineit diadalra vitték.

A verseny neme	Athletika	Torna	Úszó	Játék és football (iréfás verseny)	Céllövő	Vivó	Összesen
Országos főiskolai	—	1	—	—	—	—	1
Clubközi	—	—	—	—	—	2	2
Házi	2	2	2	2	1	—	9
Összesen	2	3	2	2	1	2	12

Eredményes működés szempontjából elsősorban kell emliteni az athletikai szereplésünket. A nyilvánosság előtt az athletikában mutattuk meg legelőször igazi képességeinket és az elért kiválóbb eredmények mellett nem mehetünk el emlités nélkül. Athletikai szakosztályunk 1929—30. évben két versenyt rendezett, melyek közül egyik sem volt nyilvános jellegü. Az első 1929. október hó 19-én a BBTE szénatéri pályáján, ez volt az őszi athletikai háziversenyünk, melyen az évfolyamok közötti pontverseny került eldöntésre, a másik 1930. május hó 28-án ugyancsak a BBTE pályán megtartott házibajnokság.

1929/30. évben athletáink által elért eredmények:

1929. augusztus 11-én és 12-én Budapesten a BSZKRT pályán a magyar-olasz-lengyel főiskolai viadalon a válogatott keret tagjai voltak: Bácsalmási Péter, Paulinyi Jenő, Simek Ferenc és Szakmáry József.

Elért eredmények:

Gerelyhajitás:	2. Szakmáry József . . .	53.58 m
	6. Bácsalmási Péter . . .	46 „
Diszkoszvetés:	2. Bácsalmási Péter . . .	39.48 „
Sulylökés:	3. Simek Ferenc	12.19 „
Magasugrás:	3. Bácsalmási Péter . . .	173 cm
Távolugrás:	4. Paulinyi Jenő	664 „

Paulinyi Jenő az olympiai stafétának is tagja volt.

A MASZ által 1929. augusztus 18-án és 20-án rendezett Magyarország 1929. évi athletikai bajnokságaiért kiirt verseny a BSZKRT pályán:

Gerelyhajitás:	Szakmáry József	51.71 m
Diszkoszvetés:	Bácsalmási Péter	38.91 „
Magasugrás:	Bácsalmási Péter	168 cm
Hármasugrás:	Bácsalmási Péter	1275 „

*

Az MTK által 1929. augusztus 31-én és szeptember 1-én a Hungária-úti sporttelepén rendezett athletikai verseny:

Férfiak:	távolugrás hcp.	4. Bátky Zsigmond	6.58 m. (55)
Nők:	helyből távol u.:	2. Kael Anna . .	2.28 „
		3. Vértessy Katalin	2.23 „
	50 m. sikfutás:	1. Kael Anna . .	7.1 mp. orsz. rec.

*

Az FTC által 1929. szeptember 15-én az FTC pályán rendezett női athletikai verseny:

60 m. sikfutás:		2. Kael Anna . . .	8.6 mp.
Magasugrás hcp.:		1. Vértessy Katalin .	141 cm. (2 cm.)
A 139-es eredmény országos record.			
		2. Friedrich Ilona .	141 cm. (2 cm.)
Sulylökés:		1. Szőllősi Ilona . .	857 cm. (5.12 kg.)
Távolugrás:		2. Linkesch Sarolta .	460 cm.

*

A BEAC rendezésében 1929. szeptember 28—29-én a MAC pályán Magyarország 1929. évi és Magyarország 1929. évi főiskolai dekatlon bajnokságaival együtt lebonyolitott nemzetközi athletikai verseny:

Magyarország 1929. évi főiskolai dekatlon bajnokságában:

Bajnok:	1.	Bácsalmási Péter	5852.59 pont (orsz. főisk. rec.)
	3.	Poczik Béla	5031.03 „
	4.	Paulinyi Jenő	4984.09 „
	6.	Munkácsi Antal	4193.10 „

Magyarország 1929. évi dekatlon bajnokságában:

2.	Bácsalmási Péter	5852.59 pont.
5.	Poczik Béla	5031.03 „
6.	Paulinyi Jenő	4984.09 „
8.	Munkácsi Antal	4193.10 „

100 m. sikf. főiskolai:	1. Paku Ernő	11.5 mp.
110 m. gátfutás:	2. Bessenyei Gyula	20.2 „
Diszkoszvetés I. o.:	2. Bácsalmási Péter	41.32 m.
Gerelyhajitás hcp.:	1. Patay Gyula	58.20 „
Gerelyhajitás főisk.:	1. Szakmáry József	53.12 „
	2. Patay Gyula	47.20 „
4×200 m-es staféta:	3. a TFSC	1.37.8 mp. (Koppányi, Bátky, Kuhár, Paku.)

*

A MASZ által 1929. október hó 6-án «Névtelen Hősök» kegyeleti stafétájában Budapesten keresztül rendezett versenyben:

Abszolut helyezés:	9. TFSC	21 p. 34 mp.
«C» kategóriában:	2. TFSC	21 p. 34 mp.

Ignátz Mihály (700), Weisz József (550), Juhász József (700), Héjjas István (500), Varga Jenő (600), Poczik Béla (440), Bessenyei Gyula (500), Simek Ferenc (200), Paku Ernő (350), Kuhár Miklós (500), Krischer Antal (350), Kocsis József (400), Schmidt Gyula (400), Szymiczek Ottó (500), Ratkay Gyula (550), Farkas Pál (550), Barcsay Kálmán (700), Paulinyi Jenő (550), Koppányi Imre (400), Bátky Zsigmond (260).

*

Az MTK által 1929. október 13-án a BBTE pályán rendezett országos athletikai verseny:

Diszkoszvetés:	1. Kulitzy Jenő	39.70 m.
Távolugrás hcp.:	3. Simek Ferenc	6.50 „ (50 cm.)

*

A TFSC által 1929. október hó 19-én a BBTE pályán rendezett évfolyamok közötti pontversennyel összekötött házi athletikai verseny eredményei:

Férfiak:

100 m-es sikfutás:	1. Paku Ernő	I.	11.2 mp.
	2. Paulinyi Jenő	II.	11.5 mp.
	3. Bátky Zsigmond	II.	11.5 mp.
400 m-es sikfutás:	1. Héjjas István	I.	56.0 mp.
	2. Koppányi Imre	III.	56.6 mp.
	3. Farkas Pál	I.	58.4 mp.
1000 m-es sikfutás:	1. Ignátz Mihály	I.	2 p. 58.0 mp.
	2. Juhász József	III.	3 p. 02.4 mp.
	3. Schlachta Ferenc	II.	3 p. 03.0 mp.
Magasugrás:	1. Irsa Tibor	II.	165 cm.
	2. Skribanek Péter	II.	165 cm.
	3. Koppányi Imre	III.	160 cm.

Távolugrás:	1. Paulinyi Jenő	II.	678 cm.
	2. Skribanek Péter	II.	641 cm.
	3. Szabó Béla	I.	632 cm.
Rudugrás:	1. Poczik Béla	II.	320 cm.
	2. Skribanek Péter	II.	320 cm.
	3. Czuna Ferenc	I.	300 cm.
Súlylökés:	1. Kulitzy Jenő	I.	1259 cm.
	2. Domby Ernő	I.	1231 cm.
	3. Simek Ferenc	II.	1228 cm.
Diszkoszvetés:	1. Skribanek Péter	II.	4045 cm.
	2. Kulitzy Jenő	I.	3800 cm.
	3. Simek Ferenc	II.	3537 cm.
Gerelyhajitás:	1. Szakmáry József	III.	5025 cm.
	2. Patay Gyula	I.	4990 cm.
	3. Boross Dezső	I.	4657 cm.
200 m-es gátfutás:	1. Kocsmár János	I.	27.9 mp.
	2. Krischer Antal	II.	27.9 mp.
	3. Obitz Károly	III.	30.3 mp.
4×100 m-es staféta:	1. a II. évf. csapata (Bátky, Krischer, Simek, Paulinyi)		46.1 mp.
	2. az I. évf. csapata		46.7 mp.
	3. a III. évf. csapata		47.8 mp.

Nők:

60 m-es sikfutás:	1. Wieland Magdolna	III.	8.6 mp.
	2. Tóth Irén	III.	9.0 mp.
	3. László Emma	III.	9.0 mp.
Magasugrás:	1. Vértessy Katalin	III.	135 cm.
	2. Friedrich Ilona	III.	130 cm.
	3. Kulcsár Izabella	III.	128 cm.
Távolugrás:	1. Vértessy Katalin	III.	460 cm.
	2. Tóth Irén	III.	454 cm.
	3. Genersich Gabriella	II.	450 cm.
Labdahajitás:	1. Vértessy Katalin	III.	4915 cm.
	2. Koppányi Ella	III.	4440 cm.
	3. Mátyás Magda	I.	4396 cm.
4×60 m-es staféta:	1. a III. évf. *a)* csapata		32.8 mp.
	2. a II. évf. *a)* csapata		34.0 mp.
	3. a III. évf. *b)* csapata		36.4 mp.

Pontozás: 10, 6, 4, 3, 2, 1; stafétában: 20, 12, 8.

Pontversenyben:	1. III. évfolyam csapata	170	pont
	2. II. „ „	151.5	„
	3. I. „ „	126.5	„

A Move-OTE által 1929. október 20-án rendezett athletikai verseny:

Sulylökés II. o.:	1. Kulitzy Jenő	1232 cm.
	3. Domby Ernő	1215 cm.
Magasugrás jun.:	1. Bácsalmási Péter	170 cm.
	2. Szabó Béla	160 cm.
Távolugrás II. o.:	1. Paulinyi Jenő	664 cm.
	2. Bácsalmási Péter	630 cm.
Hármasugrás II. o.:	1. Bácsalmási Péter	1303 cm.

*

A BBTE által 1929. október 27-én rendezett athletikai verseny:

Rudugrás II. o.:	2. Kerékjártó János	300 cm.
	3. Czuna Ferenc	280 cm.

*

Az MFSSz. által 1929. október hó 27-én és november hó 10-én a MAFC pályán rendezett főiskolai csapatbajnokságok:

Pontversenyben: 1. a TFSC 27 ponttal és ezzel 1 évig védője lett a «József serleg» örökös vándordijnak.

Eredmények:

4×100 m-es staféta:	1. TFSC (Bátky, Paulinyi, Koppányi, Paku)	45.6 mp.
4×400 m-es staféta:	2. TFSC (Koppányi, Paulinyi, Héjjas, Varga)	3 p. 42.8 mp.
Magasugrás:	1. TFSC *a)* 164.8 cm. átlaggal.	
	Bácsalmási Péter	174 cm.
	Bátky Zsigmond	170 cm.
	Bessenyei Gyula	160 cm.
	Irsa Tibor	160 cm.
	dr. Tajthy Kálmán	160 cm.
	5. TFSC *b)* 156 cm. átlaggal.	
Távolugrás:	2. TFSC *a)* 620.8 cm. átlaggal.	
	Paulinyi Jenő	653 cm.
	Bácsalmási Péter	623 cm.
	Szabó Béla	617 cm.
	dr. Tajthy Kálmán	601 cm.
	Bessenyei Gyula	600 cm.
	3. TFSC *b)* 588.6 cm. átlaggal.	
	Bátky Zsigmond	599 cm.
	Paku Ernő	595 cm.
	Kocsmár János	593 cm.
	Sakellariou Péter	587 cm.
	Simek Ferenc	569 cm.

Sulylökés:

1. TFSC 1208 cm. átlaggal.

Kulitzy Jenő	1270 cm.
Simek Ferenc	1270 cm.
Domby Ernő	1257 cm.
Mester Gábor	1136 cm.
Szakmáry József	1128 cm.

Diszkoszvetés:

1. TFSC *a)* 3840 cm. átlaggal.

Bácsalmási Péter	4151 cm.
Kulitzy Jenő	4150 cm.
Paulinyi Jenő	3725 cm.
Simek Ferenc	3594 cm.
Domby Ernő	3580 cm.

2. TFSC *b)* 3406 cm. átlaggal.

*

Az 1929. évben a TFSC versenyzők által a bajnoki számokban elért legjobb eredmények (a MASZ évkönyvéből):

100 m. sikfutás	26-ik	Paku E.	11.2 mp.	15.	TFSC.	0.46 p.
200 m. gátfutás	19-ik	Kocsmár J.	27.9 „			
	20-ik	Krischer A.	27.9 „	13.	„	3. „
Magasugrás	13-ik	Bácsalmási P.	178 cm.	10.	„	6.50 „
Távolugrás	8-ik	Paulinyi J.	678 „	8.	„	13 „
Rudugrás	14-ik	Poczik B.	330 „			
	16-ik	Bácsalmási P.	320 „			
	17-ik	Ötvös K.	320 „	7.	„	12.66 „
Sulylökés	16-ik	Kulitzy J.	1270 „			
	17-ik	Simek Ferenc	1270 „	11.	„	9 „
Diszkoszvetés	10-ik	Bácsalmási P.	4151 „			
	11-ik	Kulitzy J.	4150 „	4.	„	21 „
Gerelyhajítás	7-ik	Szakmáry J.	5540 „	7.	„	14 „
4×100 m. staféta	45.6 mp.	(Bátky, Paulinyi Koppányi, Paku)		12.	„	9.50 „
4×400 m. staféta	3'42.8	(Paulinyi, Koppányi, Héjas, Varga)		10.	„	11 „

Dekatlon:	3-ik	Bácsalmási Péter	5852.59 ponttal
	6-ik	Poczik Béla	5031.03 „
	7-ik	Paulinyi Jenő	4984.09 „
	14-ik	Munkácsy Antal	4193.10 „

Dekatlonban 1-ső a TFSC 54 ponttal. A pontozás végeredményében 9-ik a TFSC 164.12 ponttal.

A MASZ intézőbizottsága által jóváhagyott «Munkastatisztika» eredménye az 1929. évben 12-ik a TFSC 47 ponttal.

1930. évben.

1930. március 23-án a MAFC rendezésében főiskolai kezdő mezei csapatverseny: 2-ik a TFSC csapata 53 ponttal (Ignátz 6, Paulinyi 9, Starkbauer 11, Weisz 12 és Farkas 15).

*

1930. március 30-án a MAFC rendezésében főiskolai mezei egyéni és csapatbajnokság: 5-ik a TFSC csapata.

*

A MAFC által 1930. április 13-án rendezett főiskolai athletikai verseny:

100 m-es sikfutás ujonc:	1. Paleologos Cleanthis	11.8 mp.
400 m-es sikfutás junior:	1. Héjjas István	56.0 mp.
110 m-es gátfutás kezdő:	2. Bessenyei Gyula	18.4 mp.
Magasugrás hcp.:	2. Bátky Zsigmond (18)	178 cm.
Távolugrás junior:	1. Poczik Béla	645 cm.
	2. Paulinyi Jenő	642 cm.
	3. Kocsmár János	624 cm.
Sulylökés junior:	1. Simek Ferenc	1305 cm.
	3. Koch József	1131 cm.
Diszkoszvetés junior:	1. Simek Ferenc	3747 cm.
	2. Koch József	3721 cm.
Olympiai staféta:	3. TFSC csapata (Kuhár, Héjjas, Bátky, Ignátz)	4 p. 06 mp.

*

A MASZ által 1930. április 27-én a BBTE pályán rendezett athletikai ujoncverseny:

100 m-es sikfutás:	1. Krischer Antal	12.1 mp.
	3. Sós István	12.2 mp.
Magasugrás:	1. Obitz Károly	155 cm.
Távolugrás:	2. Ludvigh János	592 cm.
Sulylökés:	1. Szymiczek Ottó	1033 cm.
	3. Ludvigh János	1000 cm.
Diszkoszvetés:	2. Obitz Károly	3143 cm.
	3. Ludvigh János	3142 cm.
Gerelyhajitás:	1. Ludvigh János	4365 cm.
Svéd staféta:	2. TFSC	2 p. 18.8 mp.

*

A MAC által 1930. május 4-én rendezett országos athletikai verseny:

100 m-es sikfutás kezdő:	2. Krischer Antal	11.9 mp.
	3. Bácsalmási Péter	12.0 mp.
200 m-es gátfutás hcp.:	2. Krischer Antal (11.5)	27.9 mp.
Magasugrás kezdő:	2. Juhász József	160 cm.
Hármasugrás hcp.:	1. Bácsalmási Péter (65)	1473 cm.

A BBTE által 1930. május 11-én rendezett országos athletikai verseny:

100 m-es sikfutás I. o.:	1. Paku Ernő	11.1 mp.
110 m-es gátfutás junior:	1. Bessenyei Gyula	17.6 mp.
Magasugrás II. o.:	2. Bácsalmási Péter	182 cm.
Gerelyhajitás I. o.:	2. Szakmáry József	5290 cm.
Távolugrás II. o.:	1. Paulinyi Jenő	669 cm.
	2. Bácsalmási Péter	662 cm.
Sulylökés I. o. hcp.:	1. Kulitzy Jenő (60)	1388 cm.
	3. Simek Ferenc (55)	1269 cm.
Gerelyhajitás kezdő:	1. Mester Gábor	4920 cm.
	3. Szabó Béla	4707 cm.

*

A MAFC által 1930. május 18-án rendezett nemzetközi athletikai verseny:

100 m-es sikfutás I. o.:	1. Paku Ernő	11.1 mp.

*

Az ESC által 1930. május 25-én rendezett nemzetközi athletikai verseny:

Magasugrás II. o.:	2. Poczik Béla	165 cm.
Távolugrás I. o.:	2. Paulinyi Jenő	639 cm.
Sulylökés I. o.:	3. Kulitzy Jenő	1270 cm.

*

A TFSC által 1930. május 28-án a BBTE pályán rendezett athletikai házibajnokság:

Férfiak:

100 m-es sikfutás:	1. Paku Ernő	11.4 mp.
	2. Héjjas István	11.8 mp.
	3. Bátky Zsigmond	11.8 mp.
	4. Krischer Antal	11.8 mp.
400 m-es sikfutás:	1. Héjjas István	52.6 mp.
	2. Koppányi Imre	53.8 mp.
	3. Juhász József	55.0 mp.
	4. Kuhár Miklós	55.2 mp.
110 m-es gátfutás:	1. Bessenyei Gyula	17.8 mp. (egyedül)
200 m-es gátfutás:	1. Krischer Antal	28.0 mp.
	2. Obitz Károly	28.4 mp.
	3. Héjjas István	28.8 mp.
Magasugrás:	1. Poczik Béla	171 cm.
	2. Nagy Zoltán	168 cm.
	3. Bátky Zsigmond	168 cm.
	4. Juhász József	168 cm.

Távolugrás:	1. Kocsmár János	666 cm.
	2. Poczik Béla	662 cm.
	3. Bátky Zsigmond	659 cm.
	4. Bessenyei Gyula	643 cm.
Rudugrás:	1. Poczik Béla	340 cm.
	2. Kerékjártó János	330 cm.
	3. Magdinetz Antal	300 cm.
	4. Czuna Ferenc	280 cm.
Sulylökés:	1. Simek Ferenc	1302 cm.
	2. Kulitzy Jenő	1271 cm.
	3. Domby Ernő	1176 cm.
	4. Szakmáry József	1150 cm.
Diszkoszvetés:	1. Skribanek Péter	4358 cm.
	(Orsz. főisk. rekordnál jobb.)	
	2. Kulitzy Jenő	4094 cm.
	3. Simek Ferenc	3686 cm.
	4. Koch József	3655 cm.
Gerelyhajitás:	1. Boross Dezső	5205 cm.
	2. Szakmáry József	5029 cm.
	3. Poczik Béla	4603 cm.
	4. Patay Gyula	4490 cm.
4×100 m-es staféta:	1. II. évf. csapata	45.4 mp.
	(Simek, Skribanek, Krischer, Bátky)	
	2. I. évf. *a)* csapata	46.0 mp.
	(Sós, Boross, Kocsmár, Héjjas)	
	3. I. évf. *b)* csapata	46.4 mp.
	4. II. évf. *b)* csapata	47.2 mp.

Nők:

100 m-es sikfutás:	1. Wieland Magdolna	13.6 mp.
	(Előfutamban 13.2 mp.)	
	2. Tóth Irén	13.7 mp.
	3. Sümeghy Vera	13.8 mp.
	4. Genersich Gabriella	13.8 mp.
	(Előfutamban 13.4 mp.)	
Magasugrás:	1. Vértessy Katalin	141 cm.
	(Az országos rekordnál jobb.)	
	2. Friedrich Ilona	139 cm.
	3. Pertich Rózsa	136 cm.
	4. Kulcsár Izabella	136 cm.
Távolugrás:	1. Vértessy Katalin	505 cm.
	2. Genersich Gabriella	500 cm.
	3. Friedrich Ilona	487 cm.
	4. Vágó Gizella	482 cm.

Labdahajítás:	1. Sümeghy Vera	5281 cm.
	2. Vértessy Katalin	4789 cm.
	3. Mátyás Magda	4749 cm.
4×100 m-es staféta:	1. III. évfolyam csapata (Tóth, László, Vértessy, Wieland)	54.7 mp.
	2. II. évfolyam csapata (Sümeghy, Genersich, Linkesch, Dubasievits)	55.4 mp.
	3. I. évfolyam csapata	56.0 mp.

*

A BSE által 1930. junius hó 1-én a MAFC pályán rendezett verseny:

110 m-es gátfutás II. o.:	1. Bessenyei Gyula	17.4 mp.
Hármasugrás II. o.:	2. Bessenyei Gyula	1326 cm.
Sulylökés II. o.:	1. Simek Ferenc	1293 cm.
	2. Kulitzy Jenő	1253 cm.
Sulylökés junior:	3. Domby Ernő	1185 cm.
Diszkoszvetés junior:	1. Bácsalmási Péter	4003 cm.
Gerelyhajítás II. o.:	1. Bácsalmási Péter	5106 cm.
4×100 m. staf. «C» csop.:	1. TFSC *a)* (Bátky, Simek, Sós, Bácsalmási)	46.4 mp.

*

A MFSE megbizásából a MAFC által 1930. junius hó 8-án és 9-én a MAC pályán rendezett országos főiskolai athletikai verseny:

8-án. Férfiak:

100 m-es sikfutás:	1. Paku Ernő (Országos főiskolai rekord)	10.9 mp.
400 m-es sikfutás:	6. Héjjas István	54.1 mp.
200 m-es gátfutás:	3. Kocsmár János	27.2 mp.
Távolugrás:	3. Poczik Béla	652 cm.
	6. Bácsalmási Péter	643 cm.
Rudugrás:	2. Poczik Béla	345 cm.
	3. Bácsalmási Péter	330 cm.
	4. Kerékjártó János	315 cm.
	5. Czuna Ferenc	315 cm.
Sulylökés:	2. Simek Ferenc	1323 cm.
	6. Kulitzy Jenő	1246 cm.
Diszkoszvetés:	1. Kulitzy Jenő	4216 cm.
	4. Bácsalmási Péter	3963 cm.

Nők:

100 m-es sikfutás:	1. Tóth Irén	13.4 mp.
	2. Genersich Gabriella	13.8 mp.
	3. Kael Anna	13.9 mp.
Sulylökés:	1. Szőllősi Ilona	1031 cm.
	2. Friedrich Ilona	918 cm.
	3. Genersich Gabriella	871 cm.
Magasugrás:	1. Vértessy Katalin (főiskolai rekord beállítva.)	139 cm.
	2. Friedrich Ilona	135 cm.
	3. Pályi Margit	130 cm.

9-én. Férfiak:

200 m-es sikfutás:	1. Paku Ernő	22.5 mp.
	6. Koppányi Imre	
800 m-es sikfutás:	6. Ignátz Mihály	2 p. 07 mp.
110 m-es gátfutás:	2. Bessenyei Gyula	16.6 mp.
400 m-es gátfutás:	3. Héjjas István	60.9 mp.
Magasugrás:	1. Bácsalmási Péter	178 cm.
Hármasugrás:	2. Bácsalmási Péter	1344 cm.
	5. Bessenyei Gyula	1291 cm.
Gerelyhajitás:	2. Szakmáry József	5475 cm.
	3. Boross Dezső	5240 cm.
	4. Bácsalmási Péter	5060 cm.
	5. Mester Gábor	4992 cm.

Nők:

80 m-es gátfutás:	1. Kael Anna (Főiskolai rekord.)	13.6 mp.
	2. Kulcsár Izabella	15.3 mp.
	3. Pályi Margit	15.4 mp.
Távolugrás:	1. Vértessy Katalin (Főiskolai rekord.)	516 cm.
	2. Genersich Gabriella	513 cm.
	3. Pályi Margit	448 cm.
Diszkoszvetés:	1. Szőllősi Ilona	3004 cm.
	2. Friedrich Ilona	2820 cm.
Gerelyhajitás:	1. Vértessy Katalin	2820 cm.
	2. Kael Anna	2575 cm.
	3. Koppányi Ella	2060 cm.

A BBTE által 1930. junius hó 19-én rendezett verseny: Magasugrás 5-ös csapatverseny Budapest kerületi bajnokságáért: 2. a TFSC 167.5 cm. átlag (Bácsalmási 178, Poczik 170, Szabó 165, Bátky 165, Koppányi 160)

Pontversenyben:	2. *a TFSC 108.5 ponttal.*		
Távolugrás II. o.:	1. Poczik Béla	660 cm.	
	2. Szabó Béla	646 cm.	
Rudugrás II. o.:	2. Munkácsy Antal	320 cm.	
	3. Poczik Béla	320 cm.	
Helyből távolugrás hcp.:	1. Simek Ferenc	325 cm.	(40 cm.)
	2. Czuna Ferenc	316 cm.	(30 cm.)
Diszkoszvetés II. o.:	2. Simek Ferenc	3714 cm.	

*

A MASZ által 1930. junius 15-én rendezett nemzetközi verseny:

Gerelyvetés I. o.: Szakmáry József 5609 cm.

*

A MAC által 1930. junius 28-án és 29-én rendezett Budapest kerületi athletikai bajnokságai:

28-án:

100 m-es sikfutás:	4. Paku Ernő	10.8 mp.
Távolugrás:	6. Szabó Béla	657 cm.
Rudugrás:	5. Munkácsy Antal	300 cm.
Gerelyhajitás:	4. Szakmáry József	5415 cm.

29-én:

200 m-es sikfutás:	2. Paku Ernő	22.0 mp.
110 m-es gátfutás:	4. Bessenyei Gyula	17.5 mp.
Magasugrás:	3. Bácsalmási Péter	181 cm.
Hármasugrás:	1. Bácsalmási Péter	1370 cm.
	4. Bessenyei Gyula	1298 cm.
Sulylökés:	5. Simek Ferenc	1268 cm.
	6. Kulitzy Jenő	1261 cm.
Diszkoszvetés:	6. Kulitzy Jenő	4060 cm.

*

A feltüntetett és időrendben felsorolt athletáink által elért ezévi eredmények hű kifejezői az előbbi évekhez viszonyitott fejlődésünknek. Ezen állitásunk kidomboritására az alábbi néhány statisztikai adatot közöljük:

1929. évben megszerzett MASZ munkastatisztikai pontjainak összege . . . . . 47 pont,

ezzel szemben 1930. junius 29-ig megszerzett MASZ munkastatisztikai pontjainak összege . . . . 90 pont

és egy kis akaraterővel a versenyév végéig a 200 pontot is elérhetjük.

1929-ben három ezüstjelvényes athlétánk volt: Bácsalmási Péter, Paku Ernő és dr. Tajthy Kálmán. 1930-ban Kulitzy Jenővel és Szabó Bélával a számuk 5-re növekedett és Paku Ernő a Budapest kerület bajnoki versenyének kapcsán a 100 méteres sikfutásban elért 10.8 mp., illetőleg a 200 méteres sikfutásban elért 22 mp-es eredményei által az arany jelvényt is megszerezte és ezzel ő lett a TFSC első aranyjelvényes athlétája.

1929. augusztus 11-től 1930. junius hó 29-ig athlétáink és athlétanőink nyilvános athletikai versenyeken a következő számszerinti helyezéseket érték el egyéni és csapatversenyekben, ideszámitva a stafétákat is:

Helyezés	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII. és egyéb	Összesen
Férfi versenyzőink által elért	35	36	23	10	6	11	1	122
Női versenyzőink által elért	10	11	7	—	—	—	—	28
Csapatversenyben elért	5	6	3	3	2	—	1	18
Összesen:	50	53	33	11	8	11	2	168

A bajnoki számokban 1929-ig felállitott clubrekordjainkat szembeállitva az 1930-ban elért legjobb eredményeinkkel:

Verseny-szám	100 m. sikf.	200 m. sikf.	400 m. sikf	800 m sikf.	110 m. gát.	200 m. gátf.	400 m. gátf.	Távol-ugrás	Magas-ugrás	Hármas-ugrás	Rud-ugrás	Súly-lökés	Diszkosz-vetés	Gerely-hajitás
1929-ben	11·2"	23·8"	53·6"	2'08·8"	18·4"	27·9"	67·2"	678 cm.	178 cm.	1303 cm.	330 cm.	1270 cm.	4151 cm.	5540 cm.
1930-ban	10·8"	22"	52·6"	2'07·4"	16·6"	27·2"	60·9"	669 cm.	182 cm.	1408 cm.	345 cm.	1328 cm.	4358 cm.	5609 cm.

A távolugrás kivételével minden számban javitottak az eredményeken. Ezen eredmények azonban korántsem határai a teljesitőképességeinknek és csak a kedvező körülményektől függ, hogy rövid időn belül kontinentális viszonylatban is sok elsőrangu eredményt mutathassunk fel.

1930-ig sem főiskolai, sem pedig más athletikai bajnokságot TFSC versenyző még nem nyert. 1930-ban négy főiskolai bajnokságot: a 100 méteres sikfutás, 200 méteres sikfutás, magasugrás és diszkoszvetés bajnokságait sikerült megnyerni és a hármasugrásban egy Budapest kerületi bajnokságot.

Paku Ernő személyében elsőizben érte athlétáinkat az a kitüntetés, hogy válogatott athletikai mérkőzésen a magyar, illetőleg Budapest székesfőváros szineit képviselje. A Budapest-Berlin városok közötti athletikai viadal 4×100 méteres győztes stafétájának volt igen erős tagja és annak győzelmét remek futásával nagyban elősegitette. Főiskolai válogatott mérkőzéseken pedig Sport Clubunk következő 4 tagja is szerepelt: Bácsalmási Péter, Paulinyi Jenő, Simek Ferenc és Szakmáry József.

*

Az athletikai szakosztály mellett a *torna szakosztályunk* az, amely szintén hatalmas fejlődési lendületet és előretörést mutat fel ugy a versenyrendezés, mint az eredményes versenyzés szempontjából. Az elért eredmények és sikerek, melyek szorosan az athletikai sikereink nyomában jártak, igen nagy részben az agilis és mindenre kiterjedő figyelmű szakosztályi elnök: Ratkay Gyula munkásságán múlott, kinek állandó és odaadó segitőtársa és helyettese: Mitass Emil buzgó tevékenységével nagyban fokozta és elősegitette a sok jó eredmény kialakulását. Ki kell emelni még Starkbauer József I. éves hallgató munkásságát is, aki rátermettségével és felkészültségével sok dicsőséget és megbecsülést szerzett a TFSC-nek.

1929. december hó 13-án és 14-én rendezte torna szakosztályunk ezévi első háziversenyét, melynek az adott különösen értékes jelentőséget, hogy ekkor iktattunk be versenyeink közé elsőizben női versenyszámokat. A hölgyek a versenyen való részvételükkel nagyban emelték annak szépségét és a versenyek iránt való érdeklődést hatalmasan felfokozták, ami nemcsak ebből a szempontból örvendetes, hanem azért is, mert biztositva láttuk ezáltal azt, hogy a versenyek rendezésében és a versenyzésben is maguknak gyakorlatot szereznek.

A verseny részletes eredménye:

Férfiak csapatversenyében:

1. a	II.	évfolyam csapata	129.75	ponttal
2. az	I.	„ „	128.75	„
3. a	III.	„ „	91.25	„

Női csapatversenyben:

1.	a III. évfolyam csapata	177.25	ponttal
2.	a II. „ „	165.25	„
3.	az I. „ „	161.75	„

Férfiak egyéni versenyében:

Nyujtón:	1. Starkbauer József I.	19.0	pont
	2. Ratkay Gyula II.	18.0	„
	3. Krischer Antal II.	17.0	„
	4. Bársony Sándor I.	16.75	„
	5. Kerékjártó János I.	15.0	„
Korláton:	1. Starkbauer József I.	19.0	„
	2. Mitass Emil II.	18.50	„
	3. Petroff Kiril II.	18.25	„
	4. Krischer Antal II.	17.75	„
	5. Czuna Ferenc I.	17.50	„
Gyürün:	1. Starkbauer József I.	19.25	„
	2. Bessenyei Gyula I. és Ratkay Gyula II.	18.50	„
	3. Sós István I.	18.25	„
	4. Krischer Antal II. és Petroff Kiril II.	17.25	„
	5. Bársony Sándor I.	16.50	„
Lovon:	1. Petroff Kiril II.	18.50	„
	2. Sós István I.	18.25	„
	3. Starkbauer József I.	18.0	„
	4. Juhász József III. és Bessenyei Gyula I.	17.0	„
	5. Ratkay Gyula II.	16.25	„

Összetett versenyben:

1. Starkbauer József I.
2. Petroff Kiril II.
3. Ratkay Gyula II.
4. Krischer Antal II.
5. Mitass Emil II.

Hölgyek versenyében:

1.	Vágó Gizella III.	65.75	pont
2.	Bosnyákovits Etei III.	58.25	„
3.	Telek Mária I.	55.75	„
4.	Wieland Magdolna III.	52.75	„
5.	Fröhlich Magda I.	52.25	„
6.	Balássy Berta Vera III.	50.75	„

Az intenzivebb munka és versenyalkalmak kimélyitése céljából a szakosztály kezdeményezésére a TFSC felvételét kérte a MOTESZ-ba. Ez lehetővé tette a nyilvános versenyeken való szereplést is, amely egyik módja az érvényesülésnek. A felvétel után a Szövetség abban a kitüntetésben részesitette egyesületünket, hogy szakbizottságának tagjai közé beválasztotta Ratkay Gyulát, szakosztályunk elnökét.

1930. március 29-én vett részt a TFSC először nyilvános versenyen. Ez a verseny a MOVE-OTE versenye volt, amelyen 4 versenyzőt inditottunk, akik szép helyezést értek el.

*

Nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében rendezte meg a TFSC 1929—30. évi házi tornász bajnokságait a következő eredményekkel:

Férfiak:

Csapatversenyben:
1. a II. évfolyam csapata (Krischer, Kuhár, Mitass, Petroff, Ratkay)
2. az I. évfolyam csapata
3. a III. évfolyam csapata

Egyéni versenyben:

Nyujtón:
1. Starkbauer József I.
2. Ratkay Gyula II.
3. Krischer Antal II.

Korláton:
1. Starkbauer József I.
2. Mitass Emil II.
3. Petroff Kiril II.

Gyürün:
1. Starkbauer József I.
2. Ratkay Gyula II. és Bessenyei Gyula I.
3. Sós István I.

Lovon:
1. Petroff Kiril II.
2. Sós István I.
3. Starkbauer József I.

Összetett bajnokságban:

1. Starkbauer József I.
2. Ratkay Gyula II.
3. Petroff Kiril II.
4. Krischer Antal II.
5. Sós István I.

Nők csapatbajnokságában:

1. a III. évfolyam csapata
2. a II. évfolyam csapata
3. az I. évfolyam csapata

Egyéni bajnokság:

1. Vágó Gizella III.
2. Bosnyákovits Etel III.
3. Telek Mária I.
4. Wieland Magdolna III.
5. Fröhlich Magda I.

*

A BBTE által 1930. május 29-én rendezett tornász-athletikai verseny:

Sulylökés és ló összetett vereny:

1. Starkbauer József I. évfolyam
2. Patay Gyula I. évfolyam
3. Ratkay Gyula II. évfolyam

Gerelyhajitás és nyujtó összetett verseny:

2. Mitass Emil II. évfolyam
3. Patay Gyula I. évfolyam

*

A MFSE megbizásából 1930. junius hó 8-án a TFSC rendezésében megtartott 1929—30. évi főiskolai tornász bajnokságokra kiirt egyéni és csapatverseny:

Csapatbajnokságban:

1. a TFSC *a)* csapata 210 ponttal (Csató, Ratkay, Sós, Starkbauer, Szakács, Takács)
3. a TFSC *b)* csapata 183 ponttal (Krischer, Kerékjártó, Czuna, Patay, Kuhár, Bársony)

Egyéni bajnokságokban:

Nyujtón:	1. Starkbauer József	19.0	ponttal
	2. Szakács Ödön	18.50	„
	3. Csató Béla és Wéber István TFSK	17.75	„ holtv.
Korláton:	1. Szakács Ödön	38.0	„
	2. Starkbauer József	37.0	„
	3. Csató Béla	35.75	„
Gyürün:	1. Starkbauer József	38.0	„
	2. Szakács Ödön	37.75	„
	3. Csató Béla és Ratkay Gyula	35.75	„
Lovon:	1. Szakács Ödön	56.75	„
	2. Starkbauer József	55.50	„
	3. Csató Béla	53.75	„

Összetett bajnokságban:

1. Szakács Ödön	168.75	ponttal
2. Starkbauer József	168.0	„
3. Csató Béla	158.0	„

A Ferencvárosi Vasutas Sport Kör által rendezett «Kokas Gyula» örökös vándordijért kiírt versenyben:

Sulylökés és ló összetett csapatversenyben:

1. a TFSC *a)* csapata
(Kerezsi, Szymiczek, Takács, Mitass, Ratkay, Starkbauer)
3. a TFSC *b)* csapata
(Krischer, Bátky, Patay, Kerékjártó, Czuna, Jillek)

A verseny megnyerése által a vándordij egy évre a TFSC birtokába jutott.

*

A MOTESZ által 1930. junius 19-én rendezett «Bolla Mihály» örökös vándordijért kiírt korlát-, magasugrás és szabadgyakorlat összetett versenyen a TFSC egy csapatot inditott, de helyezést nem ért el.

*

Uszó szakosztályunk rendezett 1929. december 19-én egy őszi háziversenyt és 1930. április 23-án rendezte meg ezévi házibajnokságát. Mindkettőben ugy a férfiak, mint a női versenyzők jó közepes eredményeket értek el.

A házi bajnokság eredménye:

Férfiak:

100 m-es gyorsuszás:	1. Szesztay István I.
	2. Starkbauer József I.
	3. Kuhár Miklós II.
100 m-es melluszás:	1. Weisz József III.
	2. Juhász József III.
	3. Kuhár Miklós II.
100 m-es hátuszás:	1. Weisz József III.
	2. Starkbauer József I.
	3. Juhász József III.
3×40 m. vegyes staféta:	1. a III. évfolyam csapata
	2. az I. évfolyam csapata

Nők:

100 m-es melluszás:	1. Bosnyákovics Etel III.
	2. Vigh Blanka I.
	3. Genersich Gabriella II.
100 m-es hátuszás:	1. Bosnyákovits Etel III.
	2. Vigh Blanka I.
	3. Bródy Katalin I.
100 m-es gyorsuszás:	1. Pertich Rózsa I.
	2. Pór Katalin III.

3×60 m-es mellstaféta: 1. a III. évfolyam csapata
(Szabados, Perutz, Bosnyákovits)
2. az I. évfolyam csapata
(Csermák, Vigh, Bródy)

1930. junius 8-án és 9-én megtartott főiskolai uszóbajnokságok pontversenyében a II. helyet szerezték meg uszóink a következő eredményekkel:

Férfiak:

100 m-es gyorsuszás: 3. Szesztay István
100 m-es hátuszás: 1. Weisz József
Műugrás: 2. Starkbauer József
4×50 m. sprintstaféta: 1. a TFSC csapata
(Csató, Starkbauer, Szesztay, Weisz)

Nők:

100 m-es gyorsuszás: 1. Lányi-Lindner Marianne

*

Örvendetesen szerepeltünk a főiskolai birkózó bajnokságokban is, amennyiben a pontversenyben itt is 2-ik lett a TFSC és 8 versenyzőnk közül 7-en értek el helyezést.

Bajnokságot nyertek: Bátky Zsigmond és Czuna Ferenc.

2. helyezést: Domby Ernő.

3. helyezést: Simek Ferenc, Kerékjártó János, Sós István és Starkbauer József.

*

Football szakosztályunk benevezett a «Gillemot» főiskolai vándordijas football mérkőzéseire, melynek egy mérkőzése még hátra van és a II. hely elnyerésére itt is kilátásaink vannak. 1930. junius hó 28-án kezdődő főiskolai football bajnokság első mérkőzését a DEAC ellen elveszitettük és igy a további küzdelmektől elestünk. Meg kell emliteni, hogy a tavasszal megtartott és Olaszországban lejátszott olasz-magyar főiskolai football-mérkőzéssel kapcsolatban Mester Gábor TFSC football szakosztályi elnök is beválogatást nyert és a mérkőzésen résztvett.

*

Tettey Emil főiskolai tanár úr vezetésével 1930. junius 10-én megtartott házi *céllövő* bajnokság eredménye:

1. Szakmáry József	97 kör
2. Juhász József	95 „
3. Mester Gábor	94 „
4. Obitz Károly	93 „
5. Koppányi Imre	92 „

1930. junius hó 7-én és 8-án megtartott országos céllövő bajnokságokon a miniatür és céllövő pisztoly csapatversenyben a TFSC csapata IV—IV. helyezést ért el. A céllövő pisztoly egyéni versenyben Magdinecz Antal 30 lövésből 223 egységgel a II. helyezést nyerte el.

A főiskolai *vívó* bajnokságban Szigeti Benedek László a tőrvívásban IV. helyezést nyert, amivel a «Rothermere» vándordijért folytatott pontversenyben a TFSC pontjait eggyel szaporitotta. Vívó szakosztályunk a Közgazdász EAC-cal két alkalommal klubközi vívóversenyt rendezett, azonban mindkét mérkőzést elveszitette.

*

Játékszakosztályunk 1929. október 26-án és 1930. május 3-án előkelő és nagyszámu közönség jelenlétében igen jól sikerült tréfás háziversenyt rendezett, melyek közül az utóbbit filmen is megörökitették.

A fejlődés a mult évi munkálkodással és eredményekkel szembeállitva tetemesnek mondható, de a teljesitőképesség maximumától még igen távol vagyunk. Pedig ezt a maximumot megközeliteni és elérni nem tartozik a lehetetlenségek közé, különösen akkor, ha a Főiskola igazgatója, tanácsa és tanári kara továbbra is szeretettel, önzetlenséggel és megértéssel támogatja a Sport Club működését. Amidőn ezért úgy nekik, mint *Kugler Sándor* tanárelnök úrnak hálás köszönetünket fejezzük ki, nyugodt lelkiismerettel adjuk át a Club további vezetését a Szünidei Bizottságnak, hogy a megkezdett úton haladva és érdekeinket mindenütt szem előtt tartva, fennakadás nélkül jussunk el a következő, talán munkával jobban megterhelt, de azért még kedvezőbb reményekre jogositó év elé s hogy a nyári pihenő után ujult erővel és lankadatlan kitartással fáradozhassunk Hazánk, Főiskolánk és Sport Clubunk emelésén.

i) A Főiskola 341. számu cserkészcsapatának működése 1929/30. tanévben.

A csapat megalakult 1928. október 24-én.

Teljes cime: M. kir. Testnevelési Főiskola 341. sz. cserkész csapata. Budapest, I., Győri-út 13.

Szervező testületi elnök: *dr. Szukováthy Imre* főiskolai igazgató, a Magyar Cserkész Szövetség I. kerületének elnöke.

Tagjai: *dr. Gyulai Ágost,* főiskolai igazgató, tankerületi kir. főigazgató, *Quint József* tanitóképzőintézeti igazgató †, *Kmetykó János* főiskolai tanár, *Misángyi Ottó* főiskolai tanár.

A csapat parancsnoka: *dr. Zsembery Gyula,* a Magyar Cserkész Szövetség társelnöke.

A TFC-nek 1929/30-ban az összes müködött sportágak nyilvános és nyilvános főiskolai versenyein elért helyezéseinek táblázata.

Helyezés		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII. és egyéb	Összesen	Összesen helyezés
Athletikában	Férfiak	35	36	23	10	6	11	1	122	
	Nők	10	11	7					28	
	Csapatverseny	5	6	3	1	2		1	18	
	Összesen	**50**	**53**	**33**	**11**	**8**	**11**	**2**	**168**	**168**
Tornában	Férfiak	6	7	7					20	
	Nők									
	Csapatverseny	2		2					4	
	Összesen	**8**	**7**	**9**					**24**	**24**
Úszásban	Férfiak	1	1	1					3	
	Nők	1							1	
	Csapatverseny	1							1	
	Összesen	**3**	**1**	**1**					**5**	**5**
Birkózásban	Férfiak	2	1	4					**7**	**7**
Footballban	Csapatverseny	**F**	**ü**	**g**	**g**	**ő**	**b**	**e**	**n**	
Céllövésben	Egyéni		1						1	
	Csapatverseny				2				2	
	Összesen		**1**		**2**				**3**	**3**
Vivásban	Egyéni						1		1	
	Összesen						**1**		**1**	**1**
Összesen helyezés										**208**

Csapattisztek: *dr. Karafiáth Jenő,* ny. államtitkár, az Országos Testnevelési Tanács elnöke, *dr. Prém Lóránd* miniszteri titkár, az Országos Testnevelési Tanács főtitkára, *Juhász József* testnevelő tanár, *Kocsis József* testnevelő tanár, *Koppányi Imre* testnevelő tanár, *Ratkay Gyula* testnevelő tanárjelölt, *Szakmáry József* testnevelő tanár.

Csapattitkár: *Szymiczek Ottó* segédtiszt, testnevelő tanár.

A régi terv megérett a kivitelre, a régi álom beteljesedett: megalakult cserkészcsapatunk. Nem vagyunk sokan a megalakulásnál, de hétpróbás cserkészek is vannak köztünk, akik meg tudják majd valósitani azt a célt, hogy a cserkészet vezetői az ifjúság érdekeit és szükségleteit ismerő, modern alapokon kiművelt testnevelő tanárok legyenek, akik képesek lesznek a cserkészetet helyes irányban vezetni és akik tudni fogják összhangba hozni a cserkészet eszméit nevelési törekvéseikkel, mert ők maguk is a cserkészetben éltek és a Tiztörvény volt életük alapja fiatal koruk óta.

A megalakulás után első teendő az volt, hogy felelevenitsük a legapróbb részletekig a cserkészpróbák anyagát. Ezt úgy sikerült megoldani, hogy minden összejövetelen más és más tartott előadást egy-egy próbapontról. Az előadások után a kérdéshez bárki hozzászólhatott. Igy vitaszerüen átmentünk csakhamar a harmad, másod és első osztályu próbákon.

Lassan igyekeztünk bekapcsolódni a cserkészmozgalom egyetemességébe. E téren az első lépés az volt, hogy a Vezetők Lapját, a Magyar Cserkészt és a Kerületi Hiradót állandóan figyelemmel kisertük. Cikkei az összejöveteleken és azon kivül is megbeszéléseink tárgyai voltak és megvitattunk minden olyan problémát, amelyet a kerületi tisztigyüléseken hallottunk.

A Főiskola kirándulásain csapatunk mint külön egység vett részt. Ezeken a kirándulásokon tökéletesitettük a gyakorlati cserkésztudást, amelyet összekötöttünk a kirándulás kellemességeivel úgy, hogy egy-egy tura után mindig a cserkészetben megszilárdulva, megerősödve tértünk haza, élményeink koszorúját mindinkább gazdagitva egy-egy uj megfigyeléssel.

A téli szobacserkészet nálunk nem éreztette kellemetlen hatását, hiszen amikor csak lehetett, sitalpakon jártuk keresztülkasul a budai hegyeket, minden szabad időnket feláldozva erre a kitünő hatásu, most már a cserkészek között mindjobban elterjedő férfias és valóban cserkészsportra.

Igy telt el a megalakulás óta az első félév kevés hanggal, de annál több munkával. Elmult egy félév, eljött a nagy számadás ideje, a próbaidősök Rubikonja. Most fog eldőlni, vajjon továbbra is együtt marad-e az egész társaság, vagy kiválnak-e közülünk azok, akik nem élnek a cserkész eszméknek, vagy nagy elfoglaltságuk miatt nem működhetnek velünk, hanem elvben és

szellemben cserkészek maradva, csapatmunkát végezni tovább nem tudnak. Március 15-iki ünnepélyes csapatösszejövetelünk utáni megbeszélésen adta fel parancsnokunk a nyilt, férfias feleletre váró kérdést: ki akar továbbra is cserkész maradni és ki nem? A csapat végleges tagjai tehát, akik a kezdet nehézségein átvergődve fognak küzdeni a cél diadalra jutásán, a következők: Kocsis József st. II. évf., Paulinyi Jenő st. I. évf., jegyző, Juhász József próbaid. tiszt, II. évf., szertáros, Csap János p. i. st., I. évf., Koppányi Imre p. i. t. II. évf., Kuhár Miklós p. i. st., I. évf., Magdinetz Antal p. i. t. I. évf., Mester Gábor p. i. st., II. évf., Ratkay Gyula p. i. t. I. évf., Szakmáry József p. i. t., II. évf., Takács Andor p. i. t. II. évf.

A munka most már kettőzött erővel folyik, minden cserkész megmozduláson ott vagyunk, semmi sem kerüli ki figyelmünket. Még csak hallgatagon tárgyalunk ugyan meg mindent és nyitott szemmel vizsgáljuk a történteket.

Kis otthonunk végleg berendezve a Főiskola II. emeletén majdnem állandó tartózkodási helyünk, ha valami baj van, úgy ott próbálunk segiteni rajta és ha valami örömhirt hallottunk, együtt örülünk mindnyájan.

A szertárunk az igazgatóság jóvoltából teljesnek mondható úgy, hogy nincs semmi akadálya a jó munkának.

A cserkészpróbákon átjutva, most már nagyobb munkára vállalkoztunk. A tiszti, illetve segédtiszti vizsgára készültünk valamennyien. Tavasszal látogattuk a kerületi tiszti vizsgákat. Sajnos a szerzett tudásról és a mindjobban erősödő cserkész szellemről tanuságot tenni nem tudtunk, mert tiszti vizsgán nem került ránk a sor és igy csak októberben mondhatjuk azt, hogy a célt kezdjük megközeliteni, hiszen csapatunk minden tagja tiszt vagy segédtiszt. A vizsgára való erős készülődés azonban nem volt akadálya annak, hogy másfelé ne dolgozzanak. Készültünk a nagy angliai jamboree-ra, éppenúgy, mintha mindnyájan ki tudnánk menni. Végeredményben csak Szymiczek Ottó segédtiszt vehetett részt és tudta képviselni a csapatot, de bármelyikünk megállotta volna a helyét, ha az anyagi nehézségek itthon nem tartották volna csapatunk zömét. A fontos az, hogy ott van a megfigyelőnk, aki majd beszámol és elmond mindent, ami érdekes és hasznos számunkra.

Rövid működésünk alatt már is nagy gyász érte csapatunkat. Elvesztettük Quint József tanítóképzőintézeti igazgató, szervezőtestületi tagot. Alig pótolható nagy veszteség számunkra, hiszen működésével és egész egyéniségével mint örök mintakép állhat előttünk, aki mindig a cserkész eszmék szerint cselekedett, mert tudta, hogy ezek az eszmék jók és megdönthetetlenek és tudta, hogy csakis azok alapján lehet minden szempontból értékes egyéneket nevelni az Istennek, a Hazának és a társadalomnak.

Quint József helyét ezután a szervezőtestületi tagok sorában *Jávor Albert* főiskolai tanár foglalta el, aki mint pedagógus, cserkészcsapatunk irányitásában Quint József utódjaként fog résztvenni.

A csapat évközben állandó mentőszolgálatot teljesitett a Főiskola hallgatói számára. Az otthonban volt felszerelve a kis segélytnyujtó állomás, bármikor készen arra, hogy segitsen egy-egy megsérült társunkon.

Elmult a tél, elmult a tavasz és közeledtünk a nyári kollokviumi időhöz. A cserkészmunka csökkent, de csak külsőleg. Kevesebb összejövetelt tartottunk, de annál többet voltunk együtt, hogy egymáson segitve készüljünk a vizsgáinkra. Nemsokára ezen is átjutottunk és a táborozás előtti válaszúthoz értünk, mert számunkra az volt a nyár eleje. Az első évet végzettek tanulmányi cserkésztáborba mentek a hárshegyi cserkészparkba. A II. évesek közül 4 leventetáborba, 2 levente-cserkésztáborba és 1 a jamboree-ra. Aki pedig egy táborban sem vett részt, az hazament szülővárosába, hogy ott pihenje ki az év fáradalmait és ott készüljön elő a jövő évi tanulmányokra és cserkészmunkára. Igy szétszórva gyüjtjük tapasztalatainkat, hogy majd egy-egy őszi napon otthonunkban megtárgyaljunk mindent.

Ez az első és legnehezebb év története, a kezdet nehézségein túl vagyunk, a további munka már könnyebb és termékenyebb lesz.

Működésünk második esztendejét jól nyitottuk meg. Az ujoncozás jól sikerültnek mondható, csupa volt cserkész jelentkezett, ami már biztositék a további jó munkára.

A megerősödött csapat azonnal teljes erővel fogott munkához. A jelöltek különösebb kiképzésre nem szorultak, csupán a csapatba kellett beolvadniok és az ott uralkodó szellemet kellett magukévá tenniök. Ez hamar megtörtént, mert egy cserkész könnyen tud uj környezetben is mozogni, különösen akkor, ha az uj környezetben jól érzi magát.

Az összejöveteleket hetenként tartottuk és hogy a nagy elfoglaltságunk mellett is mindenki résztvehessen rajtuk, az összejövetelek ideje a kora reggeli órákban volt. El is értük azt, hogy mindegyiken teljes létszámmal vett részt csapatunk. A cserkészmunkának egyik legfontosabb feltétele az, hogy az összejövetelen mindenki pontosan megjelenjék, mert ez az összekötő kapocs az, mely a csapat tagjait együtt tartja és az együttes haladást és állandó fejlődést lehetővé leszi.

Az összejöveteleken közérdekü cserkészproblémákat tárgyaltunk. Igy megbeszéltük a jamboree-n látottakat, mindenki beszámolt nyári tapasztalatairól és sok más érdekes tanulságot vontunk le a cserkész-levente kapcsolatok tanulmányozásából.

Mindjobban meggyőződésünkké vált az, hogy a leventeség és a cserkészet szorosan beletartozik a testnevelő tanár működési körébe. Mind a két nagy ifjúsági mozgalom számára csak értékes lehet, ha a munkától és a nehéz feladatok megoldásától vissza nem riadó, cserkész-testnevelő tanárnak sikerül mind a két mozgalomba tevékenyen bekapcsolódnia.

Az összejövetelek tárgyát képezte még a «megfigyelési dolgozatok» megbeszélése. Minden öreg cserkész és tiszt kapott egy-egy megfigyelési témát feldolgozásra. Ilyen téma pl. «Menynyiben hat a cserkész szellem Főiskolánk hallgatóságára?», vagy «Mi lehet a feladata és célja egy öreg cserkésznek a mai társadalomban?». Sok nivós vita alakult ki a jól és gondosan elkészitett megfigyelési dolgozatok elolvasása után.

A cserkészet gyakorlati elsajátitását célozták a kirándulások. Minden szabad vasárnapunkat kint töltöttük. A legnagyobbrészt vidékről jött jelöltek ezáltal megismerkedtek a sorozatos vasárnap délelőtti séták alatt először Budapest, majd Budapest környékének nevezetességeivel. Ezeket a sétákat mindig egy-egy öregebb cserkész vezette a meghatározott, előre kidolgozott programm szerint. A téli hónapokban sitalpakon barangoltunk és készültünk az első téli sitáborunkra, melyet a Mátrába terveztünk. Sajnos, a jól előkészitett és megszervezett turát el kellett halasztanunk, mert a karácsonyi szünet alatt nem volt hó, később pedig a vizsgáink miatt nem maradhattunk távol Főiskolánktól hosszabb időre. Fájó szivvel mondtunk le a turáról azzal, hogy a jövő télen minden áron fogunk időt szakitani a sitáborra, mert ahogy a nyári tábor koronája az egész évi munkának, úgy a téli tábor egy szépen csillogó gyémántja ennek a koronának.

Egésznapos kirándulásainkon szervezőtestületi elnökünk is résztvett, de egyébként is csapatunk működését állandóan éber figyelemmel kisérte és tervszerüen irányitotta, mintáját adva az igazi szervezőtestületi elnöknek.

A jelöltek készültek az öregcserkész próbára, az öregebbek a tiszti próba idejét töltötték. És ezalatt szorgalmasan tanultak, nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is. A 148. sz. Bercsényi cserkészcsapatnál teljesitettek csapatunk próbaidős tisztjei szolgálatot, hogy a cserkészéletben gyakorlatilag is otthon érezhessék magukat.

Öten jelentkeztek vizsgára és mind az öten sikerrel tették le a tiszti próbát. Csapatunk száma ez évben a következő uj tisztekkel gyarapodott: Juhász József, Kocsis József, Koppányi Imre, Ratkay Gyula, Szakmáry József. Közülük négyen az idén indultak ki az életbe, mint szivben-lélekben cserkésztestnevelő tanárok, akiket a cserkészeszmék fognak irányitani minden lépésükben.

A csapat szervezete most már kiépült és szelleme megszilárdult annyira, hogy felmerülhetett egy uj eszme: a gyakorlócsapat gondolata. A szeptemberi ujoncozásnál nemcsak öreg cserkészeket fogunk felvenni, hanem cserkészeket is; a a Márvány-utcai felsőkereskedelmi iskola növendékei közül kerülnek majd ki gyakorlócsapatunk tagjai.

Visszatekintve a megtett útra, megelégedéssel tölthet el az a tudat, hogy a szerény keretekben is eredményes munkát végeztünk. De azért nem nézzük elégedetten önmagunkat, hanem minél többet sikerül megvalósitani nemes törekvéseinkből, annál magasabban látjuk magunk előtt a cserkészélet eszményét s annál többet kivánunk önmagunktól. A kezdet nehézségeiből érthető, hogy épitőmunkánkhoz talán túlságosan sokszor vettük igénybe Főiskolánk igazgatójának és tanári karának önzetlen támogatását, melyért a csapat tagjai ezúton is legnagyobb köszönetüknek és hálájuknak adnak kifejezést.

3. Valláserkölcsi nevelés.

Aki közéletünket figyeli, nem zárkózhatik el azon benyomás elől, hogy napjainkban a közfigyelem szokatlan mértékben irányul az erkölcsi nevelés kérdéseire. Mindenütt körül vagyunk véve jelszavakkal, amelyeknek az a tendenciája, hogy az *erkölcsi nevelés* útjait és módjait meg kell javitani s az iskoláknak nemcsak oktatni, hanem nevelni is kell a gondjaira bizott ifjúságot. A pedagógia is külön funkciónak tekinti az erkölcsi nevelést és érti rajta azokat a tervszerű hatásokat, amelyek nem az oktatás anyagából fakadnak, hanem annak körén kivül esnek. Hogy a Főiskola is alkalmazott ilyen eljárásokat nevelői tevékenységében, azt már közelebbi rendeltetése is megkivánta.

A tanári kar legfőbb gondja volt, hogy a hallgatóság lelki életét erkölcsi irányban elmélyitse és nevelői munkásságával arra törekedett, hogy a hallgatóságban erős, tudatos és mindig jóra irányuló erkölcsi akaratot létesitsen, amelynek legmagasabb foka a jellem. Olyan lelkeket akart formálni, akik nemcsak azt tudják, hogy mi a jó, hanem képesek magukat erkölcsi irányba elhatározni teljes tudatossággal és szabadsággal. Evégből a Főiskola állandó és szakadatlan erkölcsi ráhatásokkal és következetes eljárással nemes értelemben vett sportszellemre, művelt magatartásra, rendre, pontosságra, szorgalomra, kötelességtudásra, lelkiismeretességre, önfegyelmezésre, mértékletességre, emberszeretetre és a társadalmi erényekre nevelte a hallgatóságot, szükség esetén igénybe véve az elismerést és a büntetést, mindenkor az ifjúság iránt táplált szeretet jegyében és a tekintély oltalma alatt, végső célja pedig az volt, hogy később a hallgatóság minden erkölcsi cselekvése teljes spontaneitással menjen végbe.

A Főiskola tanári kara azonban tudatában volt annak, hogy az ifjúságnak erkölcsi erőit és jellemét sokszor bizony csak nagy, válságos lelki küzdelmek árán lehet megszerezni, a lelki katharzisek hosszu során menve keresztül, amihez egy kissé több kivántatik, mint az iskola fegyelme és rendje s több, mint a pubertás állapotából alig kibontakozott ifjú lélek tényezőinek laza szövedéke. Elsősorban arra törekedett tehát, hogy az erkölcsi jellem kialakulásának előfeltételeit megteremtse, azt tudatosan előkészitse, mintegy alapját megvesse és a jóra irányuló habitusok állandósítása és tudatosítása révén olyan erős egyéniségeket állitson a modern életbe, akik majdan a világválságok között és a romboló erőkkel szemben is rendithetetlen sziklajellemként állják meg helyüket és tisztult erkölcsi világnézetük alapján valóban megvalósitják emberi és nemzeti hivatásukat.

Az erkölcsi világnézet kialakulásának pedig egyik legfontosabb tényezője a *vallásos nevelés*, mely egyszersmind az ifjúság erkölcsiségének és kedélyvilágának is legbiztosabb alapja. Kétszeresen fontos ez ma, amikor a különböző romboló kisérletek hatására milliók lelkében megrendült a hit erőssége, s amikor a világi törvények szinte elégtelenek arra, hogy a rettenetesen elharapódzott bűnöket megfékezzék. Ezért a Főiskolának az erkölcsi nevelés mellett mindenkor nagy gondja volt a vallásos érzület ápolása és fejlesztése. Ez a vallásos nevelés azonban nem elégedett meg azzal, hogy a vallásgyakorlásra lehetőségeket teremtett, hanem kifejezetten arra törekedett, hogy a vallásos meggyőződés behatoljon a lélek mélyébe s elöntve rajta a keresztény világnézet verőfényét, eszmei tartalommal töltse meg a fejlődő és a reflektáló töprengés útjain bolyongó ifjú ember lelkét.

A tanévet a főiskolai hallgatók számára ünnepélyes *Veni Sancte*-val nyitottuk meg és *Te Deum*-mal zártuk. Mindkét alkalommal a szent misét *Witz Béla* pápai kamarás, a Cserkész Szövetség elnöke celebrálta, aki gondolatokban gazdag szentbeszédben jelölte meg azokat a hitbeli és erkölcsi erényeket, amelyek a keresztény világnézet kialakitásához vezetnek.

A Veni Sancte-t követő tanévnyitó ünnepségen az I. évfolyamra felvett hallgatók ünnepélyes fogadalmat tettek azon etikai erények követésére, amelyeken a Főiskola egész nevelési rendszere felépül s amelyeknek értékére nézve ma már művelt népek között véleménykülönbség nem lehet. A fogadalom szövege a következő:

«Én — N. N. — fogadom, hogy a m. kir. Testnevelési Főiskola törvényeit megtartom, előljáróimnak engedelmeskedem, bajtársaimmal békés egyetértésben élek, iskolai kötelezettségeimet teljesitem és magánéletemmel is mindig méltó leszek a Főiskola jó hiréhez.»

A Te Deum-ot befejező ünnepélyes tanévzáró alkalmával pedig a tanári oklevelet nyert hallgatók fogadalom keretében tettek hitet a hivatás szentségében és magasztosságában s kötelezettséget vállaltak az ifjúság valláserkölcsi, hazafias vezetésére és irányitására. A fogadalom igy hangzik:

«Én — N. N. — fogadom, hogy hivatásomat a Főiskola szellemében, tanítványaim erkölcsi és testi épülésére, hazánk dicsőségére végzem.»

A Főiskola hallgatóinak és tanárainak minden jelentősebb összejövetelét a Főiskola imája vezette be. Fohászkodásunkkal egyrészt a hallgatóságot erősitettük azon meggyőződésében, hogy minden munka csakis akkor lehet sikeres, ha Isten segitsége és áldása kiséri, másrészt lelkiszükségletet elégitettünk ki, amikor a nevelői erények megvalósitásához Isten segitő kegyelmét kértük. Könyörgő imánkat *dr. Sik Sándor* egyetemi tanár úr, az ifjúság ihletett vezére szerkesztette mélységes hittel és költői lélekkel:

«Mindenható Uristen!

felséges szined előtt lelkembe tekintek és vizsgálom magamat annak a nagyszerű hivatásnak világánál, amelyre meghivtál. Embereket akarok nevelni a hazának, az emberiségnek, Isten országának. Érzem a feladat nagyságát, érzem gyengeségemet. Erőnek Istene, támogass kegyelmeddel. Add, hogy tisztán lássam akaratodat, a célt és az eszközöket. Segits úgy dolgoznom, hogy méltó legyek hivatásomra és élő példa gyanánt képviseljem a rámbizandó ifjúság előtt a nagy eszméket, amelyeknek szolgálatára vállalkoztam. Önts belém tiszteletet és szeretetet a rámbizandó ifjúság iránt, munkakedvet, kitartást, lelkesedést és önfeláldozást, hogy a magyar jövendőnek méltó munkása legyek. Amen!»

A főiskolai hallgatók hitéletének bensőségére vall az is, hogy vasár- és ünnepnapokon a szent misén, illetőleg istentiszteleteken résztvettek s azt lelki szükségletüknek érezték; továbbá az is, hogy az egyház által előirt gyónásokat elvégezték és sürün járultak a szent áldozáshoz; végül, hogy egymás vallásával szemben tiszteletteljes türelemmel viseltettek.

Mindenszentek ünnepén az egész hallgatóság az igazgató és tanári kar vezetésével kivonult a Farkasréti temetőbe s kegyeletes megemlékezésünk jeléül megkoszoruztuk Quint Józsefnek, a Főiskola volt tanárának, Bély Mihály, dr. Serényi Jenő, Speidl Zoltán, vitéz Terstyánszky Ödön, a magyar testnevelés apostolainak, valamint Máthis Tibor László, a Főiskola volt hallgatójának sirját és imádkoztunk halottainkért.

Április 3—6-ig a róm. kath. és protestáns hallgatóság számára (külön a férfiak és külön a nők) husvéti lelkigyakorlatokat tartottunk. Különös hálára kötelezte a Főiskolát *Witz Béla* pápai kamarás úr, aki a róm. kath. vallásu ifjúság és *dr. Buday Gergely* ref. vallásoktatási felügyelő úr, aki a protestáns vallásu hallgatóság husvéti lelki előkészitését végezte. A szent beszédeken, amelyeket a hallgatósághoz intéztek, az ifjúság fejlődő lelkének csodálatos ismerete és jóságos lelküknek bölcs derüje áradt el. Bizvást állithatjuk, hogy a hallgatóság lelke bőven megtelt azokból az értékekből, amelyeket exhortációjukban az ifjúságnak drága kincsként átnyujtottak.

A protestáns vallásu hallgatók ezenkivül megünnepelték a reformáció emlékünnepét és az istentiszteleteken kivül résztvettek egyes vallásos ifjúsági előadásokon.

A többi vallásfelekezetek hallgatói a Rendtartásban szabályozott ünnepeken fel voltak mentve a tanítás alól.

A megemlékezés, kegyelet és hála erkölcsi erényeinek megszilárditására szolgált az a kegyeletes emlékünnepély, amelyet a Főiskola tanári kara és hallgatósága április 6-án rendezett *néhai Quint József*, a Főiskola volt tanára halálának egyéves évfordulóján. Az ünnepélyt a Himnusz hangjai nyitották meg, amelyet a Főiskola igazgatójának ünnepi beszéde követett. Ismertette Quint József nagy nevelő elveit s azokat az erkölcsi értékeket, amelyeknek megvalósitásán erején felül fáradozott. Abból a célból, hogy ezek az eszmények a Főiskolában sohasem halványuljanak el, a Főiskola megfesttette Quint József arcképét és előadótermét Quint-teremnek nevezte el. Ezután Kmetykó János, a Főiskola tanára hatásos értekezésében állitotta az ifjúság elé Quint József egyéniségét, mint testnevelőt, majd a hallgatóság nevében Szymiczek Ottó tett fogadalmat Quint eszméjének szellemében való munkálkodásra. Az ünnepélyt a Főiskola énekkara által előadott gyászének fejezte be.

Azok a tervszerű intézkedések, amelyeket a Főiskola tanári kara a hallgatók erkölcsiségének kialakitására és jellemének kiformálása érdekében megvalósitott, általánosságban tisztult erkölcsi légkört teremtettek a főiskolai közösségben. Ha a társadalom, a nyilvánosság, az élet, amelyben ifjú embereink forognak, ellenünk is dolgozik, ha a közerkölcsök lazulása, az izlés megfogyatkozása, a tekintély elvetése és a nemzeti hagyományoktól való eltávolodásunk erősen korlátozták a Főiskola nevelő hatását, a tanári karnak teljes energiájával és lelke rugékonyságával sikerült elérnie azt, hogy a Főiskola erkölcsfegyelmi állapotában sulyosabb hibák és fogyatkozások nem merültek fel s hallgatóink fokozatosan közelitették meg a lélek meggyőződéses, komoly és állandó fegyelmét: az *önfegyelmet*.

4. Nemzeti nevelés.

A magyar iskola soha még ilyen kétségbeejtően sulyos, de egyúttal mérhetetlenül fenséges feladat előtt nem állott, még soha ilyen megszentelt hivatást nem teljesitett, mint napjainkban. Hogy mi az, amire az iskolától várjuk a gyógyitó balzsamot, mint a halálos láztól gyötört beteg, annak eleven gyötrelme ott reszket minden magyar ember lelkében, ott szól hangos kiáltással nemzetünk legjobbjainak ajkáról a kétségbeeső hazaszeretet izzó forróságával, ott sír a csonka hazát örökre elhagyó magyar búcsújában, akinek e hazában már nem jutott egy falat kenyér s egy talpalattnyi hely.

Magyar őseink életük feláldozásával hazát szereztek nekünk, s megvédték egy ezredév nemzeteket elsöprő viharai közt s most a nyugati civilizáció bölcsessége egy második honfoglalásra kényszerit. És a magyar iskola azzal vállalja a második honfoglalás előkészitését, hogy kiemeli a magyar lélekből azokat a nemes tulajdonságokat, amelyek a multban naggyá és erőssé tették: a rajongó hazaszeretetet, nemzeti önérzetet, hazafiui büszkeséget, állampolgári érzületet és mindezekhez törhetetlen akaratot. Ezek a tulajdonságok teszik ki együttvéve a nemzeti szellemet, amely a haza minden fiát egy közösségbe fűzi s legfőbb biztositéka a nemzet fennmaradásának.

A Főiskola tanári kara tisztán látott a sötét éjszakában, kereste a javulás útját, felelősséggel gondolt a jövő alakulására és nemzeti szellemben, tisztult hazafias érzéssel vezette a hallgatóságot a megváltozott viszonyok következtében reá váró nagy nemzeti feladatokra.

A nemzeti szellem már az óraterv előkészitésében és a tanitás anyagának megválasztásában is mutatkozott. A magyar művelődéstörténet beállitotta a hallgatókat a nemzeti művelődés folyamatába és a nemzeti fejlődés menetének ismerete megadta azt a bizonyosságot, hogy nemcsak a nemzet alakitja az egyéneket, hanem még inkább az egyének alakitják a nemzetet s igy minden ember személyesen beleavatkozik nemzete sorsának irányitásába. A lélektan külön fejezetet szentelt a magyar pszihé megismertetésére és azon tulajdonságok kifejtésére, amelyek együttvéve a nemzeti karaktert teszik. Magyarország tereptana a haza földjét ismertette meg, a hazaszeretet megszentelt hagyományait ápolta s alkalmat adott a nevezetesebb történeti helyek és a hozzájuk fűződő események leirására. A játékokból nem hiányzott egyetlen nemzeti játékunk sem. A vívás meg éppen nemzeti sportunk és sok dicsőséges emlékünk fűződik hozzá, sőt az athletika és a torna sem nélkülözhette a nemzeti vonatkozásokat. Az ének felölelte a magyar nemzeti dalköltészet állandó értékü termékeit és arra irányult, hogy a hallgatóság nemzeti zeneműveltségü megnyilvánulásaiban gyönyörködni

tudjon s a dallam és szóköltészet erejével a testgyakorlatok végzését kedélyessé, léleknemesitővé tegye. De ezek csak a szorosan vett nemzeti tárgyak voltak.

Ezenkivül azonban minden tárgy tanítása meg volt telitve nemzeti tartalommal és minden tárgy gondos kiszemeléssel kereste fel azokat a helyeket, amelyek alkalmasak arra, hogy az ifjúságot nemzeti öntudatában megerősitsék és a nemzet érdekében való közreműködésre felemeljék.

Végül a tanulmányi anyag iskolai feldolgozásában is érvényesült a nemzeti szellem. A tanári kar minden tagja szeretettel emelte ki tárgya köréből azokat a nagy nemzeti értékeket, amelyeket a magyar lélek, fejlődésének hosszu szakában kiformált; nemzeti önérzettel tárgyalta azokat az erényeket és kulturális eredményeket, amelyek a magyar lélek teremtő géniuszából fakadtak; nemzete sorsáért aggódó lélekkel mutatott rá azokra a hibákra és hiányokra, amelyek fejlődésünket időnként meglassitották, sőt megakadályozták és minden törekvése arra irányult, hogy tiszteletet, megbecsülést, ragaszkodást és lelkesedést ébresszen a hallgatók lelkében minden olyan anyagi és szellemi érték iránt, ami magyar. Mégis leginkább a *hazafias ünnepélyek* adtak alkalmat arra, hogy a haza- és fajszeretet oltárán kigyuljon a szivek lángja, hogy nemzeti érzésében eggyé olvadjon az ifjúság s hogy a vérrel megszentelt, dicsőséggel teljes ünnepeinken lelkében megerősödjék a hazaszeretet ezer éven át megtartó ereje.

Ezidei hazafias ünnepélyeink a következők voltak:

Október 6-án az aradi vértanuk emlékünnepén a Főiskola hallgatósága ünnepély keretében áldozott a hősök megszentelt emlékének. Az ünnepély műsora volt:

1. Hiszekegy. Énekli a Főiskola hallgatósága.
2. Ünnepi beszéd. Tartja a Főiskola igazgatója.
3. Az aradi tizenhárom . . . Előadja a Főiskola énekkara.
4. Irredenta költemény. Szavalja Koppányi Ella III. évf. hallgató.
5. Himnusz. Énekli a Főiskola hallgatósága.

Március 1-én, a Kormányzó Úr Őfőméltósága országlásának 10 éves évfordulója alkalmából minden évfolyamban egy-egy tanár ünnepi beszédben hódolt azoknak a mérhetetlen hazafiui erényeknek, amelyekkel a Kormányzó Úr Őfőméltósága megromlott nemzetünket a boldogulás útjára és a nemzeti eszményekhez visszavezette.

Március 15-én, az 1848-iki márciusi nagy napok emlékét lélekemelő ünnepség keretében ülte meg a Főiskola tanári kara és hallgatósága. Az ünnepség műsora:

1. Hiszekegy. Énekli a Főiskola hallgatósága.
2. Nemzeti dal. Szavalja Kerékjártó János I. évf. hallgató.

3. Ünnepi beszéd. Tartja Koppányi Imre III. évf. hallgató.
4. Amler: Nem, Nem, Soha! Énekli a Főiskola énekkara.
5. Irredenta költemény. Szavalja Koppányi Ella III. évf. hallgató.
6. Himnusz. Énekli a Főiskola hallgatósága.

Június 1-én a Főiskola hallgatósága résztvett azon a hatalmas tiltakozó gyülésen, amelyet a Társadalmi Egyesületek Szövetsége a Szabadság-téren, a trianoni béke reánk kényszeritésének tiz éves évfordulója alkalmából rendezett.

Hazafias ünnepélyeinkkel azt akartuk elérni, hogy a mai ifjúság lelkében ne halványodjék el a hazaszeretet szent érzelme, hanem a dicsőséges mult emlékein ujraéledve, megerősödjék s bármely pillanatban kész legyen nemzeti céljaink megvalósitására.

A hazafiui érzések ápolása azonban csak egy része a nemzeti nevelésnek; szervesen hozzátartozik, de egymagában még nem meriti ki tartalmi körét s nem biztositja azt, hogy az ifjú valóban felismeri nemzete rendeltetését, ezen belül saját jogait és kötelességeit s a nemzet életében való tevékeny részvételre inditékokat érez. Ilyen teljes nemzeti tudatosság megteremtésére törekedett a Főiskola tanári kara.

Evégből a hallgatóságot megerősiteni igyekezett azon érzésében, hogy mindegyikük a nemzeti közösségnek egy-egy tagja s feladatuk — társadalmi és felekezeti különbség nélkül — egymást nemes törekvéseiben támogatni, segiteni, saját testi és szellemi erőiket kifejleszteni és a nemzet érdekében felhasználni. Ehhez azonban mindenkinek szükséges ismernie nemzete helyzetét, egyéni képességeit, amelyekkel nemzete érdekeit szolgálni akarja s meg kell benne lennie annak a törekvésnek, hogy a közös célok és eszmények érdekében — ha kell, egyéni érdekeit is alárendelve — áldozatos munkájával közreműködjék. És itt lépett előtérbe a gyakorlati tárgyak (torna, athletika, játék és a sportok) nagy nevelői szerepe. A csapatban folytatott versenyek alkalmával ugyanis a hallgató kényszerül jóakarattal viseltetni társai iránt, megtanulja, hogy a társas közösségben minő feladatok várnak az emberre, miképen kell a közösségben élni, hogy kell a közösség érdekében munkálkodni, irigység nélkül viseli el társai dicsőségét és viszont gőg nélkül élvezi a győzelem pálmáját. De elősegitette a nevelés nemzeti célját az internátus, a sportklub, a cserkészcsapat s általában mindazon intézmények, amelyek alkalmat adtak a testületi szellem kifejlődésére. Ez a szellem hatotta át a Főiskola egész életét és egész munkásságát s ennek megvalósitására irányult egész nevelői tevékenysége.

A Főiskola nemzeti nevelésének célja volt tehát a teljes nemzeti tudatosság kifejlesztése, vagy másként: «Nemzetnevelés az egyének nevelése által.»

5. Társadalmi életre való nevelés.

A Főiskola tanári testülete teljes tudatában volt annak, hogy azokra a hallgatókra, akik négy éven át nevelői irányitása mellett alakulnak, tanulmányaik elvégzése után egészen más élet várakozik, mint amilyen az iskolai közösségben folyik; olyan élet, amelynek eszménye szintén az erkölcsi tökéletesség, de emellett megvannak a maga világias szórakozásai, mulatságai és örömei is. Olyan embereket akart tehát nevelni, akiket minden tevékenységükben a nevelői tudatosság vezet, a társas érintkezésben pedig a művelt uriember eszményképe lebeg szemük előtt. Ez az eszmény azonban nem merült ki puszta formákban, vagy csupán külsőségek számbavételében, hanem erkölcsi tartalmat is rejtett magában s arra törekedett, hogy a hallgatókat egészséges életbölcsességre vezesse és megismertesse őket a társas érintkezés művészetével.

Evégből a Főiskola tanári kara megkivánta minden hallgatótól, hogy egymással udvariasan és barátságosan érintkezzenek, szerényen viselkedjenek, beszédjükben, ruházkodásukban, minden tevékenységük közben főiskolai hallgatóhoz méltó művelt uri magaviseletet tanusitsanak és a helyzetekhez, körülményekhez mindenkor alkalmazkodni tudjanak. De ezenkivül is számos alkalom nyilott a Főiskola életében arra, hogy a hallgatók modora finomodjék és magatartásuk ildomossága kifejlődjék.

Az internátus tagjai számára a köztartás a téli hónapokban külön a férfiak és külön a nőhallgatóknak hetenként egy alkalommal vacsora után teát szolgáltatott ki, majd a hallgatók tréfás jeleneteket adtak elő s mindezt a grammofonzene mellett felhangzott közös dal vidámmá, kedélyessé és kivánatossá tette. A nyári hónapokban a rendes heti *teaestélyt* mozgóképelőadás váltotta fel, mely alkalommal a hallgatóság barátságos beszélgetés közben nagy derültséggel élvezte a burleszkek mulatságos jeleneteit és tanulságos megfigyeléseket végzett a komoly tárgyu filmek előadásából.

A társadalmi életre való felkészültséghez hozzájárult az is, hogy a Főiskola igazgatósága december és január hónapokban hat héten át a *modern táncok* elsajátitása céljából Weber Edit tanárnő vezetése alatt házi tánctanfolyamot rendezett, amelynek közkedveltségét az bizonyitja legjobban, hogy a tanfolyamon mindenki résztvett, hasznossága mellett pedig az szól, hogy mulatságaink alkalmából a férfihallgatók szüntelen szorgalommal igyekeztek vendégeink és egymás szórakoztatásáról gondoskodni.

A társadalmi életre való nevelés leghathatósabb eszközei voltak mégis azok az összejövetelek, ahol a művelt nagyközönséggel juthatott érintkezésbe a hallgatóság. Az 1929—30. tan-

évben két tréfás versenyen, Niels Bukh és tanítványai tiszteletére rendezett teaestélyen, jelmezes estélyünkön és a Főiskola báljén volt alkalma a hallgatóságnak a társas érintkezés művészetében való jártasságáról számot adni.

1929. október 27-én és 1930. május 3-án a Főiskola hallgatósága szép számu meghivott közönség előtt *tréfás háziversenyt* tartott, amelyen a mulatságos számok egész sora kacagtatta a szemlélőt. Volt ott zsákbanfutás, lóverseny, bukfencverseny, tejivóverseny, hölgyek football-mérkőzése rugby labdával, ördögkerékverseny, háromlábu verseny stb. s mindezt külön a férfiak és külön a nők részére rendezett lepényevés fejezte be. A közönség és a hallgatóság korát megtagadó közvetlenséggel élte át a játékok léleküditő hatását.

A Főiskola 1930. február 12-én tartotta a budai Vigadó összes termeiben hagyományos *Testnevelő Báljá*t, amely ma már méltán sorakozik a főváros többi nagy báljai közé. *Gróf Klebelsberg Kunoné* Őnagyméltósága tiszteletbeli háziasszony, *gróf Klebelsberg Kuno* vallás- és közoktatásügyi miniszter, *dr. Zsitvay Tibor* igazságügyminiszter, *dr. Petri Pál* és *dr. Kornis Gyula* államtitkárok, *dr. Karafiáth Jenő* O. T. T. elnök és *dr. Sipőcz Jenő* polgármester fővédnöksége, továbbá a Főiskola igazgatója, *Jávor Albert* és *Misángyi Ottó* főiskolai tanárok szakszerü vezetése mellett fényes keretek között lezajlott bál sikerét az agilis rendezőbizottság, élén *Koppányi Imrével* biztositották. Az előkelő közönség között megjelent *dr. Petri Pál* államtitkár, *vitéz Tárczay Felicides Román* miniszteri tanácsos, *Bezegh-Huszágh Miklós* főkapitány, a közélet és sport számos kiválósága, a Főiskola egész tanári kara, hallgatósága és a végzett hallgatók teljes számban. A megnyitás előtt a Főiskola női és férfi hallgatósága *Weber Edit* tanárnő vezetésével hatásos magyar lakodalmi és vigadó táncokat mutatott be, majd a hagyományos csárdás hangjaira megnyitották a táncot és az egybegyült előkelő közönség a reggeli órákig maradt együtt a legjobb hangulatban.

A Főiskola hallgatósága 1930. március 2-án kitünően sikerült *jelmezes táncestélyt* rendezett a Főiskola tornacsarnokában. Az estélyen megjelent *dr. Petri Pál* államtitkár, *vitéz dr. Tárczay Felicides Román* miniszteri tanácsos, közéletünk számos előkelősége, a hallgatók szülei, a Főiskola tanári kara és hallgatósága. A táncot tréfás, a Főiskola belső életéből kiragadott humoros műsor előzte meg, amelyet a férfi és nőhallgatók adtak elő igen nagy sikerrel. A tánc kitünő hangulatban éjfél után egy óráig tartott.

A Főiskola igazgatósága 1930. március 13-án *Niels Bukh* és tanítványai tiszteletére a Főiskola étkezőhelyiségeiben *teaestélyt* adott, amelyre a magyar testnevelés intézőkörein és

sportkiválóságain kivül hivatalos volt a Főiskola tanári kara, hallgatósága és végzett hallgatói. A tea után barátságos eszmecsere alakult ki a jelenlevők között, majd grammofonzene mellett vidám tánc jelezte az előretörő jó hangulatot.

A Főiskola tanári karának a társadalmi életre való nevelés érdekében tett intézkedései és tervszerü ráhatásai együttvéve azt eredményezték, hogy a hallgatók már főiskolai tanulmányaik alatt elsajátithatták a társas érintkezés normáit és azokat a készségeket, amelyekből a müvelt uriember eszménye kialakul. Szükségszerüségét és jótékony hatását a Főiskoláról kikerült testnevelő tanárok társadalmi élete és megbecsülése bizonyitja.

6. Diákszociális intézmények.

A Főiskola tanári testülete nem hagyhatta figyelmen kivül azokat a szociális körülményeket sem, amelyekben a mai főiskolai ifjúság élni kényszerül. A Testnevelési Főiskola ifjúsága ugyanis nagyrészt a szegényebb középosztály gyermekei közül kerül ki s igy hallgatóink közül sokan vannak anyagi támogatásra utalva. Nem alamizsna osztogatásra van szükség, hanem az egészséges, tanulni vágyó, de anyagi nyomorúság következtében éhező és télen át didergő, egész éven keresztül rosszul táplálkozó szegény hallgatókon kell a lehetőséghez képest segiteni.

S valóban, ezt a sok szép ifjú életet, sokat igérő tehetséget és szépen fejlődő jellemet, akikre oly végtelenül nagy szüksége van szegény magyar hazánknak, nem menthetjük meg másként, mint a diáknyomor gyökeres orvoslásával. Ennek tudatában a főiskolai tanács és tanári kar javaslatára a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur fenkölt lélekkel a Főiskola keretében egész sorát teremtette meg azoknak a szociális intézményeknek, amelyek az ifjúság terheit vannak hivatva enyhiteni és lehetővé teszik, hogy a hallgatók kizárólag tanulmányaiknak élhessenek. A beszámoló szükre szabott köre nem engedi, hogy mindezeket részletesen felsoroljuk, csupán azokat emeljük ki, amelyek a hallgatóság testi és szellemi fejlődésére elhatározó befolyással voltak. Ezek: az internátusok, a köztartás, ösztöndijak és tandijmentességek.

a) Internátusok. A világháború nyomában járó gazdasági viszonyok átalakulása tetemesen megváltoztatta a nevelés külső formáit is. A szülőket annyira lefoglalja a megélhetés gondja, hogy gyermekeik nevelésére elég időt nem fordithatnak, másrészt a gazdasági élet azelőtt bőséges forrásai annyira kiapadtak, hogy a szülők a fővárosban tanuló gyermekeiket még a legszükségesebb anyagi eszközökkel sem támogathatják. Ez a megfontolás és a tanári hivatásra való ránevelés szempontja vezette a

vallás- és közoktatásügyi Miniszter Urat arra a gondolatra, hogy a Főiskola mellé külön a férfi és külön a nőhallgatók részére a modern pedagógiai követelményeknek megfelelő internátust szervezzen.

A férfi internátus a Győri-út 13. és a női internátus a Győri-út 11. számu épületben nyert elhelyezést. Mind a két internátus vezetője a Főiskola igazgatója, akinek tevékenységében a felügyelő tanárok segédkeztek. A férfi internátus felügyelő tanára *Kerezsy Endre,* főiskolai tanársegéd volt, míg a női internátus tanári tisztjét *Czeiner Margit,* okl. középiskolai tanár látta el. Az internátusi kedvezményt elsősorban vidéki hallgatók vehették igénybe, másodsorban azok a szorgalmas és jó magaviseletü hallgatók, akiknek bentlakását kivételes szociális helyzetük tette indokolttá és szükségessé. A teljes ellátás dija havonként 40 pengő volt, melyért a hallgatók élelmezést, lakást, fűtést és világitást kaptak. Ezen dijak lefizetése alól a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur szegénysorsú, szorgalmas és kifogástalan magaviseletű hallgatóknak segélyképpen részben vagy egészben fölmentést adott. Igy az internátus tagjai között voltak teljesen ingyenesek, akik minden dij nélkül kaptak ellátást, féldijasok, akik havi 20 pengő lefizetése ellenében részesültek az internátus kedvezményében és teljes fizetők. A férfi internátusban az 1929—30. tanévben 52 hallgató, a női internátusban pedig 31 hallgató talált meleg, családi otthont.

Az internátusok egész *külső* és belső berendezése ugyanis a családi nevelés elvein épült fel s mindenben a családi élet kifejezhetetlen és jellemezhetetlen bensőségét, melegségét és meghittségét törekedett a nevelés alapjává tenni. Az egyes szobák lakói külön-külön családot képeztek. Minden család közvetlen felügyelője a családfő, aki elsősorban felelős volt a szobában való rend és tisztaság fenntartásáért s akinek személye biztositékot nyujtott arra nézve, hogy a családban tiszta erkölcsi légkör veszi körül a hallgatót. Evégből a családfők a szoba életéről rendes naplót vezettek és ennek bemutatása mellett naponként jelentést tettek a felügyelő tanárnak a család tevékenységéről. A rend és tisztaság ellenőrzése azonban csak egy részlete volt a családfő kötelességeinek, a másik, nem kevésbbé fontos szerepe az volt, hogy jóságos szigorúságával megnyerje a család tagjainak bizalmát s a kölcsönös, őszinte bizalom alapján a nevelői értékeket megvalósuláshoz segitse.

A házi- és napirend a szükséglethez alkalmazkodott s az internátus szabályzatában pontosan meg volt állapitva, ami szintén hozzásegitette a hallgatókat ahhoz, hogy akaratukat és egyéni hajlamaikat a közösség érdekeinek alárendeljék. A korai fölkelés (reggel 6 óra) és az időben való lefekvés (este 10 óra) üdvösnek bizonyult nemcsak egészségi, hanem tanulmányi te-

kintetben is. Az internátus tagjai az intézetből napközben minden bejelentés nélkül eltávozhattak, de este 10 órán túl való kimaradáshoz igazgatói (illetőleg felügyelő tanári) engedélyre volt szükség. A kötelező előadásokon kivül eső napirendet az internátusi szabályzat nem írja elő s igy azt mindenki magának osztotta be, ezzel is módot és lehetőséget akartunk nyujtani arra, hogy a hallgatók egyéni hajlamaikat követve, kedves tárgyukkal foglalkozhassanak és az önálló tevékenységre inditékokat érezzenek.

Az internátusok egész külső rendje azonban arra szolgált, hogy a *belső* tényezők nevelőhatását sikeresen biztositsa. A nevelés alapja pedig az erkölcsi akarat kiformálása volt azon eszközök segitségével, amelyeket a közösségi élet kinált. A családban uralkodó bensőséges bizalom lehetővé tette, hogy egymás egyéniségét megismerjék s közös erővel fáradoztak azon, hogy a rosszirányu hajlamokat leküzdjék, a kedvező diszpozíciókat pedig megerősitsék. Az internátus fegyelme és az engedelmesség nem a kényszerü alkalmazkodás eredménye volt, hanem a fegyelem szükségességének megértéséből és a törvénytiszteletből fakadt, azért sohasem sértette a hallgatók érzékenységét. Az internátus tagjainak egymással szemben követett bajtársias magatartása egyenes folyománya volt a meghitt, családias életnek és a helyes közszellemnek, amelynek megteremtésén a Főiskola fennállása óta fáradozik. A hallgatók közt kifejlődött kölcsönös bizalom lehetővé tette, hogy a legtöbb erkölcsi cselekvés spontán módon jött létre és a durvaságot magukból kivetve, müveltségük a magatartás szépségében s a finom modorban is érvényesült.

Az internátusi életnek ez a rendje és szelleme azonban korántsem volt dermesztően egyhangú s nem volt híjával a derűs hangulatnak. Amint a Főiskola egész munkásságán végigömlött a jókedv, épúgy az internátusi életnek is meg volt a maga vonzó poézisa, néha talán nagyobb, mint azt a kedélyes szórakozás megengedte volna. De azonkivül is hetenként egy-egy alkalommal külön a férfi és női internátus tagjai kacagtató műsorral egybekötött teaestélyt tartottak, vagy tréfás filmek mulatságos jelenetein szórakoztak, évenkint többször sakkversenyt és ping-pong bajnokságot rendeztek, házi tánckurzuson vettek részt, a hazulról érkezett csomagokból lakomákat rögtönöztek és a diákélet számos derűs vonásának kihasználásán mesterkedtek, sohasem feledkezve meg azonban a bajtársiasság és a jóizlés követelményeiről.

Mindezek a tényezők együttvéve azt eredményezték, hogy az egész internátus a benső szeretet kötelékeivel összefűzve, egyetlen családdá forrott össze, amelynek minden tagja nemcsak forma szerint tartja meg a szabályzat parancsait, hanem

azért, mert belátja, hogy a közösségi életnek egyik föltétele s ez is hozzájárul az ő összhangzatos nevelői személyiségének kialakításához.

b) Köztartás. Az internátus szerves alkotórésze volt a köztartás, mely a hallgatók élelmezését látta el és gondoskodott arról, hogy a főiskolától távolabb eső helyeken lakó hallgatók ne kényszerüljenek ebédelés céljából való utazgatással tanulási idejüket megrövidíteni. Alapját az a fölszerelés vetette meg, amelyet a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur a Polgáriskolai Tanárképző Főiskolának Szegedre történt áthelyezése folytán a Főiskolának adományozott. Azóta a köztartás berendezése jelentékenyen kibővült s ma már — többek között — egy legmodernebb gázfőzőüst is hozzájárul kifogástalan működéséhez. A köztartás vezetését ez évben is *Jávor Albert* főiskolai tanár végezte, mig a konyha vezetése és az élelmiszerraktár kezelése *Stampf Karola* főiskolai gazdasszony vállaira hárult.

A köztartás részei voltak: konyha és mosogató helyiség, élelmiszerraktárak, tálaló, férfi és női ebédlőhelyiségek és a tanfolyami ebédlő. Ezek közül a tálaló és 2 ebédlő a főépület északi szárnyának földszintjén, a többi pedig ez alatt az alagsori részben nyert elhelyezést. A konyhát a tálalóval ételszállító lift kötötte össze.

A köztartás naponként háromszor szolgáltatott ki étkezést: reggelire tejeskávét egy zsemlyével és 10 dkgr. kenyérrel; délben levest, húst körzettel és salátával vagy főzelékkel, sült vagy főtt tésztát és 10 dkgr. kenyeret; vacsorára pedig sült húst körzettel és salátával s 10 dkgr. kenyérrel. Kivételt képezett a péntek, amikor hús helyett tojást kaptak a hallgatók és vasárnapi vacsora, amikor a cselédségre való tekintettel a vacsorát hideg felvágott, sajt, vaj vagy íz pótolta, ugyancsak 10 dkgr. kenyérrel. A felszolgált ételek mennyiségét természetesen a rendelkezésre álló pénzügyi keretek szabták meg, ízletességét pedig az étkező hallgatók szűntelen dicsérete igazolja.

A köztartásnak kétféle típusu résztvevői voltak: akik teljes étkezést kaptak és olyanok, akik csak ebédétkezésben részesültek. Ez utóbbi intézményt az tette szükségessé, hogy távolabb lakó hallgatóink (többnyire nőhallgatók) is meleg ételhez jussanak. A reggeli ¼8 órakor, az ebéd 1 órakor és a vacsora 7 órakor volt. A férfi és női hallgatók külön ebédlőben költötték el az étkezést, amelynél minden hallgató kifogástalanul felöltözve tartozott megjelenni.

Az étkezés idejét csengetés jelezte és a reggeli elfogyasztására 15 perc, az ebédre 45 perc, a vacsorára pedig 30 perc állott rendelkezésükre. Az egyes asztaloknál különböző évfolyamu hallgatók vegyesen meghatározott helyen ültek, hogy ilymódon az egymással való szives és udvarias érintkezés útján is

közöttük a testvéries viszony kifejlődhessék. Minden asztalnak külön felügyelője volt, aki az étkezés rendjére ügyelt. Az étkezésről való elmaradást a hallgatók mindenkor előzetesen bejelentették a felügyelő tanárnak, akik minden étkezésnél jelen voltak. Bor, sör és egyéb szeszes ital a köztartás asztalára nem került s a teát is csupán citrommal fogyasztották a hallgatók. Egyébként az igazgató által láttamozott heti étlap az ebédlőkben bármikor megtekinthető volt.

A köztartás szükségességét és elismerést érdemlő működését mutatja az a tény, hogy a résztvevők legnagyobb része a fárasztó fizikai munka és a megerőltető szellemi tevékenység mellett is nemcsak megőrizte testi kondicióját, hanem a vizsgálatok sokaknál határozott erősbödést állapitottak meg.

c) Ösztöndijak. A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur a tanulni vágyó ifjúság anyagi támogatására avégből, hogy a rossz szociális viszonyok között élő, kiváló szorgalmu és jó magaviseletü hallgatók anyagi nehézségektől nem zavartatva, kizárólag tanulmányaiknak élhessenek, a Főiskola költségvetésében ösztöndijakat létesitett, amelynek adományozására mindenkor a Főiskola tanácsa tesz javaslatot. Az ösztöndijak nemei kétfélék: 1. teljes ösztöndij, amelynek élvezője a Főiskola internátusában ingyenes ellátást, vagy havonként 40 pengő készpénzsegélyt kap; 2. fél ösztöndij, amely havonként 20 pengő készpénzsegélyt, vagy ingyenebéd kedvezményt jelent, esetleg havi 20 pengő befizetése ellenében az internátusban való részvételre jogosit.

Az ösztöndijak szétosztása félévenként történik s a Főiskola tanácsát javaslatának előterjesztésében mindig az a szempont vezeti, hogy az ösztöndij elsősorban a tehetséges és szegénysorsu hallgatók támogatására szolgál s azért csakis olyan hallgatók segélyezését hozta javaslatba, akik erre magukat nagy szorgalmukkal és példás magaviseletükkel érdemesitették s akiknél az ösztöndij adományozását az anyagi viszonyok tették indokolttá. Ezért valamennyi ösztöndij legtöbbször nem is került kiosztásra.

A költségvetésben rendszeresitett 40 teljes ösztöndijon és 20 félösztöndijon felül a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur 470-53/6-1930. számu rendeletével a közszolgálati alkalmazottak gyermekei részére rendszeresitett ösztöndijakból 2 drb. egyenként 800 pengős állomást engedélyezett azon főiskolai hallgatóknak, akik az idevonatkozó rendelkezéseknek megfelelnek. A Főiskola tanácsa az engedélyezett ösztöndijakat Szabados Anna III. évfolyambeli és Krischer Antal II. évfolyambeli hallgatóknak adományozta, amihez a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur hozzájárult.

A költségvetésben intézményesen biztositott ösztöndijak elosztását az alábbi táblázat tűnteti föl:

Táblás kimutatás az ösztöndijas hallgatókról.

I. félév.

Évfolyam	Teljes ösztöndij		Fél ösztöndij		Összesen
	Férfiak	Nők	Férfiak	nők	
I.	1	2	—	3	6
II.	2	3	3	3	11
III.	1	3	1	4	9
Összesen	**4**	**8**	**4**	**10**	**26**

II. félév

Évfolyam	Teljes ösztöndij		Félösztöndij		Összesen
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	
I.	—	1	2	7	10
II.	3	4	3	2	12
III.	3	7	1	5	16
Összesen	**6**	**12**	**6**	**14**	**38**

d) Tandijmentességek. A Főiskola Szervezeti Szabályzata intézkedik aziránt, hogy a hallgatók beiratásuk alkalmával félévenként 40 pengő tandijat kötelesek befizetni a Főiskola pénztárába. Az egyetemeken és a többi főiskolákon szokásos tandijakhoz viszonyitva aránylag mérsékelt összeg, mégis szegényebb sorsu hallgatóink anyagi terheit és gondjait fokozza. Azért a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur a Főiskola tanácsának szabályzatilag biztositotta azt a jogot, hogy a tandij befizetésének kötelezettsége alól a támogatásra szoruló, szegénysorsu, szorgalmas és jó magaviseletü hallgatókat a létszám 20%-a erejéig részben, vagy egészben fölmenthesse.

A Főiskola tanácsa átlátta, hogy a tandijmentességek adományozásában épúgy, mint az ösztöndijak engedélyezésében nagy sarkalló erő rejlik és miután egyik kitünő eszköze a szorgalom és ambició fokozásának, sőt fegyelemző hatása is tagadhatatlan, azért a tandijmentességek engedélyezésénél principiumként állitotta föl azt a tételt, hogy ebben a kedvezményben csakis azok a hallgatók részesülhetnek, akiket a tanács támogatására szociális viszonyaik, tanulmányi eredményük és kifogástalan magatartásuk érdemessé tesznek. A helyzet úgy alakult, hogy az eredmény igazolta a tanács elgondolását s a tandijmentességek a diákszociális hatásukon felül jótékonyan hatottak a főiskolai hallgatók tanulmányi és fegyelmi állapotára.

A tandijmentességnek évfolyamok között történt elosztását az alábbi táblázat mutatja:

Táblás kimutatás a tandijmentes hallgatókról.

I. félév.

Évfolyam	Teljes tandijmentes		Féltandijmentes		Összesen
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	
I.	2	5	8	3	18
II.	3	4	4	1	12
III.	3	1	2	8	14
Összesen	**8**	**10**	**14**	**12**	**44**

II. félév

Évfolyam	Teljes tandijmentes		Féltandijmentes		Összesen
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	
I.	2	5	3	7	17
II.	4	2	5	2	13
III.	4	2	—	7	13
Összesen	**10**	**9**	**8**	**16**	**43**

7. Tanfolyamok.

A Főiskola nem tekintheti tevékenységi körét kimeritettnek azzal, hogy a testnevelő tanárképzés kérdését megoldja, hanem törekvése arra is kiterjed, hogy miként lehet a testnevelés ügyét harmonikusan az egységes magyar kultura gondolatának szolgálatában elvi alapon megszervezni. E végből a Főiskola tanácsa időnként szemlét tart a hazai testnevelés megoldásra váró kérdéseinek egész komplexuma felett, vizsgálja a fejlődés irányát és a tényleg elért eredményeket, kitűzi az ujabb célt, vagy célokat, amely felé a testnevelésnek haladnia kell és megjelöli a közelebbi feladatokat, amelyek megvalósitását a sokféle részletmunkából álló testneveléstől várja.

A Főiskola nem téveszthetí szem elől azt sem, hogy külön tanfolyamok rendezésével gondoskodjék a társadalmi egyesületek és más ilynemü szervezet keretében alkalmazandó testnevelési szakerők képzéséről. A magyar testnevelés szintézise ugyanis csak akkor sikerülhet, ha van egy központi szerv, amely a testnevelés véredényrendszerét állandóan táplálja s mintegy végzi a rendelkezésre álló erőknek központi elosztását. Ily értelemben a Főiskola az 1929—30. tanévben a szükséghez képest következő tanfolyamok rendezésére nyert megbizást:

I. Ökölvívó oktatói tanfolyam.

A Magyar Ökölvívó Szövetség kérésére és a Főiskola tanácsának javaslatára a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1929. junius 28-án 1111-2/37-1929. szám alatt kelt rendeletével intézkedett aziránt, hogy 1929. augusztus 1-től 31-ig terjedő időben (4 hét) egyrészt a működő ökölvívó trénerek készültségének kiegészítésére, másrészt az ökölvívó trénerek succrescentiájának biztosítására tanfolyam szerveztessék. A tanfolyamon előadásokat tartottak:

Kankovszky Arthur, a Magyar Ökölvívó Szövetség ügyv. alelnöke:

az ökölvívás elmélete heti 2 óra, összesen 8 óra;

az ökölvívás gyakorlata heti 14 óra, összesen 56 óra;

szabálymagyarázat heti 1 óra, összesen 4 óra.

Dr. Malán Mihály, a Főiskola tanára: testtan és egészségtani ismeretek heti 2 óra, összesen 8 óra.

Jávor Albert, a Főiskola tanára: neveléstan heti 2 óra, összesen 8 óra.

Engelmann Gertrud, a Főiskola segédoktatója: massage heti 6 óra, összesen 24 óra.

Az előadások és gyakorlatok a Főiskola helyiségeiben és sportpályáján folytak. A tanfolyam hallgatói augusztus 31-én

a tanfolyam gyakorlati anyagából *Demény Károly,* az O. T. T. alelnöke, *vitéz Kalándy Imre,* vezértanácsnok, a Magyar Ökölvívó Szövetség társelnöke és a Főiskola igazgatója, valamint a tanfolyam előadó tanárai előtt bemutató vizsgálatot tettek és a sikeres vizsgálat alapján ökölvívó oktatói minősitést nyertek.

Az ökölvívó tanfolyamon résztvett hallgatók közül oktatói minősítést nyertek: Bencze Sándor, Berta Mátyás, Böszörményi Géza, Döme Jenő, Fazekas László, Fehér István, Gedő Miklós, Himmelbauer Lajos, Hollósy Béla, Jekkel Árpád, Jenik Győző, Kézér Ferenc, Kiss Elemér, Kovács Károly, Kovács György, Lengyel Zoltán, Loob Nándor, Molnár Antal, Nagy János, Németh Antal, Potyondi Ádám, Pölöskei János, Ransburg József, Riederauer Szilárd, Sántha László, Schneider Károly, Schmidt János, Szablits Antal, Sztraka József, Tarsoly Ernő, Tiszkala István, Toldi István, Tóth Lajos, Trenka Antal, Vizy Ferenc, Vörös László, Weinberger Árpád.

Az ökölvívó tanfolyamon résztvett hallgatók közül látogatási bizonyitványt kaptak: Barcsay Kálmán, Bognár László, Kolozsy László, Konczwald Károly, Láng István, Miavecz László és Schubert Ferenc.

II. Tanítóképző intézeti testnevelő tanárok testnevelési továbbképző tanfolyama.

Valamennyi szervezeti kérdés között talán legégetőbb problémája és legsürgősebben megoldásra váró kérdése az egész hazai testnevelésnek a tanítóképző intézetek testnevelésének kiegészitése és felfrissitése. Ma már mindenki át van hatva attól a gondolattól, hogy a testnevelés csak akkor lesz igazán nemzeti érdek, ha az elemi iskolai tanítók hatalmas státusát sikerül az egészséges életre való nevelés számára megnyerni. A siker feltétele azonban a tanítóképző intézetekben folyó nevelésen fordul meg, mert a népiskolák tanítói olyan szellemben dolgoznak, amilyen szellem tanítóképzőjük munkáját irányitja; azokat a célokat törekesznek megvalósitani, amelyeket nevelőiskolájuk eléjük tűzött és munkájukban azokat a módszeres eljárásokat követik, amelyeket hivatásukra való előkészitésük ideje alatt elsajátitottak. A tanítóképző intézetekben folyó testnevelés munkájának tehát az ad különös jelentőséget, hogy ezen keresztül a sok ezer tanító tevékenységét kell nézni és ezekben az intézményekben testgyakorlást tanító tanárok működése talán valamennyi iskolai intézmény közül a legfontosabb.

Mindenki igazat ad tehát nekünk abban, hogy mindenekelőtt a tanítóképző intézetek testnevelésének ügyét kell sürgősen rendezni, amelynek első lépése az volna, hogy legalább az iskolai testnevelés váraiban főiskolai végzettségű testnevelő taná-

rok alkalmaztassanak, olyanok, akiknek személye biztositékot nyujt arra nézve, hogy a leendő tanítókkal megismertetik a testnevelés értékét, általánossá teszik a jelöltek tájékozottságát és módszeres alapon feldolgozzák az elemi iskolai testnevelés anyagát.

A kérdés fontossága azonban nem engedi, hogy addig is segitség nélkül nézzük a bajok súlyosbodását, amig a kedvező megoldásra sor kerülhet, azért a Főiskola tanácsa átmenetileg szükségesnek vélte a tanítóképző intézetekben testnevelést tanító tanárokat egy tanfolyam keretében megismertetni a modern testnevelés szükségleteivel, a reájuk váró feladatokkal és működésük körével s javaslatára a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1930. június 14-én 1112-1/9-1930. szám alatt kelt rendeletével a tanítóképző intézetekben testnevelést tanító tanárok részére 1930. június 16-ig testnevelési továbbképző tanfolyamot szervezett és annak lebonyolitásával a Főiskolát bizta meg.

A tanfolyamon előadásokat tartottak:

Kmetykó János, főiskolai tanár: gimnasztikai gyakorlat 15 óra.

Kmetykó János, főiskolai tanár: gimnasztika elmélete, módszere és az anyag módszeres feldolgozása 12 óra.

Kmetykó János, főiskolai tanár: bevezetés a tanításba 4 óra.

Misángyi Ottó, főiskolai tanár: athletika elmélete, módszere és gyakorlata 12 óra.

Záborszky Sándor, főiskolai tanár: játék elmélete és gyakorlata 12 óra.

Kugler Sándor, főiskolai tanár: úszás 10 óra.

Weber Edit, főiskolai tanárnő: néptánc 6 óra.

Dr. Szukováthy Imre, főiskolai igazgató: általános testnevelési ismeretek. A testnevelés és sport egészségtana és szervezete 2 óra.

Jávor Albert, főiskolai tanár: a testnevelés pedagógiája 2 óra.

Dr. Malán Mihály, főiskolai tanár: testfejlődéstan 4 óra.

vitéz Luby Pál, tanácsnok: nemzetvédelmi gyakorlatok 24 óra.

Kerezsy Endre, főiskolai segédtanár: segédoktató.

Az előadások és gyakorlatok — az úszás kivételével — a Főiskola helyiségeiben és a sportpályán folytak. A tanfolyam munkáját időközben megszemlélte *vitéz Tárczay Felicides Román* miniszteri tanácsos, a testnevelési ügyosztály főnöke, továbbá *dr. Greszler Jenő* min. tanácsos, a miniszterium VI. ügyosztályának főnöke, *dr. Horn József* kereskedelmi iskolai igazgató kíséretében és a látottak felett teljes megelégedésüket fejezték ki.

A tanfolyam befejeztével bemutatót tartottunk, amelyen megjelent *Demény Károly* ny. államtitkár, az O. T. T. alelnöke, *Horváth László* vezértanácsnok, *Neviczky Antal* tanácsnok, *Balázs Béla* tanítóképző intézeti kir. főigazgató, *Molnár Oszkár* tanítóképző intézeti igazgató és a tanfolyam előadó tanárai. A tanfolyamon résztvett tanárok páratlan lelkesedése igazolta azt a föltevést, hogy megfelelő szakerők alkalmazásával lehet csak a tanítóképzői testnevelés ügyét a régi rendszer kátyúiból kiemelni.

*

A tanfolyamon résztvett tanárok névsora:

Bárdos Béla gyak. isk. tanító, óraadó testnev. tanár, Esztergom.
Blénessy János áll. tanítóképzői tanár, Jászberény.
Csiky István áll. tanítóképzői tanár, Pápa.
Dégay Zoltán ág. ev. tanítóképzői tanár, Sopron.
Drexler István beosztott tanár, Budapest.
Dundler Gyula rk. tanítóképzőintézeti tanár, Kalocsa.
Flóra Sándor áll. tanítóképzőintézeti tanár, Baja.
Kövesy Jenő kir. kath. tanítóképzőintézeti tanár, Szeged.
Kuchta László rk. tanítóképzőintézeti tanár, Pécs.
dr. Mandola Aladár kir. kath. tanítóképzőintézeti tanár, Szeged.
Mácsay Károly áll. tanítóképzőintézeti tanár, Csurgó.
Nagy Ferenc áll. tanítóképzőintézeti tanár, Budapest.
Pastyik Gyula rk. tanítóképzőintézeti tanár, Kalocsa.
Pazár Zoltán áll. tanítóképzőintézeti tanár, Jászberény.
Petraskó László óraadó tanár, Nyiregyháza.
Polesinszky Béla rk. tanítóképzőintézeti tanár, Győr.
Pödör Béla áll. tanítóképzőintézeti tanár, Kőszeg.
Stick Nándor áll. tanítóképzőintézeti tanár, Baja.
Szabó József ág. ev. tanítóképzőintézeti tanár, Miskolc.
Székely Zoltán áll. tanítóképzőintézeti tanár, Csurgó.
Szokolovszky Béla rk. tanítóképzőintézeti tanár, Eger.
Szlamka Antal polg. isk. tanár, Körmend.
Varga Jenő ref. tanítóképzőintézeti tanár, Nagykőrös.
Tulit Péter áll. tanítóképzőintézeti tanár, Kiskunfélegyháza.
Mihalovits Gyula áll. tanító, Nyergesujfalu.

*

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr tervezete szerint e tanfolyamok a jövőben intézményesen rendszeresittetnek és integrális részét fogják képezni a Főiskola tevékenységének. A hangsuly természetesen itt is azon lesz, hogy az iskolákon kivül a társadalmi egyesületek testnevelését is megfelelő szakerőkkel lássuk el és elősegitsük a testnevelés egységes és egyetemes rendezését.

A Testnevelési Főiskolával kapcsolatos intézmények.

1. Az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság.

A m. kir. Testnevelési Főiskola Szervezeti Szabályzatának 17. §-a elrendeli, hogy a hallgatók kötelesek négy félévük elvégzése után a középfoku iskolai tanári alapvizsgálatra és a nyolcadik félév befejezése után képesitő vizsgálatra jelentkezni. A sikeres képesítő vizsgálat után a jelöltek képesítést nyernek a testgyakorlásnak a középfoku iskolákban magyar nyelven való tanítására. E vizsgálatok megtartására a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottságot szervezett s a vizsgálati eljárásról külön szabályzatban rendelkezett.

Elnök: *dr. Karafiáth Jenő,* ny. államtitkár, az O. T. T. elnöke az 1928—29. tanévtől számitott 5 évi időtartamra, a VKM. 34.731/1928. XIII. ü. o. számu kinevezése alapján.

Társelnök: *Demény Károly,* ny. államtitkár, az O. T. T. alelnöke, a VKM. 1112-1/2-1930. számu kinevezése alapján az 1929—30. tanévre.

Ügyv. alelnök: *dr. Szukováthy Imre,* a m. kir. Testnevelési Főiskola igazgatója a VKM. 1112-1/2-1930. számu kinevezése alapján az 1929—30. tanévre.

Jegyző: *Jávor Albert,* főiskolai tanár a VKM. 1112-1/2-1930. számu kinevezése alapján az 1929—30. tanévre.

A Vizsgáló Bizottság tagjai az 1929—30. tanévben:

(Kineveztetett a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 1112-1/2-1930. számu rendelete alapján.)

Dr. Bohn Ferenc, testnevelési szakfelügyelő, a Főiskola tanára: a testnevelés történetére.

Dr. Deseő Dezső, az Állatorvosi Főiskola ny. r. tanára, a Főiskola tanára: az élettanra.

Doby Ida, tanítóképzőintézeti tanár, a Főiskola tanára; a női iskolai játékokra.

Dr. Gyulai Ágost, főiskolai igazgató, a Főiskola tanára: a magyar művelődéstörténelemre és a német nyelvre.

Jávor Albert, a Főiskola tanára: pedagógiára és a neveléstörténetre.

Kmetykó János, a Főiskola tanára: a tornára és gyakorlati tanításokra.

Dr. Koszó János, egyetemi m. tanár, az Eötvös Kollegium és a Főiskola tanára: a német nyelvre.

Malaky Mihály, szfőv. elemi és ipariskolai igazgató, a Főiskola tanára: a sportszerű játékokra.

Dr. Malán Mihály, tudományegyetemi asszisztens, a Főiskola tanára: a testtanra és a testméréstanra.

Misángyi Ottó, a Főiskola tanára: az athletikára és a gyakorlati tanításokra.

Dr. Szukováthy Imre, a m. kir. Testnevelési Főiskola igazgatója: az egészségtanra.

Dr. Valter László, tudományegyetemi adjunktus, a Főiskola tanára: a bonctanra.

Záborszky Sándor, szfőv. főreáliskolai testnevelő tanár, a Főiskola tanára: az iskolai játékokra és gyakorlati tanításokra.

Jellencz Margit, szfőv. polg. isk. testnevelő tanár, a női hallgatóknak a tornából való vizsgáztatására helyettesként.

A Vizsgáló Bizottság külső tagjai az 1929—30. tanévre:

Dr. Kornis Gyula, államtitkár, egyetemi ny. r. tanár.

vitéz pávai Mátyás Sándor altábornagy, az O. T. T. társelnöke.

székelyudvarhelyi Ágotha Árpád altábornagy.

Stankovits Szilárd ny. szfőv. tanácsnok, a MASZ elnöke, a BSZKRT igazgatója.

Dr. Pintér Jenő budapesti tankerületi kir. főigazgató.

Muzsa Gyula felsőházi tag, az O. T. T. alelnöke.

Dr. Damjanovich Lajos min. titkár.

Berti László ny. ezredes, a Vívómester Vizsgáló Bizottság alelnöke és a Testnevelési Főiskola tanára.

Dr. Liber Béla középisk. tanár, a KISOK min. biztosa.

Dr. Purébl Győző egyetemi m. tanár, szfőv. tanácsnok.

vitéz Kalándy Imre tábornok, a MÖSZ társelnöke.

Dr. Dollinger Béla egészségügyi főtanácsos.

Dr. Gróh Ede gyakorló orvos.

Zuber Ferenc min. tanácsos, az O. T. T. alelnöke.

A Vizsgáló Bizottság a Szabályzat rendelkezése szerint az 1929—30. tanévben három alkalommal tartott vizsgálatokat: szeptember (tanév eleji), január (tanévközi) és június (tanévvégi) hónapokban. A tanév eleji tanárvizsgálatok szeptember 19—23-ig folytak le a következő eredménnyel:

Alapvizsgálatok:

Jelentkezett	4 férfi	11 nő
Ebből sikerrel vizsgázott	1 „	6 „
Nem felelt meg	3 „	5 „

Szakvizsgálatok:

Jelentkezett	2 férfi	— nő
Ebből sikerrel vizsgázott	2 „	— „
Nem felelt meg	— „	— „

Tanári képesítést nyert a testgyakorlásnak a középfoku iskolákban magyar nyelven való tanítására: Huszár Kálmán és Nyiri Sándor.

A január havi tanárvizsgálatok január 31-től február 3-ig tartattak meg és eredménye a következő volt:

Alapvizsgálatok:

Jelentkezett	7 férfi	6 nő
Ebből sikerrel vizsgázott	7 „	— „
Nem felelt meg	— „	— „

Szakvizsgálatok:

Jelentkezett	3 férfi	3 nő
Ebből sikerrel vizsgázott	1 „	3 „
Nem felelt meg	2 „	— „

Tanári képesítést nyert a testgyakorlásnak a középfoku iskolákban magyar nyelvű tanítására: Morich Ervin, Bónis Emma, Frankovszky Rudolfné szül. Solthy Erzsébet és Wajdits Margit.

A tanévvégi tanárvizsgálatok június hó 20-tól 27-ig folytak a következő eredménnyel:

Alapvizsgálatok:

Jelentkezett	4 férfi	8 nő
Ebből sikerrel vizsgázott	4 „	7 „
Nem felelt meg	— „	1 „

Szakvizsgálatok:

Jelentkezett	11 férfi	25 nő
Ebből sikerrel vizsgázott	11 „	20 „
Nem felelt meg	— „	5 „

A képesített tanárok névsorát a rangsorban közöljük.

Táblázatos kimutatás az 1929/30. tanévben megtartott testnevelőtanári vizsgálatokról.

Alapvizsgálat:

	Egész vizsgálat		Javító vizsgálat		Összesen
	megfelelt	nem felelt meg	megfelelt	nem felelt meg	
Férfiak	8	3	4	—	15
Nők	14	6	5	—	25
Összesen	**22**	**9**	**9**	—	**40**

Szakvizsgálat:

	Egész vizsgálat		Javító vizsgálat		Összesen
	megfelelt	nem felelt meg	megfelelt	nem felelt meg	
Férfiak	10	2	4	—	16
Nők	21	5	2	—	28
Összesen	**31**	**7**	**6**	—	**44**

Az 1929 30. tanévvégi tanárvizsgálatok alkalmával alapvizsgálatot tett jelöltek rangsora:

Férfiak:

1—2. Kuhár Miklós
Magdinecz Antal
3. Mitass Emil
4. Irsa Tibor

Nők:

1—2. Sümeghy Vera
Linkesch Sarolta
3. Haitl Jolán
4—5. Genersich Gabriella
Pieri Irma
6—7. Csernus Irén
Dubasievics Erzsébet
8. Vendel Erzsébet

Az 1929/30. tanévvégi tanárvizsgálatok alkalmából oklevelet nyert tanárok rangsora:

Férfiak:

1. Szymiczek Ottó
2. Kocsis József
3. Obitz Károly
4. Weisz József
5. Szakmáry József
6. Mester Gábor
7—9. Koppányi Imre
Szabó József
Takács Andor
10. Benedek László
11. Borbély Pál

Nők:

1. Friedrich Ilona
2—5. Balássy Berta Vera
Piufsich Mária
Vértessy Katalin
Wieland Magolna
6—7. Gölöncsér Julia
Szabados Anna
8—10. Hoffmann Klára
Petkovits Angyalka
Tóth Irén Eleonóra
11. Vágó Gizella
12—13. Kulcsár Izabella
Moczár Mária
14. Luxemburger Gabriella
15. Fekete Margit
16—17. Beöthy Éva
László Emma
18. Mezey Julia

Rangsorba nem sorolhatók:

Bárdossy Mária
Bosnyákovits Etelka
Böhm Irén
Koppányi Ella
Pór Katalin
Szlány Márta

A. m. kir. Testnevelési Főiskolán 1930. junius hóig bezárólag tanári oklevelet nyertek:

Az oklevél sorszáma	A testnevelő tanár neve	Az oklevél kelte	Állomáshelye
1.	Aczél László	1928. junius 13.	Budapest, szfőv.
2.	Deák György	„ „ „	Nagykálló, gimnazium
3.	Gyöngyösi Kálmán	„ „ „	Budapest, szfőv.
4.	Kiss Gyula	„ „ „	Sopron
5.	Kozák Lajos	„ „ „	K.I.S.O.K. és Bpest, szfőv.
6.	Némedy József	„ „ „	Budapest, szfőv. és állatorvosi főiskola
7.	Sáry Károly	„ „ „	Budapest, szfőv.
8.	Simon György	„ „ „	Pécs, Egyetem
9.	Szabó Károly	„ „ „	Sárospatak, ref. gimn.
10.	Szakács Ödön	„ „ „	Kecskemét, reálisk.
11.	Szerényi Géza	„ „ „	Budapest, szfőv.
12.	Tulit Péter	„ „ „	Kiskunfélegyháza, tanitóképző
13.	Acsády Irén	„ „ 14.	Budapest, Orsolyarend isk.
14.	Augusztiny Lujza	„ „ „	Baja, keresk. isk.
15.	Bartalics Mária	„ „ „	Ujpest, leánygimn.
16.	Bozzay Erzsébet	„ „ „	nincs állásban
17.	Fabriczy Olga	„ „ „	Kőszeg
18.	Filó Mária Magdolna	„ „ „	Budapest, szfőv.
19.	Gárdos Magdolna	„ „ „	nincs állásban
20.	Horváth Veronika	„ „ „	Sopron, Orsolyák zárdája
21.	Kadarász Jolán	„ „ „	Pesterzsébet, áll. isk.
22.	Kerny Gizella	„ „ „	nincs állásban
23.	Koczor Lilly	„ „ „	nincs állásban
24.	Kovácshegyi Erzsébet	„ „ „	Budapest, Ranolder int.
25.	Kövessy Margit	„ „ 15.	Budapest, női iparisk.
26.	Lukács Éva	„ „ „	Budapest, Deutsche Reichsschule
27.	Marik Klára	„ „ „	K. I. S. O. K.
28.	Neff Alice	„ „ „	Budapest, Közgazd. egyet.
29.	Pauks Margit	„ „ „	Budapest,táncmesterképző tanfolyam
30.	Pintér Vilma	„ „ „	Budapest, szfőv.
31.	Rózsa Irma	„ „ „	Budapest, szfőv,
32.	Ruda Erzsébet	„ „ „	Szeged, Egyetem és polg. isk. tanárképző
33.	Schultheisz Margit	„ „ „	nincs állásban
34.	Szabó Emilia	„ „ „	Kalocsa, zárda
35.	Szemkő Julianna	„ „ „	Budapest, II. ker., tanitónőképző

Az oklevél sorszáma	A testnevelő tanár neve	Az oklevél kelte	Állomáshelye
36.	Vági Mária	1928. junius 15.	Sopron
37.	Kerényi Zsigmond Judit	„ „ „	Budapest, szfőv.
38.	Bukovinszky Zoltán	1928. szept. 22.	Budapest, szfőv.
39.	Csincsura Béla	„ „ „	Zalaegerszeg
40.	Eördögh József	„ „ „	Jászberény, gimnázium
41.	Gaál Tibor	„ „ „	Kecskemét, ref. reálgimn.
42.	Gulyás György	„ „ „	Budapest, szfőv.
43.	Okruczky Andor	„ „ „	Nagykőrös, ref. tanitóképző
44.	Sykó Dezső	„ „ „	Budapest, szfőv.
45.	Jagits Vilma	„ „ „	nincs állásban
46.	Kauser István	1929. január 29.	Budapest, Pázmány P.Tud. Egyetem orvosi kara
47.	Christián László	1929. junius 24.	Békéscsaba
48.	Kerezsi Endre	„ „ „	Testnevelési Főiskolai tanársegéd
49.	Kovács József Imre	„ „ „	Magyaróvár, gazd. akad.
50.	Májer István	„ „ „	Szeged, Szt. Gellért coll.
51.	Nagy György	„ „ „	Szombathely, gimn.
52.	Ötvös Károly	„ „ „	Gödöllő, Promontrei gimn.
53.	Schmidt Gyula	„ „ „	Pallagpuszta, gazd. akad.
54.	Turkovits Alajos	„ „ „	Budapest, szfőv.
55.	Varga Jenő	„ „ „	Kiskunhalas, ref. gimn.
56.	Bartalits Ilona	„ „ 25.	Budapest, BBTE.
57.	Falusy Margit	„ „ „	Debrecen, Egyetem
58.	Faragó Aranka	„ „ „	Budapest, Postás SE.
59.	Fekete Judit	„ „ „	Budapest, szfőv.
60.	Gaál Emma	„ „ „	Kecskemét, leányisk.
61.	Ghyczy Edith	„ „ „	Kecskemét, Angolkisasszonyok intézete
62.	Harmath Ilona	„ „ „	Budapest, Veres Pálné leánygimnázium
63.	Jess Hildegárd	„ „ 26.	m. kir. Testnevelési Főiskola, gyakornok
65.	Kael Anna	„ „ „	m. kir. Testnevelési Főiskola, gyakornok
66.	Lányi Lindner Marianne	„ „ „	m. kir. Testnevelési Főiskola, gyakornok
67.	Nádorné, Löwengard Kornélia	„ „ „	Ditroit, U. S. A.
68.	Pályi Margit	„ „ „	Budapest, szfőv.
69.	Panek Maria	„ „ „	Budapest, Keleti akadémia
70.	Schoditsch Erzsébet	„ „ „	Budapest, női iparisk.
71.	Szöllösi Ilona	„ „ „	Budapest, szfőv.
72.	Ződi Terézia	„ „ „	Szeged, leányisk.

Az oklevél sorszáma	A testnevelő tanár neve	Az oklevél kelte	Állomáshelye
73.	dr. Tajthy Kálmán	1929. junius 26.	Budapest, Kegyesrendi gimn.
74.	Dobler Antal	„ „ „	F. T. C. athl. trénere
75.	Huszár Kálmán	1929. szept. 23.	Budapest, szfőv.
76.	Nyiri Sándor	„ „ „	Keszthely, gazd. akad.
77.	Morich Ervin	1930. február 3.	K. I. S. O. K. és F. T. C. evezős tréner
78.	Bónis Emma	„ „ „	nincs állásban
79.	Frankovszky Rudolfné sz. Solthy Erzsébet	„ „ „	nincs állásban
80.	Vajdits Margit	„ „ „	Budapest, Angolkisasszonyok intézete
81.	Benedek László	1930. junius 26.	Budapest, épitő iparisk.
82.	Borbély Pál	„ „ „	Budapest, szfőv.
83.	Kocsis József	„ „ „	Hatvan
84.	Koppányi Imre	„ „ „	Szeghalom, ref. gimn.
85.	Mester Gábor	„ „ „	katonai szolgálat
86.	Obitz Károly	„ „ „	nincs állásban
87.	Szabó József	„ „ „	nincs állásban
88.	Szakmáry József	„ „ „	Kőszeg, bencés gimn.
89.	Szymiczek Ottó	„ „ „	Athén, Görögország athl. szöv. tréner
90.	Takács Andor	„ „ „	Budapest, szfőv.
91.	Weisz József	„ „ „	Budapest, szfőv.
92.	Balássy Berta Vera	„ „ 27.	nincs állásban
93.	Beöthy Evelin	„ „ „	nincs állásban
94.	Fekete Margit	„ „ „	nincs állásban
95.	Friedrich Ilona	„ „ „	Kőszeg, leányliceum
96.	Gölöncsér Julia	„ „ „	nincs állásban
97.	Gyarmathy Ilona	„ „ „	nincs állásban
98.	Hoffmann Klára	„ „ „	Budapest, szfőv.
99.	Kulcsár Izabella	„ „ „	nincs állásban
100.	László Emma	„ „ „	nincs állásban
101.	Luxemburger Gabriella	„ „ „	nincs állásban
102.	Mezey Julia	„ „ „	nincs állásban
103.	Móczár Mária	„ „ „	Kiskunfélegyháza, zárda
104.	Petkovits Angyalka	„ „ „	nincs állásban
105.	Pinfsich Mária	„ „ „	nincs állásban
106.	Szabados Anna	„ „ „	Budapest, szfőv.
107.	Tóth Irén Eleonóra	„ „ „	nincs állásban
108.	Vágó Gizella	„ „ „	Budapest, szfőv.
109.	Vértessy Katalin	„ „ „	nincs állásban
110.	Wieland Magdolna	„ „ „	nincs állásban

2. A Testnevelési Főiskola Sportorvosi Intézete.

Ha végiglapozzuk a magyar orvosi irodalmat, meggyőződhetünk arról, hogy már pár évtizeddel ezelőtt voltak orvosok, akik látván az ifjúságnak a sportok felé való mind tömegesebb vonzódását, áramlását, fontosnak találták, hogy a sportolókat bizonyos testmozgásoknak a szervezetre való hatásáról felvilágositsák, mint kluborvosok fölhivják figyelmüket a sportolás, a testgyakorlás esetleges káros hatására és a sportolásnál követendő hygieniára figyelmeztessék őket.

Ha ez szükségesnek mutatkozott akkor, úgy hatványozottabban szükséges ez ma, amikor a testnevelés történetében uj korszak kezdetén vagyunk.

A tudományos világ megértette, felfogta a sportolásnak, általában a testnevelésnek nagy nemzetnevelő fontosságát s propagativ tevékenysége folytán ma már általánossá vált az a felfogás, hogy a testnevelés tervszerű berendezése nélkülözhetetlen tényező az egészséges fejlődés rendszeres irányitásában. De a testnevelés jelentőségét fokozza még az is, hogy a kötelező katonai szolgálat eddigi jótékony testnevelő hatását rajtunk kivül álló körülmények miatt kénytelenek vagyunk nélkülözni.

A sportok hatásának kutatásával foglalkozó orvosok hatalmas tábora bizonyitja azt, hogy maga az orvostársadalom is mennyire fontosnak látja ezt a kérdést. A sportoló orvosok nagy száma önmagukon igyekeztek a sportok hatását tanulmányozni, hogy ezúton leszűrt tapasztalataikkal vigyék előre a sportolással járó nagy kérdések tudományos kutatását.

A sportok hatásának tanulmányozásánál megtalálja a maga tudományos anyagát az anatómus, fiziológus, biochemikus, úgyszintén a gyakorlati orvostudományokkal, mint a belgyógyászat, sebészet, nőgyógyászat, röntgenologia stb. kérdésével foglalkozó, kutatnivágyó orvosok nagy tábora.

De megértette a testneveléssel járó kérdések tudományos kutatásának nagy jelentőségét az Országos Testnevelési Tanács is s principiumnak fogadta el azt, hogy a nemzet munkaerejének és védőképességének emelését csak olyan testnevelés fokozhatja, melynek irányitó elvei az orvostudomány alapján állanak. A testnevelés kérdéseivel foglalkozó orvosok, a sportorvosok vannak hivatva arra, hogy az ifjuság testnevelésénél az irányitó, a tanácsadó szerepét betöltsék. A sportorvosok vannak hivatva egyedül arra, hogy véleményt mondjanak a sportolással foglalkozni akaró, vagy foglalkozó egyén teljesitőképességének határáról, a sportorvosok döntsék el azt, hogy valakinek mit s mennyit szabad sportolnia egészségének veszélyeztetése nélkül. A Sportorvosi Intézet van elsősorban hivatva arra, hogy az egyes sportágaknak az egész szervezetre, vagy egyes szervekre való elő-

nyös, illetőleg káros hatásait tanulmányozva, a pedagógussal egyetértésben igyekezzék ezen sportágak gyakorlati tanítására befolyást gyakorolni.

A Főiskola tanácsát is áthatotta a sportorvos döntő szerepe a testnevelés irányitásában s arra a meggyőződésre jutott, hogy egyedül a Főiskola az a hely, melynek keretében a sportok tudományos kutatására szolgáló Sportorvosi Intézet elhelyezést és munkateret találhat. Felterjesztésére a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1929. október 29-én 1120-05/22-1929. sz. a. kelt rendeletével a Sportorvosi Intézet felállítását engedélyezte, vezetésével *dr. Baitz Géza* főorvost bízta meg s a modern orvostudomány követelményeihez mért felszerelésére vonatkozólag előterjesztést kért. A legszükségesebb felszerelési költségekre kért összeget a takarékossági rendelet folytán nem kaphattuk ugyan meg, de a Főiskola igazgatósága áldozatokat hozott ezen fontos intézmény megszervezése érdekében s a Főiskola költségvetésének terhére a legszükségesebb eszközökkel felszerelte Sportorvosi Intézetét. Tette ezt abban a meggyőződésben, hogy az Intézet nemcsak a Főiskola, hanem az összes sportolók s igy a magyar testnevelés ügyét fogja tudományos megállapitásaival szolgálni.

A Sportorvosi Intézet a Főiskola jobb szárnyának I. emeletén nyert elhelyezést. A kijelölt helyiségek egyikében a sportorvosi rendelőt, másikában a röntgenkészüléket, a harmadikban pedig a fiziologiai laboratóriumot rendeztük be. A felsorolt helyiségeken kivül még egy tantermünk is van, az orvosi vonatkozásu előadások: az egészségtan, az élettan, anatómia, s anthropologia megtartására. Maga a berendezés egyelőre csupán a legszükségesebb felszerelési tárgyakból áll.

A tanév kezdetén mindössze arra szoritkozhattunk, hogy a Főiskola hallgatóságát alapos fizikális vizsgálatnak vetettük alá. Minden hallgatóról törzslapot készitettünk, amelyben a családi és előző sportvonatkozások s a fizikális vizsgálati eredményei vannak feltüntetve. A törzslapnak konstitucios, anthropologiai és képességvizsgálati melléklapjai vannak. A vizsgálatoknál talált eredmények alapján mondunk minden hallgatóról sportorvosi véleményt. Akinél ezen vizsgálatok alkalmával a tüdő, főkép pedig a sziv működésében valami kóros elváltozást találtunk, azt — a tanév elején még nem lévén röntgenkészülékünk — a klinikákra küldtük röntgenátvilágitásra. Ezt az állapotot azonban sokáig nem tarthattuk fönn. Egyrészt a hallgatóság időveszteségе, másrészt az, hogy a klinikákat tartósan úgy sem vehettük volna igénybe, de legfőkép az a törekvésünk, hogy a finomabb, a kezdődő elváltozások kimutatásával elejét vegyük komolyabb bajok kifejlődésének, múlhatatlanul sürgőssé tették egy röntgenkészülék mielőbbi beszerzését. Erre kedvező

alkalom kinálkozott az egyik nagyobb röntgenelárusitó cég felszámolásakor, mikor is egy átvilágitásra és felvételekre alkalmas, klinikailag kipróbált Martin- és Sigray-gyártmányu röntgenkészüléket vásárolhattunk igen jutányos áron.

A röntgenkészülék beszerzésével lehetővé vált, hogy működésünket szélesebb alapokra fektessük. A KISOK kormánybiztosának s a levente felügyelőségnek felkérésére elvállaltuk az előbbi intézmények kötelékébe tartozó ifjúság sportorvosi átvizsgálását.

Az egyre szaporodó vizsgálatok elvégzését az Intézet vezetőorvosa egyedül ellátni nem volt képes; éppen ezért a Főiskola igazgatóságának felterjesztésére a kultuszkormány négy sportorvosnak, névszerint *dr. Dusóczky Andor, dr. Dobokay Lajos, dr. Herzum Alfonz* és *dr. Oláh Jenő* orvosoknak megengedte, hogy díjazás nélkül a Sportorvosi Intézetben dolgozhassanak.

A rendelőorvosok kiválasztásánál szem előtt tartottuk azt az elvet, hogy az orvosok egyrészt maguk is sportolók legyenek, másrészt speciális klinikai képzettségük olyan legyen, hogy velük az intézet teljes felszerelése után a sportok hatásának kérdéseit teljes szakértelemmel tanulmányozhassuk.

A rendelőorvosok segitségével átvizsgáltuk a beutalt KISOK athlétákat s a vizsgálat eredménye alapján engedélyt adtunk a versenyzésre vagy a szükséghez képest eltiltottuk a további versenyzéstől. Rendszeresitettük a sportorvosi rendelési órákat. Naponta déli 12—2-ig az Intézet vezetőorvosa hétfő, kedd, csütörtök, péntek d. u. 6—8-ig pedig a fenti rendelő sportorvosok tartottak rendelési órát, mikor a vizsgálatra jelentkezőknek tanácsainkkal rendelkezésre álltunk. Szigoruan szem előtt tartottuk s tartjuk a jövőben is, hogy azokat, akiknél valami elváltozást találtunk, házi- vagy kezelőorvosukhoz utasitjuk és a sportorvosi vizsgálatra jelentkezőket orvosi kezelésben nem részesitjük.

Az emlitett intézkedéseken kivül az elmult tanév folyamán a Főiskola hallgatóságát arravonatkozóan is megvizsgáltuk, hogy az állandó sportolás mikép befolyásolja a lábboltozat teherbíróképességét. A vizsgálat megejtésére felkértük *Dr. Dollinger Béla* egyetemi tanár urat, kivel minden egyes hallgatót ebből a szempontból megvizsgáltunk. A talált eredmények alapján további megfigyelések mutatkoztak szükségesnek.

Ugyancsak az elmult év vége felé mindazon hallgatókat, kiknél a fizikális vizsgálatnál a sziv részéről valami elváltozás mutatkozott (sportsziv, relativ- vagy organikus billentyűelégtelenség, avagy a szivizom elégtelenségének gyanuja) a Főiskola igazgatóságának felkérésére *Dr. Hasenfeld Arthur* egyetemi tanár úrral tüzetes vizsgálatnak vetettük alá. Ezen konziliumok

alkalmával mintegy 23 hallgatóról elektrokardiogrammot készitettünk, melyet *dr. Galgóczy Jenő* közkórházi adjunktus úr volt szives elvégezni, kinek ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki. Az elektrokardiogrammal alátámasztott konzilium alapján a próbaév hallgatói közül 1 férfi és 3 nő hallgatónak más pálya választását ajánlottuk s a IV., illetve VI-od félévesek közül 2 esetben részben időleges pihenést, részben pedig elővigyázatot javasoltunk.

A talált eredmények alapján szükségesnek látszik, hogy a jövőben a Főiskolára való felvételt a legszigorúbb s a legalaposabb vizsgálat előzze meg és a felvett hallgatóságot a próba félév elején és végén klinikailag (röntgen, elektrokardiographia stb.) ismételten átvizsgáljuk s ez legyen egészségi szempontból döntő a Főiskolára való végleges felvételre.

A gyakorlatoknál előforduló igen gyakori inrándulás, izomrándulás, izomrostszakadás, izomláz, izületi rándulások kezelésének elsajátítása céljából a Főiskola igazgatóságának felkérésére *Engelmann Gertrud* kisasszony, a berlini Testnevelési Főiskola massage tanszékének tanársegéde, elméleti és gyakorlati massage-tanfolyamot tartott a Főiskola tanári és orvosi kara részére, melyen a Főiskola négy nőgyakornoka, 1 férfi tanársegéde és a Sportorvosi Intézet vezetője vett részt.

Az orvosok részéről a sportvonatkozásu és a sporttal, a testneveléssel kapcsolatos kérdések iránt tanusitott mind intenzivebb érdeklődés arra birta a Főiskola tanácsát, hogy sportorvosi tanfolyam rendezését kérje és az Országos Testnevelési Tanács javaslata alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a tanfolyamot engedélyezte. A tanfolyam résztvevői egyrészt gyakorlati, másrészt elméleti kiképzést nyernek. Ezen tanfolyam megrendezésére sajnos az elmult év folyamán külső körülmények folytán nem kerülhetett sor, azonban végleges időpontjául a Főiskola igazgatósága 1930. évi október 1-től 15-ig terjedő 2 hetet jelölte meg. Az előkészitő munkát még e tanévben elvégeztük s annyiról máris beszámolhatunk, hogy egyrészt a Főiskola tanárai, másrészt orvostársadalmunk kiválóságai a legnagyobb készséggel vállalkoztak előadások tartására.

Kezdő intézet vagyunk, hiányos még a felszerelésünk, de a testnevelés intéző köreinek, a Testnevelési Tanácsnak jóakarata, közvetlen fölöttesünk, a VKM. testnevelési ügyosztályának áldozatkészsége s főként igazgatóságunk minden nehézségen átvezető nagy, meleg gondoskodása remélni engedi azt, hogy mielőbb elkezdhetjük munkánkat; azt a munkát, melynek segitségével s melynek leszűrt eredményeképen a m. kir. Testnevelési Főiskolán keresztül a magyar ifjúságot az élet nagy harcaira s ép egészségben nagy teljesitményekre készithessük elő.

Zárószó.

A m. kir. Testnevelési Főiskola 1929—30. tanévi működése azzal a határozott eredménnyel zárult, hogy sikerült megközelitenie a magyar testnevelés egységes és egyetemes rendezését. Nevelői munkásságát és zavartalan tevékenységét elsősorban az tette lehetővé, hogy *gróf Klebelsberg Kuno* kultuszminiszter Ur nagyvonalu művelődéspolitikai koncepciójában a testnevelés fontos nemzetnevelői tényező szerepét tölti be s úgy Ő, mint az *Országos Testnevelési Tanács* ez évben is állandóan a Főiskolán — mint a magyar testnevelés ütőerén — tartotta jóságos kezét. Ugy ennek, mint a *magyar sajtó* jóindulatu támogatásának, továbbá a *sportszövetségek* és *társadalmi sportegyesületek* mindenkori sportbaráti szives érdeklődésének megállapitása a Főiskola legkedvesebb kötelességei közé tartozik.

Ilyen megértő támogatás mellett nem sokáig várhat már, hogy az összes állami, társadalmi és egyéni erők közreműködésével kialakulhasson a magyar testnevelés szintézise, amelyben a Testnevelési Főiskola egy kristályosodási pont, egy összetartó tényező óhajt lenni.

A

M. KIR. TESTNEVELÉSI FŐISKOLA

SZABÁLYZATAI

A m. kir. Testnevelési Főiskola szervezeti szabályzata.

(Jóváhagyta a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1929. évi március hó 20-án 1120-0/2-1929. szám alatt kelt rendeletével.)

1. §.

A főiskola cime: M. kir. Testnevelési Főiskola.
Székhelye: Budapest.

2. §.

Feladata:

a) testnevelő tanárok képzése közép- és középfoku iskolák részére,

b) a testnevelésre vonatkozó elméleti búvárkodás,

c) szükség szerint a működő testnevelő tanárok továbbképzése.

3. §.

a) főiskolák testnevelési szakerőinek-,

b) társadalmi egyesületek és szervezetek testnevelési szakerőinek képzése.

4. §.

A testnevelési főiskolát szervezi és fenntartja a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter.

5. §.

A testnevelési főiskola szervei:

a) az igazgató,

b) a tanács,

c) a tanári testület,

d) a titkári hivatal.

6. §.

A főiskola igazgatóját a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezi ki.

Az igazgató:

a) képviseli a főiskolát hatóságok és magánosok előtt,

b) elvégzi a főiskola összes adminisztrativ ügyeit,

c) elnököl a tanács és a tanári testület ülésein,

d) felveszi a hallgatókat,

e) irányitja a titkári hivatal munkásságát,

f) gondoskodik a tanulmányi rend és a fegyelem biztositásáról.

7. §.

A főiskola tanácsa elnökből és legfeljebb 8 tagból áll, és pedig az Országos Testnevelési Tanács 2 tagjából és a tanári testület 4 tagjából, ezenkivül közéletünknek a testnevelés és sport ügyeiben, valamint a pedagógiában kiváló szakférfiai köréből 2 tag.

A főiskolai tanács tagjait a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter nevezi ki.

A tanács:

a) támogatja az igazgatót működésében,

b) javaslatot tesz az alkalmazandó tanárok kiválasztására nézve a vallás- és közoktatásügyi miniszternek,

c) kidolgozza az óratervet,

d) megalakitja a fölvételi bizottságot,

e) megállapitja a fölvételi vizsgálat anyagát és idejét,

f) javaslatot tesz az ösztöndijak elosztásáról,

g) megállapitja a főiskola kebelében alakult intézmények rendszabályait.

A tanács egyéb feladatait a szervezeti-, rendtartási szabályzat és a fegyelmi szabályzat megfelelő pontjai irják körül.

8. §.

A tanári testület tagjai a rendes és rendkivüli tanárok, továbbá a megbizott szakelőadók, akiket a főiskolai tanács javaslatára a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter nevez ki, illetőleg biz meg. Ezenkivül a tanács meghivhat egyes előadások tartására vagy gyakorlatok vezetésére szakelőadókat.

9. §.

A titkári hivatal a főiskola ügyvitelének végrehajtója.

10. §.

A főiskola rendes hallgatói lehetnek:

a) elsősorban azok, akik sikeres középiskolai érettségi vizsgálatot tettek, vagy népiskolai tanítói (tanítónői) oklevelet szereztek,

b) másodsorban azok, akik kiváló eredménnyel felső kereskedelmi iskolai vagy felső mezőgazdasági iskolai érettségi vizsgálatot tettek,

nőtlenek (hajadonok) és 30. életévüket nem töltötték be.

11. §.

A főiskolai képzés időtartama 4 év, illetőleg 4 téli és 4 nyári, összesen 8 félév.

12. §.

A felvételre jelentkezők a főiskolai tanács és a tanári testület tagjaiból alakult bizottság előtt felvételi vizsgálatot tesznek. Ezt orvosi vizsgálat előzi meg.

A bizottság megállapitja a felveendő jelöltek elméleti és testi rátermettségét.

13. §.

A hallgatók beiratási- és tandijat fizetnek, amelyet a tanács előterjesztése alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter állapit meg. A tandij fizetése alól a tanács — legfeljebb a hallgatók 20%-ának — felmentést adhat.

A hallgatók kötelesek a beiratáskor a főiskola tanácsa részéről időről-időre megállapitott ruházati és sportfelszereléseket bemutatni.

14. §.

A hallgatók a főiskolai tanács javaslatára a vallás- és közoktatásügyi miniszter adományozásából természetbeni ellátást vagy pénzsegélyt kaphatnak, még pedig elsősorban azok a példás magaviseletű, szorgalmas és jóelőmenetelű hallgatók, akik mint középiskolai tanárjelöltek az egyetemen bölcsészeti vagy orvosi tanulmányokat is folytatnak.

15. §.

A főiskola munkatervét a vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanács javaslata alapján állapitja meg. Azok a hallgatók, akik az egyetemen bölcsészeti vagy orvosi tanulmányokat is folytatnak, legfeljebb heti 14 órára kötelezhetők.

16. §.

A hallgatók a tanári testület által meghatározandó tárgyakból félévenként kollokválni tartoznak.

17. §.

A hallgatók kötelesek 4. félévük befejezése után a középfoku iskolai testnevelő tanári alapvizsgálatra és a 8. félév befejezése után képesitő vizsgálatra jelentkezni.

A vizsgálati eljárásról a vallás- és közoktatásügyi miniszter külön szabályzatban rendelkezik.

18. §.

A testnevelésre vonatkozó búvárkodást szolgálják a tudományos szakkönyvtár és a laboratoriumok.

Ezek működését külön ügyrendi szabályzat állapitja meg. A laboratoriumi munkálkodás diját a tanács javaslata alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter határozza meg.

A m. kir. Testnevelési Főiskola rendtartási szabályzata.

(Jóváhagyta a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1929. évi március hó 20-án 1120-0/1-1929. szám alatt kelt rendeletével.)

I. Fölvétel.

1. §.

A főiskola I. évfolyamára való felvétel a felvételi vizsga eredményének figyelembe vételével történik.

2. §.

Az I. évfolyamra való fölvétel iránt a kérvények a főiskola igazgatójához nyujtandók be.

Fölvételre pályázhatnak:

a) elsősorban azok, akik sikeres középiskolai érettségi vizsgálatot tettek vagy népiskolai tanitói (tanitónői) oklevelet szereztek,

b) másodsorban azok, akik kiváló eredménnyel felső kereskedelmi iskolai vagy felső mezőgazdasági iskolai érettségi vizsgálatot tettek,

nőtlenek (hajadonok) és 30. életévüket még nem töltötték be.

A jelentkezők közül a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészeti karának hallgatói (középiskolai tanárjelöltek) a fölvételnél, valamint az ösztöndijak és segélyek elnyerésénél előnyben részesülnek.

A folyamodványhoz a következő mellékletek csatolandók:

a) Születési anyakönyvi kivonat.

b) A végzett tanulmányokat igazoló okmányok (középiskolai érettségi bizonyitvány, esetleg egyetemi index, vagy népiskolai tanítói oklevél).

c) A testi épséget, egészséget és testnevelő tanári pályára való alkalmasságot igazoló ujkeletü hatósági orvosi bizonyitvány.

d) Egyetemi kötelékben nem állók részéről ujkeletü hatósági erkölcsi bizonyitvány.

Az ösztöndijas helyre folyamodók ezenkivül megfelelő okmánnyal vagyontalanságukat is igazolni tartoznak.

A végleges fölvételt az athletikából és tornából, továbbá orvosi szemléből álló fölvételi vizsgálat előzi meg, melyet a jelentkezőknek fölvételi bizottság előtt kell megállaniok. A fölvételi vizsgálat minimális követelményeit a főiskola tanácsa állapitja meg s ezt, valamint a pályázatok benyujtásának határidejét pályázati hirdetményben teszi közzé.

3. §.

A következő magasabb évfolyamokra való fölvétel a tanulmányi év sikeres végzése alapján mindenkor közvetlenül az iskolai év végén történik.

Nem vehetők fel hallgatókul azok,

1. akik a Sportorvosi Intézet javaslata alapján egészségük veszélyeztetése nélkül főiskolai tanulmányaikat nem folytathatják,

2. akiket a főiskola tanári kara az I. vagy II. félév befejezésekor nevelői rátermettség szempontjából a testnevelő tanári pályára megfelelőnek nem talál, amennyiben ezt a határozatot a Testnevelési Főiskola tanácsa el is fogadja.

4. §.

A fölvett hallgatók, az erről szóló hivatalos értesitésük bemutatásával, a beiratkozásra kitüzött időben a főiskola igazgatójánál okmányaikkal személyesen jelentkezni tartoznak.

A folytatólagosan magasabb évfolyamba lépő hallgatók a beiratkozás alkalmával leckekönyvüket is bemutatják.

5. §.

A beiratás alkalmával az igazgató átadja a hallgatóknak a főiskola szabályzatait.

6. §.

A rendes hallgatók a beiratkozáskor félévenként 10 pengő beiratási dijat és 40 pengő tandijat fizetnek a főiskola pénztárába.

7. §.

Az ujonnan felvett hallgatók a beiratkozás alkalmával ünnepélyes fogadalmat tesznek arra, hogy

1. a főiskola törvényeit megtartják,
2. előljáróiknak engedelmeskednek,
3. bajtársaikkal békés egyetértésben élnek,
4. főiskolai kötelezettségeiket teljesitik és
5. magánéletükben is mindig méltók lesznek a főiskola jó hiréhez.

E fogadalom alapján a főiskola igazgatója az ujonnan beiratkozott hallgatókat kézfogással beiktatja.

8. §.

A fölvételhez szükséges okmányok mindaddig a főiskola őrizetében maradnak, amig a hallgató a főiskola kötelékében áll.

Ha valamely hallgató a főiskoláról idő előtt való távozását bejelenti, akkor az igazgató a kilépést bejegyzi a leckekönyvbe és okmányait visszaadja.

9. §.

A beiratkozott hallgató igazolólapot, az I. évfolyamra először beiratkozott hallgató pedig leckekönyvet is kap, mellyel az előirt kollégiumok előadó tanáraínál az előadások megkezdése után 14 napon belül személyesen jelentkezik. A jelentkezést a tanár aláírásával bizonyitja.

10. §.

A beiratkozás csak akkor befejezett, ha a hallgató a szabályszerü dijakat a főiskola pénztárába befizette.

Oly szegénysorsu hallgatóknak, akik tandijmentességért folyamodnak, kérvényük elintézéséig a tandij fizetésére az igazgató halasztást adhat. A beiratkozási dijat azonban mindenkinek be kell fizetnie.

11. §.

A főiskola kötelékéből tanév közben távozó hallgatóknak az igazgatóság a főiskola pénztárába befizetett dijakat nem téríti vissza.

12. §.

Aki a beiratkozásra a kitüzött időn túl jelentkezik, elfogadható okok alapján két hétig az igazgató, azon túl, de legkésőbben október hó közepéig, illetőleg február hó végéig csak a főiskolai tanács engedélyével vehető fel.

13. §.

Künnlakó hallgatók a beiratkozás alkalmával lakásukat bejelentik. Az év folyamán beálló esetleges változást pedig 8 napon belül a titkári hivatalnak jelenteni kell.

14. §.

Minden rendes hallgató a tanév elején a főiskola sportkörébe rendes tagul való felvételre jelentkezik és tagsági kötelezettségét pontosan teljesiti.

15. §.

Az igazgató szükség esetén a tanács meghallgatásával egyes órák hallgatására esetről-esetre engedélyt adhat.

16. §.

Minden hallgató köteles a főiskola részéről előírt ruházatot és sportfelszerelést a beiratkozásnál bemutatni.

II. Tanulmányi ügyek.

17. §.

A főiskolai képzés időtartama 4 év, illetőleg 4 téli és 4 nyári, összesen 8 félév. A téli félév szeptember 15-én kezdődik és január végéig, a nyári félév február 1-től június végéig tart.

18. §.

Rendes iskolai szünetek: vasárnap, a naptári ünnepek, az államfő névnapja, október 6-ika, március 15-ike, karácsonykor (december 23-tól január 2-ig) és husvétkor (Virágvasárnaptól a husvét utáni keddig bezárólag) 10—10 nap.

A protestáns, görögkeleti és izraelita vallásu hallgatók számára iskolai szünetül engedélyezhető ünnepeket külön miniszteri rendeletek szabályozzák.

Az igazgató a felsorolt ünnepeken kivül három, nem egymásután következő napot engedélyezhet szünetül.

19. §.

A tanításnak hosszabb vagy rövidebb időre való felfüggesztése járványok, elemi csapások, vagy egyéb kényszerítő okok miatt két héten belül a főiskola igazgatója, azontúl a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr engedélyével történhetik.

A közigazgatási hatóságnak ilyen irányu intézkedései azonban haladék nélkül végrehajtandók és erről a vallás- és közoktatásügyi miniszternek azonnal jelentést kell tenni.

20. §.

Ha a hallgatók három napnál hosszabb szünetek alkalmával a főiskolából eltávoznak, tartózkodási helyüket az igazgatónak bejelentik.

21. §.

A tanítás a vallás- és közoktatásügyi minisztertől kibocsátott tanterv alapján történik.

A tantervben megszabott tárgyak hallgatása alól állandóan senki sem menthető fel.

22. §.

A főiskola hallgatói kötelesek az előadásokat és gyakorlatokat szorgalmasan látogatni, amiről a tanárok névjegyzék felolvasása alapján szereznek meggyőződést.

23. §.

Azon hallgató, aki az előadások látogatásában az igazgatói figyelmeztetés után is nagyfoku hanyagságot tanusit, a főiskolai tanács határozata alapján a tanév közben kirekesztendő.

24. §.

A főiskola hallgatói a tanártestület által meghatározott elméleti és gyakorlati tárgyak anyagából félévenként kollokválni kötelesek. A II. és III. évfolyamon kötelező tanítási gyakorlatokból, továbbá a szemináriumi gyakorlatokból a szemeszter végén külön kollokvium nincs; a hallgatóknak a tanítás gyakorlatában elért eredménye a tanév folyamán kifejtett munka megfigyelése alapján kerül elbirálásra. A fakultativ tárgyakból (angol nyelv), vagy rendkivüli tárgyakból a kollokvium nem kötelező, a kollokviumra való önkéntes jelentkezést azonban a tanár elfogadhatja.

25. §.

A hallgató a kollokviumra való jelentkezéskor átadja a tanárnak leckekönyvét, melybe a tanár a kollokvium eredményét bejegyzi és aláirásával igazolja. A fakultativ és rendkivüli tárgyaknál a tanár aláirásával csupán az előadás látogatását, esetleg a hallgatók szorgalmát igazolja.

26. §.

A rendes kollokviumok minden tanév téli szemeszterében, rendszerint január 15-től január 30-ig, a nyári szemeszterben pedig június 1-től június 15-ig tartanak.

27. §.

A kollokviumok eredményét a következő érdemjegyek jelölik: jeles, jó, elégséges, elégtelen.

28. §.

Aki a tanév mindkét szemeszterében minden tárgyból legalább elégséges eredménnyel kollokvált, a következő tanévre való fölvételre, illetőleg a 4. szemeszter végén a testnevelő tanári alapvizsgálatra, a 8. szemeszter végén a testnevelő tanári szakvizsgálatra jelentkezhetik.

29. §.

Aki a téli szemeszterről egy, vagy legfeljebb két tárgyból elégtelenül kollokvál, az a tanév végén az illető tárgy egész évi anyagából tesz kollokviumot, aki pedig a tanév végén egy, vagy legfeljebb két tárgyból elégtelenül kollokvál, az szeptember elején javító kollokviumot tehet. Kivételt képeznek azok a tárgyak, amelyeknek tanítása az I. félév végén befejeződik; ezekből az elégtelen osztályzat a tanévvégi sikertelen kollokviumokkal egyenlő elbirálásban részesül. A javító kollokviumok külön tanári bizottság előtt folynak, mely a főiskola igazgatójából, a kérdező tanáron kivül legalább egy tanárból áll. Kettőnél több tárgyból javító kollokvium nem engedélyezhető. A javító kollokvium sikertelensége esetén a hallgató az évfolyamot megismételheti. A javító kollokvium semmi körülmények között meg nem ismételhető.

30. §.

A főiskola tanácsának jogában áll a tanári testület véleményének meghallgatása után azokat, akik kettőnél több tárgyból elégtelenül kollokváltak, külön mérlegelés alapján, vagy az évfolyam megismétlésére utasitani, vagy — ha a hallgatót a testnevelő tanári pályára általában alkalmatlannak találja — végleg elutasitani. Különösen vonatkozik ez a határozat az I. évfolyam első szemeszterére, amely próbafélévnek tekintendő.

31. §.

Az a hallgató, aki valamely elfogadható okból (betegség stb.), melyet hitelesen igazolni tartozik, a rendes időben nem kollokvál, az I. szemeszterről legkésőbb a tanév végéig, a II. szemeszterről legkésőbb szeptember közepéig az igazgató engedélye alapján utó-, illetőleg pótló-kollokviumot tehet.

Az utó- vagy pótkollokviumok eredményei a rendes kollokviumokkal ugyanazon elbirálás alá esnek.

32. §.

A tanár előadott tárgyából a tanév közben is bármikor tarthat akár szóbeli, akár irásbeli ismétléseket. (Időszaki kollokviumok.)

33. §.

Az a hallgató, aki félévi kollokviumát megfelelő igazolás (betegség, baleset stb.) nélkül elmulasztja, a főiskola kötelékéből kilépettnek tekintetik. Ha a mulasztás elfogadható ok alapján történt, az igazgató a pótló-kollokviumra engedélyt adhat.

34. §.

A hallgatók leckekönyveiket a félév végén az igazgató által megszabott időpontig a főiskola titkári hivatalának benyujtják.

A leckekönyv elvesztése esetén az igazgató másodlatot állithat ki róla. A másodlat kiállitásának dija 10 pengő.

35. §.

A rendes hallgatók kötelesek négy félévük befejezése után középfoku iskolai testnevelő tanári alapvizsgálatra és a 8. félév befejezése után képesitő vizsgálatra jelentkezni.

36. §.

A tanári vizsgálatoknál követett eljárásról a vallás- és közoktatásügyi miniszter külön szabályzatban rendelkezik.

37. §.

Az a hallgató, aki a 4. félév végén tanári vizsgálatra nem jelentkezett, vagy sikertelen vizsgálatot tett, az 5. félévre csak feltételesen vehető fel s köteles a félév végéig tanári alapvizsgálatát sikeresen befejezni.

Sikeres alapvizsgálat nélkül a 6. félévre senki sem vehető fel.

38. §.

Előzetes engedély nélkül csak szünidőkben vagy szünnapokon távozhatik el a hallgató, szorgalmi időszakban csak igazgatói engedéllyel.

Egyes előadási órákról, valamint gyakorlatokról egyizben való elmaradásra az illető szaktanár ad engedélyt.

39. §.

A szabadságolás az igazgatóság részéről irásbeli engedéllyel történik. A hallgató az igazgató által kiállitott engedélyt köteles a szabadság letelte után legkésőbb egy hét alatt az előadó tanároknak igazolás végett bemutatni.

40. §.

Két hétig terjedő szabadságot az igazgató engedélyezhet, amelyet mindenkor irásbeli úton kell kérni.

41. §.

Két héten túl terjedő szabadságolás az igazgató útján a főiskola tanácsától irásban kérendő, mely azonban egyfolytában négy hétnél tovább terjedő szabadságot nem engedélyezhet.

42. §.

A szabadságidő lejártával a hallgató köteles pontosan jelentkezni a főiskola igazgatójánál.

Amennyiben az igazgató a szabadságidő letelte után az elmaradásról sem közvetlenül, sem közvetve értesitést nem kap, az illető hallgatót önként kilépettnek tekinti. Az ilymódon kilépettnek tekintett hallgató a szabadság lejártától számitott két héten belül visszavételért folyamodhatik s a kérvény sorsa fölött a főiskola tanácsa dönt.

43. §.

Megbetegedése esetén a hallgató elmaradását az igazgatónak irásban azonnal bejelenti és felépülése után mulasztását az igazgatónál orvosi bizonyitvánnyal igazolja.

44. §.

Ha a megbetegedés szabadságoltatás közben történt s a hallgatót szabadsága határidejének betartásában gátolja, akkor erről előzetesen az igazgatónak irásban jelentést kell tenni, megjelenése alkalmával pedig köteles betegségét hiteles orvosi bizonyitvánnyal igazolni.

Az a hallgató, aki két hétnél hosszabb ideig tartó betegségét orvosi bizonyitvánnyal nem igazolja, vagy az előadások és gyakorlatok látogatásában két hétnél tovább tartó akadályoztatását okadatoltan irásban elmulasztja bejelenteni, a félévet elveszti és csak abban az esetben bocsátható kollokviumra, ha indokolt irásbeli kérelme a főiskolai tanács részéről kedvező elintézést nyer.

A tényleges szorgalmi időből nyolc hétnél több mulasztás, történt bár az indokolással, vagy anélkül, betegség okából, vagy más okból, akár egyfolytában, akár részletekben, a félév elvesztését vonja maga után.

45. §.

A hallgatók a főiskola egész területén csendesen és illedelmesen viselkednek és kötelesek a csengetéssel adott jelre az órarendben kijelölt foglalkozási helyüket elfoglalni.

46. §.

Óraközi szünetekben való tartózkodásra az igazgató a hallgatóknak társalgó helyiséget jelöl ki. A társalgó rendjéhez mindenkinek alkalmazkodnia kell.

47. §.

A hallgatóknak ismereteik kimélyitésére és önálló tanulmányozás céljából könyvtár és olvasóterem áll rendelekezésükre. A könyvtár és olvasóterem használatának módjáról külön házi szabályzat rendelkezik, mely az illető helyiségben kifüggesztendő.

48. §.

A főiskola épületének, helyiségeinek, butorainak, taneszközeinek, gyakorló tereinek és parkjának megrongálása tilos. Aki ezen szabály ellen vét, kártéritéssel tartozik. Ha a tettes kinyomozása nem volna lehetséges, a körülményekhez képest a kár megtéritésére a hallgatók egyetemlegesen is kötelezhetők.

49. §.

A főiskola helyiségeiben, valamint a gyakorló tereken a dohányzás szigoruan tiltva van.

50. §.

Az igazgató oly rendeletét és közleményeit, amelyek a hallgatóságot érdeklik, a főiskola hivatalos hirdető tábláján közli a hallgatósággal.

A hirdető táblán kifüggesztett rendelkezést a hallgatók tartoznak tudomásul venni s valamely hirdetmény figyelmen kivül való hagyása mentségképen nem fogadható el.

51. §.

Az elméleti oktatás kiegészitéseül a főiskola az igazgató és az előadó tanárok vezetése mellett évenként nagyobb tanulmányi kirándulásokat is rendez. A kirándulásokkal járó költségeket részben a főiskola, részben a hallgatók viselik. A tanulmányi kirándulásokon, melyek a rendes tanulmányok integráns részét képezik, kivétel nélkül minden hallgató köteles résztvenni.

III. Köztartás, Bennlakás.

52. §.

A hallgatók részére a főiskolával kapcsolatban bennlakás és köztartás van szervezve.

A köztartásban és internátusban való részvétel a hallgatókra nézve nem kötelező, bennlakó hallgatók azonban csak köztartással vehetők fel.

53. §.

A köztartás és bennlakás díját időről-időre a vallás- és közoktatásügyi miniszter állapitja meg, melynek havi részlete mindenkor a hónap 5-ik napjáig befizetendő a főiskola pénztárába.

Szegénysorsu, szorgalmas és jómagaviseletü hallgatóknak a köztartás dija, valamint a bennlakás dija részben vagy egészben elengedhető. Ezen kedvezményt mint állami ösztöndijat, a főiskolai tanács javaslata alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter adományozza.

54. §.

A köztartási étkezések idejét és rendjét az igazgató állapitja meg.

55. §.

Az internátus vezetője az igazgató, kinek ebben a felügyelő tanárok segédkeznek.

56. §.

A bennlakás rendjét a vallás- és közoktatásügyi miniszter-től jóváhagyott internátusi házi szabályzat állapitja meg, melyhez minden bennlakó hallgató köteles alkalmazkodni.

57. §.

A főiskola a hallgatókat betegségük esetén a következő kedvezményekben részesiti:

A künnlakó hallgatók közül a fentjáró betegeket az orvos, a főiskola orvosi rendelőjében ingyenesen megvizsgálja és orvosságot rendel számukra. Az orvosságot a hallgatók a maguk költségén szerzik be, de a főiskola gyógyszertárában árengedményben részesülnek. Ápolási költségeket a főiskola nem térit meg.

A bennlakó beteg hallgatókat a főiskola az internátus betegszobájában helyezi el s itt részesülnek ingyenes orvosi kezelésben. Házi szereket a főiskola dijtalanul ad s az orvostól megszabott étkezési rend költségeit is viseli. Ezenfelül az ápolás költségei a beteg hallgatót terhelik.

A m. kir. Testnevelési Főiskola fegyelmi szabályai.

(Jóváhagyta a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1929. évi február hó 1-én 86777/928. XIII. ü. o. sz. alatt kelt rendeletével.)

1. §.

A hallgatók felett a fegyelmet a főiskolai tanács és a tanártestület támogatásával az igazgató gyakorolja.

2. §.

A főiskolára fölvett hallgatók a fegyelmi szabályok határozatainak illetékes voltát magukra nézve kivétel nélkül elismerni tartoznak.

3. §.

A főiskola minden hallgatója épúgy, mint a haza bármely polgára, a köztörvények határozatainak van alárendelve, ennélfogva kötelesek az illetékes közhatóságok rendelkezéseinek és intézkedéseinek magukat alávetni s azok végrehajtó közegeit illő tiszteletben tartani.

4. §.

A főiskola elvárja, hogy minden hallgatója, minden körülmények között, művelt, ildomos, hazafias és erkölcsös magatartást tanusit, s oly tettek elkövetését szorgosan kerüli, melyek ugy saját személyére, valamint a főiskola jó hirnevére árnyékot vethetnének.

5. §.

A hallgatók a főiskola igazgatója, tanárai s tisztviselői iránt illő tisztelettel viseltetni, utasitásaiknak megfelelni tartoznak, azok iránti tiszteletlenség, vagy éppen sértő s ellenszegülő magaviselet a legszigorubb megtorlást vonja maga után. Nemkülönben illedelmes tisztelettel tartoznak a hallgatók azon főiskolai közegek iránt is, kik az igazgató nevében, vagy megbizásából járnak el.

6. §.

A főiskola falain kivül elkövetett és a köztörvényekkel ellentétben levő cselekedetek elintézése az erre illetékes hatóság elé tartozik ugyan, ilyenekért azonban a hallgatókat a főiskola igazgatója is felelősségre vonhatja.

7. §.

A hallgatók egymás között illedelmes, békés és kartársias magatartást tanusitani és minden vallást tiszteletben tartani kötelesek.

Azon esetben, ha olynemü összeütközés fordulna elő, melyet az illetők békésen ki nem egyenlithetnek, az igazgató saját hatáskörében szolgáltat igazságot.

8. §.

Oly hallgatók, kik társaikra bármely irányban káros befolyást gyakorolnak, nevezetesen: izgatók, adósságcsinálók, iszákosak, hazárdkártyások, kötekedők, vagy kik az előadások és gyakorlatok látogatásában hanyagok, továbbá botrányt okozó életet élnek, vagy közbotrányt követtek el és a főiskolai szabályzatokat következetesen nem tartják be, vagy egyébként méltatlanoknak mutatkoznak arra, hogy továbbra is a főiskola kötelékében maradjanak, az e tárgyban meginditott vizsgálat után a főiskolai tanács határozata alapján a főiskolából ideiglenesen, vagy véglegesen kizárhatók. Ezen intézkedéssel szemben felebbezésnek helye nincs.

9. §.

A hallgatóknak jövedelmükhöz mért takarékosságra kell törekedniök s kötelességük szállást- és élelmezést adóik, valamint egyéb szükségleteiket szolgáltató iparosok irányában tartozásaikat kellő időben kiegyenliteni.

10. §.

A hallgatók csak a kormány által jóváhagyott alapszabályok alapján alakithatnak egyesületeket; ezek keretén kivül testületi tevékenységet nem végezhetnek.

11. §.

A hallgatók körében alakitott egyesületek a tanács részéről kiküldött tanárelnök felügyelete alatt állanak.

Az alakitandó egyesületek alapszabályait a főiskola tanácsának előzetesen be kell mutatni, mely azokat véleménye kiséretében felsőbb helyre jóváhagyás végett felterjeszti, esetleg a jóváhagyás megtagadását javasolja.

12. §.

Azon esetben, ha valamely egyesület az alapszabályaiban körvonalozott működési körét túllépné, vagy a gondjaira bizott vagyont és számadást nem jól kezelné, rendes és kimeritő évi jelentést nem adna, vagy általában a főiskola rendjével ellentétes működést fejtene ki, az igazgatónak jogában áll az egyesület működését felfüggeszteni addig is, mig a főiskolai tanács hozzájárulásával teendő felterjesztésére a felső hatóság végérvényesen intézkedik.

13. §.

A hallgatók érdekeit érintő ügyekben a főiskola helyiségeiben alkalmilag gyülések csak akkor tarthatók, ha erre az igazgató a gyülés tárgyának bejelentése alapján az engedélyt megadja.

Az igazgató, vagy az őt képviselő tanár a hallgatóság gyülésén megjelenhetik és amennyiben a gyülés a főiskola szabályaitól vagy a kitüzött tárgytól eltér, a gyülésezőket megintheti, esetleg a gyülést feloszlathatja.

A hallgatók gyülésein csak a főiskola tanárai és hallgatói vehetnek részt.

A gyülés rendezői a főiskolai hallgatóság irányában egyetemlegesen felelősek a rend megóvásáért és a főiskolai szabályok betartásáért.

14. §.

Az ifjuság által rendezett nyilvános jellegü mulatságokhoz, felvonulásokhoz és ünnepélyekhez nemcsak a rendőri hatóság engedelme, hanem a főiskola igazgatójának előleges beleegyezése is szükséges; e feltételek pontos betartásáért a rendezők együttesen felelősek.

Jogában áll az igazgatónak az ilyen mulatság megtartását és a rendezésében való részvételt eltiltani.

15. §.

Minden hallgató beiratkozása alkalmával személyazonosságának igazolása céljából «igazoló-jegyet» kap, melyet mindig magával hord, szükség esetében az erre hivatott szolgálatban lévő rendőri közegeknek bemutatja és kivánatra átszolgáltatja.

Az igazoló-jeggyel való visszaélés — amennyiben sulyosabb elbirálás alá nem esik — fegyelmi vétség.

16. §.

A főiskola igazgatójának jogában áll a hallgatóság fegyelmének fenntartása érdekében a körülményekhez képest megfelelő eljárást követni, mindazonáltal külön meginditja a fegyelmi eljárást:

1. ha rendőri hatóság, vagy a bíróság valamely hallgató ellen feljelentést tett, vagy a köztörvények szerint történt elitéltetését bejelentette;

2. ha valamely hallgató a főiskola hirnevére, vagy társaira káros befolyást gyakorol és végül

3. ha valamely hallgató a főiskola tan- és tisztiszemélyzetének valamely tagja ellen sértést követ el.

17. §.

A kihágás vagy vétség minőségét, valamint az alkalmazandó büntetés fokozatát az igazgató, illetőleg a főiskola tanácsa állapitja meg s ha a hallgató a hozott itélet következtében megrovást kap, ezt röviden megindokolja. A büntetések, melyek valamely kihágás vagy vétség elkövetőjére kiszabhatók, a következők:

1. Figyelmeztetés vagy megintés négyszem között azon tanár által, aki valamely kihágás szemtanuja volt.

2. Igazgatói megrovás a kihágásról szerzett tudomás alapján.

3. Megfeddés az igazgató által a főiskolai tanács határozata alapján.

4. Ösztöndijat vagy egyéb kedvezményt élvező hallgatókra nézve az ösztöndij, illetőleg az élvezett kedvezmény ideiglenes betiltása vagy annak teljes megszüntetése.

5. A főiskolai tanács által kimondott felszólitás az eltávozásra. (Consilium abeundi.)

6. Kizárás a főiskolából mindenkorra.

18. §.

A büntetések nagysága a kihágás vagy vétség minőségéhez alkalmazkodik s esetleg nemcsak egyénenként, hanem egyesitve is alkalmazhatók.

A megrovás kitételét a leckekönyvben, valamint a büntetés kihirdetését a főiskola hirdető tábláján mindenkor külön határozza el a főiskolai tanács s ezt különösen oly esetekben alkalmazza, mikor sulyosbitó körülmények forognak fenn.

Előzetesen előfordult kisebbfoku büntetés ujabb kihágás vagy vétség felmerülése esetén sulyosbitó körülménynek számit.

A kiszabott büntetéssel szemben mutatott ellenszegülés kizárást von maga után.

19. §.

A főiskolai tanács itéletei — kivéve a főiskolából való kizárást — haladéktalanul jogerőre emelkednek és végrehajtandók. A legsulyosabb büntetés, a főiskolából való kizárás a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyásával válik jogerőssé.

Ha a főiskolai tanács valamely hallgatót az ösztöndijtól való megvonásra itélt, ez a határozat ideiglenesen azonnal végrehajtható és a határozat megerősités végett a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak a végrehajtással egyidejüleg felterjesztendő.

20. §.

Ha valamely hallgató a főiskolai tanács határozatából kifolyóan büntetésben részesül, erről az igazgató a szülőket vagy gyámot hivatalosan értesiti, a kizárást pedig tudomás és jóváhagyás végett az igazgató a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak is bejelenti.

21. §.

A 18. §-ban felsorolt büntetések az 1., 2. és 3. pont kivételével az anyakönyvbe is bejegyzendők.

22. §.

Minden egyéb, e fegyelmi szabályokban meg nem határozott esetekben a főiskolai tanács belátása szerint határoz és intézkedik.

A m. kir. Testnevelési Főiskola internátusának házi szabályzata.

(Jóváhagyta a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1928. évi november hó 20-án 86778/928. XIII. ü. o. sz. a. kelt rendeletével.)

1. §.

Az internátus vezetője az igazgató, kinek ebbeli tevékenységében a felügyelő tanárok segédkeznek.

2. §.

Az internátus tagjai kötelesek az igazgatónak vagy helyettesének utasitásait mindenben követni.

3. §.

Az internátus tagjai lehetőleg maguk tartják fenn a rendet és a fegyelmet. Ezen célra az igazgató megbiz egyes felügyelőket és családfőket.

A felügyelőket és családfőket az igazgató időnként gyülésre hivja össze, akik tapasztalataikról beszámolnak. Szükség esetén a felügyelők azonnal is jelentést tesznek az igazgatónak vagy helyettesének.

4. §.

Minden internátusi tagnak az intézetbe való belépésekor az igazgató ad egy számot, mely mutatja, hogy melyik lakószobához fog tartozni. A lakószobában azután kap egy számozott asztalt, ugyanolyan számu széket, ruhaszekrényt és ágyat. Ezeknek épségben való maradásáért és tisztaságáért felelős.

5. §.

Egyes szobák lakói külön-külön családot képeznek. A család közvetlen felügyelője a családfő, akinek figyelmezetetéseit minden családtag tartozik követni. A családfő elsősorban felelős a szobában való rend és tisztaság fenntartásáért.

A családfők rendes naplót vezetnek és ennek bemutatása mellett naponként a reggelinél jelentést tesznek a felügyelő tanárnak, aki a naplókat láttamozza.

6. §.

Idegeneknek vagy nem internátusi hallgatóknak a lakószobákban vagy egyéb internátusi helyiségekben nem szabad tartózkodni.

7. §.

A lakószobák tisztitási ideje naponként d. e. 8—11 óráig tart. A tanítás ideje alatt a hallgatóknak a lakószobákban való tartózkodás tilos.

8. §.

A lakószobákban énekelni, zenélni, kártyázni, dohányozni, hangosan társalogni nem szabad; hasonlóan tilos a hallgatóknak minden olyan foglalkozás, amellyel társaikat munkáikban legkevésbbé is zavarnák. Ugyszintén tilos az ablakoknál csoportosulni, kihajolni, avagy napközben az ágyakon heverészni.

A rend és csend zavarása fegyelmi vétség.

9. §.

Reggel 6 órakor a csengetyüszóra a hallgatók felkelnek és ágyukat rendbehozzák.

10. §.

A reggeli egynegyed nyolc órakor van, az ebéd egy órakor, a vacsora hét órakor.

Az étkezésnél minden hallgató kifogástalanul felöltözve jelenik meg. Az étkezés idejét csengetés jelzi, mely előtt az étkező helyiségekben megjelenni tilos. A reggeli időtartama 15 perc, az ebédé 45 perc, a vacsoráé 30 perc. Ha a közös étkezés ideje letelt, a hallgatók kötelesek az étkező helyiséget elhagyni.

Az egyes asztaloknál különböző évfolyamu hallgatók vegyesen meghatározott helyen ülnek, hogy ilymódon az egymással való szives és udvarias érintkezés útján közöttük a testvéries viszony kifejlődhessék.

Minden asztalnak külön asztalfelügyelője van. Ezek felelősek elsősorban, hogy az étkezésnél kellő csend és rend legyen. A köztartás asztalánál vendégül látni senkit sem szabad. Hasonlóan tilos maguk helyett u. n. helyettest állitani. Az étkezésről való elmaradást a hallgatók mindenkor előzetesen bejelentik az inspekciós felügyelő tanárnak. Az igazgató által láttamozott heti étlap az étkező helyiségben megtekinthető.

Bor, sör és egyéb szeszes ital nem kerülhet a köztartás asztalára. Bor csak a betegszobában tartózkodó betegeknek orvosi rendeletre adható.

Az étkező helyiségekből ételt vásár- és ünnepnapi vacsora kivételével kivinni nem szabad és csakis a betegeknek van megengedve az, hogy a betegszobában vagy a lakószobában étkezzenek.

A felügyelő tanárok minden étkezésnél jelen vannak és az asztalfelügyelők az esetleges hiányokról nekik tartoznak elsősorban jelentést tenni.

11. §.

A lefekvés ideje télen és nyáron esti 10 óra. Ezen túl további fennmaradásnak helye nincs. Szükség esetén az igazgató adhat rá engedélyt, de csakis tanulás céljából és csupán 11 óráig. A lefekvés idejét s ugyancsak 10 perc mulva a villamoslámpák eloltását is csengetés jelzi.

12. §.

Az internátus tagjai az intézetből napközben minden bejelentés és igazgatói engedély nélkül távozhatnak. Este 10 órán túl való kimaradás azonban külön engedély alapján történik.

Kapuzárás után engedély nélkül az intézetet elhagyni fegyelmi eljárás alá esik.

13. §.

Az intézet kapuit este 9-kor zárják be és csak reggel télen 6, nyáron 5 órakor nyitják ki. Tiz órán túl való kimaradásra engedélyt csakis az igazgató vagy helyettese adhat. Evégett a hallgatók taroznak az igazgatói irodában jelentkezni, kimeneteli szándékukat, valamint ennek okát és idejét az inspekciós felügyelő tanárnak bejelenteni. A jelentkezés csak esti 5 óráig és személyesen történhetik, amikor az illető az engedélyt irásban kapja meg.

A kimaradási engedélyt a bejövetelkor minden hallgató a kapusszolgának átadja. A hazatérők egyszeri kapunyitásért 12 óráig 10—10, azon túl 20—20 fillért fizetnek.

14. §.

A vidékre, vagy helyben is egy vagy több napra és éjszakára való távozásukat kérniök kell a hallgatóknak és úgy elmenetelük, valamint visszatérésük alkalmával az igazgatónál személyesen jelentkezni tartoznak.

Az internátusi közös kirándulás vagy bármely intézeti ünnepélyen való részvétel minden internátusi tagra egyaránt kötelező, arról csakis az igazgató tudtával és beleegyezésével lehet elmaradni. Aki ezen rendelkezés ellen vét, az fegyelmi büntetésben részesül.

15. §.

Ágyruháját, fehérneműjét minden internátusi tag háromhetenként mosásba adja. A szennyes ruhák külön e célra szolgáló szekrényben tartandók, ahol minden egyes tagnak egy-egy fiókja van. Minden internátusi tag minden fehérneműjét tartozik könnyen észrevehető helyen a kapott ruhaszámmal ellátni, különben azt az intézet az illető költségére végezteti.

16. §.

A dohányzás a főiskola helyiségeiben — kivéve az erre a célra külön kijelölt helyiséget — legszigorubban tilos. Aki ezen rendelkezés ellen vét, az fegyelmi büntetésben részesül.

17. §.

A lapok s könyvek kezelésére, valamint az olvasóteremben megkivánt rend és csend megtartására az igazgató a hallgatóság közül felügyelőt biz meg. Az olvasóteremből lapokat vagy könyveket kivinni, összefirkálni vagy bepiszkolni, továbbá kártyázni szigoruan tilos.

18. §.

A főiskolai sporttelepet a főiskola összes hallgatói az igazgató által is megállapitott időben, a szorgalmi időn kivül használhatják. A rend megtartására, valamint a torna- és játékszerek karbantartására az igazgató külön felügyelőket biz meg.

Idegeneknek a sporttelepen tartózkodni és a játékban résztvenni nem szabad.

19. §.

A hallgatók az intézet épületét, összes helyiségeit és felszerelését kimélni tartoznak, ugyszintén a tisztaságra és rendre is kötelesek ügyelni.

A lépcsőházakban, folyosókon és egyéb intézeti helyiségekben papirt, cigarettát, kenyérhulladékot vagy más szemetet eldobni, az intézet falait akár belülről, akár kivülről összefirkálni, bepiszkolni, a kertben virágokat, növényeket engedély nélkül szakitani, a gyepen járkálni, feküdni, vagy szemetelni tilos.

Hasonlóan tilos a lépcsőkön, folyosókon, a kertben, a kapu előtt zajongni és a csendet zavarni.

A szemét elhelyezésére szolgálnak a szemétkosarak és a folyosókon elhelyezett tálcák. Az internátus tagjai az okozott kárért egyetemlegesen, szobánként vagy egyénenként vagyonilag felelősek.

20. §.

Az intézet személyzetét magánhasználatra senki sem veheti igénybe.

21. §.

A bennlakó hallgatóknak óraadásra, vagy épületen kivüli más mellékfoglalkozásra engedélyt kivételes esetekben csakis az igazgató adhat, de csak ugy, ha a hallgató ezáltal tanulmányi elfoglaltságát el nem hanyagolja. Utóbbi esetben az engedély visszavonható.

22. §.

Az internátusi munka- és időrendtől eltérni csakis az igazgató engedélyével szabad.

Aki az internátus háziszabályzatában foglalt rendelkezések ellen vét, vagy igazgatójának, tanáraiknak vagy bármely hivatott felebbvalójának utasitásait nem tartja be, fegyelmi eljárás alá esik.

A fegyelmezés fokozatai a következők:

a) tanári megintés,

b) igazgatói megintés, megdorgálás, jegyzőkönyvi megrovás, vagy a kimaradási engedély megvonása,

c) az ösztöndijtól való megfosztás,

d) az internátusból való kitiltás.

Sulyosabb beszámitásu fegyelmi esetekben a büntetések bármelyike a megelőző enyhébb fokozatok elkerülésével is azonnal alkalmazható.

A két utolsó fokon hozott határozat csak a vallás- és közoktatásügyi miniszter megerősitése után lesz végérvényes.

A közbotrányt okozó vétség elkövetésekor az illető hallgató az intézetből ideiglenesen azonnal el is távolitható.

Ezen szabályzat minden internátusi tagra nézve kötelező és azzal, hogy nem ismerte a szabályokat és intézkedéseket, senki sem mentheti szabályellenes eljárását.

A m. kir. Testnevelési Főiskola ruházati szabályzata.

(Jóváhagyta a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1928. évi november hó 20-án 79511/1929. XIII. ü. o. sz. a. kelt rendeletével.)

Általános ruházkodás és főiskolai jelvények.

I.

1. Kívánatos, hogy minden hallgató viseljen azonos nagyságu és kivitelü TF jelzésü gombjelvényt, illetőleg tűt. (Fekete alapon fehér TF betük, ezüst babérkoszoruval szegélyezetten, felül a magyar koronával, szintén ezüstből.)

2. Kötelező, hogy minden hallgató azonos buzakék szinü kazán anyagból készült, nemenként azonos szabásu zakókabáttal lássa el magát. E kabát elülső bal felén az első pont alatt körülirt TF jelvénynek 9.5 cm-re nagyitott mása viselendő. E jelvény alatt 1 cm-re az évfolyam számával egyező, vizszintesen elhelyezett 5 mm szélességü és 6 cm hosszuságu, egyenlő kivitelü ezüst paszománt viselendő, egymástól 5 mm távolságra.

3. Az előző pontban körülirt kabáthoz a nők szürke szinü sima aljat, két oldalt egy-egy mély berakással, egyenlő világos drapp szinü harisnyát, szürke szinü filc kalapot(minta szerint), hasonló szinü keskeny szalaggal és fekete félcipőt; a férfiak szürke hosszu szövetnadrágot, fekete harisnyát, szürke szinü filckalapot, hasonló szalaggal (minta szerint) és fekete félcipőt hordanak.

Ez a ruházat felvonuláskor és sportbeli ténykedéskor viselendő.

4. Hivatalos versenyek alkalmával a nők fehér tetra bluzt, világoskék szegélyezéssel, szivalaku kivágással, fél, bevarrott felkarujjal, elől középen a 2. pont alatt előirt jelvényt, buzakék szinü, bő, térdnél visszaeső vászonnadrágot, a térd felett 3 ujjnyira gummival zártan és fehér fél sportharisnyát; a férfiak a MASZ szabályainak megfelelő buzakék szinü vászon nadrágot, rövidujju világoskék tricot, nyaknál kerek kivágással és a trico közepén a 2. pont alatt előirt jelvényt viselnek.

II.

A gyakorlatok alkalmával viselendő dresszek.

1. *A férfiak részére a következő cikkek kötelezők:*

A) *Athletikai gyakorlatoknál:*

Futónadrág a MASZ szabályainak megfelelően fekete clottból.

Rövid ujju fehér trico, nyaknál kerek kivágással.

Szöges cipő (futó cipő) fekete bőrből.

B) *Tornagyakorlatoknál:*

Ugyanaz, mint az athletikánál, szöges cipő helyett azonban fekete bőrből való tornacipő.

C) *A vívásnál:*

Fehér vívókabát fekete keztyüvel és gallérral, hosszu fehér nadrág, tornacipő, vítőrkesztyű.

D) *Az iskolai játékoknál:*

Ugyanaz, mint a tornánál.

E) *A sportszerü játékoknál:*

Ugyanaz, mint az athletikánál.

F) *A turistaságnál, a sielésnél és a cserkészetnél:*

Erős vastagtalpu, magas sportcipő.

G) *Az úszásnál:*

Egész fürdőtrico, fekete szinben.

H) *A korcsolyázásnál:*

1 pár korcsolya.

2. *A nőkre nézve a következő cikkek kötelezők:*

A) *Athletikai gyakorlatoknál:*

Fehér tetra bluz, szivalaku kivágással, fél bevarrott felkarujjal.

Fekete nadrág clottból. A nadrágok a térd felett 3 ujjnyira gummival zártan, térdnél visszaesők és elég bővek legyenek.

Fekete harisnya, térd alatt visszahajtva, vagy fehér fél sportharisnya. Szeges cipő fekete bőrből.

B) *Tornagyakorlatoknál:*

Bluz, nadrág és harisnya, mint athletikai gyakorlatoknál. Fehér vászon krepptalpu cipő.

C) *A vívásnál:*

Fehér vívókabát, fekete kézelővel és gallérral, nadrág, harisnya, cipő, mint a tornánál. Vítőrkesztyű.

D) *Az iskolai játékoknál:*

Ugyanaz, mint az athletikánál.

E) *A sportszerü játékoknál:*

Ugyanaz, mint az athletikánál.

F) *Az úszásnál:*

Egész fürdőtrico fekete szinben.

G) *A korcsolyázásnál:*

Egy pár korcsolya.

H) *A turistaságnál és sielésnél:*

Erős vastagtalpu, magas sportcipő.

I) *A táncnál:*

Ugyanaz, mint a tornánál.

A főiskola hallgatóinak a főiskolán kivüli szereplésénél vagy a főiskolai bemutatókon viselendő ruházat ügyében esetről-esetre az igazgató intézkedik.

SZABÁLYZAT-TERVEZET

a középfoku iskolák testnevelő tanárainak képesitő vizsgálatairól.

I. *Vizsgáló bizottság.*

1. §.

Az 1921. évi LIII. t. c. 4. §-a alapján felállitott m. kir. Testnevelési Főiskola Szervezeti Szabályzatának 17. §-a értelmében a középfoku iskolák testnevelő tanárainak képesitő vizsgálataihoz vizsgáló bizottság alakitandó. A bizottság pecsétje Magyarország cimere e körirattal: «Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság».

2. §.

A bizottságot a m. kir. Testnevelési Főiskola tanári testületéből és más szakférfiak köréből a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezi ki.

3. §.

A vizsgáló bizottság ügyeit az elnök, társelnök, ügyvezető alelnök és a jegyző intézik. Az elnök irányitása mellett az ügyvezető alelnök vezeti a vizsgáló bizottság ügymenetelét, felügyel a vizsgáló bizottság irattárára és pecsétjére, a megtartott vizsgálatokról minden tanulmányi év végén összefoglaló jelentést terjeszt fel a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. A jegyző segédkezik a vizsgáló bizottság irásbeli munkálatainak végzésében.

4. §.

Ha valamely bizottsági tag a vizsgálatokon nem vehet részt, az elnök a távollévőt más bizottsági taggal helyettesitheti.

5. §.

A képesitést a vizsgáló bizottság nevében szakbizottságok gyakorolják. Egy szakbizottság a teljes vizsgáló bizottság elnökéből, társelnökéből, vagy ügyvezető alelnökéből és a vizsgálatok megtartására szükséges kellő számu bizottsági tagokból áll.

II. *A vizsgálat tárgya.*

6. §.

Középfoku iskolák testnevelő tanári oklevelét csak az nyerheti el, aki az alábbiakban megjelölt tárgyakból sikeres vizsgálatot tesz.

7. §.

A testnevelő tanárképesitő vizsgálat tárgyai a következők:

1. Pedagógia,
2. Bonctan és testtan,
3. Egészségtan,
4. Élettan,
5. Magyar művelődéstörténet,
6. Torna,
7. Athletika,
8. Játék,
9. Gyakorlati tanítás.

Az a jelölt, aki valamely más tárgykörből középiskolai tanári oklevéllel bir, az elméleti pedagógiából és segédtudományaiból, továbbá a magyar művelődéstörténetből teendő vizsgálat alól felmenthető.

8. §.

A vizsgálatok nyelve a magyar és a képesités is magyar nyelvü iskolákra érvényes.

9. §.

A testnevelő tanárképesitő vizsgálat két részletben (alapvizsgálat és szakvizsgálat) teendő le. A két vizsgálat között legalább egy évnek kell eltelnie. A tárgyak beosztása az alap- és szakvizsgálatra a következő:

a) alapvizsgálat:

1. Bonctan és testtan,
2. Lélektan,
3. Magyar művelődéstörténet,
4. Pedagógia.

b) szakvizsgálat:

1. Egészségtan,
2. Torna,
3. Athletika,
4. Játék,
5. Gyakorlati tanítás.

10. §.

Az elméleti tárgyak terjedelmére s a gyakorlatiaknál a jártasság fokára nézve a szabályzat függelékében közölt részletes vizsgálati követelmények irányadók.

III. *A képesitő vizsgálatra bocsátás* és *jelentkezés.*

11. §.

Testnevelő tanári vizsgálatra bocsáthatók:

1. *Alapvizsgálatra:* a m. kir. Testnevelési Főiskolának azon hallgatói, akik a főiskola II. évfolyamát sikerrel elvégezték.

2. *Szakvizsgálatra:* pedig azok, akik az alapvizsgálatot sikerrel letették és a főiskola IV. évfolyamát sikerrel elvégezték.

12. §.

A vizsgálatra jelentkezés a Vizsgáló Bizottság elnökéhez intézett folyamodvány alakjában történik, melyben a jelölt világosan kifejezi, hogy a II. fejezetben felsorolt képesitő vizsgálatok közül melyikre jelentkezik. A folyamodványok bélyegmentesek és a m. kir. Testnevelési Főiskola igazgatójához, mint a Vizsgáló Bizottság alelnökéhez nyujtandók be.

13. §.

A folyamodványhoz melléklendők:

A) *Az alapvizsgára jelentkezéskor:*

a) Önéletrajz, melyben a jelölt összes végzett tanulmányait, esetleg szolgálatát s foglalkozását a folyamodvány benyujtásának idejéig időrendben, röviden és hitelesen ismerteti, különös tekintettel a testnevelés terén kifejtett eddigi működésére.

b) A jelölt születési anyakönyvi kivonata.

c) A jelölt érettségi bizonyitványa, vagy elemi iskolai tanítói oklevele.

d) A jelöltnek esetleges tanári, vagy tanítói működési bizonyitványa.

e) Legujabb keletü erkölcsi bizonyitvány, egyúttal bizonylat nemzeti szempontból való megbizhatóságáról.

f) Orvosi bizonyitvány arról, hogy a jelölt teljesen ép és egészséges.

B) *A szakvizsgálatra jelentkezéskor:*

a) Leckekönyv.
b) A sikeres alapvizsgálatról szóló értesités.

14. §.

A tanárképesitő vizsgálatok rendszerint június hó folyamán, az esetleges pótló, vagy javitóvizsgálatok szeptember vagy január havában tartandók.

IV. *Vizsgálati eljárás.*

15. §.

Az alapvizsgálaton a vizsgálat a magyar művelődéstörténetből és a pedagógiából irásbeli és szóbeli, a többi tárgyból csak szóbeli. A szakvizsgálaton a vizsgálat egyik szaktárgyból (szabad választás szerint a torna vagy athletika, vagy a játék elméletéből és módszertanából) irásbeli, ezenkivül a tornából, az athletikából, a játékból szóbeli és gyakorlati, az egészségtanból csak szóbeli, a tanításból pedig csak gyakorlati. A jelöltnek a szakvizsgálatra jelentkezés alkalmával be kell jelentenie, hogy melyik szaktárgyból kiván dolgozatot készitени.

a) Irásbeli vizsgálat.

16. §.

Az irásbeli vizsgálatok zárthelyiek. Céljuk annak kipuhatolása, hogy mennyire képes a jelölt elméleti ismereteit adott feladatok megoldására segédeszközök nélkül alkalmazni, a művelődéstörténeti dolgozat pedig egyben fogalmazási és előadási készség elbirálására is szolgál.

17. §.

A zárthelyi irásbeli vizsgálatok tételeit minden vizsgálattevő részére külön, az illetékes vizsgáló bizottsági tag állapitja meg és boritékba zárva adja át az elnökségnek.

18. §.

A zárthelyi írásbeli vizsgálatok az elnökségtől előre megállapitott s az alelnök által kihirdetett időben tartandók. A zárthelyi irásbeli vizsgálatot az elnök, vagy helyettese legalább egy vizsgáló bizottsági tag jelenlétében nyitja meg. Az elnök vagy helyettese a vizsgálatra jelentkezőket számba veszi, a tételeket kihirdeti s a jelöltek azonnal a dolgozatok készitéséhez fognak. Egy dolgozat megirására legfölebb négy óra fordítható.

19. §.

A tételek kidolgozásához semminemű segédkönyv, jegyzetes füzet, vagy egyéb segitség nem használható. Akik ez ellen vétenek, a vizsgálat folytatásától azonnal felfüggesztetnek. Minden jelölt, amint dolgozatát a felügyelő tanárnak átadta, a teremből azonnal távozni tartozik.

Ez a pont a vizsgálatot tevő jelölteknek a vizsgálat megkezdése előtt kihirdetendő.

20. §.

A zárthelyi írásbeli vizsgálat egész tartama alatt a vizsgáló bizottság tagjai felváltva felügyelnek és naplószerű jegyzőkönyvet vezetnek.

b) Gyakorlati vizsgálat.

21. §.

A gyakorlati vizsgálat megállapitja a jelölt kellő jártasságát a tornában, az athletikában és a játékokban, továbbá az egész vizsgálat befejezéseül a tanításban.

c) Szóbeli vizsgálatok.

22. §.

A zárthelyi írásbeli vizsgálatok sikere esetén a jelölt szóbeli és gyakorlati vizsgálatra bocsátandó. A szóbeli vizsgálat megállapitja, hogy a jelölt a vizsgálat elméleti tárgyaiban kellő jártassággal és előadóképességgel bir-e?

23. §.

Az egyes tárgyakból teendő szóbeli vizsgálatok legalább két vizsgáló bizottsági tagból és egyik elnökből álló albizottságok előtt folynak. Egy-egy szóbeli vizsgálat tartama átlag 10 perc, egyébként a felelet tartamát a vizsgálat elnöke állapitja meg.

V. *Az írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgálatok eredményének megállapitása.*

24. §.

Az írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgálatok eredményeit a vizsgáló bizottság zárt ülésen állapitja meg.

25. §.

Osztályzatok: jeles, jó, elégséges, elégtelen. Az osztályzatra vonatkozólag mindig a kérdést feladó s a vizsgálatot lefolytató vizsgáló bizottsági tag tesz javaslatot, mely az írásbeli dolgozatok elbirálásánál a zárthelyi dolgozatra rövid indokolás kiséretében írásban is rávezetendő. Az írásbeli dolgozat érdeme az illető tárgyból való végleges eredmény megállapitásakor számba veendő.

26. §.

Ha a zárthelyi írásbeli dolgozatot az illetékes vizsgálóbizottsági tag nem tartja kielégitőnek, akkor a szakbizottság dönti el, hogy az illető jelölt szóbeli vizsgálatra bocsátható-e, vagy hogy mikor lehet ujból vizsgálatra jelentkeznie.

27. §.

Miután a vizsgálat eredménye minden tárgyból megállapittatott, az elnök azt a jelöltek előtt kihirdeti. Az a jelölt, aki minden tárgyból megfelelt, a szabályszerű feltétellel (9. és 14. §) szakvizsgálatra, illetőleg próbatanításra bocsáttatik.

Az a jelölt, aki egy, vagy két tárgyból elégtelen osztályzatot kapott, javitó vizsgálatra utasitandó. A javitó vizsgálat idejét a bizottság állapitja meg és az elnök azt az eredmény kihirdetésekor a jelöltnek tudtul adja.

Ha valamely jelölt 3, vagy több tárgyból elégtelen osztályzatot nyert, az egész vizsgálat ismétlésére utasittatik. Az egész vizsgálat csak egy év mulva ismételhető. Az egész vizsgálat másodszor nem ismételhető.

28. §.

Amelyik jelöltnek az első javitó vizsgálaton nem sikerült minden osztályzatát kijavitania, annak a fennmaradt elégtelen osztályzatok kijavitására a vizsgáló bizottság még egy határidőt tűz ki.

Aki a második javitó vizsgálaton sem tudja minden elégtelen osztályzatát kijavitani, az a vizsgálattól véglegesen elutasittatik.

Ha a jelölt a javitó vizsgálatra megállapitott időn túl egy évig nem jelentkezik, a javitó vizsgálatra való jogát elveszti.

29. §.

A vizsgálati kérdések a megállapitott osztályzatok és az azok alapján kihirdetett határozatok jegyzőkönyvbe foglalandók, amelyet a bizottságnak a vizsgálatban résztvevő minden tagja aláir. Az igy hitelesitett jegyzőkönyv adatai bevezetendők a vizsgálatra jelentkezett jelöltek anyakönyvébe, illetőleg az oklevélbe.

VI. *Vizsgálati gyakorlati tanítás.*

30. §.

A képesitő vizsgálat lényeges része a gyakorlati tanítás, mely a vizsgálat befejezéseül szolgál.

A gyakorlati tanítás bemutatása alapján a vizsgáló bizottság megállapitja a jelöltnek a tanítási anyag és a tanítási elvek gyakorlati alkalmazásában való készségét és jártasságát.

31. §.

A gyakorlati tanítások helyéül a vallás- és közoktatásügyi miniszter a fővárosi középfoku iskolák közül egy fiu- és egy leányiskolát jelöl meg.

32. §.

A gyakorlati tanítás tételeit a vizsgáló bizottságban helyet foglaló szaktanárok (a torna, athletika és játék tanárai) állitják össze. A tételeket a jelölteknek a vizsgáló bizottság ügyvezető alelnöke osztja ki lehetőleg egy nappal a tanítás megtartása előtt. A jelölt a torna, az athletika, vagy a játék köréből kapott tanítási tételről egy órára terjedő tanítási tervezetet készit és azt a tanítás megkezdése előtt a bizottságnak bemutatja. A gyakorlati tanítás eredményének elbirálásánál a tételt adó szaktanár és a pedagógia tanára közösen teszik meg a javaslatot.

33. §.

Ha a gyakorlati tanításon kapott osztályzat legalább elégséges, a jelölt képesitettnek nyilvánitandó. Ellenkező esetben a gyakorlati tanításnak a bizottságtól kijelölendő időpontban való ismétlésére utasitandó.

Az a jelölt, aki a gyakorlati tanítás másodszori ismétlésekor is elégtelen osztályzatot kapott, végleg elutasitandó.

VII. *Képesitő okiratok, vizsgálati dijak.*

34. §.

A vizsgálatra jelentkezett jelöltekről felvett anyakönyvbe bevezetendők — a vizsgálati jegyzőkönyvek alapján — a vizsgálat folyama alatt megállapitott osztályzatok, az esetleges visszalépésre és a képesitésre vonatkozó adatok, valamint a képesités kelte is.

35. §.

A vizsgáló bizottsági elnök a lezárt anyakönyv kivonatát a képesitett testnevelő tanárok nyilvántartása céljából a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez minden évben július hó 15-ig felterjeszti.

36. §.

A képesitésről oklevél állitandó ki, melyben a jelölt személyére vonatkozó adatokon kivül rövidesen megemlitendő még előképzettsége és az, hogy főiskolai tanulmányait hol és mikor végezte.

Az oklevélben feltüntetendők a vizsgálatokon az egyes tárgyakból kapott végosztályzatok és a képesitésről szóló záradék.

A képesitő oklevelet a vizsgáló bizottság tagjai aláírják.

A képesitő oklevél a vizsgáló bizottság pecsétjével látandó el.

37. §.

A képesitő vizsgálati dijakat a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter külön rendelettel állapitja meg.

A tanári oklevél, az anyakönyvi kivonatok és ideiglenes igazolványok kiállitásáért a szabályszerű bélyegdijon felül a külön rendelettel megállapitott dij fizetendő.

38. §.

A vizsgáló bizottság elnöke, társelnöke, ügyvezető alelnöke és tagjai az irásbeli dolgozatok, a gyakorlati és szóbeli vizsgálatok, valamint a gyakorlati tanitások birálatáért a vizsgálati dijakból részesednek. A részesedés arányát a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter külön rendeletben állapitja meg.

Az oklevél, anyakönyvi kivonat vagy ideiglenes igazolvány kiállitásáért a bizottság ügyvezető alelnökét és jegyzőjét a rendeletileg külön megállapitott dij illeti meg.

39. §.

A vizsgálati dijakról a m. kir. Testnevelési Főiskola pénzkezelésének keretében számadás vezetendő.

Oklevél minta.

Anyakönyvi szám: Az oklevél kiadásának száma és kelte:

Középfoku iskolai testnevelő tanári oklevél.

Mi az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság elnöke és tagjai bizonyitjuk, hogy ---------- ur urnő (született ---- évi ---- hó ---- napján ---- vallásu) miután ---- évben ---- érettségi bizoyitványt nyert, elemi népiskolai tanitói (tanitónői) oklevelet nyert és főiskolai tanulmányait a m. kir. Testnevelési Főiskolán az ---- években elvégezte, előttünk a ---- sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel kiadott testnevelő-tanári vizsgálatot letette és pedig a következő eredménnyel:

I. Szóbeli és gyakorlati vizsgálatainak osztályzatai.

a) Az alapvizsgálaton:	*b) A szakvizsgálaton:*
Bonctanból és testtanból ----	Egészségtanból ----
Élettanból ----	Tornából ----
Magyar művelődéstörténetből ----	Athletikából ----
Pedagógiából ----	Játékból ----

II. Tanitása:

Mindezek alapján mi ---------- urat urnőt a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak ---- szám alatt kelt rendeletével ránkruházott hatalomnál fogva a *testgyakorlásnak* a középfoku iskolákban magyar nyelven való tanitására képesitettnek nyilvánitjuk. Ennek hiteléül számára ezt az oklevelet kiadtuk s az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság pecsétjével és aláirásunkkal megerősitettük.

Budapest, ---- évi ---- hó ---- napján.

Az országos vizsgáló bizottság elnöke: Az országos vizsgáló bizottság alelnöke:

---------- ----------

Az országos vizsgáló bizottság tagjai:

---------- ----------

Az osztályzatok fokozatai: jeles, jó, elégséges.

A középfoku testnevelő-tanári vizsgálat részletes követelményei.

I. Az alapvizsgálaton.

1. *Bonctan és testtan.*

a) *Bonctanból:*

I. *Csonttan.* 1. A csontváz felosztása. 2. Az egyes csontok leírása. 3. A csontok finomabb szerkezete, csonthártya, csontvelő. II. *Izület- és szalagtan.* 1. Az izület fogalma és alkotórészei. 2. Az egyes izületek leírása és működése. III. *Izomtan.* 1. Az izmok alakja, részei (inak, inhüvelyek, bőnyék) működése. 2. Az izmok finomabb szerkezete (harántcsíkolt izom). 3. Az egyes izmok leírása. IV. *Értan.* 1. A szív leírása. Szívburok. 2. A főbb verőerek. 3. A főbb gyűjtőerek. 4. Nyirokrendszer. A főbb nyirokútak és nyirokcsomók. 5. Az erek finomabb szerkezete. 6. A lép. V. *A táplálkozás szervei.* 1. A szájüreg és a fogak. 2. A bélcsatorna felosztása, leírása és finomabb szerkezete. 3. Máj és hasnyálmirigy. 4. Hashártya. VI. *Légzőszervek.* 1. Felső légútak, orr. 2. Alsó légútak (gége, légcső, hörgők). 3. Tüdők. 4. Mellhártya. VII. *Vizeleti szervek.* 1. Vesék. 2. Kivezető útak. VIII. *Nemi szervek. a)* Férfi nemi szervek. *b)* Női nemi szervek. 1. Ivarmirigyek. 2. Ivarútak. 3. Külső nemiszervek. 4. Szaporodás. IX. *Belső elválasztási mirigyek.* X. *Idegrendszer.* 1. Agyvelő leírása. 2. Gerincvelő. 3. Agyi és gerincagyi idegek. 4. Együttérző idegrendszer. 5. Az idegrendszer finomabb felépitése. XI. *Érzékszervek.* 1. Látás (szem). 2. Hallás és egyensulyozás (fül). 3. Szaglás és ízlelés szervek. XII. *Bőr.*

b) *Testtanból:*

I. *A testfejlődéstanból.* 1. A csirasejtek fejlődése. 2. A sejteloszlás és a redukciós oszlás. 3. A barázdálódás és a csiralevelek. 4. A méhen belüli fejlődés fő mozzanatai. 5. Csont-

fejlődés. 6. Izületek fejlődése. 7. Az izomzat fejlődése. 8. A csontváz fejlődése. 9. A végtagok fejlődése. 10. Az ujszülöttek testarányai. 11. A növekedés a gyermekkorban. 12. Növekedés a pubertas korban. 13. Növekedés a későbbi korban és annak befejezte. 14. Az öregedés által okozott testi elváltozások. 15. A fej, a mellkas, váll, csípő és a végtagok növekedése.

II. *A t. k. testtanból.* 1. Az öröklés főtörvényei. 2. Az alkat és az azt meghatározó tényezők. 3. Az egyéni variációk okai. 4. Az emberi test külső alkata és proporciói. 5. Az emberi test aszimetriái. Jobb- és balkezüség. 6. A testhossz és az azt befolyásoló tényezők. 7. A testsuly és az azt befolyásoló tényezők. 8. A testsúly és a hosszuság vonatkozásai. 9. Normális konsituciós tipusok. 10. A férfi és nő alkatbeli különbségei. 11. Sporttipusok. 12. A testnevelés befolyása a gyermeki testre. 13. A testnevelés befolyása az ifjú testére. 14. A testnevelés befolyása a felnőtt testére. 15. A kondicionális tényezők befolyása a testre. (Szociális viszonyok stb.) 16. A racionális testnevelés alapfeltételei.

III. *A testméréstanból.* 1. A mérőműszerek ismertetése. 2. Az egyénmérés alapelvei, a mérőpontok. 3. A fej (arc és agykoponya) méretei. 4. A törzs méretei. 5. A végtagok méretei. 6. A súlymérés. 7. A magasságmérések módjai. 8. A koponya indexei. 9. A magasság és súly helyes viszonyát meghatározó indexek (Quetelet-, Kaupp-, Rohrer-, Broca-féle indexek). 10. A súly- és alkatindexek (Oeder-, Pignet-féle indexek). 11. A mellkas indexei. 12. A tömegmérések módjai. 13. Az eredmények feldolgozása és a biometrikai statisztika alapjai. 14. Proporciós figurák készitése és értékelése. 15. A csak leirható külső bélyegek felvételének módjai (testtartás stb.)

2. *Élettan.*

Az élettan feladata és célja. A kutatás eszközei.

A sejt szerkezete. A sejt alkotó elemei. A szerves kémia alapvegyületei. A sejtalap anyagai. A szénhydrátok általános sajátságai és felosztása. Szőllőcukor. Nádcukor. Keményitő. Glykogen. A zsirok általános sajátságai és összetétele. Cholesterin. Phosphadidák. A fehérjék általános sajátsága és összetétele. Az aminosav fogalma és kapcsolódása. Kolloid állapot. A fehérjék felosztása és az egyes csoportok jellemzése. A fehérjék mennyileges meghatározása. A sejtekben előforduló sók. Osmosis jelenségek. Isotóniás sóoldat. Ringer-féle sóoldat. A semleges kémhatás és a hidrogen-ion-változás jelentősége. A sejt életnyilvánitása. Ingerek.

Az érzékszervek általános sajátsága és berendezése. Az ingereket átalakitó képesség. Az érzékszervek felosztása. A szem szerkezete. Képszerkesztés. Alkalmazkodás. Normális, rövid- és

túllátás. Az ideghártya működése. Két szemmel való látás. A fül szerkezete. A hanghullámok hatása a dobhártyára. A középső fül. A belső fülre ható ingerek. A félkörös ivjáratok és az egyensúlyérzés. Izomérzés. A bőrben lévő érző végkészülékek. A központi idegrendszer részei. Az érzés és akaratlagos mozgás középpontjai. A reflex állat. A reflex fogalma. A neuron jellemzése. Kapcsolat a neuronok között. Az idegrendszerben lévő pályák fogalma. A kis agyvelő és a gerincvelő élettani szerepe. Az érző és mozgató idegek. A környéki ideg élettani sajátságai. Az autonom idegrendszer általában. A harántcsíkolt izom szerkezete. Összetétele. Ingerek alkalmazásának módja. Elektromos ingerek hatása. Az izom rövidülés formái. A rövidülés felrajzolása. Az izomgörbe. Az ingerek erősségének befolyása. A rövidülést kisérő külső és szövettani jelenségek. Chemiai változások. A kifáradás. Az izom hőtermelése. Az izom munkája. Az izom oxygén fogyasztása. A pihenés. Az izom elektromosságtermelése. Izomdermedés. Izom-tonus.

A sima izmok működése.

A vér feladata. A vér fajsúlya, kémhatása és összetétele. A vérplasma és serum. A serum védőanyagai. A vérben lévő sók. A vérben lévő alakos elemek. A vörös vértestek száma. A szintelen vérsejtek. Phagocytoris. Vérlemezek. A vér megalvadása. A vörös vértestek oldódása (haemolysis). A haemoglobin összetétele. A haemoglobin oxygénnel képzett kapcsolata. A vér hameoglobin és oxygén tartalma. Az oxygén jelentősége. A szénmonoxyd-haemoglobin. A vér széndioxyd kötőképessége. A szénsav mennyisége.

A vérkeringés vázlata.

A sziv szerkezete. A szivizom szövettani és élettani sajátságai: autonomia, ingervezetés és összehuzódás. A sziv alakjának változása működés közben és a szivcsúcslökés. A szivrithmus. A véráramlás iránya. A billentyük szerepe. Nyomásingadozás a szivüregekben. A pulzustérfogat és a sziv munkája. A sziv beidegzése. A sziv tartalék ereje és alkalmazkodása.

Az erek szerkezete. A vérnyomás oka és ingadozása. A vérnyomás mérése. A pulzus keletkezése és száma. A pulzus formája. A véráramlás sebessége. Az erek beidegzése.

A szövetnedv összetétele és keringése.

A lélegzés mechanizmusa. A tüdő térfogatának változása. Nyomásingadozások. A lélegzés rithmusa és száma. A tüdő levegőbefogadó képessége. A lélegzési levegő mennyiségének változása. Az idegszabályozás. A tüdőbeli gázcsere: diffusio és partiális nyomás fogalma. A külső és alveoláris levegő összetétele. A haemoglobin oxygén-kötése változó oxygén-nyomás mellett. A széndioxyd gázcsere. A gázcsere mértéke. A hangadás.

A szövetek gázcseréje. A munka befolyása.

A mirigyek működése (el- és kiválasztás) általában.

A vese szerkezete. A vizelet összetétele. A szerves anyagok, a viz és a sók eredete.

A belső secretio általában. A pajzsmirigy. A mellékvese.

Az erjesztők (fermentum) általában.

Az emésztés lefolyása: a nyál, gyomor- és bélnedv összetétele és hatása. A hasnyálmirigy és a máj működése. A felszivódás.

Az anyagforgalom meghatározása. Az anyagcsere egyensúly. A tápanyagok általában. A tápanyagok felvétele és sorsa. Az energiaforgalom. A tápanyagok caloria értéke. Tápanyagok helyettesitése. Calorimetria. Zuntz-kisérlet. A napi caloria szükséglet. A munka és gyakorlás befolyása. A fehérje, szénhydrát és zsirszükséglet. A viz és a sók jelentősége. A vitaminok.

A hőszabályozás fizikai és chemiai úton.

3. *Magyar művelődéstörténelem.*

1. A magyar nép származása. A magyar nyelv rokonsága. A pogánykori magyar alkotmány. A pogánykori magyar társadalmi élet. A pogánykori magyar hadviselés. A pogánykori magyarok vallása. Följegyzések a pogánykori magyar költészetről. Pogánykori költészetünk tartalma. A hun mondakör és a magyar mondakör. A magyar rovásírás.

2. A kereszténység elterjedése a magyaroknál. Szent István egyházi szervezete. Szent István alkotmánya. Az országos rendek kifejlődése a keresztény középkorban. Igazságszolgáltatás a keresztény középkorban. A keresztény középkor magyar hadügye. Társadalmi élet a keresztény középkorban. A keresztény középkor magyar pénzügyei. A magyar közgazdaság a keresztény középkorban. Tudomány és iskolázás a keresztény középkorban. A magyarországi renaissance. Vallásos irodalmunk a keresztény középkorban. Világi irodalmunk a keresztény középkorban. Épitészetünk középkori emlékei. Középkori szobrászati emlékeink. A középkori magyar festészet. Magyar zenei élet a középkorban.

3. A reformáció Magyarországon. Az antireformáció. A magyar alkotmány fejlődése a mohácsi vész után. A pragmatica sanctio. A magyar országgyülés fejlődése 1526. óta. Igazságszolgáltatásunk fejlődése a XVIII. század végéig. A magyar hadügy szervezete a XVI—XVIII. században. Társadalmi élet a mohácsi vész utáni századokban. A magyar pénzügy fejlődése II. József uralkodásáig. Földmívelés és bányászat Magyarországon 1526—1825-ig. Iparunk és kereskedelmünk a török hódoltság idejében s a rákövetkezett századokban. Iskolázásunk a

reformáció és az antireformáció korában. A barokk ízlés kora Magyarországon. A XVIII. század magyar közoktatásügye. Vallási irodalmunk 1526-tól a XVIII. század végéig. Tudományos irodalmunk fejlődése a reformáció óta. A magyar nyelv története a mohácsi vész óta a XVIII. század végéig. A magyar nyelvujítás. Lirai költészetünk fejlődése a mohácsi vész utáni időktől a XIX. század elejéig. Balassa Bálint költészete. A kuruc költészet. A XVI. század elbeszélő költészete. Zrinyi a költő. Mikes Kelemen. A magyar dráma kezdete. Irodalmi ujjászületésünk irányai a XVIII. század végén. Csokonai Vitéz Mihály. Kármán József. Kisfaludy Sándor. Építészetünk a XVI—XVIII. században. Szobrászatunk a XVI—XVIII. században. Festészetünk a XVI—XVIII. században. Magyar zene a XVI—XVIII. században.

4. Alkotmányunk fejlődése 1825. óta. A magyar reformkorszak. Közigazgatás és törvénykezés a XIX. században. Hadügyünk a XIX. században. Társadalmunk fejlődése 1825. óta. Pénzügyeink fejlődése a XIX. században. Földmívelés a XIX. században. Ipar és kereskedelem 1825. óta. A közoktatásügy a XIX. században. A magyar tudományos társulatok. A magyar sajtó története. A magyar színészet fejlődése. Klasszicizmus és romanticizmus a XVIII—XIX. században. Történeti irodalmunk fejlődése. Irodalomtörténet és nyelvészet a XIX. században. A magyar szónoklás története. A XIX. századi magyar líra. Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor. Lirai költészetünk Petőfi után. Epikai költészetünk a XIX. században. Vörösmarty, Arany János. A magyar regény. Jósika Miklós, Eötvös József, Kemény Zsigmond, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Herczeg Ferenc, Gárdonyi Géza. Drámai költészetünk. Kisfaludy Károly, Katona József, Vörösmarty Mihály, Szigligeti Ede, Madách Imre, Tóth Ede, Csiky Gergely, Rákosi Jenő. Politikai irodalmunk. Széchenyi István, Kossuth Lajos, Deák Ferenc. Építészetünk a XIX. században. Szobrászatunk a XIX. században. Festészetünk a XIX. században. A zene a XIX. században.

4. *Pedagógia.*

Általános alapvetés.

A pedagógia fogalma. A pedagógia mint tudomány. A pedagógia helye a tudományok rendszerében. A pedagógiai kutatás módszerei (empirikus, spekulativ, kisérleti). Pedagógiai laboratóriumok. A pedagógiai elmélet szükségessége. Az elmélet és gyakorlat viszonya. Pedagógiai rendszer.

I. *Elméleti pedagógia.*

1. A pedagógia alapvetése.

A nevelés fogalma. A nevelés célja. (Személyiség. Nemzetnevelés.) A nevelés feladatai. A feladatok egybehangzása. A

nevelés lehetősége és határai. A nevelés tényezői: a növendék (egyéniség, jellem), a környezet, a nevelő, a kultura tartalma. A modern kultura elemzése. Kulturértékek. A nevelés hatáskörei. A nevelés funkciói.

2. A testi nevelés.

A testnevelés célja és közvetlen feladatai. Az iskolai testnevelés körülményei és szempontjai. Az iskolai testnevelés eszközei: *a)* Az ápolás (diaetetika). Pozitiv és negativ (profilaktikus) eljárásai. *b)* A testgyakorlás (gimnasztika). Torna (svéd-, német- és mozgásos torna); athletika (sportok), játékok (iskolai és sportszerü játékok); játék elméletek és a Fröbel-féle foglalkoztató játékok hatása a fejlődésre. *c)* A kéz gyakorlása (kézimunka). A munkaiskola. Az iskolán kivüli élet egészségügyi irányitása. A testi nevelés sikerének feltételei és a nevelés egyéb funkcióival való összefüggése.

3. Az értelmi nevelés (didaktika).

Az oktatás fogalma (általános és szakoktatás). Az oktatás feladata (didaktikai formalizmus és materializmus).

a) A tanterv.

Az anyag kiszemelése kulturális és lélekművelő szempontból. Az anyag csoportokba osztása. Az anyag elrendezése. (Tanterv elmélete.) 1. A tantervi successio. Kulturhistóriai fokozatok. 2. A tantervi szimultaneitás. Koncentráció és asszociáció. Országos és helyi tanterv. Tanmenet és készitésének elvei. A középfoku iskolák testgyakorlás tantervi anyagának elemzése.

b) A módszer. (Az oktatás anyagának feldolgozása.)

1. Általános módszertan. A módszer fogalma. A tanítás technikája különös tekintettel a testgyakorlás tanítására. Az oktatás lélektani és logikai mozzanatai. Formális fokozatok. 2. Speciális módszertan. A testgyakorlás tanításának módszeres elvei. Egy testgyakorlási óra módszeres tagolása. Bevezető rész. Fő rész. Levezető rész. Előkészület a tanításra. Az óraterv készitése. A középfoku iskolák tantervének módszeres utasitásai.

4. Erkölcsi nevelés.

Az erkölcsi nevelés fogalma és célja. Az erkölcs és vallás. Az erkölcsi nevelés tényezői. *a)* Rendszeres erkölcsi oktatás. *b)* A fegyelmezés (élő példa, szoktatás, felügyelet, foglalkoztatás, szeretet, tekintély, jutalom, büntetés). *c)* A cselekvésben való gyakorlás (a versenyzés, tanulók önkormányzata). Vallásos nevelés.

5. Nemzeti nevelés.

Nemzeti szellem a nevelésben. Állampolgári nevelés. Iskolai ünnepélyek.

II. *Gyakorlati pedagógia.*

Magánnevelés. *a)* A családi nevelés és eszközei. *b)* Internátusi nevelés külső és belső tényezői. A jó nevelő eszményképe. Nyilvános nevelés. Az iskola és család viszonya. Az iskolai munka egysége. Az iskolai nevelés személyi tényezői: A tanító és növendék. Az iskolai nevelés akadályai. Az iskola külső szervezete. Iskolafajok és iskolafokok. Az iskola belső szervezete. A felügyelet. Az igazgatás. Tanári testület. Az iskolai munka szervezete. Gyakorlóiskolák és reformiskolák. A középiskolai rendtartás ismertetése.

III. *Történeti pedagógia.*

Általános rész. A neveléstörténet helye és szerepe a pedagógiában. A keleti népek nevelésének története: kinaiak, hinduk és perzsák nevelési rendje.

1. Ókor.

A görög nevelés korszakai. A spártai nevelés eszménye és rendje. Az athéni nevelés. A görög nevelés elmélkedői: Platon és Aristoteles. A római nevelés korszakai. A római nevelés módja Augustus korában. A római nevelés elmélkedői: M. Porcius Cato, Terentius Varro Cicero. A zsidók nevelése.

2. Középkor.

A keresztény életeszmény. A keresztény nevelés jellemvonásai. A görög egyházatyák. A latin egyházatyák. Szent Ágoston élete és egyénisége. Vallomások. Szent Ágoston pedagógiája. A középkori művelődés a volt római birodalom területén a VI. és VII. században. Nagy Károly népművelési törekvései és művelődési politikája. Alkuin. A műveltség állapota Európában a IX. és X. században. A középkori egyházi nevelés rendje. Székesegyházi, káptalani és fárai iskolázás. A középkori világi nevelés, lovagi nevelés, céhek, városok iskolái. A középkori egyetemek keletkezése és tipusai. Párisi egyetem: Facultas Artium. A bolognai egyetem és a jogi tanulmányok. A salernoi orvosi egyetem. A keresztény nőnevelés. Kolostori leánynevelés rendje, lovagkisasszonyok nevelése.

3. Renaissance.

Az olasz renaissance jellemvonásai. Az olasz renaissance elmélkedői: Pierre Paolo Vergerio, Enea Silvio di Piccolomini Maffeo Veggio és Sadoleto. Az olasz renaissance gyakorlati nevelői: Guarino és Vittorino. A renaissance nőnevelése. A magyarországi renaissance. Academia Instropolitana. A francia renaissance kifejlődése. A francia renaissance elmélkedői: Rabelais, Ramus Péter, Montaigne. Az angol renaissance. Morus Tamás, Vives Lajos, Eliot, Ascham és Mulcaster. A németországi renaissance: Agricola Rudolf és Erasmus. A reformáció. Luther és népművelési törekvései. A reformáció iskolaszervezői: Melanchton, Trotzendorf és Sturm János. A reformáció hatása a magyarországi iskolázásra. Az ellenreformáció és a jezsuiták. A jezsuiták iskolai szervezete és pedagógiája.

4. Ujkor.

Az empirizmus és hatása a nevelésre. Ratichius Farkas. Comenius Amos János. A racionalizmus és hatása a nevelésre. Port Royal, Oratorium és Fleury. A nőnevelés rendje Franciaországban. Fenelon. John Locke pedagógiája. A francia felvilágosodás pedagógiai jelentősége és hatása. Condillac, Helvetius, Diderot. Rousseau és a pedagógiai naturalizmus. A francia forradalom reformeszméi: La Chalotais, Talleyrand és Condorcet tervei. A központi iskolák és népiskolák. A pietizmus. Francke nevelési eszménye. Az első reáliskolák. A német felvilágosodás pedagógiai vonatkozásai: Nagy Frigyes, Rochov, Eberhardt, Felbiger. A filantropisták törekvései: Basedow János Bernát. A neohumanizmus hatása a nevelésre. Pestalozzi és a népnevelés. A magyarországi köznevelés állapota a XVII. században. Reformtörekvések a hazai iskolázás terén a XVII. században. Apáczai Csere János. I. Ratio Educationis. Az erdélyi iskolázás állapota és ujjászervezése. Norma Regia. A felvilágosodás hatása. II. József tanügyi intézkedései és a nemzeti visszahatás. A filozófiai pedagógia kifejlődése. Kant, Fichte, Hegel, Schleiermacher. Herbart pedagógiai rendszere. Herbart pedagógiájának továbbfejlesztése: Stoy, Ziller, Rein, Wilhelm Otto. Iskolai reformok a XIX. században Angliában: Bell, Lancaster. Franciaország közoktatási állapota a XIX. században: Ferry iskolai reformjai. II. Ratio Educationis és a szabadságharc előtti iskolázás Magyarországon. Br. Eötvös József első miniszterségе. A Bach korszak közoktatási állapota. Br. Eötvös József II. miniszterségе: az 1868. évi XXXVIII. t. c. Iskolai reformok napjainkig. Legujabb pedagógiai irányok és elméletek (személyiség pedagógiája, naturalista pedagógia, szociális pedagógia, pozitiv pedagógia, morálpedagógia, integrális pedagógia). Irodalmi tájékoztató.

II. A szakvizsgálaton.

1. *Egészségtan.*

1. Az egészségtan fogalma, beosztása, irodalma, segédtudományai. 2. Az egészségtan története. *a)* Ókor. *b)* Középkor. *c)* Ujkor. 3. Az iskolai egészségtan: *a)* épület és berendezések, *b)* világitás, fűtés, *c)* levegő, *d)* viz, *e)* tornaterem. 4. A tanítás egészségtana. 5. Az iskolai üdülés és segédeszközei. 6. A tanuló egészségtana általában. 7. Az egészséges fejlődés és egészségtana. 8. Fog, fül, orr, torok egészségtana. 9. Ruházkodás. 10. A bőr szerepe és betegségei. 11. Szemápolás. 12. Az úgynevezett iskolai betegségek. 13. Az ideges tanuló. 14. Az iskolai testnevelés célja és eszközei. 15. A gyógypedagógiai iskolák egészségtana. 16. Angolkór. 17. Fertőzés-kórokozók. 18. Védekezés a fertőzéssel szemben (desinfektio). 19. Immunitás-immunizálás. 20. A lélekző szerv akut infectios megbetegedései. 21. Kiütéses infekciós betegségek. 22. Infekciós bélbetegségek. 23. Sebinfekció. 24. Járványos betegségek. 25. Tuberculosis. 26. A szociális hygiéniai feladatok. 27. A testnevelés hatása a szív- és vérkeringésre. 28. A pubertas egészségtana. 29. A trachoma egészségtana. 30. A sportok hatása az idegekre és szervekre. 31. A táplálkozás egészségtana. 32. Bőrápolás, fürdők. 33. Alkohol, nikotin. 34. Doping. 35. A sportsérülések általában. 36. Sérülések az athletikánál. 37. Sérülések football, hockeynál. 38. Sérülések tornázásnál. 39. Sérülések box- és birkózásnál. 40. Sérülések úszás-evezésnél. 41. Sérülések tennisz, turistaság, vívásnál. 42. Sérülések si, korcsolyázásnál. 43. Az első segélynyujtás törés és ficamoknál, vérzéseknél, eszméletlenségnél, mérgezésnél. 44. Sebesültek szállitása. 45. Mentőtáska és felszerelése.

2. *Torna.*

A) Elméleti rész.

1. Rendszertan. A tornagyakorlatok értékelése és megválogatása. A tornagyakorlatok rendszerbe foglalása. A rendszerbe foglalás módozatai. A német rendszer. A svéd rendszer. Természetes torna. Mozgásos torna. Mensendiek-torna. Loheland-gimnasztika. Bode kifejező tornája. Előismeretek. I. Egyszerü, különleges hatásu és azokból összetett egyéni gyakorlatok. Nyakgyakorlatok, ujj-, kéz-, kar-, vállgyakorlatok. (Sulyzó gyakorlatok, fa- és vasbot gyakorlatok, buzogány gyakorlatok.) Hasgyakorlatok, hátgyakorlatok, has-hátgyakorlatok, oldal-has-hátgyakorlatok, törzsfeszitők. Medence és combizületeket hajlékonyitók, lábgyakorlatok. Lélekzés gyakorlatok. II. Összetett

általános hatásu egyéni és társas gyakorlatok. Emelések. Hordások. Dobások. Támaszgyakorlatok. Függésgyakorlatok. Járások. Futások. Szökdelések. Ugrások. Egyensuly gyakorlatok. (Korcsolyázás, sielés, szánkázás, kerékpározás). Uszás, evezés, tánc, játékok, társas gyakorlatok (talajtorna). Rendgyakorlatok. III. Életre előkészitő gyakorlatok. IV. Erőket és ügyességeket a legmagasabb fokig kifejleszteni segitő gyakorlatok. Az összes gyakorlatok pedagógiai és orvostudományi megvilágitása, méltatása.

2. Módszertan (szerisme). Előismeretek. A testnevelés célja. A cél elérésére szolgáló gyakorlatok felsorolása. A testnevelés helye a nevelésben. A testnevelésre forditandó idő. Kis gyermekek, serdültek, fejlettek, öregek testnevelése. A test ápolása és gondozása. Gyakorlatok. I. Egyszerü különleges hatásu és azokból összetett egyéni gyakorlatok. II. Összetett, általános hatásu egyéni és társas gyakorlatok. III. Erőket és ügyességeket a legmagasabb fokig kifejlesztő sportgyakorlatok. IV. Életre előkészitő gyakorlatok. A felsorolt négy csoport gyakorlatainak pedagógiai és orvostudományi méltatása. Általános utasitások. Egészségi hatás. Esztétikai hatás. Ügyességi hatás. Lelket, erkölcsöt nemesitő hatás. (Fegyelem, kedv.) Módszer. Irányitó elvek. Utánzó gyakorlatok. Természetes gyakorlatok. Játékszerü gyakorlatok. Határozott formához, alakhoz kötött gyakorlatok. Erő, ügyesség, hajlékonyság. A tananyag osztályonként, a korosztálynak megfelelő felosztása. Óraterv. Alapelvek az óratervek készitésénél. Az óraterv részei. A bevezető rész. A fő rész. A befejező rész. Óratervek röviditése, bővitése. Az óratervek használása. Óraközi gyakorlatok. Tizperces gyakorlatok. Otthoni gyakorlatok. A gyakorlatok vezetése. Magyarázat. Szemléltetés. Felbontás. Rithmikus és egyénileg szabad gyakorlás. Gyakorlás zenére. Előtornászok. Csapatvezetők képzése. Hibák s azok javitásai. Ismétlések. Variációk. Az oktatók hibái. Leányok testgyakorlása. Gyógyitó torna. Összefoglalások, vizsgák, ünnepélyek, versenyek. Berendezések. Felszerelések. Tornaterem. Udvar. Játéktér. Kézi- és taneszközök leirása. A testnevelő gyakorlatok céljának és hasznának tudatossá tevése. Ruházat. A gyakorlás. Alkalmazkodás az időjáráshoz. Tisztálkodás. A testnevelő gyakorlatok kapcsolata az értelem- és erkölcsnevelő tárgyakhoz.

B) Gyakorlati rész.

1. Férfiaknál: *a)* Egy sorozat szabad- és társasgyakorlat. *b)* Függeszkedés (5 m 5 mp. = elégséges, 4.5 mp. = jó, 4 mp. = jeles). *c)* Egy sorozat bordásfal gyakorlat. *d)* Érintő magas gerendán: kelepfelhuzódás. *e)* Svédszekrényen és folytatólag a talajon átfordulás előre, kézre támaszkodva. *f)* Ló széltében, kápákkal: magas kanyarlati átugrás, balra, jobbra. *g)* Ló hosz-

szában, kápák nélkül: terpeszátugrás = elégséges, jó, guggoló átugrás = jeles. *h)* Nyujtó: támaszba lendülés, kelep hátra, alálendülés függésbe, bal (j) térdfellendülés előre, átguggolással bukóbillenés, alugrás = elégséges. Támaszba lendülés, szabadkelep hátra; alálendülés függésbe, bal (j) térdfellendülés előre, malomforgás hátra, átguggolással bukóbillenés, alugrás = jó. Támaszbalendülés, szabadkelep függésbe, bal (j) térdfellendülés előre, malomforgás hátra, átguggolással bukóbillenés, kanyarlat balra (j) = jeles. *i)* Korlát: hosszu billenés a korlát végén, terpeszülés, fogás előre s mellső terpesz pedzéssel felkarállás, átfordulás előre, felkarfüggésbe, henger hátra, a hátlendülettel támaszbalendülés, az előlendülettel vetődés balra (j) félfordulat befelé = elégséges. Hosszu billenés a korlát végén terpeszülés, fogás előre s mellső terpeszpedzéssel felkarállás, átfordulás előre felkarfüggésbe, henger hátra, a hátlendülettel támaszbalendülés, az előlendülettel külső harántülés a bal (j) kéz elé, emelés könyökmérlegbe, a bal (j) karra, terpeszpedzés a kezek előtt, kanyarlat félfordulattal kifelé = jó. Mint az előbbeni gyakorlat, de terpeszpedzésből kettős vetődés balra (j) = jeles. *j)* Ló, kápákkal: balláb a balkéz alatt be- és kileng, balláb köröz, a jobb- és balkéz alatt be- és kileng, balláb köröz a jobb- és balkéz alatt egyszer, jobbláb beleng a jobbkéz alatt, olló balra, jobbláb átemelés a hát fölött, oldal lebegőtámaszba, a jobkarra, a II. kápa fölé, jobbláb hátraleng és folytatólag negyedfordulattal jobbravetődés a hát fölött bal harántállásba = elégséges. Mint előbbeni gyakorlat, de a balláb körzés után: jobb láb körzés is végzendő a jobb- és balkéz alatt egyszer s azután történik jobbláb belengéssel az olló balra, stb. = jó. Mint előbbeni gyakorlat, de oldallebegő támaszból a jobb karon, a II. kápa fölött: jobbláb a hátballáb, a balkéz alatt mellső oldaltámaszba leng, jobb előlengés, kettős vetődés = jeles. *k)* Gyürühintán: Nyujtott függésből ostorlengéssel átfordulás hátra, billenés, kelep előre, támaszból leugrás = elégséges. Nyujtott függésből ostorlengéssel átfordulás hátra közlendülettel átfordulás előre, billenés, kelep előre, támaszból leugrás = jó. Nyujtott függésből ostorlengéssel átfordulás hátra, közlendülettel átfordulás előre, billenés, kelep előre, bukóbillenés, átfordulás előre lebegő függésbe, lendület hátra, lendület előre és leterpesztés hátra = jeles.

2. Nőknél: *a)* Egy sorozat szabad- és társasgyakorlat. *b)* Egy sorozat buzogánygyakorlat. *c)* Egy sorozat rithmikus gyakorlat. *d)* Szabályos mászás kötélen = elégséges. Vándormászás = jó, függeszkedés = jeles. *e)* Egy sorozat bordásfal gyakorlat. *f)* Gerendán kelepfellendülés: 16. fokon = elégséges, 18. fokon = jó, 20. fokon = jeles. *g)* Gyürühintán hintázás közben félfordulat, balra (j), az előhintázásnál emelés fészekbe, az előhintázásnál ereszkedés hajlitott függésbe, a hátrahintázás-

nál leugrás. *h)* Talajon (szőnyegen) átfordulás előre, kézre támaszkodva hidba, hidból felállás alapállásba. *i)* Svédszekrényen: kanyarlat térdben és csípőben hajlitott testtel, vetődés rézsutos rohammal egy karra támaszkodva. *j)* Lovon, kápákkal: guggoló átugrás, vetődési átugrás, kanyarlati átugrás.

3. *Athletika.*

A) Elméleti rész.

1. Athletikai tulajdonságok. 2. Az athletikai tulajdonságok két csoportja, megőrzésük. 3. Az emberi képesség maximuma. A természetben élő népek képességei. 4. Az athletika irodalma. 5. A klasszikus athletika és művészet vonatkozása Myron, Polikletos, Phidias. 6. A klasszikus athletika és művészet vonatkozása. Későbbi korok művészei. Szobrok ismeretlen művészektől. 7. Az amerikai athletikai és tréningrendszer. 8. Az angol athletika és fejlődése. Angol tréningrendszer. 9. Az északi népek, németek, franciák, olaszok, Kelet, az angol gyarmatok, Délamerika athletikája. Tréningrendszerek. 10. Az athletikai tréning. 11. Forma és letörés. 12. Kiegészitő tréning, előtréning, téli tréning. 13. Kiegészitő sportok és kiegészitő tréning mozgásai és hatásai az athletikára. 14. Női athletika fejlődése és jelenlegi állapota. 15. Női athletika különbözősége a férfiakétól. 16. Középiskolák athletikájának általános jellemzése. 17. Középiskolai csapatmérkőzések és összehasonlitások. Osztály- és intézet közötti mérkőzések. 18. Középiskolások egyéni és egyéni összetett versenyei. 19. Csoportbeosztás a középiskolások athletikai foglalkoztatásánál. 20. A középiskolai athletika felosztása osztályok (kor) szerint. 21. A középiskolai athletika foglalkoztatási módszere csapatokban és csoportokban. 22. Középiskolai jelvénypróba. 23. Középiskolai játékos athletika és verseny számai. 24. Az átlagképesség megállapitásának módozotai a középiskolákban. A szabályoktól való eltérés lehetősége. 25. Felnőttek athletikájának felosztása. 26. A futás általános elmélete. 27. Rövid távfutás elmélete. 28. A start fejlődése, módjai, elmélete. 29. 400 méter. 30. Középtávfutás. 31. Hosszu távfutás. 32. Mezei-, akadályfutás és terepversenyek. 33. Az ugrások általános elmélete. 34. Helyből ugrások. 35. Távolugrás általában, hármas ugrás. 36. Magasugrás. 37. Rudugrás. 38. Gátfutás elmélete. 39. Dobások általános elmélete. 40. Sulylökés. 41. Gerelyhajitás. 42. Diszkoszvetés. 43. Pentathlon és szabályai. 44. Dekathlon és szabályai, egyéb összetett versenyek. 45. Gyaloglás. 46. Staféta futások. 47. Versenyek engedélyezése, rendezése, propagandája és dijazása. 48. Versenyszámok sorrendje. 49. Amatőrszabályzat. 50. Versenyek osztályozása, versenyzők minősitése. 51. Versenyfunkcionáriusok. 52. Kerületi és országos bajnokságok. 53. Ifjúsági, kerületi, országos és világrekordok. 54. Futópálya felmérése és elméleti magyarázata. Ivelt pályák.

55. A cél (szabályok is). 56. Holtversenyek és eldöntésük. 57. Időmérés. Stopperórák. 58. Gát- és stafétafutás szabályai. 59. Csapatversenyek és összetett versenyek szabályai. 60. Magas-, távol-, hármas- és rudugrás szabályai. 61. Súlylökés, diszkoszvetés és gerelyhajítás szabályai. 62. Szabályzat a szövetségi jelvényről. 63. Női athletikai szabályok. 64. Kézilabdajáték és szabályai. 65. Magyarország szereplése az Olympiák versenyein.

B) Gyakorlat.

1. Férfiaknál: Szkippelés. Tempófutás 10 percig. Stílusfutás. Álló, repülő és térdelőstart. Sprintfutás, fokozó sprint, sprint a fordulóban. Finis. Célbaérkezés. Futás időre 60, 100, 200 és 400 méteren. Mezei futás. A futó sebességének mérése. Háromlábu futás. Álló és repülőváltás, oda-visszafutásnál és egyirányu futásnál. Gátfutás 76, 91 és 106 cm magas gátakon. Gátfutás időre 60 és 200 méteren. Helyből távolugrás, kettes és hármas, kétszeres és háromszoros ugrás. Helyből magasugrás elölről, oldalról, ülő- és fekvőstilus. Távolugrás rohammal, guggoló, homoritó-guggoló és ollózó stilus. Hármasugrás rohammal. Roham kimérése. Magasugrás rohammal. Elölről és oldalról ollózó stilus, kiforduló és Horine-stilus. Rudugrás. Ugrások eredménye. Súlylökés, helyből és beugrással. Gerelyvetés, elől és hátul keresztlépéses stilus, a roham kimérése. Diszkoszvetés, helyből és fordulattal körből. Kalapácsvetés. Nehéz súlyhajítás. Dobások eredménye.

2. Nőknél: Szkippelés. Tempófutás és stílusfutás. Álló, térdelő és repülőstart. Repülő sprint. Sprintfutás. Célbaérkezés. Futás a fordulóban. Futás időre 60 és 100 méteren. Mezei futás. Álló és repülő váltás oda-vissza és egyirányu futással. Helyből távol- és helyből magasugrás. Helyből hármasugrás. Magasugrás rohammal, elölről és oldalról ollózó stilus. Távolugrás rohammal. Ugrások eredménye. A roham kimérése. Gátfutás 50, 60 és 76 cm magas gátakon. Súlylökés helyből és beugrással. Labdahajítás stílusa és hajítás eredményre. Hajítás vizszintes és függélyes célra. Alsó, felső adás, lendületdobás, dobás fordulattal, 2 kg-os és Medicinlabdával. A kézilabda kezelése és technikája. Labdavezetés és labdaadogatás. Dobás kapura, védés. Kötélugrás fajai. Kézilabdajáték 7-es és 11-es csapatokkal. Kosárlabdajáték. Labdadobójáték.

4. *Játék.*

A) Férfiaknál.

a) Iskolai játékok.

A játék elmélete. A játék története. Játék a görögöknél, rómaiaknál, a középkorban, Itáliában, hazánkban, Angliában és Németországban. A játék és környezete. Hogyan vélekedtek a

játékról a történelem folyamán. A játék és a művészet viszonya. A játék és a vallás viszonya. A testnevelés és a játék viszonya a tudományokhoz. A játék szükségessége. A játék nevelő hatása. Különböző játékelméletek. Kiterjed-e a játék az ember egész életére? Lehet-e a játéknak célja? Lehet-e haszna a játéknak? A játék kialakulása. Mennyiben szolgálja a játék az életben a szükséges készségeket. A játék lényege. Lélek és test. Mit tanulunk meg a játékban. A játék és munka iránti szeretet. A játék mitől óvja meg az ifjúságot? A játék iránti érdeklődés. A játék célja. Egyes játékok mire nevelnek? A játékok népszerűsitése. A játékok felosztása. Futó- és fogójátékok. Küzdő játékok. Labdajátékok, kis kézi labdával, nagy tömött labdával, nagy üres labdával és Medicin-labdával. Játékok csoportositása kor szerint, nemek szerint. A játékok megválasztása (hely, idő, időjárás, évszakok szerint, valamint nem és kor szerint. A játékok betanitása. A játékok vezetése. A játékok gyakorlása. A játék általános elve, ki milyen játékot játszon.) A játékok eredményének értékelése. A játékszabályok. A játszótér. I. Elhelyezése. II. Berendezése. III. Felszerelése. A játékosok felszerelése. A játékok vezetése. A játékdélutánok. A játékdélutánok időtartama. A játékdélutánok dijazása. A játékok végrehajtása. A játékdélután anyaga mi legyen? A német játékdélután anyaga. Gyakorlati követelmények. Kézilabda 7—8 cm. I. Egykézzel, két labdával játszogató. II. Két kézzel, három labdával játszogató. III. Célbadobás. 15 m távolságból, 50 cm körbe, 6 dobás közül 4 találva, 40 cm körbe 2-őt és 30 cm körbe legalább 1 labdát bedobni. IV. 15 m távolságban levő futóalakra, 3 dobás közül egyet találni. V. Labdaütés 1.20 m hosszu és 3 cm vastag, gömbölyü ütővel a kézilabdakiütések. VI. Kosárdobás 4.50 m távolságról 6 dobás közül 4 találva, két kézzel a mélytartásból és egy kézzel lökve a válltól. VII. Füleslabda hajitás és fogás. VIII. Fogójáték. Hol az olló komámasszony? Fogolyszerzés (Csalogató). Ipicspapacs. Fogócska akadállyal. Utolsó pár előre. Róka koma. Féltek-e a vadembertől? Kis vándor. Át a demarkációs vonalon. Pista hol vagy? Tapogató. Keresgélés bottal. Farkas és a bárány, változataival. Ne nézz hátra, jön a farkas. Nyul a bokorban. Nyomon kergess. Balatoni halászok. Éjjel-nappal. Kotlós és a róka. Madárkereskedő. Üsd a harmadikat és változatai. Kötélugrások. Lengő kötél. Szökdelő kör. Szökdelő staféta boton keresztül. Bakugrás. Hosszu bak. Tolvajűző. Talicskaverseny. Kakasviadal. A pokol. Adj király katonát! Kötélhuzás és változatai. Medve a ketrecben. Szökdelő staféta. Távolugró staféta. Számstaféta. Finn staféta. Stafétafutás. Gátstaféta. Körszámfutóverseny. Labdaiskola. Vadászat labdával. Repülő bomba. Ki dobott meg? Két soros labdajáték. Falhozállós. Futás falhozállós. Hajtóvadászat. Galamblövés. Seregfogyasztó. Közepes. Körróka. Rejtő róka. Nemzetes. Saroktanyás. Tenyérlabda két

kapura. Skót labdajáték. Körülzárás. Hármas labdaütő. Nagy kótya. Labda staféta félkörben. Labdaszöktetés. Három lábon török fej. Labda a zsinór fölött. Döngető. Labdastaféta. Vándorlabda. Üldöző. Cicázás. Szabadulás a labdáktól. Körlabdastaféta. Kétkezes kiszoritó. Guggoló labdastaféta. Labdadobó staféta. Labda- és futóstaféta. Medicinlabda és változatai. Labdaiskola a kosárlabdához. Kosárlabda 5—5 ellen. Kosárlabda 3 udvaros. Nemzetek labdája. Tülekedő. Hosszu méta. Csalogató. Öklöző labda.

b) Sportszerü játékok.

I. *Lawn-tennis*. 1. A játékról általában. 2. A sportszerü játékok jelentősége. 3. A labdajátékokról. 4. A lawn-tennis játék eredete és története. 5. A lawn-tennis játék felszerelései. 6. A pálya és méretei. Talajviszonyok. 7. A pálya elkészitése és gondozása. 8. A játékszerekről (a hálók, ütők, labdák). 9. A játékszerek gondozása, megóvása. 10. Az öltözet (cipő, ing, öv stb.). 11. A lawn-tennis játék szabályai. 12. Adogatások, visszaütések. 13. A játék számitása (a geme-set). 14. Hiba az adogatásnál (play—ready). A jó adogatás. 15. Hiba a visszaütésnél (a jó visszaütés). 16. Előny és hátrány (handicap). 17. Kettős játék szabályai. 18. Négyes és hármas játék szabályai. 19. A játszók minősitési versenye.

Technika. 20. 17 lawn-tennis játék alapelemei. 21. Az ütő fogása. 22. Az adogatás (felső, alsó adogatás stb.). 23. Az ütésekről. 24. A játékszerek használatáról és megóvásáról.

Taktika. 25. A kettős játék taktikája. 26. A négyes játék taktikája. 27. A játék stilusa. 28. A támadó és védő játék. 29. A felállás, az adogatás, a visszaütés taktikája a kettős játéknál. 30. Ugyanaz a négyes játéknál. 31. A támadó ütések, védelmi ütések a kettős játéknál. 32. Ugyanaz a négyes játéknál. 33. A játék rendszabályai. 34. A játék, a játékpályák, fölszerelések használatának, az egyleti élet stb. szabályai. 35. A játékverseny szabályai. 36. Versenyrendezés. 37. A pályabiró jogai és kötelességei. 38. Versenytanácsok. 39. Ping-pong játékról.

II. *A gyephockey*. 1. A játéktér méretei, jelzései és fölszerelései. (A labda, ütő, öltözet, cipők stb.). 2. A játék menete, időtartama. 3. Játékszabályok (választás, gól stb.). 4. A játék kezdésére és megszakitására vonatkozó szabályok. (Bedobás, kapuütés. Szögletütés (corner). 5. Az off side állás szabálya. 6. A játék szabálytalanságai. (Keresztezés, kezdés, ütő tartás). 7. A durva és veszélyes játék. (Fault). 8. Büntető szabályok. (Szabadütés, büntető bully stb.). 9. A lövőterület, büntetőterület. 10. A játék technikája. (Az ütő fogása, ütések, bedobások). 11. Konditioba tartás. 12. A játék taktikája. (A támadás, összjáték). 13. A védelem taktikája, fairjáték. 14. A biráskodás, határbirók.

III. *Labdadobó (Handball) játék.* 1. A pálya méretei, jelzései, fölszerelései. 2. A játék fölszerelései. 3. Hasonlóságok a football játékkal. 4. Különbségek a football játéktól. 5. A játékszabályok. (Kapu terület, büntető terület). 6. Off side szabály. 7. A 13 m büntető dobás szabályai. 8. Fair játék. 9. A csatárok és védők technikai kioktatása. 10. A kondició. 11. A játék taktikája. 12. A csatárok, a halfok, beckek helyezkedése. 13. A kapus külön tréningje, taktikája. 14. A kapus különös előnyei. 15. A biró jogai és kötelességei.

IV. *A füleslabdajáték.* 1. A játéktér méretei, beosztása. 2. A fölszerelése. (Kapuk, labda, öltözet stb.). 3. Versenyszabályok. 4. Technikai előkészületek. 5. Dobások, hajitások, labdafogások. 6. A játék szabályai. 7. A pártok taktikája. 8. Versenybiró, két kapubiró.

V. *Football.* 1. Eredete és története. 2. Magyarország, Anglia, egyéb külföld. 3. Általános tudnivalók. 4. Játékszabályok. (A játéktér méretei, fölszerelései stb.). 5. Pályaépités, gondozás. 6. Téli torna, gimnasztikai tréning. 7. Tavaszi-őszi athletikai előtréning (mezei futás, gyaloglás). 8. Kondició, massage. 9. A játékosok fölszerelései (cipő, labda stb.). 10. Off side. Tizenegyes. 11. Bajnoki és egyéb dijmérkőzések. Birói vizsga. 12. Technikai kiképzés előmunkálatai. Rugás, lövés, fejelés, stoppolás, átadás, cselezés és szerelés. 13. Fair játék (büntető kodex). 14. A szabálytalan, durva vagy veszélyes játék. 15. Ezek elleni szabályok. 16. Amatőrség-professzionizmus. Amateur-jury. 17. Amateur. Olympiád. A játék taktikája. Játékstilusok. Helyezkedések. 18. A támadás és védelem helyes taktikája. 19. A középcsatár, összekötő és szélső csatárok. 20. A középfedezet, szélső fedezet, a hátvédek játéktaktikája. 21. A kapus különleges helyzete.

Általános tudnivalók (valamennyi sportszerű játéknál). 1. Technika, összjáték. 2. Észszerűség, tervszerűség. 3. Taktika, tervszerűség. 4. Játékintelligencia. 5. Gyors elhatározás, leleményesség. 6. Cselezés, ötletszerűség. 7. Fair játék, együttérzés. 8. Játékkedv, lelkesedés. 9. Nemzeti érzés, irredenta. 10. Magyar faji büszkeség stb.

Szervezeti rész. 1. Szövetség működése. 2. MLSz. Alszövetségek. Vidéki, budapesti kerületek. 3. Professzionista LSz. alszövetség stb. 4. Nemzetközi viszonylatok. FIFA. 5. KISOK., ILSz. 6. Bajnoki rendszabályok. 7. Igazolási szabályok. 8. Magyar kupa. Európai kupa stb., dijak. 9. Fegyelmi kodex. 10. Amateur szabályok. 11. Kartellek. Adók. 12. Birák testülete. Birói vizsga.

B) *Nőknél.*

A játék történetét lásd a testnevelés történeti, a játék pedagógiáját a pedagógiai és filozofiai tételeknél.

1. Játék a tornateremben; egyéb fedett helyiségben. A tornaszerek és környezeti tárgyak felhasználása a játéknál. 2. A játék az iskola udvarán, kiránduló helyeken. A környezeti tárgyak felhasználása a játéknál. 3. A játszótérről. 4. Játékszerek első és másodrangu fontosság szerint. A játszótér felszerelése. 5. Játékszerek beszerzése; házi elkészitése. 6. Óraközi játékok. Játék a tornaórán. 7. Játékdélután az iskolákban. Játékdélután egy osztállyal. 8. Játékdélután két vagy több osztállyal. A játszók csoportositása. Vezetők képzése. 9. Játékdélután tervezetek 10—14 és 14—18 éves tanulók részére. 10. Játékdélután tervezetek fedett pályára, szabad térre; télre, nyárra. 11. Játéktanmenet: I. az elemi iskolák, II. a leányközépiskolák alsó és III. felső tagozata számára, IV. tanitónőképzők számára. 12. A játék időtartama. Szabad- és szabott idejü játékok. 13. A játszók öltözködése. Felmentés a játék alól. 14. Játék közben előforduló balesetek; azok megelőzése. Mentőszekrény. 15. A játék megkedveltetése a tanulókkal. Ügyes és ügyetlen játszók. Osztályközi versenyek. 16. Gyermek megfigyelés és nevelő munka játék közben. 17. A játék népszerüsitése. Játékbemutatók és nyilvános versenyek rendezése. 18. A játék előgyakorlatai. Előjátékok. A játékok egymásutánjának tervszerűsége. 19. Uj játékok módszeres betanitása. Dalos és rithmikus játékok betanitása. 20. Játék az óratervben. Általános és különleges hatásu játékok. A tornaóra terv egyes gyakorlatainak játékkal való elvégzése. Játékváltozatok e cél szolgálatában. 22. Láb-, nyak-, kar-, törzsizmokat fejlesztő, különleges hatásu játékok. 23. Gerincegyenesitő, függés-, támasz-, egyensuly-, járás-, futás-, ugrás-, ügyességi gyakorlatokat tartalmazó különleges hatásu játékok. 24. A játék és tánc összefüggése. A játék esztétikai követelményei. 25. A játékok felosztása kor, nem és eszközök szerint. 26. Csoportjáték, csapatjáték. Küzdőjátékok s alkalmazásuk mértéke. 27. Kapitányválasztás, csapatalakitás, csapatjelzés, pályasorsolás, pályacsere, játékeszköz csere. 28. Futó játékokról. Az ismert futójátékok felsorolása. 29. Fogójátékokról. Az ismert fogójátékok felsorolása. 30. Kis labdajátékokról. Az ismert kislabda játékok felsorolása. 31. Nagy labdajátékokról. Az ismert nagy labdajátékok felsorolása. 32. Medicin-labdajátékokról. A dobások, fogások és játékok felsorolása. 33. Babzsákjátékokról. Az ismert babzsákjátékok felsorolása. 34. Egyéb eszköz-játékokról. A játékszerek felcserélhetősége. Az ismert egyéb eszköz-játékok felsorolása. 35. Csendes játékok. Társas játékok. Tréfák. 36. A megszemélyesitő játékokról. Az ismert megszemélyesitő játékok felsorolása. 37. Az érzékfejlesztő játékokról. Az ismert érzékfejlesztő

játékok felsorolása. 38. Az énekes játékokról. Az ismert énekes játékok felsorolása. 39. A népies játékokról. Az ismert népies játékok felsorolása. Kiszámoló mondókák. 40. A tanár önképzése. Vezérkönyvek a játéktanításhoz.

Futójátékok: 1. Gyere velem! (Gyaloglással, futással, találkozásnál három ugrással, sipjelre hátra arc, mozgókörrel.) 2. Futtató (különböző ülésekből, padról, célvonallal). 3. Gyalogló (futással, sipjelre, hátra arc, hátrafelé). 4. Egyes váltóverseny (különféle járással, ugrással, labdázással stb.). 5. Kettős váltóverseny (különféle járással, ugrással, labdázással stb.) 6. Körváltóverseny (különféle járással, ugrással, labdázással stb.) 7. Négyszögváltó (különféle járással, ugrással, labdázással stb.) 8. Rákverseny. 9. Antilopverseny. 10. Küllőverseny. 11. Számozott staféta. 12. Váltóhozás. 13. Tűz van! 14. Add tovább!

Fogójátékok: 1. Macska és egér. 2. Páros fogó. 3. Guggoló fogó. 4. Vállérintő fogó. 5. Függőfogó. 6. Keresztes fogó. 7. Hármas fogó. 8. Láncfogó. 9. Künn a bárány. 10. Japán csücsök. 11. Nyul a bokorban. 12. Hess ki a rétről! 13. Szőllőcsősz. 14. Utolsó pár előre! 15. Vak fogó. 16. Macska és patkány. 17. Utcafogó. 18. Béka a körben. 19. Éjfél. 20. Kaput nyitni! 21. Kövess engem! 22. Kotló és róka. 23. Jancsi hol vagy? 24. Üsd a harmadikat! 25. Pics-pacs. 26. Kinai fal. 27. Csalogató. 28. Árnyékfogó. 29. Hajsza a csákóért. 30. Medvetáncoltató. 31. Első ki! 32. Éjfél. 33. Fehér-fekete. 34. Virágok és a szél. 35. Hivogató.

Kislabdajátékok: 1. Labdaiskola. 2. Labdahivogató. 3. Hivósdi. 4. Egy előre! 5. Tiz ut. 6. Nemzetes. 7. Bűnbak. 8. Cicézés. 9. Öreg fali róta. 10. Öreg futó róta. 11. Hoppolás. 12. Versenydobás. 13. Baseball. 14. Bőregér. 15. Rejtő róta. 16. Dominó. 17. Középlabda. 18. Közepes. 19. Célbadobó. 20. Bombázás. 21. Labdafutás.

Nagylabdajátékok: 1. Forró krumpli. 2. Csere-bere. 3. Labdaadogató. 4. Guruló labda. 5. Hegy-völgy. 6. Alsó és felső váltóverseny. 7. Sugárlabda. 8. Labdahajsza. 9. Labdakergető. 10. Ravasz labda (fogyasztó). 11. Hullámlabda. 12. Váltóverseny kosárlabdával. 13. Cikk-cakkdobás. 14. Frissitő. 15. Labdakirálynő. 16. Saroklabda. 17. Véglabda. 18. Harcilabda. 19. Kapitánylabda. 20. Hálólabda. 21. Svéd kapitánylabda. 22. Labdatáncoltató. 23. Ötkörös kosárlabda (lányok kosárlabdáját lásd az athletikában). 24. Labdakerülő.

Babzsákjátékok: 1. Babzsákiskola. 2. Gyorom. 3. Cikázó staféta. 4. Zsákrakás. 5. Babzsákadogatás. 6. Babzsákváltó. 7. Patkány. 8. Babzsákátugró. 9. Zsákcserélő staféta. 10. Kacsa a sziklán. 11. Lótuszlevelek. 12. Babzsákfogó.

Medicin-labdajátékok: 1. Labdaadogató. 2. Alagút. 3. Hegy-völgy. 4. Hullámlabda. 5. Cikk-cakk-guritás. 6. Disznó a gödörben. 7. Legelő.

Egyéb eszközjátékok: 1. Fogd el a botot! 2. Turuljáték. 3. Karikadobás. 4. Tamburajáték. 5. Vonalon áll a buzogány. 6. Körben áll a buzogány. 7. Mérges kigyó. 8. Zsámolydöntés. 9. Fedőpörgetés. 10. Botmegközelítés. 11. Hegymászó staféta. 12. Ballonjáték. 13. Ugrató. 14. Botrablás.

Csendes játékok, tréfák: 1. Állat, madár, hal. 2. Csendjáték. 3. Kitaláló. 4. Zümmögő. 5. Ez az én orrom. 6. Itt a papucs. 7. Keresd a gyürüt! 8. Csapójáték. 9. Amerikából jöttünk. 10. Titokzatos ismeretlenek. 11. Fülbesúgás. 12. Gyerünk a maharadzsához! 13. Magas hegység veszedelmei. 14. Néma rim.

Megszemélyesitő játékok: 1. Átkelés a patakon. 2. Hol az olló? 3. Hogy tetszik a szomszédod? 4. Szegény vándorlegény. 5. Szegény cica. 6. Szoborjáték. 7. Adj király katonát! 8. Állatsereglet. 9. Brekegés.

Énekes játékok: 1. Erdő mellett. 2. Kiskomárom. 3. Jön a róka. 4. Mért küldött az úrasszony? 5. Ispiláng. 6. Hivja a nyul. 7. Egy kis kertet. 8. Erre csörög. 9. Megy a gyürü. 10. Lányok mennek. 11. Beültettem kis kertemet . . . 12. Piros, piros, piros. 13. Gyertek lányok! 14. Hej, fosztóka . . .

A m. kir. Testnevelési Főiskolai Sport Club alapszabályai.

I. Általános rész.

1. §.

A Club cime: A m. kir. Testnevelési Főiskolai Sport Club, röviditett jelzése: T. F. S. C.

Székhelye: Budapest.

Működési területe: Magyarország.

Hivatalos nyelve: magyar.

Pecsétje köriratban a Club cimét, székhelyét és alapitási évét (1925) tűnteti fel.

Szine: Fekete-fehér alapon a Club pajzsa.

2. §.

A Club célja:

A testnevelési főiskolai ifjúság testi, szellemi épségének rendszeres testgyakorlás és önképzés útján való előmozditása és ezzel hazafias érzés továbbfejlesztése, nemkülönben minden hasonló célu törekvés támogatása.

3. §.

A cél elérésére szolgáló eszközök:

A Club e cél elérésére egyfelől testgyakorlatokat és versenyeket, másfelől pedig vita- és felolvasó-estélyeket rendez.

4. §.

A Club vagyonára vonatkozó rendelkezések:

A Club vagyona a felszerelésekből és a berendezésekből, az alapitványokból, továbbá a tagdijak s minden más bevételeknek feleslegéből áll. Az alapitványi összegek, nemkülönben az előző pontban emlitett feleslegek kamatozó magyar állampapirokban helyezendők el. Ezeket az értékpapirokat a főiskola pénztára szerzi be.

Az eljárás ugyanaz, ami a főiskolai alapitványokra van előirva.

A tagokról.

5. §.

A tagok osztályozása:

A Club tagjai:

1. disz-,
2. alapitó,
3. tiszteletbeli,
4. rendes és
5. pártoló tagok.

6. §.

A tagok felvételére vonatkozó rendelkezések:

A Club tagjai sorába csakis magyar állampolgárt vehet fel, külföldiek a magyar királyi Belügyminiszter Ur engedélyével lehetnek csak a Club tagjai.

Ezek közül akik az előbb irt általános feltételeknek megfelelnek, a Club

a) rendes tagja lehet a Testnevelési Főiskola minden rendes vagy rendkivüli hallgatója. Nevezetteket jelentkezésükre a választmány veszi fel rendes tagokká. Rendes tag csak magyar állampolgár lehet.

b) Pártoló tagok azok, akik a Testnevelési Főiskolán oklevelet, avagy már 1925. év előtt testnevelő (torna) tanári oklevelet szereztek és akiket a választmány irásbeli kérelmükre vesz fel .

c) Tiszteletbeli tagok azok lehetnek, akik a Club és a testgyakorlás fejlesztése körül különös érdemeket szereztek és akiket ilyenekül a Club elnöki tanácsa előterjesztésére a Főiskola igazgató tanácsának előzetes jóváhagyásával a közgyülés választ meg.

d) Alapitó tag az, aki a Club elnöki tanácsának felkérésére a Club pénztárába egyszersmindenkorra legalább 200 (kettőszáz) pengőt fizet be. Ez az összeg három egyenlő, egymásután következő három évi részletben is befizethető.

e) A disztagokat a társadalom kitűnőségei közül a Főiskola igazgató tanácsának előzetes hozzájárulása után a választmány javaslatára a közgyülés választja.

7. §.

A tagok jogai és kötelességei:

Tagok tagsági jogaikat akkor gyakorolhatják, ha a tagsági dijat lefizették.

Szavazati, inditványozási és tanácskozási joga a közgyülésen a rendes, a pártoló, a tiszteletbeli és az alapitó tagoknak van. Ifjúsági tisztségekre csupán a Club rendes tagjai választhatók. A Club házi versenyein, testgyakorlatain és ünnepélyein minden tag részt vehet.

Nyilvános versenyeken csak a rendes tagok vehetnek részt, az abszolutorium után két évig.

A rendes tagok évi tagdija évi 8.— pengő, amely két részletben, félévenként előre fizetendő. Pártoló tagok évi 10.— pengő tagdijat fizetnek.

III. Fejezet.

A tagság megszűnésének módjai:

8. §.

A tagság megszűnik:

a) halálával,
b) kilépés által,
c) törlése által,
d) kizárása által.

A főiskoláról való kizárás az egyesületből való kizárást is maga után vonja. A kizárás tárgyában hozott választmányi határozatot az érdekelt a közléstől számitott 15 napon belül a közgyüléshez megfellebbezheti.

Olyan egyének, akik valamely sportot üzletszerüen gyakorolnak, a Club rendes tagjai nem lehetnek.

IV. Fejezet.

A Club intéző szerveire vonatkozó rendelkezések.

A közgyülés.

9. §.

A közgyülés általában: A közgyülés a cselekvőképes tagok összességének képviselete és a Club egyetemes legfőbb szerve. Kétféle lehet: rendes és rendkivüli.

10. §.

A közgyülés határozatképessége.

A közgyülés határozatképes, ha azon a rendes tagok 2/3 (kétharmad) része jelen van. Ha a közgyülésen nem jelennének meg a tagok határozatképes számban, akkor ugyanazon tárgysorozat mellett 8—30 napon belül kell másodizben összehivni a közgyülést. Az ugyanazon tárgyban másodizben szabálysze-

rüen egybehivott közgyülés már határozatképes, tekintet nélkül a megjelentek számára, de az erre vonatkozó meghivón ezt a körülményt előre hangsulyozni kell.

Olyan határozat érvényességéhez azonban, amely az alapszabályok módositására és a Club feloszlására vonatkozik, a Clubtagok 2/3 részének jelenléte minden körülmények között megkivántatik.

Más egyesülettel való fuzió elhatározására a Clubtagok 2/3 részének jelenlétére van minden körülmények között szükség.

A tárgysorozat a meghivón közzéteendő.

A közgyülésen csak azok az inditványok tárgyalandók, amelyek legalább 5 nappal előbb irásban is benyujtattak.

A közgyülés mindig általános szótöbbséggel határoz. Az elnök is szavaz. Szavazategyenlőség esetén az a többség, amelyhez szavazatával az elnök is csatlakozott.

Szavazás, mely személyesen történik, rendesen nyilt, de személyes ügyekben, vagy tiz tag kivánságára titkos. A közgyülésről jegyzőkönyv vezetendő, melyeket az elnök, a jegyző és az alelnök által hitelesitésre felkért két tag ir alá.

11. §.

A közgyülésről általában.

A Club tanévenként két rendes közgyülést tart, az elsőt a tanév elején, legkésőbb okt. 31-ig, a másodikat pedig junius végén.

12. §.

A közgyülés tárgyai:

Az első közgyülés tárgya:

a) A tisztikar, választmány, számvizsgáló-bizottság és gazdasági bizottság választása;

b) tiszteletbeli tagok választása;

c) költségvetési zárszámadás letárgyalása, a felelős számadók részére a felmentvény megadása és általában a vagyoni kérdések végső fokon való intézése;

d) a választmány hatáskörét meghaladó fontosabb szerződések és különösen a clubvagyon állagát érintő egyéb jogügyletek elhatározása és jóváhagyása;

e) a választmány megfellebbezett határozatainak felülbirálása;

f) a tagok által a közgyülés megtartásának napját 8 (nyolc) nappal megelőzőleg irásban beadott inditványnak tárgyalása;

g) alapszabályok módositása;

h) a tagdijak és felvételi dij összességének és behajtási módozatainak megállapitása;

i) más egyesülettel való fuzió elhatározása.

A *g)*, a *h)* és az *i)* pontok alatt felsorolt tárgyakban hozott közgyülési határozatokat végrehajtásuk előtt a m. kir. Belügyminiszter Urhoz kell felterjeszteni és csak jóváhagyásuk után lehet végrehajtani.

A második közgyülés tárgya:

a) ifjúsági elnöki jelentés az az évi működésről,

b) tőkék elhelyezése feletti határozat,

c) zárószámadások előterjesztése,

d) a felmentés megadása feletti határozat,

e) a jövő év költségvetésének előirányzása,

f) annak megállapitása, hogy a szünidőben a legközelebbi közgyülésig ki végezze az ifjúsági elnöki, női társelnöki, főtitkári, titkári, pénztárnoki és ellenőri teendőket, akik egyszersmind a szünidei bizottságot alkotják,

g) az esetleges inditványok és felebbezések tárgyalása.

Rendkivüli közgyülést összehivhat a választmány a saját elhatározásából, vagy a számvizsgáló bizottság kérelmére, de köteles összehivni akkor is, ha a rendes tagok 1/5 (egyötöd) része az összehivást irásban és megindokoltan kéri. Az utóbbi esetben a rendkivüli közgyülést az előterjesztéstől számitott hat héten belül meg kell tartani.

Rendkivüli közgyülést a Club tanárelnöke, az intézőbizottság határozata, vagy a tagok 1/5 részének kivánságára bármikor köteles összehivni.

A közgyülésre vonatkozó és a főiskola igazgatója által aláirandó meghivót a közgyülés megtartása előtt legalább 8 (nyolc) nappal kell a Club hirdetésére szolgáló táblán kifüggeszteni.

13. §.

Intézőbizottság.

A Club élén az intézőbizottság áll, melynek tagjai a Club tanárelnöke, az ifjúsági elnök, női társelnök, az alelnökök, főtitkár, titkár, háznagy, jegyző, pénztáros, ellenőr, szertáros és a könyvtáros. Az intézőbizottság ügyrendet készit, amelyet a Főiskola igazgató tanácsának terjeszt elő. Megállapitja a munkaprogrammot, a szakosztályok megalakitásáról gondoskodik, megállapitván azok működésének irányait, megvizsgálja a pénzkezelést és a számadásokat. Dönt az összes felebbezési dolgokban, a költségvetést a közgyülés elé terjeszti és gondoskodik a számadások szabályszerü lezárásáról, kijelöli a szünidei bizottságot, annak elnökét, illetve tisztviselőit, akik az ügyek vezetéséért legközelebb megválasztandó uj elnöki tanácsnak felelősek. Az intézőbizottság havonta legalább egyszer ülést tart, melyre a szakosztályok elnökei is behivhatók, de nekik szavazati joguk nincs. Az ülések jegyzőkönyveit a főtitkár vezeti.

14. §.

Tanárelnök.

A Club tanárelnökét a Főiskola igazgató tanácsa választja meg a tanári testület tagjai közül.

A tanárelnök a Club legfőbb irányitója. Ő képviseli a

Sport Clubot, illetve annak képviseltetéséről gondoskodik, vezeti a közgyülést, felügyel a Club ifjúsági vezetésére és az alapszabályok és rendtartás megtartására; láttamozza a felterjesztéseket, ellenőrzi a tisztikar működését, utalványozási jogot gyakorolja, de egyben a Club anyagi ügyeiért felelős is. A Club minden ülésére meghivandó. A Club pénztárát bármikor megvizsgálhatja.

15. §.

A választmány és hatásköre.

A választmány tagjai: a tanárelnök, az ifjúsági elnök, a női társelnök, az ifjúsági alelnökök és 20 rendes választmányi tag.

A választmány saját kebeléből megválasztja a főtitkárt, titkárt, a jegyzőket, a háznagyot, a pénztárost, a szertárost, a könyvtárost, az ellenőrt, továbbá az egyes szakosztályok elnökeit. A választmány veszi fel a tagokat, sport-, társadalmi- és közművelődési ügyekben véleményt mond, illetőleg javaslatot tesz, az intézőbizottság útján a közgyülés elé terjeszti mindazokat az ügyeket, amelyek elintézése a közgyülés hatáskörébe tartoznak.

A választmány határozatát 15 napon belül lehet a közgyüléshez megfelebbezni.

Havonként legalább egyszer ülést tart.

Az ülés határozatképességéhez az elnökön kivül legalább 10 tag jelenléte szükséges. Az üléseket a tanárelnök hivja össze, akinek tiz tag irásban kifejezett kivánságára bármikor rendkivüli ülést is kötelessége összehivni. Az ülés megtartása mindig idejekorán, legalább két nappal az ülés előtt hozandó a tárgysorozat közzététele mellett a tagok tudomására. A tagok esetleges inditványai az ülés előtt legalább 24 órával irásban átadandó az ifjúsági elnöknek vagy a női társelnöknek. Az ülés két tagja által hitelesitendő jegyzőkönyvet az elnök és a jegyző is aláirja. A választmány megbizatása mindig a megalakulástól a legközelebbi megalakulásig tart.

Pótválasztmányi tagok akkor nyernek meghivást a választmányi ülésre, ha a rendes választmányi tagok előzetes lemondása folytán a választmány nem határozatképes, amely esetben a pótválasztmányi tagok teljes tanácskozási és szavazati joggal élhetnek.

16. §.

Szakosztályok.

Az egyes sportágak ügyeit a szakosztályok intézik, amelyeket az intézőbizottság a szükséghez képest létesit.

A szellemi önképzés céljait a társadalmi szakosztályok szolgálják, amelyek vita- és felolvasási estélyeket rendeznek.

Szakosztályi elnök csak választmányi tag lehet.

A szakosztályi tisztviselőket maguk választják a szakosztály tagjai közül.

17. §.

Gazdasági bizottság.

A gazdasági bizottság feladata a Club gazdasági és pénzügyeinek irányitása. Evégből:

a) állandó felügyeletet gyakorol a Club ingó, ingatlan és pénzvagyonáról vezetett nyilvántartások felett;

ezek azonban a számvizsgáló bizottság ellenőrzési jogkörét nem csorbithatják;

b) összeállitja az évi rendes költségvetést;

c) évenként előkészíti a zárószámadást, vagyonmérleget és leltárt, melyeket a költségvetéssel egyetemben legkésőbb minden év február hó végéig a választmány elé terjeszt;

d) javaslatokat tesz a Club tőkéjének elhelyezésére és gyümölcsöztetésére vonatkozólag;

e) javaslatokat tesz a közgyülés által elfogadott költségvetésben előirányzott szükségletek folyósitásának időpontjára vonatkozólag;

f) véleményt nyilvánit az évközben felmerült, de a költségvetésbe fel nem vett kiadások engedélyezése tárgyában, továbbá a beruházási munkálatokban;

g) figyelmét mindenre kiterjeszti, ami alkalmas a Club működését és életét gazdaságosabbá tenni és ezekre vonatkozólag a választmánynak javaslatokat tenni.

A gazdasági bizottság tagjai:

a) a Club mindenkori tanárelnöke, az ifjusági elnöke, vagy helyettese, aki egyszersmind a bizottság elnöke is;

b) választmányi tagok közül választott három tag;

c) hivatalból a főtitkár, pénztáros és az ellenőr.

A gazdasági bizottság köteles gazdasági vagy pénzügyi programmjának lebonyolitása érdekében ügyrendet kidolgozni.

Az ügyrend úgy állitandó össze, hogy a gazdasági bizottság működése a Club alapszabályaiban foglaltakkal mindenkor összhangban legyen.

A gazdasági bizottság tartozik minden évben legalább kétszer ülést tartani. A mutatkozó szükséghez képest azonban a gazdasági bizottság bármikor összehivható.

A gazdasági bizottság összehivásáról a mindenkori elnök intézkedik. Az ülések összehivásának az ülés napját megelőzően nyolc nappal kell megtörténnie.

A gazdasági bizottság ügykörének és működésének fontosságára való tekintettel a bizottsági tagok pontos megjelenésének intézményes biztositása az ügyrendbe felvehető. A bizottság elnöke köteles az indokolatlan távolmaradók ellen eljárni, esetleg a bizottságból való kizárásuk iránt a szükséges előterjesztést a Club elnökségéhez megtenni még akkor is, ha a mulasztó egyúttal a Club tisztikarának tagja.

A bizottság határozatképes akkor, ha tagjainak legalább kétharmada jelen van.

Határozatképtelenség esetén a másodizben összehivott ülés a jelenlévők számára való tekintet nélkül határozatképes.

Szakkérdésekben a bizottság szakértőket hallgathat meg, akiket a bizottság üléseire a gazdasági bizottság elnöke hiv meg.

A gazdasági bizottság üléseiről mindenkor jegyzőkönyvet köteles vezetni, amelyet az elnök és a jegyzőkönyvet vezető tag ír alá.

Minden változás alkalmával, mely a Club vagyonát kezelő személyéből áll (lemondás, uj választás stb.), vagyonátadás, illetve átvétel eszközlendő. A vagyonátadásnál a gazdasági bizottság kiküldöttjeivel együtt az átadónak és átvevőnek, valamint a számvizsgáló bizottság legalább egy tagjának jelen kell lenni. Az átadásról jegyzőkönyvet kell felvenni, melyben az adásnál bármely cimen mutatkozó hiányosságot meg kell jelölni. A felvett jegyzőkönyvet az átadó és átvevő, valamint a gazdasági és számvizsgáló bizottságok jelenlévő tagjai aláírni kötelesek. A felvett jegyzőkönyvről a gazdasági bizottság a Club elnökségének jelentést tenni köteles.

Amennyiben a Club elnöksége a vagyonkezelő mulasztásáról vagy gondatlanságáról értesülne, úgy a hiányosságok megszüntetésére köteles a szükséges intézkedéseket megtenni, a mulasztók ellen pedig eljárni.

18. §.

Az elnökség tagjai:

A tanárelnök, az ifjúsági elnök, alelnökök, főtitkár, pénztáros, ellenőrök.

Az elnökség tagjai semmi néven nevezendő dijazásban nem részesülhetnek.

19. §.

Az elnökség hatásköre.

Az elnökség a Club szellemét és anyagi ügyeit kezdeményezi, a tárgyalásra előkészíti a választmánynak, annak határozatait végrehajtja, a házi- és ügyrendnek megtartása felett őrködik. Határoz minden folyóügyben, amely sem a közgyülés, sem pedig a választmány elé utalva nincsen és határozatainak végrehajtásáról gondoskodik. Üléseket tart, melyeket az elnök vagy helyettese hiv össze, az üléseken a jegyzőkönyvet a kijelölt jegyző vezeti. Az ülés elnöke és két tagja hitelesiti.

20. §.

Számvizsgáló bizottság.

A számvizsgáló bizottságot a közgyülés választja egyévi időtartamra. A számvizsgáló bizottság három tagból áll és elnökét saját kebeléből választja. A számvizsgáló bizottság tagjai

megbizatásuk tartama alatt más tisztséget a Clubnál be nem tölthetnek és a Club alkalmazottai sem lehetnek.

A számvizsgáló bizottság megbizatásának tartama alatt a pénzkezelést bármikor megvizsgálhatja, a számadási év lezártakor pedig az évi zárszámadás és a pénz kezelésére vonatkozó okmányokat, naplókat és egyéb iratokat részletesen megvizsgálni és a vizsgálatnak eredményéről a közgyülésnek irásbeli jelentést tenni tartozik. Amennyiben évközben észlelnek valami szabálytalanságot, azt az elnökségnek, fontosabb esetben a külön összehivandó rendkivüli közgyülésnek szintén bejelenteni kötelesek.

21. §.

Tisztikar.

Az ifjúsági tisztikar tagjai:

1. az ifjúsági elnök,
2. női társelnök,
3. két-két ifjúsági alelnök,
4. főtitkár,
5. titkár,
6. pénztáros,
7. két ellenőr,
8. jegyző,
9. háznagy,
10. szertáros,
11. könyvtáros,
12. husz választmányi tag,
13. öt választmányi póttag.

Az 1., 2., 3., 4., 12. és 13. pontban megjelölteket a rendes tagok sorából a közgyülés választja a tisztikar tagjaivá egy évi időtartamra. A többi pontokban felsoroltakat az első választmányi ülés választja meg a tisztikarba.

22. §.

Az ifjúsági elnök és a női társelnök.

Az ifjúsági elnök és a társelnök képviseli a Clubot kifelé mindazokon a helyeken, ahol a képviseltetéssel őket a tanárelnök megbizza. Vezeti az intézőbizottsági és választmányi üléseket, felügyelnek a Club ügykezelésére, ügyrendjének és munkaprogrammjának betartására.

23. §.

Az ifjúsági alelnökök szükség esetén helyettesitik az elnököt, illetve női társelnököt.

24. §.

A főtitkár vezeti és intézi a sportügyeket, vezeti és végzi az adminisztrációt, előadója az intézőbizottságnak, ő vezeti ott a jegyzőkönyveket.

25. §.

A titkár mindenben segédkezik a főtitkárnak és szükség esetén őt helyettesiti.

26. §.

A pénztáros és ellenőr ellenőrzi a Club vagyonát és kezeli a pénzt. Ugy a bevételekről, mint a kiadásokról pontos számadásokat vezet. Kifizeti a számlákat és nyugtákat, melyeket azonban a tanárelnök láttamoz. Kezeli a Club pénztárát, melynek maximális készletét az intézőbizottság állapitja meg. A pénzkezelés könnyebbségére a Club pénztára a m. kir. postatakarékpénztárnál csekkszámlát is nyittathat. A pénztár állásáról a választmánynak koronként jelentést tesz. Köteles a számvizsgáló bizottság kivánságára a pénzállomány és pénzkezelésre vonatkozó összes okmányokat bemutatni.

Az ellenőr ellenőrzi a pénztáros működését, aki minden kifizetésre vonatkozó okmányt szintén láttamozni tartozik. Az az összeg, amely a kézipénztárban őrizhető maximális összeget felülmulja, ellennyugta mellett a főiskola pénztárába szállitandó be, mely azt, mint a Club kamatozó pénzkészletét, takarékpénztárban kezeli. Ebből az összegből ad a főiskola pénztára szükség esetén további ellátmányt a Clubnak; az erre vonatkozó nyugtákat azonban a pénztárnokon és az ellenőrön kivül a tanárelnöknek is láttamozni kell. A pénz kezeléséért a pénztárnok és az ellenőr egyetemlegesen felelősek.

27. §.

A jegyző vezeti a választmányi és a közgyülési jegyzőkönyveket.

28. §.

A háznagy felügyel a Club helyiségeire és az abban található butorokról pontos leltárt vezet. Gondoskodik a házirend betartásáról.

29. §.

A könyvtáros látja el a könyvtárnoki teendőket és ő tesz javaslatot az önképző szakosztály elnökénél azoknak az összegeknek a felhasználása tekintetében, amelyeket az intézőbizottság könyvek, hirlapok, folyóiratok és egyéb szellemi szórakozást nyujtó tárgyak beszerzésére szánt.

30. §.

A szertáros felügyel a Club sportfelszerelésére és azokról leltárt vezet. A felszerelés állapotáról jelentést, pótlására és kiegészitésére előterjesztést tesz.

V. Fejezet.

31. §.

Vegyes rendelkezések.

Feloszlás esetén a választmány számol le. A fennmaradó tiszta vagyon a Club értékpapir-állományához csatoltatván, mindaddig tovább gyümölcsöztetik, amig a Főiskolán egy ujabb sportclub keletkezik, a Club értékpapir-állományának kamatai az ujabbi egyesület javára fognak szolgálni.

VI. Fejezet.

32. §.

Alapszabálymódositás.

Az alapszabályok módositása, továbbá a Club feloszlása vagy fuziója ügyében hozott határozatok jóváhagyás céljából a m. kir. Belügyminiszter Urhoz felterjesztendők.

33. §.

Hivatalos záradék.

Azokban az esetekben, ha az egyesület az alapszabályokban előírt célját és eljárását be nem tartja, hatáskörét túllépi, államellenes működést fejt ki, a közbiztonság és közrend ellen sulyos vétséget követ el, vagy a tagok vagyoni érdekeit veszélyezteti, a m. kir. Belügyminiszter Ur ellene vizsgálatot rendelhet el, működését felfüggesztheti és végleg fel is oszlathatja.

Fenti alapszabályokat a Testnevelési Főiskolai Sport Club 1929. április 13-án megtartott közgyülése teljes egészében jóváhagyta.

Szmiczek Ottó
jegyzőkönyvvezető.

P. H.

Morich Ervin
elnök.

Szám: 164.541/1929. VII.

M. kir. Belügyminiszter.

Látta a m. kir. Belügyminiszter azzal a megjegyzéssel, hogy a 15. §. második bekezdésének első 3 sorában foglaltak érvénytelenek, mivel a tisztikar összes tagjait a közgyülésen kell megválasztani.

Budapest, 1929. évi október 21-én.

P. H.

A miniszter rendeletéből:
olvashatatlan aláirás
miniszteri tanácsos.

TARTALOMJEGYZÉK.

Oldal

Az 1925—1929. iskolai évek története ... I.

1929/30. iskolai év története ... 3

A Testnevelési Főiskola közvetlen tanügyi főhatósága ... 19

A) A Testnevelési Főiskolán folyó nevelés és oktatás személyi tényezői

I. A Testnevelési Főiskola tanácsa ... 20

II. A Testnevelési Főiskola tanári kara ... 21

III. A Testnevelési Főiskola hallgatósága ... 32

B) A Főiskolán folyó nevelés és oktatás tárgyi tényezői

1. Oktatás és nevelés ... 41

Óraterv ... 42

Gyakorlati kiképzés ... 44

2. Önálló munkára való nevelés

a) Szemináriumok ... 51

b) Könyvtár ... 53

c) Irodalmi pályázatok ... 54

d) Tanulmányi összejövetelek ... 55

e) Bemutatók ... 56

1. A Főiskola bemutatója Sopronban ... 57

2. A Főiskola 1929—30. tanévi bemutatója ... 62

3. Niels Bukh bemutatója ... 64

f) Versenyek és bajnokságok ... 65

g) Kirándulások ... 67

h) A Testnevelési Főiskolai Sport Club működése ... 69

i) A Főiskola 341. sz. cserkészcsapatának működése ... 90

3. Valláserkölcsi nevelés ... 96

4. Nemzeti nevelés ... 100

5. Társadalmi életre való nevelés ... 103

Oldal

6. Diákszociális intézmények ... 105
a) Internátusok ... 105
b) Köztartás ... 108
c) Ösztöndijak ... 109
d) Tandijmentességek ... 110
7. Tanfolyamok ... 112
I. Ökölvivó oktatói tanfolyam ... 112
II. Tanitóképző intézeti tanárok testnevelési tanfolyama ... 113

A Testnevelési Főiskolával kapcsolatos intézmények

1. Az Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság ... 116
2. A Testnevelési Főiskola Sportorvosi Intézete ... 123

Zárószó ... 127

A m. kir. Testnevelési Főiskola szabályzatai

Szervezeti szabályzat ... 130
Rendtartási szabályzat ... 133
Fegyelmi szabályzat ... 143
Internátus házi szabályzata ... 147
Ruházati szabályzat ... 152
Országos Testnevelő Tanárvizsgáló Bizottság szabályzat-tervezete ... 155
A középfoku iskolai testnevelő tanári vizsgálat követelményei ... 164
A m. kir. Testnevelési Főiskolai Sport Club alapszabályai 182

Kiadja a m. kir. Testnevelési Főiskola igazgatósága.
Felelős: dr. Szukováthy Imre főisk. igazgató.